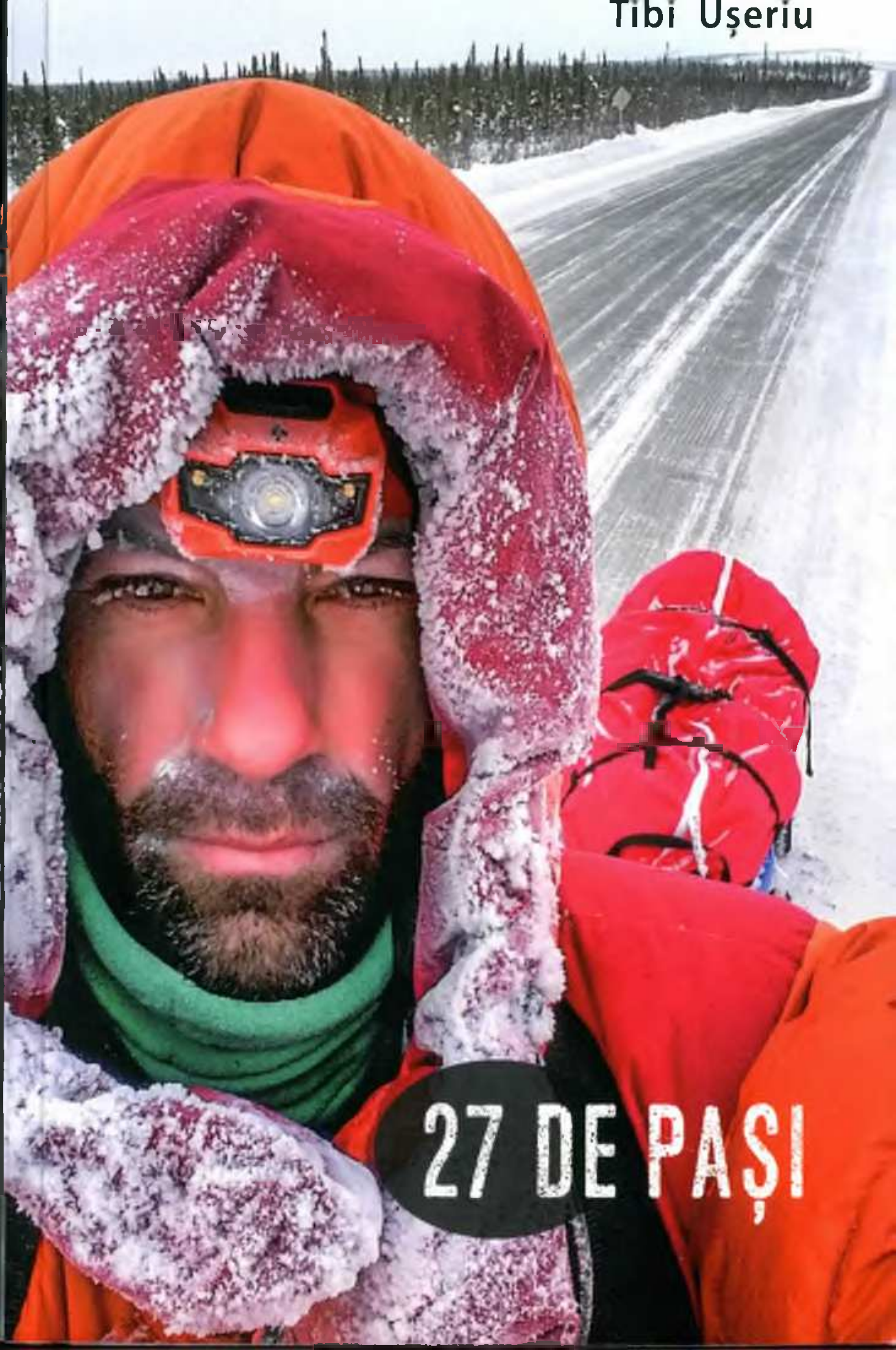

Tibi Ușeriu
27 DE PAȘI

Lumea mă știe drept alergător de anduranță. Ce nu știe, însă, e povestea vieților mele paralele. Am fost pe rând: slugă la ciobani pe Bârgaie, porcar în armata română, azilant politic în Berlin, pizzar într-un restaurant italian, bodyguard la un interlop sârb, martor într-o galerie de alba-neagra în Gran Canaria și autor de jafuri armate. Am evadat din două închisori europene, dar nu și din a treia.

Vânat prin Interpol, am devenit client al unei pușcării de maximă securitate. Drept urmare, timp de aproape 10 ani am lipsit la apel din propria tinerețe, închis complet singur între patru ziduri albe, foarte groase.

Cei care au auzit de mine după ce am câștigat *6633 Arctic Ultra* vor descoperi în această carte povestea mea așa cum n-o știe și n-a auzit-o nimeni, niciodată. La fel și cei care, fără să fi întrebat înainte, m-au ales ca subiect al examenului de capacitate la limba română.

9 789730 233872

Carte apărută cu sprijinul:

Tășuleasa Social

RomaniaOne

Cognitrom

Editor / Lector: Anton Horvath

Tehnoredactarea și dtp: Kitty Bojan

Imagine copertă: Tibi Ușeriu, din arhiva personală.

ISBN 978-973-0-23387-2

Printed in Germany

Carte apărută cu sprijinul Asociației Tășuleasa Social (tasuleasasocial.ro), Fundației RomaniaOne (romaniaone.org) și Companiei Cognitrom (cognitrom.ro).

Asociația Tășuleasa Social, Comuna Tiha Bârgăului, Sat Fântânele nr.97, jud. Bistrița-Năsăud.

Pentru comenzi vă rugăm să ne scrieți la comenzi27depasi@gmail.com, sau să ne contactați telefonic la numărul 0744 524 855.

1

Bicicleta de la ora 5

Să tot fie a șasea rătăcire. Sunt singur într-o pădure pe care n-o cunosc. E ceață și o liniște suspectă. Noaptea e aproape. Ar trebui să se audă ceva, orice, măcar vocile altor alergători. Nu se aude nimic, nici măcar foșnete sau păsări. Ultramaratonul e atât de prost marcat, încât mă gândesc la abandon. E prima oară când îmi trec prin cap asemenea gânduri.

În general, ideea de a abandona nu intră în calculele mele. Nici măcar n-o pun la socoteală. Am mereu o soluție de avarie. Dar, aici, începe să mi se pară de luat în seamă. Și poate doar pentru a amenda marcajul prost. Un ultra montan, care include și un traseu de noapte, e oricum destul de intens și de periculos. Ultimul lucru pe care îl vrei e ca marcajele de la o competiție mai veche să se amestece cu cele noi, ca acum.

Am verificat de câteva ori și coordonatele GPS nu se pupau cu cărarea pe unde trebuia să alerg. Asta pur și simplu te scoate din minți, te demotivează. Parcă un spiriduș rău și-a băgat coada în

cursa asta, iar acum râde, din spatele unui monitor, de proștii rătăciți prin pădure. Pentru el, eu sunt acum un punct nemișcat în ceață.

M-am întors cu doar două săptămâni înainte de la TDS 120 km (versiunea scurtă *Tor de Géants*), unde organizarea e o lecție de eleganță, precizie și respect pentru sportivi. Entorsa din Alpi a recidivat acum, în Carpați. Durerea îmi reamintește că sunt om, că am limite, că sunt mai fragil decât cred. Descurajarea și revolta își dau mâna și comandă corpului un singur mesaj: stop. Dar poate nu chiar aici și, cu siguranță, nu acum.

M-am întors la Transilvania 100 mai mult din onoare. E o competiție pe care am câștigat-o anul trecut. Nu am nimic de demonstrat. Nu știe mai nimeni că am venit. Am venit de drag, îmi plaçe să alerg. Dar nu-mi place să pierd traseul și să mă doară glezna la fiecare pas.

Dacă voi organiza vreodată o competiție, pe lângă punctele de hidratare ca la carte, marcajul va fi precis, fără interpretări. Ăsta e, poate, cel mai important lucru dintr-un maraton montan, în afară de acela de a rămâne întreg la trup și la minte.

Sunt cam pe la kilometrul 60 din 100. Glezna mă doare rău, aproape insuportabil. Mi-e tot mai umflată. Ciorapul mă strânge ca o menghină. Pantoful? Îmi vine să-l tai și să-l arunc cât colo. Aș umbla desculț. Dacă n-ar fi frig și umezeală, m-aș întinde cu piciorul sprijinit în sus de un copac, să mai eliberez din fluxul sanguin adunat în locul dureros.

De câteva ore tot urc și cobor munți și văi, calc pe pietre ude și încerc să nu alunec în vreo râpă. Gâfâielile sunt întrerupte de pauze involuntare, cum e asta. Dar rătăcirile de pe traseu îmi scot mintea din ritmul cursei.

Acum mă aflu în acel punct critic de care se bate orice ultramaratonist deznădăjduit, care habar n-are încotro s-o apuce. Ce naiba caut aici? De ce fac chestia asta? Ce sens are?

E setul de întrebări de care n-ai voie să te atingi dacă vrei să treci linia de finiș. Când lași un asemenea gând să se cuibărească în mintea ta, el face loc dezamăgirii. E ca un mic cal troian. E rețeta perfectă pentru abandon.

Trag cu urechea iar. Sunt încordat, cu simțurile treze și maxilarele încleștate. Sunt un prădător. Stau la pândă. Parcă aștept să răsară, de undeva, o victimă. Dar liniștea continuă să rămână grea, compactă.

Habar n-am încotro s-o iau. Așa că mă pun jos. Și atunci, în cel mai tâmpit moment posibil, îmi aduc aminte. Mă lovește, așa, ca o palmă grea și, fără să vreau, cad în visare. Ies din timp și uit până și de durere. E bine.

Locuiam în Bistrița. Stăteam în T2, la etajul 4 din 4, într-unul dintre cele mai jalnice apartamente muncitorești cu două camere tip vagon. Făcusem ceva prostie și eram, ca mai mereu, pedepsit să nu ies din casă.

Muream de plictiseală. Când ești copil și te plictisești, îți vin idei năstrușnice. Mama era în schimbul doi. Era schimbul ideal pentru mine și fratele meu, Alin. Intra la 2, la prânz, și venea seara târziu, ruptă de oboseală. Aveam toată după-masa spațiu de manevră.

Aveam un singur gând: cum să evadez din pușcăria asta de apartament? Mi-ar fi plăcut enorm să pot zbura. Să deschid geamul, să mă urc pe calorifer, apoi pe pervaz și, aruncându-mă în gol, cu un simplu fâlfâit de brațe, să mă înalț deasupra blocurilor, a locurilor

de joacă, a școlii mele generale, să străbat zona industrială și să trec dealul spre satele învecinate.

Mi-ar fi plăcut să planez așa mult și bine, în liniște, peste petecele de pământ cultivate cu sfeclă și porumb, peste țăranii aplecați la plivit, să mă uit în ochii mici și negri ai păsărilor plutind prin aer alături de mine. Apoi, după ce mă voi fi săturat de zburat, să mă întorc la geamul deschis, cum se întoarce un porumbel poștaș la colivia lui. Mai târziu, mult mai târziu, când aveam să fi învățat să zbor cu parapanta, mi-am adus aminte de prizonieratul meu din T2.

Ca un vânător la pândă, stăteam în geamul din colțul blocului și așteptam să vină acasă vecinul de la T3. Venea mereu, cu aceeași precizie, în jur de ora 5, intrând în cadrul meu vizual din dreapta, de pe bulevard, răsărind de după boscheți.

Cu o mișcare largă de picior, descăleca din mers de pe bicicletă, cum făceau poștașii. Apoi făcea câțiva pași mici, pe lângă ea. Pe vremea aceea, poștașii cu chipiu și genți negre din piele, pline de facturi, scrisori și vederi de aiurea, se deplasau de colo-colo exclusiv pe biciclete.

Vecinul meu fără nume, înalt și slab, cu o figură ștearsă de muncitor, împingea de ghidonul bicicletei Tohan pe aleea îngustă care ducea la scara blocului lui. Pe cap avea o bască neagră, din aceea cum purta clasa muncitoare în comunism. Nu știu de ce mi-l imaginam ceferist, deși cred că nu era. Fața lui ridată nu părea să fi zâmbit niciodată. Pe portbagaj căra mereu ceva plase, poate cu furăciuni de la fabrică.

Pe atunci, mai toată lumea fura câte ceva de pe la fabrici. Era un sport național. Iar unii făceau obiecte bune de vândut cărora le

ziceau *fușerai* – bricege, pumnaluri, măciulii de schimbător de viteze la Dacii, chestii de-astea.

Chiar și bicicleta marca Tohan produsă la Zărnești era un fel de *fușerai*: era produsul de fațadă al unei fabrici de armament. Despre ea și despre mașinile de cusut produse la Cugir se zicea că, dacă le demontezi și nu ești atent cum le asamblezi la loc, s-ar putea să-ți iasă niște mitraliere.

Vecinul de la ora 5 intra pe aleea dreaptă ce dădea în bloc. Îi urmăream fiecare mișcare, magnetizat. Nu atât persoana lui mă interesa, cât bicicleta, pe care o lăsa în casa scării, pe stânga cum intri, sprijinită de un calorifer mare din fontă. O lăsa, ca de obicei, nelegată. Muream de poftă să fac o tură. De emoție, începea să-mi bată inima iute.

Visam ziua și noaptea că pedalez pe bicicleta aia neagră. Nu era un Pegas camping sau din acela cu coarne, cum aveau unii copii de la bloc. Era un Tohan negru, greu, de anduranță și viteză. Era o bicicletă de oameni mari. Îmi imaginam că stăteam ridicat din șa, apăsând ritmic pedalele cu toată greutatea. Simțeam cum vântul îmi șuiera în urechi. Pentru mine, asta era muzica perfectă.

Visam că eram liber, că râdeam și băgam o viteză așa de mare, că mă ardeau mușchii de la picioare. Depășeam chiar și mașini. Blocurile treceau în viteză pe lângă mine. Orașul rămânea în urmă și înainte mi se așternea doar drumul tăind câmpuri înverzite, terminându-se în cer.

În vis pedalam cât puteam de tare, mânat de un amestec de fericire cu frică. Simțeam că nimeni nu mă va mai putea ajunge, niciodată. Asta era filmul în care eroul principal eram eu. Era așa de real că îmi putea ține și de foame. Și era atât de intens, încât bătea orice

spaimă legată de ceea ce s-ar putea întâmpla dacă l-aş transforma în realitate.

Consecinţele puteau fi atât de cumplite, încât era mai bine să nici nu te gândeşti la ele. Era mai bine să le blochezi cu bună ştiinţă, altfel trăiai într-o continuă teroare. M-am obişnuit, deci, cu gândul că o să mi se înfunde, doar că nu ştiam ziua şi ceasul. Cu orice risc, aveam să mă dau cu Tohanul vecinului de la ora 5.

Atunci, la 11 ani, în mintea mea de copil care îşi dorea de mult o bicicletă a lui s-a strecurat un prim gând cu un evident accent infracţional: acela de a împrumuta bicicleta, pentru a face o tură de bloc, hai două, şi apoi de-a o pune la loc, ca şi cum nu s-ar fi mişcat de acolo.

Asta, bineînţeles, fără să afle cineva vreodată. În special mama, de care mă temeam mai rău ca de orice. Pe atunci nu ştiam cum te poate bate Miliţia, dar ştiam de ce era în stare mama când se înfuria. Mama era o forţă a naturii. Te putea trimite la somn doar cu o palmă. Sau te putea chinui atâta timp, şi atât de intens, că părea o veşnicie.

Pe lângă restul oamenilor cu care intram în contact, cum ar fi stăpâni, ciobani, profesori, mătuşi sau vecini aiurea, un singur om mă putea bate mai rău decât mama: tata.

Pe vremea aceea, lumea toată parcă se dilise.

Pe Bârgaie şi în Bistriţa, cât ştiam eu că există, bătutul copiilor era un sport la fel de popular şi de firesc ca bătutul covoarelor de Paşti şi de Crăciun, între blocuri.

Cei care n-o încasau deloc de la părinții lor puteau fi numărați pe degete. Erau o sursă constantă de mirare. Păreau familii anormale, excepții. Ceilalți, aproape toți, mâncau bătaie sistematic și în stiluri. Unii o luau chiar și atunci când cădeau și își juleau genunchii. Își povesteau unii altora, râzând, metodele și obiectele cu care erau bătuți: urzici, cabluri de reșou, linguri de lemn, cozi de mătură, nuiele din gard etc.

Bătaia venea după ce auzeai următoarea expresie: *Vezi că ți-i încărcat caru'.* Părinții țineau un fel de contabilitate a greșelilor și tu, copilul, trăiai într-o permanentă groază legată de încărcarea acestui car blestemat. Iar marea problemă nu era atât încărcatul, cât descărcatul, care era sinonim cu o bătaie strașnică. Numai așa se putea goli carul, nu era altă variantă.

Apoi, când credeai că s-a terminat, carul se umplea din nou. Trăiai în carul ăsta de greșeli și vinovății, ba plin, ba gol, în așteptarea pedepsei. Teroarea era așa de mare încât, de multe ori, îți doreai să o încasezi mai repede și, măcar pentru o vreme, să uiți de povestea carului.

Tata repeta mereu expresia asta: '*Vezi că ți s-o cam încărcat carul. Stai numa' să vezi cum ți-l descarc io cu niște bice.*'

Copil fiind însă, dorința de a face ceva anume era așa de puternică, încât bătea orice frică. Deși bănuiam că vreo joacă sau vreo întârziere acasă s-ar putea termina prost, nu mă interesa decât clipa aceea. Iar acest lucru s-a perpetuat pe măsură ce am crescut.

Carele s-au tot încărcat și descărcat pe spinarea mea, până m-am obișnuit cu ele așa de tare, încât am început să cred că le merit, că așa e croită viața și că nu e loc de întors. Odată cu bătăile, am dezvoltat și un soi de rezistență la durere, plus o pasiune secretă

pentru singurele sporturi care m-au interesat vreodată – cele de contact.

Așadar, știind prea bine că fac ceva interzis, am coborât în fugă cele patru etaje și, încercând să par nepăsător, am intrat în scara de bloc de la T3. Liniștea din scara aia întunecoasă de bloc, cu ușa grea de fier închizându-se în urma mea, semăna cu asta de acum, din pădurea topită în ceață. Parcă eram singur pe lume. Tot blocul amuțise. Nu se auzea nici măcar o oală pocnită de aragaz, nici măcar o vorbă răstită.

Cel mai frumos și mai de dorit obiect din lume stătea acolo, sprijinit de calorifer. Fără să mă gândesc prea mult, am întins mâna și am început să mângâi ghidonul acelui Tohan, cu sfiala cu care mângâi prima oară o fată.

Era un amestec de fascinație, teamă și dorință. Ghidonul era lucios și rece și fin. Îmi plimbam degetele pe el, trăgând cu urechea la fiecare sunet. Tot ce auzeam era inima bătându-mi tare în gât, undeva sub mărul lui Adam. Mi-am revenit rapid din visare.

Venise vremea pentru acțiune. Am apucat ferm ghidonul, am scos bicicleta pe ușă, am încălecat și i-am dat pedală fără să mă uit vreo clipă înapoi. Totul îmi stătea înainte.

Și a fost exact ca în vis, cu vântul suflându-mi în urechi, cu fâșâitul cauciucului pe asfalt și cu mușchii picioarelor care mi se încingeau când apăsam pedalele cu toată greutatea. Doar că nici vorbă să am curajul de a ieși din oraș. Pe-atunci, până și distanța de câteva sute de metri de la bloc la gară îmi părea infinită.

Mergeam de obicei în parcul mare, unde se adunau copiii cu care mă mai jucam. Dădeam câteva ture pe străzile din jur sau printre

blocurile care semănau între ele. Toți credeau că bicicleta era a mea. Unii chiar mă rugau să-i las o tură. O singură dată i-am dat-o unui coleg de clasă, dar mi-a fost așa de frică să nu dispară, încât de atunci n-am mai lăsat pe nimeni.

Se uitau la Tohan ca la mine: cu un amestesc de mirare și teamă. Adevărul e că nu eram și nu am fost niciodată o persoană prea sociabilă. Eram privit ca un ciudat, ca un străin. Iar cu accentul meu de pe Bârgaie, chiar păream picat din altă lume.

Ziceam *omini* nu *oameni*, mâncam litere și cântam vorba, lungind vocalele. Îmi dădeam seama că vorbesc altfel decât ei și preferam să tac. Tăcând, păream tot timpul supărat. Iar copiilor nu le plac cei triști, așa că nu se înghesuiau să se joace cu mine, ba unii se uitau cam urât.

De cum apărea Vecinul de la ora 5, intram într-o stare de surescitare. Era ca un drog. De cum șterpeleam bicicleta din scară și făceam câteva ture pe străzi fără nume, intra în mine un soi de nerăbdare să mă întorc. Imediat ce-o puneam la loc, sprijinită de calorifer, vâjâitul din cap înceta. Simțeam o eliberare, de parcă o piatră mare mi se lua de pe inimă.

Aveam senzația că toată lumea se punea la loc. Nu se întâmplase nimic, nu aflase nimeni, nu lăsasem nicio urmă, nu exista nicio dovadă. Trăiam un moment de fericire inexplicabilă, de infractor în libertate, mișcându-se cu siguranță printre oameni liberi.

Mă puteam întoarce liniștit în colivia mea de la T2, etajul 4, pe colț. Zborul, deși scurt, era de fiecare dată amețitor de frumos. Culcat pe spate în pat, visam deja la tura următoare, la figura tristă și ridată a ceferistului care nu zâmbea niciodată, la ghidonul nichelat, rece și fin, la șuieratul vântului prin părul meu.

Am făcut asta aproape două luni, însă niciodată când mama era în tura greșită, și niciodată la sfârșit de săptămână. Ziua trebuia aleasă foarte atent. Dezvoltasem un fel de viață paralelă.

Moțăiam în banca de la școală, plimbam lingura în supă, povesteam te miri ce cu Alin, făceam teme în silă, mergeam cu plasele după rația de ulei și, în tot acest timp, gândul meu rămânea fixat pe o singură idee: oare când se va ivi ziua când voi zbura iar din colivie?

Cu vremea, îmi dezvoltasem un stil. Îl așteptam pe Vecinul de la ora 5 și în alte locuri decât la fereastră: ba pe aleea dintre blocuri, unde băteam într-o doară mingea, ba în cabina telefonică de pe trotuar, unde mă prefăceam că vorbesc cu cineva.

Voiam să mă uit în ochii lui, să văd dacă mă recunoaște. Nu făcea decât să mă șteargă cu privirea. Impersonal. Era bine. Venea acasă rupt după o zi de serviciu și mă măsura fugitiv, cum te-ai uita la gardul viu de pe alee.

Așa a fost până într-o zi. O zi de toamnă pe care, de atunci încoace, am încercat, degeaba, să o uit.

Când am intrat gâfâind de emoție în scara lui, proprietarul bicicletei mă aștepta sprijinit de calorifer. Cumva, aflase. Figurii lui oricum mâhnite i se adăuga acum un aer sever. „Mergem la miliție", a zis. Și-am pornit. La pas, fără să mă ia de guler sau de-o aripă.

Pe drum, încercam să-mi imaginez cum o să mă bată cu bastoanele de cauciuc niște milițieni transpirați, cu chipiele date pe ceafă. Ulterior, aveam să descopăr că acela fusese un vis frumos față de ceea ce urma să se întâmple.

Deodată, vecinul s-a oprit în mijlocul drumului și a făcut stânga-mprejur. Era nebărbierit și ridurile îi păreau și mai adânci: „Mai bine mergem la maică-ta". Acasă la noi, a fost concis: „Copilul a luat de mai multe ori bicicleta și a băgat opturi în roți sărind borduri. Dacă începe de pe-acum cu prostiile, o să ajungă derbedeu. Merită o chelfăneală, nu e frumos ce face, păi se poate?"

A zis, în general, chestii clasice, cu cei șapte ani de acasă. Mama asculta și tăcea, dar ochii îi scăpărau. După ce a plecat vecinul, mama a ieșit din cameră. S-a întors cu un cablu negru, de reșou. Nu știu cât timp m-a bătut.

La final, eram plin de dungi și nu știam cum mă cheamă. Suspinam de undeva din străfundul sufletului. Pe alocuri, rănile erau deschise și sângerau. Oricât încercam să mă gândesc la altceva, un singur lucru îmi venea în minte: durerea.

Până la urmă, cred că ar fi fost mai elegant tratamentul cu bastoane de milițieni transpirați. Chiar, oare de ce ne-om fi întors acasă? De ce s-o fi răzgândit omul?

A doua zi, tratamentul de aducere a minorului pe calea cea dreaptă a continuat cu ceva neașteptat de rafinat. Mama a făcut o soluție salină concentrată și mi-a turnat pe răni. Țin minte că am urlat, deși încercam din răsputeri să mă port ca un bărbat.

E drept că soluția respectivă avea și un rol terapeutic, dezinfectant, însă mă durea cumplit. Normal, am promis totul, am jurat că n-o să mai fac niciodată, că n-o să mai fur biciclete, nici măcar cu împrumut.

Nu puteam dormi pe nicio parte. Stăteam în picioare și mă uitam prin geamul negru. Aș fi dat orice să-l deschid și, cu un fâlfâit, să plec în zbor.

A treia zi, când credeam că apele s-au liniștit, a venit viitura. Am primit-o cum se cuvine, la fel ca pe cablu și ca pe saramură. Cu toată demnitatea de care mai eram în stare. Devenisem un fel de cârpă. Ba, mai rău, eram convins că îmi meritam soarta, că așa trebuia să se întâmple. Habar n-aveam de „drepturile omului" sau „abuzul asupra minorilor".

Părinții mei pățiseră la fel, dacă nu mai rău, doar le știam poveștile. Mai toți copiii din jur o mușcaseră la rândul lor, în frunte cu fratele meu, Alin. Așa crescusem, așa era mersul lumii și abia după ani buni am început să am îndoieli cu privire la metodele de corecție ale părinților.

Nu o să aflu niciodată de unde i-a venit mamei ideea, în ce film o fi văzut chestia asta, cert e că ziua a treia a adus un tratament nou: mi-a băgat degetele în tocul ușii. A strâns progresiv până când promisiunile mele, transformate în urlete, au devenit juruințe. Mă întrebam în sinea mea dacă Vecinul de la ora 5 știa ce se întâmplă la etajul 4 de la T2 și dacă era mulțumit.

Mi-am luat cu mare durere adio de la Tohanul lui negru și de la minunata noastră aventură clandestină. Apoi, încă o săptămână, până mi s-au vindecat cât de cât rănile fizice, n-am putut merge la școală. Nici măcar n-am ieșit din casă. De rănile interioare nici că-i păsa cuiva pe atunci. Așa erau vremurile.

Privind în urmă, totul părea o mare cacealma. Mâncare nu se găsea decât cu mari eforturi, mai toți furau care de unde apucau, vecinii de bloc se turnau unii pe alții la Securitate, iar comunismul își trăia

zilele de pe urmă, cele mai rele. Viața era cenușie și mizerabilă, cu fericiri atât de mărunte, încât cu greu ți le mai aduceai aminte.

Părinții, frustrați și mereu nervoși, se descărcau pe micile pramatii ca mine, cărora nu le păsa de nimic și pentru care suprema fericire putea lua forma unei Eugenii cu cremă de ciocolată într-un strat mereu prea subțire.

Cu vremea, am trecut peste toate, iar mai târziu, când m-am apucat să alerg, am avut mereu impresia că astfel de amintiri trebuie să rămână în urmă, ca stâncile și copacii pe lângă care treci. Fiindcă pur și simplu nu merită.

În mijlocul pădurii, mă trezesc din visare. Îmi zic că, dacă aș avea la îndemână un buton *Delete*, aș șterge definitiv amintirea acelei pedepse, de care nu pot scăpa. Computerul, naiv ca toate mașinăriile, m-ar întreba *Are you sure?* Da, mă, boule, da! Ce nu-i clar? Așa i-aș răspunde.

Peste mine trec valuri de ceață. Ca o perdea umflată de vânt, negura se dă uneori la o parte și poți întrezări printre copaci. De vreo cărare, nici urmă. De undeva din dreapta, se aud slab niște voci. Calc peste frunze moarte și crengi uscate pornind într-acolo. Primii pași sunt șovăielnici și șchiopătați. Parcă cineva mi-a băgat glezna la o ușă mare și acum strânge încet, cu sadism.

Pășesc grijuliu, ca pe o gheață prea subțire. Dau în ceva semănând a cărare. Perdeaua de ceață se dă iar la o parte și văd o bandă de plastic agățată de un copac. E marcajul pierdut. Nu marcajul confuz, de la Eco Maratonul de săptămâna trecută.

Încet, conștient că, dacă fac un pas strâmb, o să cad grămadă, reîncep să alerg. Habar n-am cât timp am zăcut în visare. Ce mai

contează? Contează că alerg din nou, de data asta pe unde trebuie, deși nu se știe pentru câtă vreme.

Număr, îmi ascult respirația, mișc brațele. Alerg, pe cât se poate, fără zgomot. Glezna, săraca, lasă un pic de la ea. Știe că n-are încotro cu nebunul, că nu-i cum ar vrea ea. Teoreticienii alergării repetă ca papagalii cât de important e să-ți asculți corpul. Teoria mea e taman pe dos: corpul trebuie să asculte. Ca un câine de stăpân.

Corpul trebuie dresat. Nu trebuie să-i lași alternative. Corpul nu trebuie să preia inițiativa și să-i dicteze minții ce să facă. După mine, e chiar invers decât scrie la manual. Corpul e un soldat. Trebuie să asculte ordinele orbește, să sară în apă chiar dacă nu știe să înoate, să moară pentru patrie, să meargă până la capăt deși, aparent, nimic nu pare să aibă sens. Apoi mai povestim. După linia de finiș, ne lingem rănile și vedem ce a mai rămas din noi.

După o vreme, îl ajung din urmă pe S. E un tip simpatic, îl știu de la alte competiții. O vreme, alergăm așa, fără să vorbim prea multe. Se lasă noaptea și pornim frontalele. Ar trebui să fie distractiv, dar nu e. Nu se leagă mai nimic. Povestim una-alta, cam fără elan. Descopăr că are și el problemele mele: rătăciri succesive și ceva dureri la picioare. În plus, îl mai vizitează și gânduri de abandon.

Apoi, reușim să ne rătăcim împreună, ceea ce ne confirmă faptul că nu suntem tâmpiți. E un gând chiar reconfortant. Măturăm stâncile și copacii din jur cu frontalele, ne tot uităm pe GPS și, la un moment dat, nimerim într-o fundătură. Suntem într-o pădure de molid atât de deasă, că nici ursul și nici vulpea nu s-ar încumeta să o traverseze. Ca să ajungem iar la traseul bun, ar însemna ori să ocolim iar câțiva kilometri, ori să străpungem pădurea asta ca un zid verde.

O vreme, merge, ne strecurăm cumva. Ne zgâriem în crengi și povestim încontinuu, ca să nu ne îndepărtăm unul de altul. Sfârșim la un moment dat târându-ne pe burtă, ca doi soldați pe un câmp de luptă de unde dușmanii s-au cărat demult. E nu doar absurd, ci devine umilitor. Cum de plâns nu poate fi vorba, râdem forțat, glumim, spunem prostii, așa, ca să pară mai scurtă pădurea. Nu poți să nu te întrebi de ce merită să faci asta.

Cumva, ieșim la liman, dăm de cărare, însă S. e tot mai revoltat. Calculăm împreună cât timp am pierdut din cauza marcajului prost: cam 3 ore, deci o grămadă de kilometri. Cu toate acestea, încă suntem între primii zece în clasament, ceea ce nu e rău.

În cele din urmă, ne hotărâm. La kilometrul 87 din 105, fără nicio urmă de regret, ne retragem. Uneori, e chiar important să știi când să pui punct. Și, dacă se poate, să știi și de ce.

2

Martor la alba-neagra

6633. Patru cifre care sună mișto. 6633 *Arctic Ultra* e un fel de să fugi noaptea prin frig până cazi jos. Nu mai sună chiar așa de mișto. Am ales să particip la acest ultra extrem din două motive simple: 1) totdeauna mi-a plăcut frigul mai mult decât căldura; 2) mereu am visat să văd aurora boreală, la Polul Nord.

Sună a dileală, dar abia aștept să-mi scârțâie zăpada sub tălpi, să-mi crape dinții în gură de frig și să aud cum urlă vântul de ciudă că nu mă poate doborî, lipindu-mă cu obrazul de gheață.

Pare incredibil, dar chiar acum mă îndrept spre Polul Nord. E martie 2016. Am întâlnire cu cursa vieții mele - singur preț de 566 de kilometri, într-o pustietate albă, străbătând pe jos noaptea polară. Nu sună prea grozav.

Știu clar că o să fiu singur. Normal, cu umbrele și demonii mei, pe care îi car după mine oriunde. N-am fost și n-o să fiu niciodată un om de echipă. Nu-mi pot imagina că aș putea face pereche cu

cineva pe o asemenea distanță fără să-mi vină să-l omor după primii 100 de kilometri.

O să alerg ca un lup singuratic, cum am făcut de când mă știu. Parcă văd că o să sufăr ca un câine, o să halucinez, o să urăsc albul, gheața și aurora boreală, cu culorile ei magnifice cu tot, și o să mă cert cu mine însumi, ca de obicei. Poate chiar cu glas tare, că acolo n-o să mă audă nici dracu'.

Cu toate astea, abia aștept să fac primul pas dincolo de linia de start. Restul parcă nici nu mai contează. Văd eu acolo, pe loc, cum scap și din încercarea asta.

De fiecare dată când alerg vreo cursă care îmi pune toate limitele la încercare, viețile mele paralele mi se derulează aleatoriu pe ecranul minții, una câte una, ca niște scurtmetraje.

Atunci când mi-e greu de-mi vine să-mi rog moartea, îmi zic răspicat: *„Bă, ia nu te mai plânge ca o babă! Trăiești cel mai mișto și mai intens moment al vieții tale. Dintre toate viețile demente prin care ai trecut, cea pe care o trăiești fix în clipa asta e cea mai tare și cea mai frumoasă. E singura în care demonii tăi nu mai au nicio putere asupra ta. Ți-ai dorit asta, ai ales să te bagi în așa ceva, fă bine și du-te până la capăt. Nu contează că pici jos și mori, măcar o să mori încercând ceva glorios. Nu renunța, nu te opri, mai fă un pas. No, așa. Acum, încă unul. Are sens, merită. E tot ce contează. Bagă la cap astea trei cuvinte mari și repetă-le: Până la capăt!“*

Sunt în avionul de Canada. Încetișor, îmi amintesc că mi-e oribil de frică să zbor. Adică îmi place să zbor, dar să fie cu parapanta mea, nu cu avionul lor. Lipsa asta de control asupra propriei mele vieți îmi dă mereu dureri de cap. Uit de ea până mă trezesc iar în ceva avion. Atunci, invariabil, mă apucă panica.

Oricât de mare ar fi beleaua în care intru, îmi place măcar să știu că depinde de mine dacă ies sau crăp acolo. Cum o fi, dar să fie pe barba mea. Și, chiar dacă știu asta prea bine, nu mă pot abține. Mă arunc orbește în propria viață, fără să mă întreb prea mult cum naiba și, mai ales, pe unde o să scot cămașa. Mă trezesc, așadar, în situații incontrolabile. Am făcut mereu acest lucru deși, privind peste umăr la consecințe, încep să îmi dau seama că nu e prea bine.

La fel am pățit și aici, cu *Arctic Ultra*. Mi-am dorit atât de mult să particip la această cursă, încât ceva m-a orbit. N-am mai băgat de seamă detaliile. Cred că atenția distributivă nu e punctul meu forte.

Organizatorii acestei curse demente prin deșertul alb mi-au trimis, săracii, tone de informații, detalii, atenționări și, probabil, multe indicații importante. Nu le-am citit. Sau, mă rog, le-am parcurs în diagonală. Poate și pentru că mă descurc mai greu în engleză decât în germană sau italiană.

Și adevărul e că nici nu mi-am dorit să știu prea multe, ca să nu mă descurajez cumva. Am băgat la cap doar cifrele astea care, tot repetate, au ajuns să semene cu refrenul unei piese faine: *șase-șase-trei-trei.*

Mintea mea a rămas fixată pe o singură idee: chiar dacă sunt un total *outsider*, să mă văd măcar pe lista cu cei 12 apostoli, la start. Drept urmare, le-am răspuns la toate întrebările, am listat toate competițiile în care am alergat și apoi, la cererea lor, le-am scris o frumoasă scrisoare motivațională.

Deși aveam zero experiență la *jogging* prin cercuri polare, m-au acceptat. Două zile am plutit de fericire, am trimis sms-uri la toți prietenii. Apoi, încet, văzând și reacțiile lor lipsite de entuziasm sau

mai degrabă îngrijorate, am început să realizez în ce mă băgasem, de fapt.

Iar în clipa asta, când bâzâitul motorului de avion aflat la vreo 10.000 de metri în aer ar trebui să mă liniștească, simt cum îmi urcă pe șira spinării un cub mare de gheață. Topindu-se, mi se ramifică așa prin tot corpul, treptat, până mi se umezesc tălpile, palmele și tâmplele de un soi de spaimă rece, pe care apoi o simt drept în stomac, sub forma unui hău mai înspăimântător decât cel care se întinde sub mine. Respir adânc și închid ochii, dar mi se face și mai rău. Îi deschid. Mă uit în jur ca o căprioară încolțită de lupi.

Cu coada ochiului, văd o aripă deasupra unor nori. Jos e tocmai hăul, pe care mi-l imaginez fără fund. E ca în visele acelea de copil când sari de undeva de sus și săritura nu se mai termină. Stomacul îți urcă în gât pe măsură ce tot iei viteză, așteptând cu groază să te izbești de pământ și să te faci praf instantaneu. Chiar, oare în acel moment apucă să te doară ceva sau mori într-o clipită?

În tot acest răstimp, cum se zice în reclame, trăiesc „o gamă largă" de senzații: panica, transpirația rece, respirația accelerată. Peste toate, senzația că sunt un animal într-o cușcă prea strâmtă, sufocantă, că sunt paralizat, captiv, fără speranță. Închid iar ochii. Respir adânc. Număr. Ajung la 146 și nu, nu-mi revin deloc. Îmi vine să-mi trag palme. Mi-e ciudă pe mine. Cine m-o fi pus?

Am talentul să mă bag în tot felul de aiureli fără să mă gândesc prea mult înainte. Evaluarea prealabilă a consecințelor n-a fost niciodată punctul meu forte. Anticipația, previzualizarea nu prea m-au interesat. Mi se părea că e ca atunci când mergi la un film și un papagal de prieten ți-a povestit deja finalul. Nu mai are niciun haz.

Din păcate, chestia asta m-a cam costat în viață. Cu acest ultra, mi-am vârât singur capul într-un laț deja destul de strâmt. Iar acum simt cum lațul se strânge și mai dihai.

Ar fi bun niște aer. Mă ridic. Mă îndrept calm spre coada avionului. Pe drum, îmi amintesc cât poate fi de mică o baie de avion, cum te bați de chiuvetă încercând să ridici capacul de toaletă. N-o să găsesc gram de aer în nenorocirea aia de dulap.

Mă întorc din drum. Cred că mai am un pic și o iau razna. Stau așa pe culoar, în picioare. Mă uit la oameni, încercând să ghicesc dacă s-a prins cineva. Oare pe fața mea se poate citi panica sau nu? Majoritatea dorm. Restul se uită la filme în ecranele de pe scaunele din față. Au fețele luminate. Arată ca niște cadavre.

O stewardesă îmi zâmbește. Zâmbesc și eu strâmb. Îi cer un pahar de apă cu gheață. Beau cu sorbituri mici și încerc din răsputeri să mă gândesc la orice altceva decât la zbor, avion, 6633, viscol, noapte și frig. Haram!

Zdrobesc între măsele un cub. Zgomotul gheții sparte îmi bubuie în cap de parcă ai vărsa de sus un sac de nuci pe parchet, într-o cameră mare, complet goală. Și îmi amintesc deodată cum am mai spart un cub de gheață privind marea, lungit în șezlong pe o plajă, în Gran Canaria. Încă n-aveam 20 de ani și credeam că globul pământesc, cu tot cu Atlanticul nesfârșit, nu era decât un amărât de breloc, numai bun de agățat la cheile mașinii pe care visam să o am într-o zi.

Închid iar ochii. Respir tot mai egal. Stewardesa ar putea jura că dorm. În mintea mea, o mână nevăzută dă o perdea la o parte. Se deschide o scenă ruptă din reclamele agențiilor de turism: o mare enervant de azurie, terminată într-o plajă străjuită de palmieri.

Dincolo de ei, câțiva munți arizi, cu reflexe arămii, profilați pe un cer cu nori de vreme bună, parcă umflați cu pompa de bicicletă. Văd totul limpede, de parcă ar fi azi.

Deși era miezul zilei, temperatura era perfectă, briza ușoară. Lumina era clară-bec, cristalină, vedeai până hăt departe. Reflexia de jos a apei se întâlnea, cumva la mijloc, cu cea de sus, a cerului.

Gran Canaria era un loc atât de magic, încât până și cele mai rele lucruri care ți se puteau întâmpla acolo erau frumoase. Mă aflam pe vârful celui mai înalt munte de pe insulă, undeva aproape de 2.000 de metri – *Pico de las Nieves*. Desculț, în chiloți. Lângă mine, sprijinit de parapet, stătea P.

Neavând ce să ne facă altceva, poliția spaniolă ne dusese acolo cu mașina și ne abandonase. Nu era prima dată. Cei doi demaraseră în viteză după ce ne luaseră papucii și hainele, ca de obicei. La plecare, șoferul ne aruncase din mers și o înjurătură.

Ce măgari! Pedeapsa era să coborâm muntele pe jos, desculți. Erau vreo 5-6 ore de mers dacă nu prindeam vreun fraier să ne ia. De obicei nu prindeam.

Ne-am uitat unul la altul și am izbucnit într-un râs nebun. Doi proști din galeria de alba-neagra a lui F, în chiloți și desculți, abandonați pe un vârf de munte. O zi perfectă pe o insulă perfectă!

Drept urmare, ne durea fix în cot de pedeapsa lor, de viața noastră și, mai ales, de ziua de mâine. Tot ce conta era clipa aia prezentă, contemplată de sus, de pe pisc, având oceanul la picioare, ca un covor mare de tot, albastru, numai bun de umblat pe el în tălpile goale. Trebuia doar să faci un mare pas în gol.

Cum merg azi „pă Spania“ sau „pă Anglia“, în anii ’90 românii năvăleau „pă insule“, respectiv alea din Atlantic, din nordul Africii. Ieşiţi ca de la naftalină, după zeci de ani de comunism, păreau mai primitivi decât barbarii din manualul de istorie. Veneau în valuri şi cotropeau insulele. Le acaparau, aşa, ca şi copiii mici, care smulg jucăriile din mâinile altor copii.

Tenerife era a sucevenilor, Palma de Mallorca a nu ştiu cui, iar Gran Canaria era paradisul bistriţenilor. Mai precis a bârgăuanilor, clan din care simţeam că fac şi eu, cu mândrie, parte.

Am ajuns acolo cu avionul. Atunci am zburat prima dată în viaţa mea. Plecasem din Madrid după mai bine de o jumătate de an în care udasem căpşuni la o seră ca să-mi strâng cei 6.000 de pesetas pentru bilet.

Eram aşa de fericit că nici măcar n-am avut timp de vreun atac de panică. Odată ajuns acolo, cu bună ştiinţă, am pătruns într-o lume paralelă cu lumea normală – lumea interlopilor.

În mod ciudat, nu prea realizam ce mi se întâmplă. Eram tânăr, prost, naiv. Atât de naiv, încât îmi imaginam lumea aia de jos, cu şmecheri, analfabeţi şi hoţi, ca pe ceva firesc. Visasem atât de mulţi ani să fug în lume, să sar peste graniţe ca peste gardul din curtea şcolii, încât acum nici măcar nu prea îmi dădeam seama că făceam parte dintr-o mică mafie. Şi nici că-mi păsa câtă vreme aveam ce să halesc, unde să dorm, şi câtă vreme Bistriţa aia de doi bani era undeva aiurea, într-un colţ de lume, ca o şapcă plină de praf, rătăcită pe sub vreun dulap.

Câţiva mahări, de obicei foşti puşcăriaşi cu trei cefe lucrate la sală şi muşchi plini de tatuaje tribale, pe atunci la mare modă, câştigau insula prin luptă. Era ca în junglă, la lei. Cel mai tare clan punea

stăpânire pe locul respectiv, se înconjura de slugi și controla totul. Ăștia erau așa-numiții *jupâni*. Stăteau ca regii în case mari, cu piscine, și cam tot ce făceau era periculos, în afara legii. Aveau putere absolută, controlau până și ce controla poliția, știau când și unde acționa.

Altfel, jupânii erau destul de invizibili. Când însă se făceau văzuți, de obicei nu era de bine. Metoda lor preferată de stors informații sau de reglat conturi era fierul de călcat. Încins, nu rece. Și de obicei pe spate, nu la vedere.

Când te călcau demenții ăia, umblai neșifonat pentru tot restul vieții. Puteai zice *adio* ieșitului la plajă, că erai marcat cu ștampile de fier de călcat mai rău decât se marcau caii cu fierul înroșit, pe vremuri.

Uneori, jupânii duceau duritatea la extrem pentru a-și crea o aură de invincibilitate, pentru a răspândi spaimă și teroare. Le plăcea să se spună povești despre ei, despre violența lor. Le plăcea să se știe intrați în legendă pentru cine știe ce gest extrem. Fiecare ținea să iasă în evidență cumva, să se facă temut prin vreo faptă memorabilă, de obicei plină de sânge.

Dar dacă nu erau atenți, o mai și mierleau. Se mai tăiau cu săbiile, se mai împușcau între ei, se căsăpeau cu bâte de baseball. Erau cam toți interlopi din școala veche, gen Fane Spoitoru, unde principiul de bază era *cel mai tare rezistă*. Cel slab cade. Ori cădeau de mâna lor, ori ajungeau la pârnaie.

Foști sportivi pe la cluburile armatei, foști campioni de box sau de judo, cam toți foști pârnăiași, *jupânii* nu erau niște mari intelectuali. Cred că, luați împreună, nu citiseră o singură carte de la cap la

coadă în toată viața lor. Făceau exact ce fac și interlopii de azi: sală, cluburi, mașini, gagici, tatuaje, figuri, cafteli.

Cei mai deștepți dintre ei își făceau numărul și se opreau. Apoi se converteau în mari investitori în țară, unde, de obicei, deschideau hoteluri, restaurante sau cluburi. Ăștia însă erau foarte puțini. Majoritatea o ardeau până li se înfunda.

Anii de glorie ai jupânilor din insule au fost între 1990 și 2000. Lucrau cu rețete simple și eficiente. Știau legile, corupeau tot ce mișca, iar oamenii legii se lăsau cumpărați rapid, fără să se opună prea tare. Era haiducie curată. Dar și un soi de plăcută răzbunare pe o lume care părea că ne uitase, lăsându-ne de izbeliște înțepeniți în comunism.

Era un soi de ură a românilor pe sistem, pe civilizație, pe umflații de turiști englezi, francezi sau nemți, care tocau bani cu nemiluita în insule de dezmăț gen Ibiza, Mallorca sau Tenerife. Drept urmare, era o adevărată bucurie să le ușurezi portofelele. Oricum își cheltuiau banii doar pe prostii.

Adevărul e că mulți dintre cei din galeriile de *alba-neagra* au fost la un moment dat abuzați prin diverse locuri din Europa. Erau tratați ca niște oameni *second-hand*, plătiți mizerabil sau deloc, strânși cu ușa de patroni sau avocați, care le promiteau reîntregirea familiei contra mulți bani, câștigați foarte greu.

La un moment dat, oamenii ăștia se revoltau. Și atunci treceau cumva în ilegalitate. Intrau în zona de furturi mărunte, prostituție, spargeri de cabane și locuințe sau înșelătorii la drumul mare, cum era *alba-neagra*.

Jupânii învârteau bani cu nemiluita. Iar banii le cam luau minţile. Misiunea lor pe pământ era ca totul să funcţioneze: „trăgătorii" să tragă cu gumele, „colecţionarii" să şterpelească prin magazine, „fetiţele" să aibă clienţi mereu. Ei asigurau cadrul. Ei decideau cine ce face, în ce loc, cât comision are de plătit şi când.

Erau ca nişte întreprinzători foarte activi. Practic, trăiau din comisioanele astea, care nu erau mici, mergeau până la 20-40 % din tot ce se aduna. Din ele însă trebuiau să cumpere poliţia, ca să te lase să lucrezi.

Când hrăpăreţilor nu le intra destul mălai în buzunare, apăreau în scenă poliţişti sub acoperire. Iar ăştia fie te duceau pe vârf de munte, fie te ţineau la ei, în celebrul *calabos*, adică în arest, la grămadă cu toţi drogaţii, fie te trimiteau pachet în ţară, ceea ce era naşpa de tot.

Jupânii puteau câştiga enorm. Pe atunci încă mai erau *pesetas*, dar în banii de acum, vorbim de mii, uneori chiar de zeci de mii de euro în două-trei zile. Iar una dintre cele mai importante surse de bani, pe lângă cămătărie, trafic de persoane, furturi de tot felul sau prostituţie, era tâlhăria la drumul mare denumită alba-neagra.

Ca simplu participant, nu aveai cum să câştigi. Niciodată. Galeria câştiga întotdeauna. Românii erau maeştri, aveau stil. Spaniolii trăgeau şi ei, dar cu bobul, un joc asemănător, cu 3 coji de nucă şi un bob care se palma între degete, apoi se plasa unde trebuia, când trebuia.

Ca turist în drum spre plajă, cu mintea în vacanţă, greşeai şi numai dacă opreai să te uiţi. Dacă făceai ochii mari pe cum se mişcau gumele, era încă un pas greşit. Dacă încercai să ghiceşti unde era crucea albă de pe dosul gumei negre, erai ca mâncat. Dacă scoteai portofelul din buzunar, erai pierdut cu totul.

Deși nu o știai, erai deja o victimă a unei scheme super-bine puse la punct, exersată până în cele mai mici detalii. Acum, când stau să mă gândesc că, într-una dintre multele mele vieți, am făcut parte dintr-o galerie de alba-neagra, în Gran Canaria, îmi vine să râd și să plâng, deodată.

Care are, care n-are / care e câștigătoare? / asta-i de la Baia Mare / care-i aia marcatoare? Cum poți prosti lumea cu așa o tâmpenie de poezie cântată non-stop? *Hai, marcă banu' și umflă potu', barosane!*

Nu contează rima, important e să o spui cu convingere și să atragi atenția de la cum se mișcă gumele pe cutia de carton. Există o singură explicație: pe lumea asta, rezervorul de fraieri care se cred deștepți e nesecat.

Drept dovadă, renumitul „joc de noroc" alba-neagra a putut fi regăsit nu demult la Paris, chiar aproape de Tour Eiffel, în timpul Campionatului European de fotbal, la mai bine de 26 de ani de la Revoluție. Era bine-mersi, cu aceleași dume ieftine și personaje dubioase în galerie, exact ca în anii '90.

Cum ziceam, în Gran Canaria, unul dintre dubioşii ăștia eram chiar eu. Fugisem de bătăile de acasă și cutreieram Europa în căutare de lucru, de aventuri și de câștiguri rapide. Se întâmpla pe vremea când visam să-mi înfrâng cu orice preț timiditatea patologică, cea care m-a urmărit toată viața.

Așa că, aproape un an întreg, m-am transformat în actor. Mai bine zis, purtam denumirea oficială de *martor*. Era ca pe scenă. Trebuia să joci un rol, dar bine, cu convingere. Altfel, venea alt martor, tot de pe Bârgaie, care îți lua locul.

Cum mergea treaba? Ca la întreprindere, era un fel de muncă, doar că fără carte de muncă și mult mai puțin plictisitoare. Cele mai productive plaje pe care am activat erau *Maspalomas* și *Playa del Ingles*. Erau locuri-cheie, cu vad bun.

Jupânii rezolvaseră ca noi să avem acces acolo. Fraierii apăreau la plajă în jur de 9-10 dimineața. Așa, cam după prima bere, de pe la 11 exista un interval de vreo 2 ore în care turiștii erau vulnerabili, așa că intrai în șut. La fel seara, înainte de apus, aveam tot un interval de vreo 2 ore. Cum ar veni, lucram cu jumătate de normă pentru ceva între 30 și 120 euro pe zi, depinde de zi, de forma în care era galeria și de recolta de naivi.

Galeria era formată cam din 6-8 oameni. Era un adevărat lucru în echipă. Tatăl galeriei era *trăgătorul*, meșterul care lucra cu gumele. El era acreditat de jupâni, i se preciza locul unde putea să tragă și avea dreptul să-și aleagă echipa. Din ea făceau parte *ginitorii*, cei care stăteau de șase. De obicei erau doi, la capete. Mai era o *rândunică*, preferabil o fată, care colecta periodic banii din galerie și-i punea la adăpost, de obicei într-o mașină, în caz că venea potera și se spărgea galeria. Fetele erau foarte importante, mai ales dacă vorbeau spaniolă. Ele dădeau credibilitate jocului.

Apoi veneau *martorii*, trei sau patru, care aveau rolul să joace de paradă, să animeze locul, să îndemne fraierii la joc și, în general, să zăpăcească audiența. Îți trebuia ceva stil pentru asta. Recunosc, nu prea aveam, dar mă străduiam.

Nici cu munca în echipă nu mă descurcam prea grozav, dar așa era filmul. A fi *martor* era un fel voalat de a băga adânc mâna în buzunarul omului și de a-i lua banii în timp ce-l privești drept în ochi, convingător și, mai ales, fără milă. Era o bună metodă să-ți calci în picioare orice urmă de timiditate.

Trăgătorul trebuia să aibă mână, stil și un tupeu nemărginit. El era actorul principal. De aceea rămânea și cu cei mai mulți bani la sfârșitul zilei de muncă. Tot el împărțea și potul.

Pe atunci erau vremuri biblice. Izvorul de fraieri părea nesecat. Uneori, galeria se făcea așa de mare, că noi, *martorii*, ieșeam din joc, ne trăgeam la o baie, făceam plajă sau ne transformam pe rând în *rândunici*, și tot colectam șomoioage de bani, care se adunau cu nemiluita.

Fraierii stăteau la coadă ca la sfintele moaște să piardă bani. Era ceva de necrezut. Uneori, *trăgătorul* adapta jocul. Dacă vedea vreun portofel mai gras, îl mai lăsa pe om să câștige sume mici, doar ca să mărească potul. Ideea era să-l lase fără bani, să recurgă la orice șmecherie, numai să-l *facă*.

Când se termina spectacolul, ne trăgeam, ca o familie, la umbră, pe ceva terasă. Mâncam împreună ca vechi prieteni, deși nu prea eram. Prânzul îl plătea trăgătorul, după cum se spunea „de la mijloc", adică din banii făcuți în dimineața respectivă.

Dacă apărea potera fără preaviz, zburam toți, care-ncotro. Fetele se trânteau pe prosoape făcând pe turistele, iar noi o tăiam pe unde apucam, uneori chiar în ocean. Cutia de carton pe care se improviza jocul era aruncată în prima tufă, la fel şi banii. Aşa mai exista o minimă şansă de a-i recupera mai târziu, fiindcă, altfel, polițiştii ne goleau buzunarele imediat. Şi, normal, transferau banii într-ale lor. Nu ne tăiau chitanțe niciodată. Diferența dintre ei şi noi, hoții, era un chipiu, atât.

Pe atunci, legile erau cam permisive. Nu prea aveau ce să ne facă, iar noi ştiam asta prea bine. Plus că oamenii de ordine erau evident plătiți şi din munca noastră. Deci toată joaca asta de-a infractorii

şi justiţiarii nu era decât un *show* ieftin, nimic altceva decât o continuare a unui joc de alba-neagra. Doar că, la sfârşit, cei care pierdeau cu adevărat eram noi toţi, mai ales ăştia mici: *martori*, *ginitori*, *rândunici*. Nu aveai cum să pui bani deoparte, deşi dormeam grămadă, câte douăzeci, în tot felul de camere mizere de hotel.

Trăiam un soi de viaţă de nomazi, lipsită de griji, dar şi de perspective. Era libertatea în starea ei pură, fără trecut, fără viitor, fără gânduri adânci, cu zero responsabilităţi. Trăiam binişor, fără să dăm la coasă de dimineaţa până seara, şi, mai ales, fără să facem porcării mari. Râdeam, povesteam, ne plimbam, mergeam la sală, stăteam pe vreun şezlong liorpăind un suc sau lingând o îngheţată, chestii de-astea. Mai spărgeam bani în vreun club, mai umblam după gagici, mai cumpăram un tricou fain, astea erau marile realizări.

În Gran Canaria acelor ani, tot ce puteai face era să trăieşti cu maximă intensitate *prezentul*. Când nici prezentul nu era de faţă, când afară era cald, fraierii erau la siestă şi nu exista absolut nimic de făcut, o frecam pe plajă cu o limonadă în mână. Spărgând un cub de gheaţă între măsele, priveam la întinderea albastră, mirându-mă ca prostul cât de minunată putea fi viaţa aia de *martor* în galeria lui F, de fapt singura viaţă pe care o trăiam pe lume în acel moment.

Iar lumea şi clipa se făceau una şi nimic nu mai conta. Nimic absolut în afară de ochii închişi filtrând un soare portocaliu şi paiul ăla verde, de plastic, ţinut strâns între buze.

3

M-am crezut invincibil

„Ce alb e totul! Cât de incredibil de alb!" Fereastra jeepului în care mergem spre locul de start înrămează tabloul unui pictor lipsit de fantezie. Nu are nicio pată. E sticlos, rece, impersonal. Albul e un zid. Zidul alb.

În afară de huruitul egal al motorului, e liniște. Închiși în capsula asta, ne chiorâm pe geam la zidul de afară, cel în care toți vom da cu capul, dar nu deodată și nu la fel. Ne holbăm, de fapt, la nimic. Pentru că, în afară de alb, nu mai e altceva.

În mașină suntem patru oameni, dintre care trei români: Andrei, Vlad și eu. Cu noi e organizatorul 6633. Tipul ăsta, deși e super-simpatic, ar trebui aruncat acum din mașină, din mers. Iar noi ar trebui să facem stânga-mprejur și să ne întoarcem acasă, la o lume normală și la viețile noastre banale.

Așa ar trebui, dar noi nu și nu. Ne îndreptăm cu hotărâre spre capătul lumii și totodată spre acest infern incolor, care ne așteaptă

cu brațele deschise. Cred că așa te așteaptă și moartea. Rece, impersonală, cu brațele larg deschise și foarte plictisită. Afară, vântul a stat și reflexia soarelui în zăpadă e acum orbitoare.

Albul e liniștitor și înfricoșător. E suficient să ai un moment de rătăcire, să leșini și să adormi visând ceva frumos, ca fetița din povestea aia cu chibriturile, și devii parte din peisaj.

La minusurile de afară e foarte simplu să mori. Înghețat bocnă, într-o rână, pe vecie. După câteva zile de căutări, te vor găsi ei, organizatorii. Vor da cu o mătură peste tine și vor zice: „Ui și la ăsta, parcă-i viu". O statuie perfect congelată. Cu toții știm chestia asta. De-aia tăcem așa, ca peștii, în conserva asta pe roți.

Suntem 12 oameni în povestea 6633 din acest an. Toți bărbați. Toți nebuni. Mai degrabă poți spune că suntem colegi de suferință, nu competitori. Culmea! Nu s-a retras niciunul după terminarea înscrierilor. De obicei, câte unul se mai dă lovit atunci când, într-un moment de luciditate, își dă seama ce îl așteaptă. Ultimul primit în această companie selectă sunt eu, marele outsider. „Nime-n drum", cum zic bârgăuanii.

Ne ducem ca la tăiere, știind că aproape nimic din ce am făcut fiecare la antrenamente n-o să semene cu iadul care ne așteaptă dincolo de rama ferestrei. Vreo câțiva dintre noi însă mai știu câte ceva. Au mai încercat, fără succes, să treacă linia de sosire și acum vin să se răzbune pe zidul alb de care s-au izbit cândva. Acum vor, cu orice preț, să-l străbată, să treacă prin el.

Dintre toți participanții de pe lumea asta, un sfert suntem români. E ciudat. Doar nu suntem o nație de ultramaratoniști, ba din contră. Dacă ar fi o competiție de schi fond și noi am fi ceva finlandezi, n-ar fi nicio mirare. Dar suntem nația europeană cu

cele mai puține cărți citite pe an și cu cele mai multe ore de stat la televizor. Campioni la spălarea pe creier, cum ar veni.

Avem chiar și un număr record de copii supraponderali. Facem mișcare prea puțină, un popor de leneși. Stăm grămadă pe rețele sociale având impresia că trăim, că îi pasă cuiva de măruntele noastre postări. Ne plac micii, fotbalul și berea. Și să clănțănim sămânță de bostan. Și, normal, like-urile.

Cum de ne-am nimerit 3 români din 12 la competiția asta mi-e greu să înțeleg, dar mă bucur. E tonic să am de-ai mei lângă mine, să vorbim românește. Chiar și așa, povestim despre toate și orice, dar nu despre ce urmează.

Povestim despre nutriție, echipament, despre tot felul de competiții la care am participat fiecare, dar nu despre asta. Zidul alb e un tabu. E tăcerea tuturor culorilor. E moartea zâmbetelor. E coșmarul cu care punem capetele pe pernă, seară de seară.

Suntem așa: un galez zgârcit la vorbă, un englez din Zimbabwe, un singaporez jovial, care zâmbește întruna, de parcă tocmai pleacă într-o croazieră *all inclusive* prin Caraibe, un francez, un australian, doi englezi, doi americani și noi, trei români.

Ceilalți ne privesc ciudat, ca pe o specie nouă. Pe lângă cort, sanie și tot echipamentul pentru supraviețuirea la temperaturi extreme, fiecare își poartă în traistă propria istorie. Iar când spun istorie, mă refer nu atât la viața privată, cât la competiții.

Nu exagerez când spun că printre noi există câțiva alergători de legendă, oameni despre care ai citit și te-ai întrebat dacă n-or fi semizei. Poate merită explicat de ce e așa. Să luăm un etalon: se știe, de exemplu, că mai puțin de 1% din toată populația lumii a

terminat vreodată un maraton, fie el de oraş sau montan. Mult mai puţini au terminat vreodată un ultra de +100 de kilometri.

De aici încolo, lucrurile se complică şi se specializează. Foarte puţini au terminat un ultra extrem, cum ar fi traversarea deşertului Sahara, Gobi sau Atacama. Asta presupune alergarea succesivă a mai multor maratoane în condiţii meteo ucigaşe. Ca să fugi prin nisip la o temperatură de plus 40 de grade la umbră trebuie să fii diliu bine.

Şi mai puţini oameni de pe planetă au finalizat un Iron Man, adică un triatlon care conţine 3,8 kilometri de înot, 180 de kilometri pe bicicletă şi, cireaşa de pe tort, un maraton la final. Iar raportat la aproape 7,5 miliarde de pământeni, extrem de puţini au reuşit să lege o astfel de probă timp de zile în şir. Adică să se trezească dimineaţa, să bage un Iron Man, iar a doua zi să nu dea două beri pe gât la micul dejun, plus interviuri despre ce mişto a fost, ci să o ia de la capăt: înot, pedalat, alergat. Şi a treia zi din nou.

De exemplu, americanul Frank are în portofoliu câştigarea unui Quintuple Ultra Tri în 2014, adică 5 Iron Man unul după altul, câte unul pe zi. A reuşit chestia asta dementă fără să închidă un ochi. Nimeni nu îşi prea poate explica cum a rezistat unei asemenea torturi fără pic de somn.

E un mister şi mai mare cum a reuşit el să se rătăcească tocmai în România la banalul Transilvania 100, când a stat la nişte ţuici cu ciobanii în loc să-şi vadă de competiţie. Frank e un tip relaxat. Şi, pe deasupra, de legendă. E coleg cu mine şi parcă încă nu-mi vine să cred.

Mai e englezul Neil, autor al unui Deca Ultra Tri, adică 10 Iron Man legate, plus o groază de alte participări la competiţii

importante. Mai e și Andrei al nostru, unul dintre puținii oameni care a terminat Arch 2 Arc, o cursă care pornește de la Marble Arch din Londra și care se termină la Arcul de Triumf din Paris, cu un „respiro" de traversare înot a Canalului Mânecii, lucru care, luat și separat, e absolut remarcabil din cauza curenților foarte puternici.

Francezul Erick a terminat anul trecut cursa „scurtă" 6633, cea de 200 de kilometri, iar acum se lăcomește la cea lungă. El știe cum mușcă frigul de aici. La fel Mark. A abandonat anul trecut și acum vine să termine ce a început. Fiecare dintre noi are o treabă de făcut aici, la aurora boreală, iar acum, în zilele de dinaintea furtunii, se adună cum poate mai bine, se concentrează la strategia sa, cea de care s-ar putea să-i atârne chiar viața la un moment dat.

Sincer, chiar și 5,6 kilometri dacă zburzi, îmbrăcat în șubă, prin acest deșert înghețat e deja ceva semnificativ. 56 de kilometri e mai mult decât trebuie. Cursa asta infernală are însă de 10 ori pe atâta: 566 de kilometri. Chiar, ce minte diabolică a dat naștere acestui 6633 Arctic Ultra?

Fiindcă marea provocare aici o constituie nu atât distanța mare, cât condițiile meteo, imprevizibile, imposibil de reprodus la antrenamente. Nu mai merge să te uiți pe telefon și să ieși la alergat dacă îți convin umiditatea și temperatura. Niciun 6633 nu a semănat cu restul edițiilor. Aici, ești la mâna vremii. Ești un mic punct colorat în tabloul alb. Adio, control.

Acum sunt -32 de grade Celsius. E destul un vânticel subțire ca temperatura să coboare până la -40 sau mai mult. La temperatura asta, îți îngheață până și plombele în gură. Când te gândești că vânturile pot atinge și 200 de kilometri pe oră, chiar te ia cu frig. Poți fi măturat de pe podurile de gheață și azvârlit cât colo. Șansele

să îți ridici un cort în asemenea condiții sunt aproape nule. Să te ascunzi după un mușuroi? Zero.

Iar regula e *„self-sufficient race"*, adică te descurci: poți cerși orice de la organizatori la punctele de repaos, că n-o să primești nimic. Dacă ai uitat să-ți pui aspirină în papornița, n-o să ai, și pace. De unde și grija fiecăruia pentru pregătiri și verificări. Plus că vezi la alții lucruri pe care tu nu le ai și te apucă panica. Ți se pare tot timpul că ești un ratat, un nepregătit, un impostor care n-are ce căuta aici. Asta în timp ce de acasă curg mesaje entuziaste, de încurajare. Ți se face rău.

Iernile nu mai sunt ce erau în copilăria mea. Pe atunci începeau prin noiembrie și se terminau în martie. Gerul Bobotezei era ger, începând de la -20. Nu se punea problema să nu ne putem da cu sania, fiindcă zăpada se ducea cu totul abia prin mai. Nimeni nu auzise pe atunci de încălzirea globală.

Iarna asta, mai mult ca niciodată, mi-am dorit geruri și nămeți ca pe vremuri. Aveam mare nevoie de ele, ca să-mi fie mai ușor aici, la Pol. Bineînțeles, n-au venit, decât parțial. A venit în schimb etern cântata încălzire globală, fix când aveam cea mai puțină nevoie de ea.

S-ar zice că am degerat cam degeaba în copca din lacul Pădurii Pedagogice de la Tășuleasa Social, doar cu mănuși în mâini și cu o căciulă ridicolă, cu moț, pe cap. Tot mărind timpul, am ajuns la un record personal de 11 minute. Am stat în copcă până am avut impresia că ies din trup și că devin un fel de duh al lacului înghețat. Am stat până am uitat că mai am picioare.

M-am congelat voit săptămâni la rând, umblând desculț prin zăpadă, am dormit noaptea afară, doar în sacul de dormit, visând

la aurora boreală. Am alergat în chiloți pe dealuri și munți până în zonă a început să se vorbească despre unul care fuge prin zăpadă „îmbrăcat numa' în piele de om". Nimeni pe aici, în lumea oamenilor simpli de pe Bârgaie, nu poate crede că există oameni în stare să fugă dezbrăcați de bunăvoie, iarna.

M-am pregătit cum am știut mai bine, însă conștient că nimic nu are cum să semene cu acest ultra printre ghețurile polare. Din clipa în care mi-am dorit să mă înscriu, am știut că va fi groaznic. Am știut că va fi cursa vieții mele. Ori îi cad eu pradă, ori îmi cade ea. Cale de mijloc nu e. La fel ca în viață. Cale de ieșire din capcana propriei vieți nu este decât una – să ți-o duci, ca pe o cruce, până la capăt, exact așa cum e, că alta n-ai.

Statisticile arată rău: în aproape 10 ani, din aproape 200 de participanți, doar 17 au trecut linia de finiș. Recordul e deținut de o femeie incredibilă: Mimi Anderson. Nimeni nu știe din ce material e croită. Un lucru e clar: e din alt material decât noi toți, e din cu totul alt film.

Fostă bulimică, anorexică și depresivă, Mimi s-a vindecat alergând. E și asta o metodă brevetată. Nimeni nu-și poate explica cum a reușit așa ceva. Cert e că recordul ei stă în picioare. E un gând care nu dă pace niciunuia dintre cei 12 bărbați înscriși pe listă, deși toți tac mâlc pe acest subiect. E o provocare incomodă. Mimi Anderson a reușit să ne dea fiecăruia o lecție. În plus, și-a înfrânt trecutul alergându-l, trecându-l prin vijelie și gheață. Arta criogeniei.

Eu, unul, oricât încerc să fug de demonii mei, ei aleargă alături de mine. Sunt antrenați. Nu par să obosească și să rămână în urmă. Țin pasul. Mi se cocoață cu tupeu pe umăr, îmi șoptesc fel de fel de chestii în urechi. Mă întreabă ce mi-a venit, de ce fac asta, îmi povestesc despre trecutul meu întunecat. Îmi reamintesc greșelile,

imaturitatea, alegerile aiurea. Îmi poruncesc să mă opresc. Uneori îmi vorbesc așa de tare, că mă uit în jur să văd dacă nu cumva îi aud și alții. Sunt nepoliticoși.

Dar eu alerg mai departe. Cu pas egal, mărunt, măsurându-mi respirația. Vreau să le dovedesc drăcușorilor mei obraznici că sunt mai tare decât ei. Vreau să le arăt că istoria unui om poate fi rescrisă mereu. Ca un hard disk. Nimic nu e definitiv, bătut în cuie, de neschimbat, de neșters, de netrecut. Nimic nu e ireversibil.

Ca plastilina sau ca lutul pe roata olarului, viața unui om poate fi remodelată oricând. Azi faci din ea un om de zăpadă, mâine - o căpiță de fân sau o minge. Pentru această remodelare, ai nevoie de niște misterioase pârghii interioare, atât de specifice fiecăruia încât sunt imposibil de explicat.

Dar se poate. Trebuie să crezi, măcar un pic. Și să te apuci. Să perseverezi. Să mergi înainte spre o țintă, până la capăt. Tot ce poți pierde pe drum e doar viața ta. Ei, și? Drumul e cu atât mai frumos cu cât te pândește pericolul la tot pasul, ca pe Scufița Roșie, prin pădure.

Zidurile albe sunt doar în mintea noastră. Cu un pic de încredere și de curaj poți trece prin ele. Te încrunți o dată și, de spaimă, vezi că se fac moi, ca din vată de zahăr. Strănuți spre ele și cad pe podea precum faldurile unei rochii albe de pe o fată frumoasă într-o noapte de vară. Uite, gândul ăsta merită pus deoparte. La un -50 s-ar putea să mă încălzească un pic la inimă.

Iată-ne, în sfârșit, pe toți 12, grămadă. Un moment pe care l-am așteptat. Ne strângem mâinile, facem cunoștință, zâmbim, schimbăm mici amabilități. Degeaba. De fapt, fiecare ar vrea să fie singur, să fie lăsat în pace. Nimeni nu are prea mare chef să lege

prietenii pe viață aici. Ne leagă doar două linii: cea de start și cea de finiș. Niciunul dintre noi nu știe câți vor trece linia de sosire și în ce ordine. Niciunul dintre noi nu știe ce surprize îl așteaptă pe drum și cum le va înfrunta. Nimeni nu știe cum va face față propriului delir, fiindcă, mai mult ca sigur, îl vom avea în meniu.

Și cum nimeni nu știe mai nimic, toți își fac de lucru cu ceva, mai ales cu mâinile. Fiecare pare ocupat: cu sania, cu echipamentul, cu rucsacul sau cu te miri ce. Numai să fim lăsați în pace.

Suntem împreună de trei zile. Unii ar putea spune că ne cunoaștem, măcar puțin. Nu e deloc așa. Exersăm făcutul focului, bivuacul, ne creăm tot soiul de automatisme care, la un moment dat, ne-ar putea salva viețile. Organizatorii vor să se asigure că ne descurcăm, că avem echipamentul corespunzător. Ne facilitează cumva și dezvoltarea relațiilor umane. Eu, unul, nu sunt bun la așa ceva. Din afară, cred că par un singuratic, un ciudat. Interacționăm minimal. „Poftim, dă, ține, adu, mersi". Chestii banale.

De fapt, cu toții așteptăm să ne urcăm în mașini și să parcurgem odată cei 1000 de kilometri către *Eagle Plains*, locul de unde vom lua startul. Cu toții așteptăm marea aventură. Cu toții așteptăm să dăm piept cu durerea, cu suferința, cu delirul, cu nebunia și, nu în ultimul rând, cu noi înșine, dezbrăcați de toate convențiile și măștile. Doar noi, fix așa cum suntem, mărunți și disperați: mici puncte colorate mișcându-se haotic pe textura unui tablou imaculat.

În cele din urmă, plecăm. Urmează două zile pline, în jeepuri special pregătite să înfrunte imperiul gheții. Privesc prin rama ferestrei și văd albul care mă cheamă la el. Fata Morgana a deșertului alb. Și îmi amintesc tot felul de lucruri, am tot timpul din lume să îmi amintesc ce vreau. Închid ochii. Îmi revine în minte ziua aceea

când, prin rama unei alte ferestre, am văzut cel mai frumos verde din lumea întreagă.

„Ce verde e totul! Cât de incredibil de verde! Doamne, ce verde e totul."

Colegul meu era un ceh. Se uita pe geam și vedea culturile de primăvară întinzându-se până departe, spre orizont, unde verdele întâlnea albastrul cerului. Plângea. Deși era ceh, repeta mecanic în germană, ca un nebun: „*Gott, wie grüne ist alles!*" Repeta și plângea de fericire. După 20 de ani, era prima dată când vedea din nou un petec de iarbă adevărat altundeva decât la televizor.

Autobuzul în care ne aflam era special adaptat pentru pușcăriași: mini-celule individuale, care semănau cu confesionalul catolicilor. Aveau fante prin care priveam afară. Prin ele vedeam, la rândul meu, cum îi curgeau cehului lacrimile pe obraji, un om mare plângând ca un copil. Dar ce căutam eu acolo, în autobuzul de lux al unei pușcării de maximă securitate?

Știu. Îmi asum de pe acum. Asta cu pușcăria e bucata din poveste care pe mulți îi va pune pe gânduri. Nu are nimic eroic. Nu are nimic romantic. E un episod dur și îngrozitor de trist.

Pe scurt, la un moment dat în tinerețea mea, am fost cuprins de nebunia de a mă crede invincibil. Și aroganța asta m-a pierdut. Mai aveam foarte puțin până să omor pe cineva. Nimeni și nimic nu m-a putut opri, nici chiar mama și fratele meu, Alin, oamenii care mă iubeau cel mai mult.

Am plătit prețul acestei confuzii totale cu o halcă serioasă din propria viață. Am plătit cu zece ani, poate cei mai frumoși din viața unui om, între 25 și 35 de ani.

E ca și cum, în urma unei greșeli fatale, ar trebui să te răscumperi cu o parte din trupul tău. Ce-ai alege? Capul, nu, că trebuie să mănânce și să mai și gândească. O ureche, ca pictorul ăla faimos? O mână? Prea de tot. Laba piciorului stâng? Cu ce mai umbli? Hai să fie un deget de la mâini. Dar care? La care dintre ele ții cel mai puțin? Care ți-e cel mai antipatic? Ăla micu'? Fratele lui?

În pușcăria aia, însă, nu a fost nimic de ales, ci doar de ispășit, de rezistat și de învățat. A fost cum era mai rău.

În urma unor jafuri armate comise în mai multe țări europene și a două evadări, am fost dat în urmărire prin Interpol, urmărit, prins și judecat. Am primit o pedeapsă inițială de 23 de ani, pentru mai multe jafuri și tentativă de omor. Apoi a apărut o lege, odată cu intrarea României în UE, și pedeapsa s-a redus automat la 13 ani. Fiind considerat un șef de bandă periculos, m-au închis într-o pușcărie de maximă securitate mai bine de 9 ani.

Am fost destul de naiv să nici nu încerc să mă apăr, convins că voi evada din nou. În mintea mea, era doar o chestiune de timp. Nu degeaba eroul meu pe atunci era Van Damme. Da, tipul ăla șmecher, care făcea sfoara între șinele de cale ferată. Credeam și eu că pot trece prin orice zid, doar că, aveam să aflu, noua mea garsonieră avea pereți groși de 70 de centimetri. Iar prin zidul acela alb nu trecuse nimeni în cei 100 de ani de istorie ai acelei închisori. Niciodată.

Când am văzut cum, în urma mea, porțile de fier masiv se închideau cu telecomandă, mi-am dat seama că nimeni nu poate ieși de acolo decât fie cu picioarele înainte, fie la termen, pe propriile picioare, viu. Ca un școlar care fuge de la ora de tehnologie, la fel am chiulit și eu din propria viață pentru o lungă bucată de vreme.

În acest timp, am stat singur într-o celulă. Atât de singur, încât am uitat șirul zilelor și anilor. Atât de singur, încât mi-am uitat ziua de naștere. Atât de singur, încât am uitat numele prietenilor. Iar ei, la rândul lor, l-au uitat pe al meu. Uitarea a fost salvare, eliberare, singura șansă de supraviețuire care a funcționat pentru mine.

În toată monstruozitatea aceea de betoane, tuneluri, ziduri, sârmă ghimpată și metal, exista un singur petec de cer vizibil. Dar și acela fusese acoperit cu plasă de sârmă după ultima tentativă nereușită de evadare, când un elicopter urma să aterizeze în curtea închisorii pentru un român și un albanez. Nesăbuiților aveau să le putrezească oasele în izolator.

Revenind: ce căutam eu în autobuzul acela, din care priveam culturile nesfârșit de verzi? Eram dus la aeroport, pentru a fi trimis în țară și eliberat. Doar că, pe atunci, nu mai credeam în nimic: nici în mine, nici în libertate și nici că Van Damme ar fi fost invincibil. Mă uitam pe geam și făceam cunoștință cu lumea, fix cum era: iarba e verde, omul de lângă mine plânge, motorul autobuzului rulează rotund, îndreptându-se spre ceva necunoscut. Nu eram defel pregătit să dau piept nici cu lumea, nici cu viața și, cel mai puțin, cu mine însumi. În piept, în locul unei inimi vii și pulsând de viață, mi se căsca un hău întunecat, fără fund.

Câtă vreme ești viu, firul existenței poate fi oricând reînnodat, chiar dacă timpul nu poate fi dat înapoi. Peste multele mele vieți, la fel ca pe un hard disk, s-a rescris o altă poveste. După nenumărate învârtiri în jurul cozii, într-o bună zi mi s-a revelat rostul. Am descoperit alergarea pe distanțe lungi. Am înțeles pentru ce sunt făcut. Am priceput că tot restul m-a pregătit, de fapt, pentru asta. Am găsit un nou sens. Am redevenit liber cu adevărat. Atât de liber încât acum, în clipa de față, pot vorbi despre trecutul meu cu

împăcare și seninătate, fără teamă de consecințe. De fapt, nu mă mai tem de nimeni și de nimic. Poate doar de mine însumi, uneori.

Povestea mea e compusă din aceste straturi de fapte care, puse împreună, dovedesc că viața poate fi mult mai interesantă și mai misterioasă decât orice ficțiune. Are răsturnări spectaculoase, are suspans, umor, noroc, fericiri intense și inexplicabile, iscate din nimic, dar și supărări așa de negre, că ți-ai dori ca filmul ăsta prost să se termine cât mai rapid. Povestea conține bucurii și emoții atât de mari, încât te poate apuca plânsul. Și cel mai frumos lucru: se poate termina cu un ditamai *happy-end*. Așa, ca în cel mai pur și mai naiv film american. *Hollywood style!*

La fel ca plăcintele în cuptor făcute de mama în zilele ei cele mai bune, viețile mele stau una peste alta, ca un turn. Cele mai reci, de mai jos, ar vrea să le explice pe cele de mai sus, astea calde, dar nu prea pot. Plăcintele astea sunt autonome cumva. Nu poate una să justifice existența alteia. Sunt legate, e drept, sunt făcute din același aluat și frământate de aceeași mână, însă fiecare își are momentul și gustul ei. Fiindcă una e să muști din cea fierbinte și moale de sus când ți-e foarte foame și alta e să o mănânci a doua zi, rece, pe cea lipită de farfurie, când ești deja sătul de plăcinte.

Plăcinta asta cu pușcăria, de exemplu, e de sine stătătoare cumva. Din clipa în care am îmbrăcat cămașa albastră de detenție, am devenit un număr. Cu bună știință, m-am concentrat să uit cine sunt, ce alte vieți trăisem, ce înseamnă timp. Am privit, ani de zile, un zid înfiorător de alb.

O vreme, am visat că voi putea trece prin el. Apoi n-am mai visat nimic. Am devenit o piesă de mobilier, alături de celelalte din celulă: un pat, o masă, o Biblie, un scaun, un dulăpior, o chiuvetă și un wc.

Mai bine de 9 ani, am trăit într-un alt fel de timp, suspendat, într-o lume radical diferită de cea normală, având colegi dintre cei mai ciudați cu putință. De pildă, cehul fascinat de verdele ierbii. A stat închis 20 de ani pentru omor cu premeditare. Victima lui, un travestit. Circumstanțele? Ciudate.

Era cunoscut pentru faptul că, trecând de la un grad de maximă securitate la un altul mai îngăduitor, primise aprobare să aibă un televizor în cameră. Nu voise, în ruptul capului, orice aparat. Îi trebuia unul cehesc. Cică să-i vorbească pe limba lui, de care îi era dor. Toată lumea râdea de el pentru asta. Era un tip naiv și curat la suflet, ca un prunc. Altfel, cum să plângi de fericire când vezi iarbă verde?

Sau colegul din celula alăturată, sârbul, un tip înalt și solid, tuns scurt, renumit ca fiind pasionat de matematică. Apucasem, foarte vag, să schimb câteva vorbe cu el. Avea o prietenă afară și încă nu împlinise 30 de ani. Era un uriaș blând, părea cel mai pașnic om din lume. Se mișca lent și vorbea rar. Când îi sărea țandăra însă, devenea periculos.

La un moment dat, intrase în niște combinații fără ieșire cu mafia sârbă. După un scandal, i-a tăiat capul celui mai bun prieten al său. O săptămână întreagă a plimbat capul într-o plasă, arătându-l dușmanilor și punându-i în gardă că, *dacă se vor pune cu el, așa vor sfârși*.

Până la urmă, cineva l-a turnat. Așa l-au și săltat. Plimba capul într-o plasă, de colo-colo, prin oraș. Restul corpului delict, adică trupul mortului, i l-au găsit acasă, în beci. M-am tot văzut cu el la plimbarea obligatorie până într-o zi, când n-a mai apărut.

Asta era ceva normal. Oamenii apăreau, dispăreau, se roteau. Ideea era ca deținuții să nu apuce să-și facă prieteni, să nu stabilească legături. După o vreme, am aflat că se sinucisese cu o pungă de plastic. De-aia de supermarket, în care pui legume, să le cântărești. Își făcuse clandestin rost de ea. Și-a tras-o pe cap și s-a sufocat. Trebuie că-și dorise foarte tare să moară.

Cred că, dacă vrei cu adevărat să dispari din propria viață, te poți omorî cu orice tâmpenie. Te poți spânzura până și cu ața dentară. Știu unul care a murit spânzurat de calorifer, la un metru de sol.

Ca sârbul meu erau mulți, mai ales în corpul de clădire al nebunilor, sau, mai bine zis, al pretinșilor nebuni. Ca să scape de pedepse ori ca să li se limiteze detenția, mulți se prefăceau. Trăgeau cu o ață pantofii după ei, pretinzând că sunt câinii lor, și alte prostii. Doar că psihiatrii și psihologii începuseră să se prindă.

După o vreme, tot jucând un astfel de rol, unii o luau razna de-a dreptul, numai că atunci erau crezuți și mai puțin decât înainte. De supărare, mulți o terminau cu viața prin metode dintre cele mai creative: sufocați, spânzurați, retezându-și carotida cu te miri ce, ba chiar cu supradoze de droguri tari. La nevoie, închisoarea, chiar și una de maximă siguranță, putea deveni un butic pentru orice.

Aproape totul se măsura în tabac, în pachete de țigări, cum ar veni. Cu 5 pachete puteai închiria o revistă porno pentru o zi. Cu zece puteai face rost de o doză. Cu 5.000 de euro îți procurai un telefon, numai că puteai da maximum trei telefoane, fiindcă totul era controlat. Știau până și din care celulă suni.

Eu cred că jocul ăsta de-a baba-oarba era lăsat să se întâmple cu bună știință, pentru a fi supravegheat de la pupitrul de comandă. Te iluzionai că, pe bani, ai acces la aproape orice. Ei, securiștii,

oamenii invizibili din spatele ecranelor, îți lăsau lanțul mai lung cu bună știință. Așteptau să greșești. Așteptau să disperi. Așteptau să clachezi.

Sinucigașii mureau ca muștele. În medie, cam trei pe lună. Conducerea se bucura în secret. Se mai eliberau celule. Cererea era mare, clienții stăteau la rând: ruși, albanezi, sârbi, cehi sau români, tot felul de nebuni care dăduseră de gustul libertății după '90 și veniseră din blocul estic pe cai mari. Voiau să ia Europa în primire, apoi se trezeau îmbrățișați strâns de ea pentru zeci de ani sau chiar pe viață.

Nimerisem în acea clădire de maximă siguranță din cauza vitejiilor mele. Cele două evadări, de altfel destul de spectaculoase, atârnaseră destul de greu în cântarul anilor primiți ca pedeapsă. Fiindcă la ieșire am semnat un document, nu pot divulga nici țara unde se află pușcăria și nici nu pot descrie arhitectura sau compartimentarea interioară. Lucrurile acestea trebuie să rămână vagi. Dacă aș intra în toate detaliile, cartea aceasta s-ar lungi nepermis. Important de reținut e că locul respectiv era destinat celor mai răi dintre cei răi.

Colegii mei de „studenție“ nu erau deținuți de drept comun, dintre aceia care stau înghesuiți câte 14 într-o cameră de 4 metri pătrați, musculoși și fircăliți cu tatuaje de doi bani, așa cum mai vezi la știri când se vorbește despre condițiile subumane din pușcării. Era un loc select, curat ca o farmacie, cu garsoniere individuale. Foarte *hi-tech*. Le era rezervat cu precădere celor acuzați de crimă sau de omoruri în serie, celor considerați foarte periculoși, celor închiși pe viață și celor ce nu mai aveau nimic de pierdut, motiv pentru care unii erau în stare de absolut orice, chiar să-și ia propria viață.

Sinuciderea era ultima lor faptă de arme, ultima haltă. Vreo două zile se vorbea despre ei, apoi intrau în uitare veșnică. Sinuciderea

devenise un clișeu. Era cea mai banală și mai ieftină ieșire din scenă. Pe ușa din dos.

Dacă vrei ca un om să o ia razna cât mai rapid, îl închizi singur-singurel. Îl lași doar cu demonii lui. Îl încui într-o celulă mică, înconjurată de ziduri albe, imaculată ca un crin, cu o fereastră sus, aproape de tavan, la capătul unui plan înclinat, prin care nu se văd cerul și norii, ci doar calcanul clădirii vecine. Pe acest calcan, de vreo trei ori pe an, în anumite momente ale zilei, apărea o dâră de soare. Dunga aia de lumină era sinonimă cu fericirea. Niciodată nu am crezut că o rază de soare poate avea o asemenea putere.

În alte momente, tot de câteva ori pe an, pe rama ferestrei se așeza o pasăre. Mă hrăneam cu minunăția acelei imagini săptămâni la rând. Când venea pasărea, parcă era Crăciun și îngerii din cer coborau pe o funie de argint în celula mea, care se umplea dintr-o dată de miros de tămâie și scorțișoară. Aveam o singură problemă: pasărea aducea un aer de libertate, unul pe care nu-mi puteam permite să-l respir, fiindcă ducea imediat la depresie. Era ca un drog de care mai bine mă lipseam.

Dacă vrei ca cineva să devină din om neom, îl supui unei rutine de o precizie diabolică. Goarna infernală suna la 5 dimineața fix. Până ajungea gardianul să deschidă vizeta mea treceau în jur de 2,17 minute, cu o marjă de eroare de 2-5 secunde. Ani și ani întregi la fel. Măsuram secundele din plictiseală, așa, ca să mai treacă vremea.

După o vreme, am renunțat. Zdrăngănitul legăturii de chei părea înregistrat în studio, cumplit de identic. Nicio notă în plus sau în minus. Pijamaua pe care o primeam zilnic era din hârtie, ca să nu te poți spânzura cu ea. Mirosea la fel cu cea din ziua precedentă. A hârtie cu un vag iz de detergent. Același.

Jur că diametrul unui măr primit în 2000 era aproape același cu diametrul unui măr primit în 2006. La fel culoarea, la fel gustul. Untul, șunca, gemul, ambalajele, tava, aranjarea lor, toate erau absolut identice. La fel, plimbarea obligatorie de o oră, încătușat și cu lanțuri la picioare, într-o curte acoperită cu plasă de sârmă. Punctualitatea, rutina și ritmicitatea pot stoarce viața de orice sevă. Pot transforma omul într-un obiect, nu cu mult mai inteligent decât vasul de wc.

Dacă vrei să supui un om, să îl îngenunchezi, ține-l sub supraveghere 24 de ore din 24. Și arată-i acest lucru. Fiecare dintre clienții acelei pensiuni avea luxul de a fi păzit de patru gardieni înarmați. Și supravegheat îndeaproape de mai multe camere de luat vederi. Chiar și atunci când se deplasa dintr-un loc în altul prin rețeaua de tuneluri de sub închisoare.

Adevărul e că oricine putea face orice. O periuță de dinți, un os de pui, o scobitoare riscau să devină arme letale în mâinile unor oameni care nu mai aveau nimic de pierdut. Creativitatea criminalilor lipsiți de libertate și de soare, sufocați de ziduri albe, umblând precum cârtițele prin tuneluri subterane luminate de neon, poate deveni diabolică în orice clipă.

În aceste condiții de anulare a oricăror minime libertăți, având până și interdicția de a te așeza pe pat în timpul zilei, sinuciderea devenea interesantă: suprema eliberare. Era imposibil să nu începi să cochetezi cu ea. Dacă lăsai acest gând să-și facă un culcuș în mintea ta, intrai într-o zonă de mare risc. Urmau pașii: cum, cu ce, când etc. Iar dacă începeai să te joci cu focul, te ardeai.

Am refuzat sinuciderea din două motive. Primul? Îmi iubesc și îmi respect mama. Ea mi-a făcut cel mai frumos cadou posibil: viața.

În ciuda anilor grei în care s-a străduit cum a putut să ne crească și să ne țină lângă ea cu gelozie, știu că, în felul ei, m-a iubit mereu.

Relația noastră de azi e relaxată. Putem privi trecutul nu cu mânie, ci cu seninătate. Putem privi înapoi cu umor. Eu îi zic: „Dar tu, mamă, m-ai traumatizat. M-ai bătut în stiluri. Odată mi-ai băgat o chitară în cap, mai ții minte?“ Ea râde și răspunde: „Apăi sigur ai făcut tu ceva. Tot timpul făceai câte o prostie. Drac erai de mic. Acuma, uită-te la tine, te-ai făcut mare cât un bou“. Pot să mă supăr pe ea?

Al doilea? N-am vrut să le dau gardienilor satisfacția de a elibera celula înainte de termen. Dacă erai doar un pic slab de înger, puteai ceda psihic. Totul era construit încât să te împingă spre un colț, spre ultima limită. Cu toată rezistența, țin minte că, ani la rând puneam seara capul pe pernă rugându-mă să mor în somn, să nu mai aud niciodată zgomotele terifiante ale temniței: goarna, pașii, cheile, vizeta. Să mor și să nu mai văd zidul alb prin care nu putea trece nici gândul.

Unul dintre puținii privilegiați care, la plimbarea obligatorie, se puteau mișca liber vreme de o oră era arabul. Fără cătușe, fără lanțuri. Făcea Tai-Chi. Unii ziceau că avea în jur de 70 de ani, dar corpul lui lucrat arăta cam de 40. Se mișca impecabil, lent, precis.

Putea sta chiar și o jumătate de oră într-un picior, nemișcat ca o statuie a lui Buddha, cu mâinile împreunate și privirea calmă. Avea o mobilitate incredibilă. Respira egal, măsurat. Privea mereu spre un dincolo. Dincolo de colegi, de gardieni, dincolo de zidul alb al temniței. Aveai impresia că acuși-acuși o să iasă din trup, din timp, și o să dispară ca un fum.

Mişcările lui ample de braţe, paşii atât de precis măsuraţi, încât părea că pluteşte deasupra solului, rotirile capului aruncând priviri perfect focalizate în direcţii doar de el ştiute făceau din prezenţa lui un spectacol de magie, de precizie şi de calm. Nimeni nu putea bănui ce se ascundea în sufletul lui. Făcea Tai-Chi aşteptând moartea în puşcăria devenită sinonimă cu viaţa lui. Fiindcă, da, era închis pe viaţă, fără nicio posibilitate de eliberare.

Arabul era un client vechi al stabilimentului şi făcea cumva parte din peisaj. Mulţi gardieni se pensionaseră de când se afla el acolo. Avea o figură rece, impersonală, care, chiar şi atunci când te ştergea cu privirea, trecea prin tine ca un laser. Nu vorbea cu nimeni, niciodată. Nimeni nu mai ştia exact cu câţi ani în urmă fusese închis. Se pare că era şi foarte bogat, doar că acest lucru nu-i mai folosea la nimic. Era fostul proprietar al unui lanţ hotelier de lux. Mai toţi îi ştiau povestea, fiindcă ţinuse multă vreme prima pagină a ziarelor.

Părea să fie cel mai fericit om din lume în acea zi când, lenevind pe iahtul său de lux, în timp ce soarele apunea pe Mediterana, viaţa sa a luat o turnură întunecată. Totul s-a petrecut ca-ntr-o clipire. A întors capul şi n-a mai apucat să vadă decât o gură de pistol aflată suspect de aproape de faţa lui. N-a avut timp să priceapă nimic. A urmat zgomotul. Apoi ultimul contact cu realitatea, la întâlnirea cu apa mării. Apoi liniştea.

Miraculos, nu a murit. Apa sărată i-a oprit hemoragiile. Nişte pescari l-au tras în plasele lor şi l-au predat unei ambulanţe care aştepta la mal. Nimeni nu credea că va mai trăi până la spital.

Nu doar că arabul a supravieţuit, dar, vreme îndelungată, şi-a construit meticulos răzbunarea, cam la fel ca în povestea contelui de Monte Cristo. Şi răzbunarea a fost cruntă. În vila sa străjuită de

chiparoși, peste care cobora lumina de aur a asfințitului, i-a aliniat pe toți: frumoasa lui soție, cei doi copii, de 7 și de 4 ani, pe cumnatul său, pe soția acestuia, ba chiar și pe servitoarea cea credincioasă. I-a împușcat pe toți, de aproape, apoi a sunat la poliție și s-a predat de bună voie.

4

Vacanțele slugii perfecte

Alerg printr-o pădure. Urmează să ies într-o pășune, în mijlocul căreia pare a fi o antenă de telefonie mobilă. De acolo vine o urcare destul de turbată spre o creastă pe care stau agățați, ca puși cu mâna, niște nori. Gâfâi ca o locomotivă. E ilogic ce fac. Ar trebui să umblu întins, cu pași mari, dar eu alerg la pas mărunt înspre lumină, pe o pantă ușoară.

E aproape de asfințit și lumina e frumoasă, blândă. Ca o molie atrasă de flacăra unei lumânări, așa zbor și eu spre aurul apusului. Să tot fi trecut de kilometrul 70. Competiția se cheamă Ciucaș x 3. E primul meu ultra montan de peste 100 de kilometri și o seamă de nori grei par să se grăbească spre muntele meu. În aer se simte o schimbare bruscă a vremii.

Nu știu mai nimic despre alergare, limitele corpului, electroliți, hidratare și hrănire corectă. Toate astea le voi pricepe abia mai târziu, după ce le voi fi trăit una câte una, pe propria piele. Cu durere le-am învățat, kilometru cu kilometru.

Ca de obicei în viață, fac totul după capul meu, nu după cum scrie la manual. De câte ori am încercat să mă iau după manuale, încă de la primele buchiseli din clasa întâi, am sfârșit-o prost. Atât de prost, că în trimestrul al treilea din clasa a patra, învățătoarea m-a scos la tablă și m-a prins.

Nu știam să citesc.

Adică știam ceva, dar nu destul. Silabiseam greoi, cu un accent groaznic de Bârgaie, mă poticneam și, dacă totuși duceam propoziția la capăt, îi pierdeam pe drum înțelesul. Când mă punea să zic ce citisem, dar „cu cuvintele mele", îmi era imposibil.

Învățătoarea s-a făcut roșie de furie. M-a certat în fața clasei. M-a întrebat: *Tu unde-ai fost până acum?* M-a amenințat că mă lasă repetent. Dacă atunci s-ar fi crăpat podeaua clasei, m-aș fi strecurat prin gaura aia și aș fi dispărut pe vecie, fără niciun regret.

Colegii râdeau de mine cu o seninătate și cu o cruzime de care doar copiii sunt capabili. Cu capul în pământ, îmi era rușine că exist. Dintr-un sfios, în ziua aceea m-am transformat într-un băiat îngrozitor de timid.

Am fost supărat săptămâni la rând, până când o profesoară căreia i se făcuse milă s-a ocupat ceva mai serios de cititul meu. M-a ajutat și la alte materii. Contra mici servicii, cum ar fi grădinăritul sau vânzarea sticlelor și borcanelor pe care nu le mai folosea. Am devenit brusc atât de îndrăgostit de citit și de școală, încât în clasa a cincea am ratat la mustață un premiu.

Apoi, însă, au început scandalurile de divorț dintre ai mei și pe mine m-au trimis, luni întregi la oi și vaci, pe coclauri. Adio, școală. Am

reînceput lecția de supraviețuire pe la teze cu note de 5 și evitarea cu orice preț a corijențelor și repetenției.

Marea mea problemă cu școala a fost lipsa de liniște și de continuitate. Manualele nu mi-au fost de folos vreme prea îndelungată.

Așadar, nici măcar la alergare nu am încredere în manuale, reguli și rețete. Îmi place să îmi fac singur meniul. Sunt într-un permanent dialog cu corpul meu. E ca și cum mintea și corpul ar fi două ființe separate, care stau la povești cum stau doi vechi prieteni.

Uneori, mintea mea se ghidează după semnalele pe care le transmite corpul, alteori e taman invers. E important ca mintea să asculte corpul, dar nu să și facă întotdeauna ce-i cere. Că pe corp îl apucă uneori văicăreala, vrea să stea jos, la umbră, să bea apă, îi e foame, somn, se preface extenuat ca o cârpă. Îl dor toate.

Atunci mintea trebuie să fie fermă, să-i poruncească tot felul de chestii: *„Acum te ridici, alergi până la kilometrul x, apoi bei un pic de apă și ai voie să mănânci o pătrățică de glucoză, hai două"*.

„Da, dar mi-e rău, cursa asta e o tâmpenie, n-are niciun rost toată zdroaba, vreau să mă întind măcar un sfert de oră, să închid ochii", se smiorcăie corpul. *„Las că vorbim după linia de finiș, acuma fă ce ți-am zis"*, se răstește mintea. Cam așa merge treaba, în general.

Startul acestei curse s-a dat la 6 dimineața. Atunci era beznă, acum se întunecă iar. Alerg de mai bine de 12 ore. Mă încearcă deodată senzații pe care nu le-am mai trăit niciodată, deci habar nu am de unde să le apuc și ce să fac cu ele. Pe parcursul primelor zeci de kilometri am trăit o euforie continuă. Sunt foarte bucuros și mă simt minunat să pot alerga, să văd în jur oameni făcând același lucru. Doar că în viața mea nu am făcut un efort constant mai mare

de 6-7 ore. Mi-am bătut recordul cu 5 ore și deja simt că intru pe un tărâm necunoscut.

Mintea vorbește cu un corp care i-a întors spatele, refuză comunicarea, dar măcar merge înainte. Însă nu mai are nici pe departe energia de azi dimineață. Miraculos, genunchii lucrează, la fel brațele, respirația e în grafic și ea, nu mă doare nimic, niciun tendon sau ligament, nu am nicio crampă musculară. Simt doar o oboseală generală, de parcă m-a bătut cineva. Pe de altă parte, corpul îi transmite minții semnale de care ea nu mai ascultă. Eu, ca om purtând un nume, stau pe margine și asist cumva la gâlceava asta dintre minte și trup.

Sunt pe rând cuprins de valuri de entuziasm, de disperare, de neagră tristețe și apoi de o fericire atât de abundentă, încât îmi vine să plâng. La un moment dat, chiar alerg și plâng de-a binelea. Nu îmi pot da seama dacă de fericire sau de disperare, dar plâng ca un prost. Mi-e frică să nu mă întâlnesc cu careva. Pe obraji îmi curg lacrimi adevărate, au gust sărat. Mi se preling pe față în ritmul săltat al corpului și mi se întorc în corp strecurându-mi-se pe la colțurile gurii. Plâng și alerg mai departe, iar capătul nu mai contează.

Apoi se întâmplă ceva cu totul neobișnuit, absolut nou pentru mine. Dintr-o dată, mă opresc ca la comandă, mă așez sprijinit de o stâncă și privesc printre gene cum ultima lumină palidă a zilei se îngână cu prima pâclă a nopții. E tot ce îmi amintesc înainte de a-mi pierde cunoștința. Mă trezesc după o vreme care pare să fi fost o veșnicie. O eternitate mică în care s-au amestecat visuri frumoase cu tresăriri de coșmar. Poate am stat așa maximum un sfert de ceas, fiindcă încă nu e întuneric complet, negru-tăciune, de să nu-ți vezi palma.

Eu mă uit la mâna mea, mi-o văd, dar nu știu a cui e. Nu am habar cine sunt și ce caut acolo. Am decolat undeva din propria viață. M-am decuplat de mine însumi. Trăiesc primul *blackout* total, probabil din cauza hidratării proaste, combinate cu o cădere severă de calciu și magneziu.

Corpul a zis adio minții și ea, îmbufnată, i-a întors spatele, apucând pe o cărare diferită. Divorț. În mijloc, eu, ca în copilărie, între două ființe care, după ce s-au iubit o vreme, s-au urât cu o furie distructivă. Mai, mai să se omoare unul pe altul. Și, ca să se mai răcorească, ne băteau pe noi, copiii, pe rând, în stiluri. Probabil de supărare.

Mă uit în jur. Ca pe un inventar, iau lucruri în primire. Mâna are degete. La sfârșitul lor sunt unghii. Pe mână sunt niște nervuri. Acestea sunt vene prin care curge nestingherit și nevăzut sânge. Sângele e roșu, parcă. Dar eu, proprietarul de drept al acestei mâini legate de antebraț și prelungite de umăr, făcând legătura cu inima aceea cuibărită în piept, responsabilă cu trimisul sângelui pe dosul mâinii, eu cine naiba sunt?

E ca în bancul ăla tâmpit cu bețivul care, trimis de nevastă la piață, se ia cu băieții la o vodcă și, beat rangă, uită complet la ce apartament stă. Așa că ia pe rând numerele de la interfon. Disperat, cu mintea năclăită de alcool, încearcă să afle cine e și unde stă. Sună începând de la parter în sus. Întreabă prudent: „Alo... Domnu' e acasă?".

„*Nu*", i se răspunde pe diverse voci. „*Aici nu locuiește niciun domn*" sau „*Domnul a murit acum 4 ani*". „*Mă scuzați*", zice el. Sună iar. În cele din urmă, o voce de gospodină trăgând vag a nevastă-sa răspunde și zice că domnul nu e acasă. Cică e plecat de o vreme la piață, dar trebuie să apară. Fericit foc, bețivul imploră: „*Oare n-ați*

putea, vă rog frumos, să veniți până jos ca să vedeți dacă nu cumva îs io?"

Senzația decuplării de propriul sine e absolut înfricoşătoare. Te uiți la dosul mâinii tale şi te întrebi a cui o fi. Încep aşa, pe bâjbâite, să îmi scanez restul corpului. Iau seamă la pantofii de sport, la ciorapii de compresie, tricou, rucsac, dar nu le pot lega deloc de realitate. Sunt doar constatări fără context, fără finalitate. Ele aparțin unui om fără chip, fără nume, rătăcit în noaptea prin care, în fuioare subțiri, se răsfiră ceața.

După un hău lipsit de orice gând, îmi vine prima idee. Să strig, să-l întreb pe acel om cine e. Încerc să deschid gura, dar nu pot. Maxilarul mi-e încleştat, dinții scrâşnesc. Parcă maxilarele mi-ar fi sudate unul de altul. Tot ce aud e un geamăt înfundat.

Mă cuprinde o panică totală. O peliculă subțire de sudoare rece îmi acoperă corpul ca un giulgiu. Parcă ar urma punerea mea în mormânt, pentru vecie. Geamătul acela e geamătul fricii, e un scâncet deznădăjduit, animalic. E frica de rău, de moarte, de nimicul absolut. E însăși Frica, cu F mare, în starea ei pură, paralizantă.

Închid ochii. Mi-e frig. Cu dosul palmei îmi şterg fruntea. E rece ca a unui mort. Trec aşa minute în care, paralizat, nu mai îndrăznesc să fac nimic. E ca şi cum frica mi-ar fi străpuns omoplații cu un uriaş ac de gămălie şi m-ar fi fixat într-un insectar, din acela cu care mergeau copiii pe vremuri la orele de biologie să ia un 10. N-aş fi pus niciodată botul la prostia aia cu insectarul, dar, pentru că voiam cu orice preț să trec clasa, am făcut şi eu unul amărât. Stau aşa, ca o statuie, şi nu mă clintesc. Mi-e frică de frică.

Mă aflu într-o poiană lunguiață înconjurată de pădure, e un gol alpin. De sus, străbătând negura, începe să cadă o lapoviță. Oare

cum mă cheamă, ce caut eu aici, de unde vin? Câți ani am? Unde merg? Oare o să aflu vreodată un răspuns la toate astea sau aici e sfârşitul?

Prin negură, îşi croieşte drum o amintire ştearsă: *„Găseşte oaia, că, de nu, te omor în bătaie!"*. Așa se răstește la mine vecinul, cu vorba lui bolovănoasă. E un om mare, cu căutătura cruntă, care nu râde decât atunci când se îmbată. De obicei duminica, în fiecare duminică. Imediat după biserică. Atunci râde ca prostul, din orice, hăhăie tare. Ți-e frică de el și când e vesel, fiindcă nu știi când îl poate apuca.

Eu am 9 ani și sunt sluga lui. M-a băgat tata acolo, la schimb pe brânză, ca în fiecare vacanță de vară. Lecturile mele de vacanță sunt vaci, oi, iarbă, cai, fân, muncă, bătăi și umilință. Acum, vecinul mă acuză că i-am pierdut oaia. Cețurile au coborât peste munte și a început o ploaie rece. În loc să stau la foc, lângă sobă, bântui printre copaci cu un nailon pe spate, căutând o oaie. Merg fără noimă, în cizmele mele de gumă cu trei numere mai mari, călcând peste cetini, crengi și frunze de toamnă, oprindu-mă din când în când, ca să trag cu urechea. E liniște.

În cizme am, cum se zice la noi, *„obgiele"*, adică niște cârpe care îmi învelesc piciorul gol, în straturi. Am trei straturi, toate deja ude. Cum calc așa, ca motanul încălțat, toată apa de pe nailon mi se scurge în cizme, pe sus. Pe măsură ce îmi crește piciorul, trebuie să tot renunț la câte o *„obgială"*. De-asta am și cizme cu trei numere mai mari. Fiindcă sunt un copil în creștere.

Copiii în creștere ar trebui să stea seara în pat, la căldură, iar părinții să le citească povești și să-i pupe pe frunte înainte de culcare, nu să caute oi mute prin păduri nesfârșite, în frig, pe ploaie. Dar eu nu sunt considerat copil, ci o simplă slugă la oi. Slugile nu au voie

să piardă oi. Dacă pierd, mănâncă bătaie. Am mai încasat-o de la vecinul ăsta nu o dată. Are palma grea. Când te bate, te mai și privește cu ură, de parcă te-ar mânca. Te simți vinovat și că exiști pe lume.

Pădurea e tăcută, nu se aud decât stropii de ploaie cum cad pe nailon. Umblu ca să nu înghet. E important să nu mă opresc. Umblu ud ore întregi, până îmi vine să cad jos de oboseală și să mor. Nici mai știu cine sunt. Nici nu mai contează. Chiar, oare cum arată o oaie? Ce sunete scot oile noaptea? Chițăie, latră, behăie, mugesc?

Amintirea asta nu e bună de nimic, nu mă ajută deloc să-mi vin în fire, să-mi dea un indiciu cât de mic despre cine sunt și ce caut. E doar povestea unei slugi căutând o oaie albă într-o noapte neagră.

Deodată, mă ridic și încep să umblu. Cum se ridică ceața după ploaie, la fel mi se ridică și mie pâcla de pe minte și gândurile încep să curgă. Fix cum ai da drumul la un robinet. Maxilarele sudate mi se deștepenesc. Câtă fericire să poți deschide larg gura, să poți căsca, vorbi, cânta! Un val nou de energie și fericire mă cuprinde. Recit în gând, în ritmul pașilor:

„Mă numesc Tibi Ușeriu. Sunt la primul meu ultramaraton. Îmi place ce fac. Atât de mult, că am de gând să mai fac de-astea. Sunt fericit că sunt viu, sănătos, întreg. Am trecut peste Vârful Ciucaș de curând. Apoi am străbătut o pădure. Din cauza lapoviței și a ceții, organizatorii i-au oprit pe cei care veneau după mine, de-aia nu mai apare nimeni din urmă. Într-o poiană am avut o cădere de calciu combinată cu o masivă pierdere a memoriei și identității. Mi-am amintit, în schimb, de vecinul ăla cretin și de oaia lui, care dimineața era bine-mersi, în staul, lângă celelalte oi. Dobitocul ori se încurcase la numărătoare, ori oaia a apărut imediat după ce am pornit eu. Nimeni nu va ști vreodată. Am umblat toată noaptea

aiurea, ca să nu mor de frig. Dimineața am scăpat nebătut și m-am bucurat, ca un copil prost ce eram. N-am murit atunci, n-o să mor nici acum. Atunci eram doar o slugă, acum sunt un om liber. Asta e o mare diferență."

Trebuie să merg mai departe. Din cauza vremii, organizatorii au pierdut controlul asupra situației. Toți cei rămași pe traseu am fost lăsați în plata Domnului să ne descurcăm. E important să nu stau locului, să nu înghet. Trebuie să caut o oaie, o cale, orice, trebuie să merg până la capăt. Pâ-nă la ca-păt!

Umblu bâjbâind prin ceața densă, ascultând noaptea. Umblu în cercuri largi, aşteptând să se crape de ziuă. Umblatul e viață, opritul e moarte.

Sfârşitul a fost aşa: am rătăcit traseul şi am bântuit fără noimă până la 3 noaptea. La capătul puterilor, am făcut mici pauze învelit în folia de supraviețuire. Am stat ghem, suflând în ea la fel cum suflam în nailon, când eram în căutarea oii care nu se pierduse. Am umblat non-stop, să nu înghet. În cele din urmă, am reintrat cumva, miraculos, pe traseul de maraton. Marcajele cu foliile acelea de nailon agățate de copaci arătau mai frumos decât globurile prinse în pom la Crăciun.

Ultimii 20 de kilometri i-am umblat bezmetic vreme de vreo 8 ore. Am cântat, am râs, am plâns, am tăcut, am trăit fiecare oră cu maximă intensitate. La 5 şi ceva dimineața, la aproape 24 de ore de la start, am trecut linia de finiş. Am simțit o stare de bucurie şi de împăcare rarisime, imposibil de pus în cuvinte.

Mama ei de oaie, nu era pe nicăieri în munții Ciucaşului! Dar măcar n-am umblat degeaba. Am alergat cu un sens. Am dat de

capătul drumului meu. Începutul a întâlnit Sfârşitul. Capitolul s-a încheiat rotund.

Din această cursă încețoșată m-am ales cu povestea pierderii minții şi a regăsirii propriei ființe. Mintea şi corpul au căzut la pace. Acum ştiu mai bine cine sunt şi ce pot. Acum ştiu ce e ăla un *blackout*. A fost teribil, dar eu, în general, nu regret nimic, niciodată. Fiindcă totul poate fi, la un moment dat, o mare lecție de viață. O lecție numai bună să te ia de mână și să te ducă, un pas mic, mai departe.

*

Se plimbă pe pajiște cu pasul larg și ușor adus de spate. Într-o mână ține o țigară, în cealaltă un telefon. Are o tonalitate joasă și vorba legănată. Dacă trebuie, poate vorbi ore în șir la telefon, umblând de colo-colo, cu privirea în pământ și capul ușor înclinat.

E fratele meu, Alin. E dușmanul și eroul meu încă de când eram mici. Între doi frați, dușmănia se amestecă cu respectul, eroismul și multe alte chestii de băieți. E o regulă a vieții ca fratele mai mare să te prostească, să te chinuie, să râdă de tine, să te scoată din minți, dar, cu toate astea, să știi că te iubește ca nimeni altul.

Cum trec anii, dușmănia frățească se estompează și rămâne legătura indestructibilă de sânge și de prietenie, aproape imposibil de tradus în cuvinte. Fratele mai mare redevine ceea ce a fost mereu: apărătorul, eroul, salvatorul.

Dacă ar trebui să-mi dau viața pentru el, aș face-o fără ezitare. Nu o dată i-am dovedit asta, băgându-mă la înaintare să mănânc bătaie în locul lui. Eu am făcut box, lupte libere, alte sporturi de contact și m-am crezut multă vreme varianta bârgăuană a lui Van Damme, așa că știam s-o încasez mai bine ca Alin.

Rezistența mea la durere e mai mare. Dar, dacă nu era el, nu m-aș fi descurcat defel să scot chitara pe care mama mi-a băgat-o pe cap ca pe o cămașă de lemn. A venit cu un patent și a tăiat coardele una câte una, cu grijă să nu mă rănească, să nu-mi sară în ochi. Tot cu grijă a tăiat muchiile ascuțite care amenințau să-mi penetreze jugulara. Cariera mea muzicală s-a încheiat atunci, scurt și dureros.

Alin e singurul punct fix în universul fluid din jurul meu, unde vremurile se schimbă cu repeziciune, oamenii vin și pleacă, te dezamăgesc sau chiar te trădează. Într-o astfel de lume volatilă ai nevoie să existe măcar un reper, ceva de care să te ții când dau viiturile peste tine. Alin e omul. A fost mereu. Este în continuare. Va fi pentru totdeauna. Alin, cum îi e și numele, e alinarea mea ultimă.

Alin mai e și recuperatorul meu de orice. Chiar și de mine însumi. Nu o dată m-a răpit fizic dintr-un loc îngrozitor, încercând să îmi ofere o lume alternativă, mai bună. M-a răpit de la bunicul, de pe Dosul Zâmbroaiei, când eram plin de râie. Am fugit împreună, ca doi haiduci. M-a recuperat de la București, abandonat în aeroport după peste 9 ani de închisoare, când nu mai știam cine sunt și ce s-a întâmplat cu lumea asta, de încăpeau deodată așa de multe culori țipătoare în ea.

M-a luat pe sus și m-a transferat într-un univers paralel, pe care l-a creat de la zero câtă vreme eu eram ocupat cu alte chestii, cum ar fi budismul zen: mă chioram ore în șir la un zid alb și încercam să uit cine sunt și cum mă cheamă. Încercam să uit până și faptul că mă uitam la acel zid alb – care, impenetrabil, devenise o poartă deschisă prin care evadam din realitate.

Până într-o zi când, fără preaviz, am fost pus în cătușe, urcat în avion și debarcat în Otopeni. De frică să nu fie o capcană ca să mă

înfunde iar la pârnaie, nu m-am mișcat o zi și o noapte din fața ușii Poliției. Alin a venit după mine cu mașina, m-a convins că nu mi se pune în scenă nicio evadare și m-a dus acasă.

Dar nu a fost așa de simplu. Până ca sufletul să-mi ajungă din urmă trupul și să se facă iar una, a trecut o jumătate de an de coșmar. A fost cel mai cumplit moment din viața mea, fiindcă, deși eram pe lume, nu mai aparțineam niciunei lumi.

Alin mi-a dat o cameră, mi-a pregătit o masă festivă ca pentru întoarcerea fiului risipitor, mi-a dat haine noi dăruindu-mi cel mai neprețuit lucru: un sens. Universul creat de el, după multă trudă și o lungă navetă între Germania și România, se numește Tășuleasa Social. E un proiect de mediu născut din pasiune pentru pădure, pentru voluntariat și, în cele din urmă, pentru oameni.

A crescut încet, organic, și e o poveste frumoasă în desfășurare. Faptul că fac și eu parte din această poveste mi se pare un privilegiu. Mi-a luat multă vreme să pricep toate acestea lucruri, însă, în cele din urmă, le-am înțeles. Am fost confuz luni la rând. Îmi pierdusem încrederea în oameni, inclusiv în mine.

Acolo, ca un om după un sever atac cerebral, am reînvățat totul: să umblu, să lucrez, să mă bucur și să trăiesc fiecare zi ca pe un cadou venit de sus. Dacă în închisoare mă rugam seară de seară să mor în somn, aici somnul mi-a devenit dușman. De ce să dormi când sunt atât de multe lucruri frumoase de făcut pe lume? De ce trebuie să pierzi 6-7 ore aiurea când totul în jur bubuie de viață? Eram hiperactiv ca un dependent de cocaină.

Acolo, la Tășu, după o lungă și chinuitoare perioadă de readaptare la lume, în care tot la trei zile îmi făceam bagajul să mă întorc la zidul alb al pușcăriei mele, am învățat să folosesc trecutul pentru a da sens

prezentului. Am reușit să îmi repar relația cu mama, reînvățând cât de important e să faci parte dintr-o familie și o echipă.

Voluntarii de la Tășu au devenit familia mea lărgită. Energia lor mi s-a transferat, m-a contaminat de viață și de bucurie. Alături de ei am construit, pe lângă multe alte proiecte, unul care stă și acum lipit de sufletul meu: *Via Maria Theresia*. Organizarea acestui eveniment sportiv a devenit noua mea cale. E un drum pe care, anual, umblă și aleargă fericiți sute, poate mii de oameni. Nu mai sunt singur. Acum umblăm împreună, având voie să ne mai și rătăcim câte un pic pe coclauri, căutând o oaie care nu există.

Alin înseamnă multe pentru mine, dar e, înainte de orice recuperatorul memoriei mele. În închisoare, între zidurile acelea albe, m-am antrenat multă vreme să uit, să ies din timp, să scap de gânduri, să devin un fel de legumă umană, pentru care nu mai există trecut și viitor, ieri și mâine, afară și înăuntru, viață și moarte. Și, după mult antrenament și efort, am reușit.

A fost singura mea șansă să nu o iau razna și nici să nu îmi pun capăt vieții, cum făceau mulți colegi de detenție. Dar un asemenea exercițiu lasă urme. E ca atunci când, într-un moment de entuziasm nebun, îți golești pușculița să îți cumperi ciocolată, apoi o mănânci și uiți. Uiți și de ea, și de gustul ei dulce sinonim cu fericirea, dar uiți și de banii pe care i-ai halit.

După o vreme, plin de speranță, te întorci la pușculița de pe raft, o scuturi, și nimic. Niciun sunet. Prin fanta ei nu mai cade nici un bănuț. Așa e cu mine și cu amintirile mele. Unele s-au șters pur și simplu, total. S-au selectat pe criterii doar de ele știute. Am golit pușculița cu amintiri de prea multe ori. Acum, oricât o scutur, degeaba.

Pe acest parcurs s-a petrecut ceva ciudat: majoritatea amintirilor fericite au dispărut, în schimb traumele au rămas lipite de pereții interiori ai pușculiței. Din păcate, bătăile, abuzurile, violențele au devenit bornele mele existențiale.

Posed un fel de istorie personală construită din traume. Memoria mea are repere de durere fizică, imprimată adânc în conștiință. E ca jocul acela cu careuri desenate pe asfalt pe care îl adoră fetițele. Arunci o piatră și apoi trebuie să sari într-un picior dintr-un pătrat în altul. Memoria mea sare de la o bătaie memorabilă la alta. Ele sunt haltele mele și, orice-aș face, nu le pot nici uita, nici face să dispară. Le pot micșora, pot atenua durerea, dar nu le pot șterge de tot.

De exemplu, într-a șasea am sărutat o fată pe obraz și profesorul de tehnologie mi-a dat o palmă atât de grea, încât mi-am pierdut cunoștința. Primul meu *blackout* a avut loc din iubire. Au aruncat o găleată de apă pe mine, să mă trezească.

Apoi, când măsuram greșit cu șublerul, maistrul de la atelier ne bătea pe toți cu cureaua de la strung, inclusiv pe singurele două amărâte de fete din clasă. Cică numai așa se învăța meserie. Profa de geogra îmi umfla degetele cu indicatorul pentru că nu știam unde-i Africa, fără să-și pună problema că eu nu puteam arăta nici măcar unde era Bistrița. Sau mama, strângându-mi mâna la ușă și punându-mă să jur că nu mai împrumut niciodată biciclete, ca să mă dau clandestin cu ele. Sau tata, împingându-mă ca pe o vită în grajd, ca să mă poată bate cu biciul mai bine, fiindcă rătăcisem în ograda bunicului un nenorocit de ciocan.

Pentru momentele fericite, pentru amintirile luminoase, am nevoie să împrumut memoria lui Alin. El e fratele meu, cu 3 ani mai mare decât mine, și el ține minte că odată, într-un trecut care mie nu

îmi mai aparține, dar de care am nevoie ca de aer, am fost iubiți, părinții noștri au fost un pic fericiți, am plecat împreună la mare, am mâncat porumb fiert și ne-am bălăcit în valuri fără nicio grijă, crezând că așa e viața normală și că așa va fi mereu. Nu a fost.

Există chiar și câteva poze din vremea aceea, dar ele nu mă ajută la fel de mult ca memoria lui Alin, cuvintele lui, povestea spusă de el, cum știe el mai bine, cu ironie amară și umor negru. Acest umor ne-a făcut viața ceva mai ușoară și traumele mai puțin întunecate, pentru că, la un moment dat, ne-am apucat să râdem de ele, de noi, de torționarii noștri.

Așa scrie undeva și Cartea: Râdeți de diavol și el va fugi de la voi. Răul își pierde din putere în mijlocul unui hohot sănătos de râs. Doar că, atunci când ești copil, nu e ușor să râzi de niște bătăi crâncene încasate de la oameni în toată firea.

*

Bunicul era un om înalt, frumos, cu ochi limpezi, albaștri. Mai mereu neras, mai întotdeauna pus pe scandal. Bunica era mai mititică, cu niște ochi scăpărători. Te-ai fi așteptat la ceva tandrețe tipică de bunici, așa cum scrie pe la manuale. Nici poveste. De-asta nu-s bune manualele. Cum se termina școala, eram trimis acolo. Casa era mică, de lemn, pusă cu grijă pe un dos, cu fața spre munți și o vale. Totul arăta ca în povești, doar că poveștile erau de groază.

De cum intram pe ușă, bunicul începea să rânjească. Marfă proaspătă! „No binie c-ai vinit. Du-te să rânești la vaci". De cum veneam din grajd, zicea: „Treci aci amu'! Tre' să te tung! Ce, vrei să-mi umpli uăile de păduchi?" Lua o foarfecă mare, de tuns oile, ruginită și neascuțită, care mai degrabă smulgea decât tăia, și mă

tundea la zero, de bun venit. În 10 minute, din elev de oraş eram prefăcut într-un puşcăriaş în devenire.

În oglinda ștearsă din grindă se reflecta un personaj nou, pe care nu-l știam. Intra în scenă Sluga. Elevul lua vacanță, nu mai era. El învia abia mult după 15 septembrie, când începea iar școala. Deși eram varză la mai toate materiile, deși citeam cu *șî* în loc de *și*, deși eram atât de asocial, că le inspiram copiilor o oarecare frică, așteptam cu mare nerăbdare să reînceapă școala, fiindcă asta însemna sfârșitul cantonamentului din casa bunicilor, sfârșitul rolului de slugă.

Până atunci, vara însemna muncă, foame, chin și atât de puține clipe fericite, că le puteai număra pe degete. De pildă, când reușeam să încalec clandestin câte un cal și să-l alerg la galop rămânând strâns lipit de coama lui. Dezvoltasem o tehnică. Mă apropiam lent, cu o mână de iarbă proaspătă, îl mângâiam pe bot să-i câștig încrederea, apoi pe gât, pe coamă. Prindeam strâns și, cu o mișcare largă de picior eram pe el. Apoi dă-i.

E o senzație de fericire aparte, ca un drog, care mă cheamă la ea mereu. Și acum, ca om matur, cu greu rezist tentației când dau de cai la păscut prin Dălbidan. Îmi place șocul pe care-l au când se trezesc încălecați. Îmi place viteza cu care vor să fugă de omul strâns lipit de spatele lor. Se scutură, lovesc în gol aerul cu copitele, se smucesc, frânează brusc.

Așa și eu. Uneori, când alerg, îmi amintesc de această senzație. M-aş scutura de trecut, dar el stă strâns lipit de mine. E povara cu care trebuie să alerg mereu. O trag după mine cum am tras sania roșie la Cercul Polar când cu Ultra 6633.

Există lucruri de care nu te poți scutura cu una, cu două. Mai bine ți le asumi, te împrietenești cu ele, le lași să facă parte din tine,

le duci cu o oarecare împăcare, ca vesta cu nisip cu care m-am antrenat luni de zile pentru *Tor de Géants*, competiția din Alpi. Vesta are tot felul de buzunare umplute cu nisip și cântărește 10 kile. Presiunea o simți în piept, în genunchi, la fiecare pas. Când o dai jos, ești ușor ca un înger, parcă plutești deasupra pământului. Dacă vrei să-ți fie ușor, trebuie să treci cumva de ceva greu mai întâi. Ușor poate oricine.

Pe Dosu Zâmbroaiei ar fi putut fi cumva frumos, dacă n-ar fi fost oribil. Acum, când alerg pe-acolo și mă uit în jur detașat, încă pare un loc rupt din rai. Până și casa unde am pătimit e acolo, dar e a altcuiva, la fel și locul.

Bunicii sunt demult în pământ, tata trăiește pe undeva prin lume, dar, pentru el, noi nu mai existăm. Nu-l poate scoate nimic din muțenia lui, nici măcar succesele noastre, nici măcar faptul că uneori apărem la tv. A apăsat hotărât pe butonul *Delete* al trecutului. Și în trecutul ăla suntem și noi, și mama, și cucuruzul ăla pe care ni l-a cumpărat odată, la Marea Neagră, și de care eu nu-mi aduc aminte nici mort.

Ce se întâmpla la bunici era destul de primitiv. Dialogurile erau concrete și cu un limbaj limitat: *Du-te, Adă, Hai, Meri, Tre' să.* De dimineața până seara, eram trimis cu animalele pe pășuni și păduri, cu mai nimic în traistă, poate niște mămăligă rece, un pic de pită. Apoi era ciclul acela dictat de anotimpuri, în care intrai ca într-un vârtej. Erau lemne de foc de adus din pădure și de crăpat pentru la iarnă. Fânul trebuia cosit, întors, strâns, dus în hambar. Erau cartofi care trebuiau prășiți. Nimeni nu avea timp să se bucure de ceva.

„*Bine că s-o gătat și cu fânul aiesta*", zicea bunica. Și cu asta, gata, se trecea la altceva, se intra în altă etapă: adă apă, repară gardul,

strânge otava, adu lemne, du vacile şi tot aşa. Era o femeie simplă, cu inimă bună, care robotea întruna și uneori îmi mai strecura, pe furiş, câte o coțcă de zahăr. Oamenii, pe atunci, munceau până cădeau rupți de oboseală, iar a doua zi o luau de la capăt, cu o furie şi cu o mutenie de ziceai că se termină lumea.

Nimeni nu stătea seara la foc să povestească ceva, o amintire din armată sau din războaie, să zică un lucru înțelept, să-ți dea vreo lecție de viață. Dormeam care pe unde, uneori toți în acelaşi pat, înveliți cu aceleaşi țoale grele şi aspre.

Uneori, bunica mai ascundea mâncare şi îmi dădea pe furiş, să nu vadă bunicul. Chiar și așa, nu-mi era clar dacă mă urăşte sau mă iubeşte, aşa cum nu-mi era limpede dacă eram un copil bun sau un drac împielițat, care îşi merita soarta de slugă. Pe atunci, nimeni nu ştia că sentimentele pot fi exprimate. Bunicul și le mai exprima uneori, ce-i drept, caftindu-ne și pe mine, și pe bunica pentru a ne da, apoi afară din casă.

Bunicul era un om mândru. Avea un tic. La aproape orice, zicea: 'Ce fel?' Îi ziceam bună dimineața în câte o zi însorită și el se întorcea cu o căutătură cruntă: 'Ce fel?' Mă bătea din orice, cu orice apuca. Era clar. N-avea habar de termenul tehnic vehiculat azi: violență domestică. Ce fel?, ar fi întrebat.

Apoi duminica, ziua sfântă în care ne dădea și nouă din borcanul lui cu miere ținut sub cheie, își punea cioarecii, îmbrăca sumanul de lână, își trecea o traistă de-a curmezișul pieptului, își punea clopul de sărbătoare și o lua călare spre biserica veche, cea care mai apoi a ars. Mergea să se închine. De departe, arăta ca dintr-un film cu Mărgelatu'. De departe, părea un creștin bun. Respiram ușurat când îl vedeam cum se duce călare pe Dăncel, legănându-se în mersul la pas al calului.

Nu mai pricepeam mare lucru, în afară de faptul că viața e un lucru complex. Am trăit toată copilăria cu dilemele astea nerezolvate, până într-o zi, după ani şi ani, când m-am hotărât să le las în urmă, să le văd tot mai micuțe, ca pe nişte puncte negre în praful drumului, nu mai mari ca baligile de vacă văzute de pe dealul vecin.

Pe vremea aia, mie, unuia, îmi era foame tot timpul. Poate de efort, poate din lipsă de somn şi fiindcă eram în creştere accelerată. Noaptea visam că mănânc, că mestec ceva bun. Cu un pachet de biscuiți sau cu o amărâtă de ciocolată mă puteai cumpăra imediat, eram în stare de orice pentru ceva dulce.

Meniul la ordinea zilei era mămăligă rece cu lapte acru şi câte o ciorbă chioară. Îl completam cu afine, merişoare, zmeură, frăguțe, macriş, macul cucului şi, în general, orice era comestibil. Oricât aş fi mâncat, parcă nu eram niciodată sătul cum trebuie. Foamea era prietenul meu cel mai bun pe atunci.

Şi cu setea era o problemă. Apa de băut era la vreo 300 de metri, la capătul lumii. Mi se părea că aşa trebuie să arate iadul: să-ți pună cineva două găleți în mână şi să te trimită după apă. În plus, mai eram trimis să-i duc apă şi lelei Todosia, care-mi mai dădea, în zile bune, nuci şi pere. Speranța că mi-ar putea da ceva făcea gălețile de apă mai uşoare.

Apoi era vecinul Tinel, de la care, contra a diferite munci prin ogradă, primeam mălai din pod. Îl fierbeam şi, de nerăbdare, mâncam mămăliga aburindă, care-mi ardea buzele şi ajungea în burtă ca plumbul topit. Mai era nănaşa Nastasia, cea căreia îi culegeam grădina contra unui blid de ciorbă de cartofi sau fasole.

Era un fel de luptă pentru supraviețuire. Eu aşa țin minte, că eram harnic foc, că munceam orice repede şi bine, fiindcă perspectiva

unei ciorbe calde îmi întuneca minţile de foame şi poftă. Eram sluga perfectă. Muncitor, eficient, mereu înfometat, în stare de orice pentru un colţ de pită sau un cub de zahăr. Pe deasupra, mai eram şi credul.

Un vecin căruia i-am lucrat la fân m-a prostit odată zicându-mi foarte serios că, dacă-i pun bătrânului în mâncare păr de ţap tocat mărunt, se îmbolnăveşte de stomac (el îi zicea „căcăraie") şi ajunge la spital. Cu un cuţit pe care l-am ascuţit de-o piatră, am tocat o vară întreagă păr de ţap şi l-am presărat pe furiş în farfuria bunicului, în doze mici, cum presari piperul peste supa de găină.

A înfulecat nestingherit cantităţi semnificative şi n-a avut nici pe dracu'. Ba chiar mă tem că i-o fi prins bine tratamentul cu păr de ţap, fiindcă a trăit până la 90 de ani, fără să-l vadă spitalul.

De toate aceste lucruri îmi amintesc haotic, alergând pe drumul de deasupra casei unde mi-am risipit copilăria printre oameni mari, cu palme grele şi bătătorite, care munceau ca animalele pentru animale, ca să aibă de-ale gurii, pentru că nu ştiau nimic altceva, pentru că lumea pe-atunci era mică de tot, mirosind a fân şi grajd şi, uneori, vara, când stăteai pe spate la soare cu un pai în gură şi dădeai câte un nume formelor norilor, mai mirosea şi a cimbrişor amestecat cu salvie şi sânziene. Şi a cetină de brad încinsă la soare. Acelea erau micile oaze de fericire, însă treceau repede şi ele, ca norii pe cer.

Acolo, în acel loc, am făcut prima mea tură de alergare adevărată şi conştientă, într-o zi când m-am enervat pe câinii mei, Haiducu şi Fetiţa. Mă făceau să gâfâi după doi, trei kilometri, fiindcă îmi era imposibil să mă ţin după ei. Doi ciobăneşti bucovineni mari şi greoi îşi băteau joc de mine, alergându-mă aiurea pe dealuri. De la ei a început totul. După o vreme, am reuşit să mă ţin după câini,

apoi să-i depăşesc şi să râd eu de ei când, tot chemându-i, apăreau într-un sfârşit cu mutrele plouate şi cu limbile atârnând de să calce pe ele.

Apoi, într-o bună zi, de nicăieri parcă, am lăsat câinii acasă şi am simţit un impuls să plec singur la o alergare acolo, pe Dosul Zâmbroaiei, unde amintirile se amestecau în mintea mea mai rău ca legumele în ciorba nănaşei Nastasia. Mi-am adus aminte cum, atâţia amar de ani, fusesem scos încătuşat, să mă plimb la pas mărunt, o oră pe zi, în curtea închisorii. Mi-am adus aminte cât uram acea oră de iluzie a libertăţii de mişcare, o bătaie de joc la adresa tinereţii mele.

Atâţia ani, picioarele îmi fuseseră legate cu lanţuri la fel cum împiedici, cu funii, picioarele dinainte ale cailor, să nu o ia cumva la fugă. Atâţia ani, cei mai frumoşi şi mai plini de energie, nu se pot duce aşa, pe apa Sâmbetei. Nu acela e capătul, ci altul.

Să alerg spre el, mi-am zis, să alerg în sfârşit liber, pe unde mă taie pe mine capul, cât vreau. Să simt măcar acum tot ce mi-am dorit să simt atunci, în acei ani irosiţi, semănând unul cu altul cum seamănă blocurile comuniste din toate cartierele patriei: acelaşi număr de etaje, aceleaşi balcoane, aceleaşi intrări de scară, aceleaşi culori şterse.

Am ieşit dimineaţa devreme, ca un hoţ, pe poarta de la Tăşuleasa Social şi am luat-o în dreapta. Vecina de peste drum cânta, ca de obicei, în grajd. La intersecţia cu drumul care duce spre Pârâul Poştei am luat-o iar în dreapta, pe sub munte, trecând pe deasupra casei bunicilor.

Era un aer limpede, vedeai munţii până departe. Îmi auzeam doar respiraţia, braţele foşnind pe lângă corp şi talpa călcând pe

drumul de pământ. Mă simţeam, în sfârşit, liber şi uşor. Trăiam cu maximă intensitate ceva absolut nou. De fugit, mai fugisem eu, dar niciodată aşa ca acum, conştient de fiecare pas, atent la fiecare respiraţie. Simţeam cum mă inundă un fel de fericire, de nu-mi mai încăpeam în piele de bucurie, ca atunci, la şcoală, când aflam că nu mai dăm extemporal la mate, unde eram bâtă, pentru că se îmbolnăvise profa.

Alergarea, pe măsură ce mă încălzeam, revărsa peste minte o stare nouă, ca un balsam plin de miresme. Tot ce era negativ, toxic, dureros rămânea cumva în urma paşilor mei. Mintea îmi urca trepte noi, până spre aerul unor înălţimi nebănuite, la fel cum prinzi o termică şi parapanta te urcă necontrolat, în timp ce nodul invizibil de la cravată ţi se strânge pe gât.

Între timp, totul în jur devenea cumva exagerat de frumos: crucea cu Isus vopsit cu brutal de mult albastru, caprele vecinului, cocoţate în două labe prin tufe, câmpul de flori cu sunet de greieri care cobora spre Drumul Ungurului, mirosul de pământ amestecat cu brad, totul era, deodată, absolut minunat. Iar gândurile mele deveneau, la rândul lor, limpezi şi luminoase, ca oglinda unui lac de munte, într-o zi perfectă de vară, dimineaţa.

De acolo a început totul, de la o dimineaţă ca oricare alta, dar pe care am decis să o încep cu o alergare. Şi am continuat multă vreme de atunci încoace, fiindcă mi-a prins bine. Am reînnodat cu mine însumi un fir misterios, rupt cândva. Doar 9.200 de metri, atât are această tură a mea, clasică, unde am învăţat despre mine lucruri noi, nebănuite. Am învăţat atât de multe în aceşti aproape 10 kilometri alergaţi repetitiv, încât mi-e imposibil să le descriu.

Am analizat situaţii din trecut, greşeli pe care aş fi putut să le evit, greşeli care aproape m-au costat viaţa, am făcut inventarul

oamenilor drepți și al celor strâmbi, le-am mulțumit celor care mă iubesc nemeritat, am dialogat cu unii cărora nu le-am vorbit niciodată și i-am iertat, pe rând, pe toți cei care nu o meritau.

În cele din urmă, m-am îndurat și de mine și m-am iertat pe de-a-ntregul, așa cum nu o făcusem niciodată. M-am acceptat așa imperfect și cu un trecut ciudat. Și mi-am promis să dau ceasul de la zero și să mă reinventez ca om. Mi-am jurat să devin alergător de cursă lungă și să rămân de partea binelui, până la capăt, cu orice preț.

Alergam uneori cu lacrimi de față, ca purtat pe valuri de bucurie și de împăcare, descoperind puterea enormă de vindecare pe care ți-o poate da acel scurt moment de imponderabilitate, când tot corpul tău saltă, pas cu pas, de la pământ, de parcă n-ai mai avea nicio greutate, nicio povară.

Poți face tura asta a mea fie de pe dos, înspre drumul de la poalele muntelui Tăşuleasa, fie invers. Depinde ce vrei să obții. Dacă vrei să o iei uşor, să te încălzeşti bine mai întâi, alegi stânga şi coborârea. Dacă eşti supărat pe lume, vrei un pic de nerv, o iei în dreapta şi urci uşor până dai de drumul prin pădure, care o ia tot la dreapta. Apoi gâfâi vreo 4 kilometri la deal, pe panta lentă, dar constantă. Ai de partea ta peisaj, ai munte, un râu, ai poieni şi mai ai brazii, cei care au scăpat netăiați.

Pe drumul ăsta al meu, pe care l-am făcut în absolut toate formele, temperaturile şi anotimpurile, aveam să mă întâlnesc cu lupi, vulpi, ciute, ba chiar mi-au tăiat odată calea un bursuc şi un urs. Drumul meu e plin de mistere.

Tura asta de alergare a devenit, cu anii, un drum salvator pentru mine. E traseul unde m-am lecuit de multe, e locul în care paşii

mi-au călcat trecutul în picioare şi mi-au descoperit un nou sine. E drumul care stă cel mai lipit de inima mea, mai ales că e acelaşi cu drumul încurcat al copilăriei mele amare, când elevul făcea loc slugii. E drumul Damascului, al schimbării radicale a inimii şi al descoperirii unui nou sens. E şi drumul întoarcerii mele acasă, al redobândirii încrederii în mine, în umanitate şi în finaluri fericite, de film american.

Pot alerga pe acest drum al meu cu ochii închişi şi îl fac cu aceeaşi plăcere şi acum, fie singur, fie cu Alin, cu voluntari sau cu diverşi prieteni care vor să fugă alături de mine. E ca o terapie. Uneori îl mai alerg cu gândul la pruncul ăla slab şi înfometat, învelit în nailon și încălțat cu cizme de cauciuc cu trei numere mai mari, care căuta noaptea, prin ceață, o oaie inexistentă. Atunci alerg zâmbind. Nu regret niciodată nimic, nici măcar trecutul. Drumul adevărat e mereu cel care stă înainte.

5

Prima spargere

Celebritatea, chiar şi asta mică şi nenorocită, de provincie, tot e în stare să te strice de cap. Vine o fătucă şi te întreabă tot felul, cică vrea să-şi facă lucrarea de licență din tine. Brusc, din mic, te simți, aşa, cumva mai mărişor.

Stai mai drept, sugi burta, umfli pectoralii. Vorbeşti articulat, atât cât poți. Asculți întrebările și răspunzi frumos. Încerci să nu-ți pierzi răbdarea și nici firul ideilor. Ai devenit obiect de studiu, iar asta nu e de joacă. Te simți ca o broască pe masa de disecție, la ora de biologie. Într-o zi, dacă ești cuminte, poate ajungi chiar subiect de doctorat. Neplagiat.

E foarte perfidă povestea asta cu băgatul în seamă. Îți intră cumva sub piele, progresiv. Dintr-un oarecare, te simți deodată important, căutat, admirat. Uneori, parcă n-ai umbla, parcă ai pluti. După o vreme, începi să crezi și tu că oi fi ceva Superman.

Scrii ceva banal pe pagina ta, pui o poză cu tine alergând pe munte ca un muflon și, pac!, sar toți. Curg like-uri și comentarii, unele mai pudrate cu zahăr ca altele, de parcă ar fi gogoși calde. Oricât ai vrea să rămâi cu mintea limpede, nu-ți iese. Încurajările și admirația te amețesc, te cuprinde un soi de euforie. Oricât te scuturi, se ține de tine scai. Și cel mai grav e că nu îți displace.

Apari la niște știri de-alea cu voce mitraliată de reporteriță tv. Desfășori steagul patriei la intrarea în aeroport, zici câteva cuvinte și emoția generală face ca lumea să se strâmteze brusc în jurul tău. Ești oprit pe stradă de necunoscuți.

Trei primari din trei localități diferite în trei contexte diferite îți mărturisesc că au plâns când au văzut știrea. Unul te ia tandru pe după umeri și zice că *„numai un român de-al nost', de pe-aici, putea să câștige cursa aia polară"*. Te ia cu frig. La Polul Nord ți-a fluierat glontele de argint pe la urechi și era să mori înghețat, ca să plângă primarii de pe Bârgaie. Mișto. Dumnezeu are umor.

Președintele însuși, în discreția lui binecunoscută, se deranjează să-ți trimită o scrisoare de felicitare semnată cu mâna lui. Televiziunile te sună, cu voci de-alea surescitate, de prezentatoare care par să alerge în timp ce vorbesc. Ești invitat de onoare la o oră de maximă audiență. Ești dat cu pudră în studio. Vreo trei femei roiesc în jurul tău, fără vreo treabă anume. Apari pe sticlă.

Nimeni nu te întreabă cât ai cheltuit ca să ajungi în Capitală sau cât te costă hotelul. Lasă, bine că faci *rating*. Emisiunea e un real succes. Îți trimit prietenii și necunoscuții esemesuri: *„Băăă, ce tare! Te-am urmărit! Ai vorbit f. fain! Ești o mare inspirație. Într-o zi, vreau să fac și eu ce faci tu."*

Te recunosc oamenii în zi de târg la Prundu Bârgăului. Pe stradă, în Bistrița, te bat pe spate bețivi fără dinți care-ți spun că ți-au fost colegi de clasă. De spaimă, te uiți rapid în vitrine să verifici dacă nu cumva arăți la fel de dărâmat ca ei. Ai impresia că nu.

Apoi, deodată, gata, se lasă tăcerea. Cam a treia zi, toată lumea a uitat. A apărut un altul, care a făcut audiență mai mare. E ceva bucătar cu stele Michelin. Între timp, s-au mai scufundat câteva bărci de refugiați în Mediterana, au explodat bombe, a zis unul o tâmpenie sau a apărut un cântec despre ce fel de spații îi plac lui Dumnezeu. Brusc, acum toți vorbesc numai despre asta. Gata, ai ieșit din scenă. Ai făcut loc altora. Robinetul s-a închis.

Redactori de la tot felul de publicații mici în criză mare de subiecte te freacă cu aceleași întrebări, apoi scriu ce cred ei, nu ce ai zis tu. Te enervezi, dar degeaba. Ajungi, fără să te fi întrebat cineva, în teste de examen la capacitate. Ajungi, fără să înțelegi de ce, în revista unei cunoscute companii aeriene, care nu e Tarom. Prin aer, oamenii citesc despre tine și cad în gol de emoție. Te văd în poză stând calm în copcă, împrietenindu-te cu frigul. Uau! Te cred supraom.

În parcare la supermarket te mai oprește câte un fost interlop local, acum mare om de afaceri, și își face un selfie cu tine. Zâmbești, că doar n-o să fii nepoliticos. Pozele tale umplu pagini în reviste *glossy* de gagici. E mișto. Ficatul ți se umflă de mândrie. Ești eroul principal în propria ta telenovelă. Asta-i celebritatea. Umblă repede, fiindcă are picioare scurte. Seamănă cu artificiile din noaptea de Revelion. Imediat ce pocnește ultimul glob multicolor, cel mai barosan dintre toate, se lasă noaptea și toți intră rapid în casă, că afară e frig.

Uneori, așa mă simt, ca un pocnet de artificii în noaptea de Revelion. Pentru câteva secunde, luminează și el un pic pe fundalul negru al cerului. Apoi se stinge progresiv și face loc altor pocnete,

altor artificii. Dar, hei, măcar a avut momentul lui, a luminat un pic fețele oamenilor cu prezența sa trecătoare. A adus un pic de bucurie celor care o așteptau. O fi și asta o chestie.

Povestea aceasta a gloriei pasagere îmi amintește de un clip frumos cu Michael Phelps, care are o morală interesantă: *„Doar ceea ce faci în întuneric te poate pune în lumină"*. Ai șansa să luminezi un pic doar dacă ți-ai făcut tema de casă pe întuneric, ca o cârtiță, atunci când nu te-a văzut și nu te-a știut nimeni. Abia atunci, după ce ai muncit în obscuritate vreme îndelungată, ai dreptul să speri că, poate, poate, cândva, dacă toate or fi bune și planetele se vor alinia, mintea și corpul nu te vor trăda și genunchii nu te vor lăsa, vei ajunge la acel capăt pe care l-ai visat vreme îndelungată. Abia atunci poți străluci un pic, cum se reflectă soarele dimineața, din mersul mașinii, în fereastra unei case.

Și aici ajung în acel punct la care nu aș fi vrut să ajung. Ajung la capătul acelei curse căreia doar Dumnezeu știe dacă voi ajunge vreodată să-i dau de capăt: *Tor de Géants*, Turul Giganților. E o cursă cu totul specială, în top 5 al celor mai dificile competiții din lume, deși unii specialiști o pun chiar pe primul loc.

Acest tur al giganților se petrece în Alpi, undeva la granița de nord a Italiei cu Franța, pe Valea Aosta. Peisajul este atât de spectaculos, încât, nu de puține ori, îți taie respirația. Practic, te plimbi printre giganți – vârfuri și ghețari de peste 4.000 de metri. Ai de urcat sus-jos pe cinci culmi mari, între 2.500-3.300 de metri, pe lângă multe altele mai mici. Te miști între 300 de metri, cea mai joasă altitudine, și 3.300, cea mai înaltă. Practic, urci și cobori vârfuri până te ia cu plâns.

Pleci din Courmayeur într-o atmosferă de mare sărbătoare și ai o săptămână să dai o roată mare văii Aosta, trecând prin 34

de localități montane, 25 de pasuri la peste 2.000 de metri și 2 rezervații naturale. E fabulos de frumos, mai ales când vezi de sus câteva dintre cele 30 de lacuri alpine, ca niște oglinzi în care se reflectă vârfuri înzăpezite.

E o competiție de anduranță extremă, clasică, de renume, printre cele mai vechi și mai de tradiție din Europa. E visul secret al oricărui ultramaratonist. De aceea, cu luni bune înainte se înscriu peste 2.000 de oameni, dintre care, după selecție, iau startul în jur de 800. Doar vreo 60 % dintre concurenți reușesc să treacă linia de finiș. Deocamdată, nu mă aflu printre ei. Și dacă acum sufăr în tăcere, nu înseamnă că sunt resemnat, că nu am un plan B pentru viitor.

Tor de Géants este, practic, un flux continuu de 330 de kilometri, cu o altitudine cumulată de peste 24.000 de metri, aproape cât 3 Everesturi. Dacă ar fi să convertești toate urcările într-o alergare pe plat, ți-ar da, după calculele elaborate ale lui Adi Toma, fix 570 de kilometri. Ușor inuman. Timpul limită în care se poate finaliza cursa e de 150 de ore, însă recordul e de 70,04 ore, stabilit de Iker Karrera în 2013.

De remarcat sunt însă lucrurile care se petrec în jur, vibrația incredibilă, angajamentul voluntarilor și al localnicilor. Organizarea este exemplară, un model pentru orice competiție care se respectă. Există reguli precise referitoare la echipament, la ce obiecte trebuie să ai cu tine, iar traseele sunt marcate impecabil.

Se simte o grijă sporită pentru siguranța alergătorilor. Pe lângă numeroase puncte de hidratare, există 7 așa-numite *base vita*, locuri de tranzit, în care poți să te odihnești, să dormi, să te oblojești, să ți se facă masaj dacă ai crampe, să primești o masă caldă, gătită de

bucătari adevăraţi, iar ca desert poţi lua prăjitura tradiţională cu mere, specifică zonei.

De exemplu, câştigătorul ediţiei 2016, Oliviero Bosatelli, un pompier din Bergamo poreclit Popeye, a înfulecat la fiecare *base vita* cantităţi uriaşe din cam tot ce mănâncă el de obicei la o masă - lasagna, pizza, paste, roşii, brânză, a băut bere şi n-a închis un ochi aproape 4 zile.

L-a urmat, la aproape 5 ore diferenţă, Oscar Perez, care, alături de Gianluca Galeati, e unul dintre abonaţii la podiumul Tor-ului. Sunt oameni care se aclimatizează şi se pregătesc cu luni întregi înainte pe porţiunile mai dificile de traseu, ştiu totul, sunt una cu peisajul, aleargă noaptea ca nişte draci, nu dorm decât foarte puţin şi, în general, se simt pe gheţari cum mă simt eu la Tăşuleasa Social, când alerg pe Dosul Zâmbroaiei, deasupra casei unde mă teroriza bunicul ăla diliu.

E foarte, foarte greu să te pui cu oamenii care cunosc zona ca în palmă. E un nucleu dur de favoriţi, foarte adaptaţi traseului, care fac astfel de antrenamente de anduranţă de 10-20 de ani. Au în spate echipe, sponsori, sunt profesionişti şi mereu favoriţi la câştigarea cursei. E o onoare să alergi alături de ei, dar cam aproape imposibil să-i baţi. Şi asta e frustrant, mai ales dacă pici în capcana competiţiei. Mai mult decât în oricare altă întrecere, aici e vorba despre o cursă cu propriile tale limite decât împotriva lor.

Tor de Géants e o cursă atât de criminală în sine, încât marea victorie e să ajungi la finiş, nu neapărat locul pe care termini. Ai nevoie de o strategie aparte, de mecanisme de apărare, de o doză certă de nebunie şi de încăpăţânare să poţi spera că o vei duce la capăt. De-a lungul cursei trebuie să uiţi de tine, să priveşti în jur şi să găseşti resurse de energie şi de bucurie în absolut orice.

În fiecare etapă consumi un număr imens de calorii, deci trebuie să înfuleci ca un disperat. Totul e supradimensionat la Tor. Consumi zilnic aproape 20.000 de calorii și ai impresia că pantele abrupte nu se mai termină. Urci câte 20 de ore cu iluzia multor vârfuri false și, dacă nu cunoști traseul, acest lucru te poate termina psihic.

E o Fata Morgana a munților. Apoi, odată ajuns sus, în loc să te aștepte cineva cu flori, de obicei te mătură viscolul și trebuie să o iei la vale. Iar coborârile sunt cele mai periculoase. Acolo se petrec, de obicei, accidentele.

Așa a pățit Yang Yuan, un chinez care, acum câțiva ani, din cauza unui singur pas greșit, a căzut în gol și s-a zdrobit cu capul de o stâncă. Monumentul amplasat în memoria lui e menit să ne reamintească tuturor că e destul un pas, un singur pas greșit, ca să se termine totul.

Tor e un fel de râsu'-plânsu'. Cu o mână ar vrea, parcă, să te ucidă, cu cealaltă ți-ar întinde o ciocolată caldă. Condițiile meteo sunt cele mai năzuroase: de la soare călduț de septembrie până la ploaie în rafale, ninsoare și temperaturi joase. Bolovani uzi, cărări înghețate și trepte săpate în stâncă printre culturi de viță de vie așteaptă ca, pe fondul vreunei halucinații să faci acel unic pas greșit.

În 2015, condițiile meteo au fost extreme. Dintre băieți, au apucat să treacă linia de sosire doar doi, iar un al treilea a fost oprit la ultimul punct de control. Dintre fete, nu a reuşit niciuna.

Eu mai aveam 87 de kilometri până la finiş când cursa a fost oprită din cauza viscolului și a gheții de pe traseu. Mergeam bine, mai aveam energie, deși eram cam varză cu capul.

Îmi amintesc că bântuiam prin întuneric, iar pe porțiunile cele mai dificile, treceam legându-ne cu carabinierele de frânghiile de siguranță bătute de salvamontiști. Încercam să rezistăm de la un punct de control la altul fără să ne mături vântul în hău. Marcajul e foarte bun, dar schimbările de direcție pe curbe sunt periculoase, mai ales că lumina frontalei îți poate juca feste dacă nu te uiți fix unde trebuie.

Dacă mă lăsau, îmi place să cred că aș fi ajuns la capăt și aș fi scăpat de corvoada altor participări. Dacă nu mor, atâta mă voi întoarce la Tor până voi termina ce am început acolo. Faptul că am fost oprit destul de aproape de finiș continuă să mă frustreze, chiar și după atâta vreme.

Pentru mine e o cursă cu ghinion, plină de neprevăzut. Am avut diverse aventuri: la un *base vita* cineva mi-a șterpelit bețele. În armată se zicea că nu se fură, se completează. Dacă un fraier își pierdea boneta, trebuia să o completeze de la un alt fraier și tot așa. Tot timpul rămânea unul cu capul gol și privirea pierdută, în căutarea unui neatent căruia să-i fure boneta.

Nu mi-a venit să cred că așa ceva era posibil la Tor, dar a fost. Am avut noroc cu un rus, care a apărut după o oră și mi-a împrumutat bețele lui, fiindcă hotărâse să abandoneze. Ulterior, i le-am trimis acasă prin poștă, cu mulțumiri. Nu știu ce mă făceam fără bețele rusului. Pe urcări, mai ales, îți odihnești picioarele foarte bine punând brațele, pectoralii și mușchii spatelui la lucru. La diferențele de nivel care există în Alpi, te descurci cam greu fără ele.

Bețele mi-au mai folosit la ceva. Să verific elefanții din armata lui Hannibal, cei cu care a trecut Alpii spre Roma. Vorbesc serios. După trei zile au început halucinațiile. Unele stânci se transformau

în elefanți. De câțiva chiar m-am sprijinit. Erau calzi. Picioarele lor ca niște turnuri se mișcau ușor. Totul era cât se poate de real.

Apoi am început să am bănuieli că halucinez și că nimic nu e real. Atunci m-am apucat de verificat elefanții, lovindu-i cu bățul. Era ciudat: sunau a stâncă, dar eu tot credeam că sunt vii și mă așteptam să sune a moale. Adi, de exemplu, l-a văzut pe Winnetou cu mâna streașină la ochi, iar Vio a observat o femeie ciudată, care ba apărea, ba dispărea. Fiecare aleargă la Tor alături de obsesiile și nebuniile lui.

Apoi, am primit o penalizare din cauză că, în loc de supra-pantaloni, îmi pusesem în rucsac, din greșeală, două geci de vânt. Drept pedeapsă, m-au ținut pe loc două ceasuri. Am mâncat, am băut și m-am enervat văzând cum cei pe care-i depășisem pe traseu treceau acum pe lângă mine în timp ce eu cădeam în clasament.

La întreruperea cursei mă aflam pe 104 și îmi place să cred că aș fi trecut linia de finiș în primii 100. Mai ales că eu funcționez foarte bine în condiții extreme. Cu cât se strică vremea mai tare, cu atât simt mai intens că trăiesc. De exemplu, la Transilvania 100, când mulți se îngrămădiseră în refugii ca să se adăpostească de viscol, eu eram năpădit de energie și chef de alergat. Atunci am și preluat conducerea cursei.

Oamenii normali cred că aceste curse de anduranță prin munți cam seamănă între ele. Trebuie să tot fugi sus-jos și, gata, treci linia de sosire iar unii aplaudă. Nu e așa. Fiecare competiție seamănă cu o ființă vie, are personalitatea și mofturile ei. Fiecare îți solicită corpul și mintea într-un mod diferit, unic aproape. Fiecare își cere o jertfă, o amintire, ceva, o bucățică din tine. Cu fiecare cursă lași ceva în urma ta: demoni, halucinații, iluzii de mărire.

În schimb, primești lecții de viață, gratis. Afli cât poți fi de prost organizat, cât de slab antrenat, cât de fragil, cât de puține știi, de fapt, despre tine însuți. Nu e simplu să devii gigant. Tor e un zeu foarte gelos. El nu primește în raiul lui select pe oricine și oricum. Dacă vrei să pupi cerul, mai întâi trebuie să-ți julești genunchii.

Pe de altă parte, *„Tor are suflet"*, așa se zice. E o competiție vie, care trezește la viață energiile vitale ale comunităților prin care treci. Oamenii ies la porți cu tălăngi imense, aplaudă și fac galerie. Cafenelele și restaurantele oferă zi și noapte mâncare, cafea fierbinte, bere și dulciuri pentru sportivi. Timp de o săptămână, toată lumea, inclusiv cei aproximativ 1200 de voluntari, participă la dramele și euforiile alergătorilor, încercând să-i ajute, să-i încurajeze și să-i determine să-și depășească limitele. Nu de puține ori, unii spectatori însoțesc anumiți participanți epuizați pe porțiuni mai dificile.

Tor îți poate reda un pic încrederea în umanitate. E genul de loc în care ai vrea să te întorci mereu, e ca un vis. Pe de altă parte, e atât de dificil încât parcă n-ai vrea să mai auzi de el niciodată. Până și simplul fapt de a fi acceptat e un privilegiu. Îl poți avea doar de 3 ori, apoi gata!

Anul acesta, Adi și Vio au devenit eroii mei. După alte două participări – una finalizată cu o luxație la gleznă și una întreruptă, Adi Toma a prins ultimul tren și a terminat pe locul 97 la general. Iar partenera lui de alergare, Viorica Henry, aflată la a doua participare, a terminat prima la categoria ei de vârstă. Bravo lor! Acum au ce povesti nepoților, pot muri liniștiți – au trecut linia de sosire la *Tor de Géants* în primii 100. E o foarte mare realizare.

Chiar ieri, alături de mulți alții, i-am așteptat în aeroport cu flori și sunt foarte bucuros pentru reușita lor, fiindcă o merită din plin. Îmi amintesc că, doar cu 10 zile în urmă, am stat împreună la un

refugiu din Alpi, să ne aclimatizăm înainte de start, și am petrecut clipe minunate hlizindu-ne, alergând și făcând baie în lacuri glaciare.

Am făcut o groază de poze în care toți trei părem foarte fericiți. Misterul coșmarului prin care urma să trecem, fiecare cu crucea lui, încă ne stătea înainte. Apoi, duminică dimineața, am luat startul și imediat ne-am pierdut în marea masă a celor peste 800 de concurenți.

Totul părea să fie normal, vremea era de vis, până am trecut de kilometrul 50. Eram pe poziția 57. La o coborâre, au început să mă doară groaznic rinichii. Inițial, mi-am zis că e o contractură musculară. Așa ceva nu mai pățisem niciodată, era ciudat. Parcă cineva, din spate, îmi înfigea simultan două șurubelnițe în șale. Apoi, cu fiecare pas, le răsucea, mai ales la salturi mai bruște. A început să îmi fie tot mai rău. Atât de rău încât, de durere, nici nu mai vedeam bine cărarea. Riscam să cad în prăpăstii. A trebuit să mă opresc. Am primit un medicament diuretic. Am vomitat până n-am mai știut de mine, apoi am urinat sânge. Atunci mi-am dat seama că, pentru mine, Tor s-a încheiat.

A doua zi mi-am petrecut-o într-o stare fizică jalnică și, mai ales, într-o adâncă depresie, bând bere și făcând pipi aproape non-stop. Nu poți face absolut nimic când corpul te trădează în punctele cele mai vulnerabile. Una e o întindere sau o bășică în talpă, alta e o pereche de rinichi blocați. Trebuie să te resemnezi. Să-ți aduci aminte că ești om, nu robot.

Sună groaznic de clișeistic, dar sănătatea e mai importantă decât să treci cu orice preț linia de finiș. Așa ceva nu recomand nimănui. Nu merită. Miza e prea mică. La scară planetară, o competiție de asemenea anduranță nu e altceva decât o nebunie destinată

nebunilor, celor care și-o caută cu lumânarea. Și care, din această pricină, și-o mai și fură uneori. *„Foarte bine, să se învețe minte, să-și bage naibii mințile în cap și să facă ceva serios în viață, nu să tot fugă pe munți"*, așa ar zice corul imaginar al mătușilor cu năfrămi, înșirate pe laviță ca mărgelele pe ață.

Uneori, oricât de mult ți-ai dori o victorie, mai trebuie să-ți asculți și corpul. Trebuie să știi când să te oprești. Poate e vremea să primești o lecție. Poate că timpul ți-a rezervat ceva mai interesant pe viitor, cine știe? Acest lucru nu-l poți afla, din păcate, decât privind înapoi, peste umăr. Retroactiv. Până atunci, îți trebuie răbdare. Până atunci, trebuie să te întorci la antrenamentele chinuitoare, pe umeri cu vesta de nisip, iar pe figură cu masca menită să simuleze lipsa de oxigen.

Masca aceea a fost coșmarul meu timp de 3 luni, cam de 2 sau 3 ori pe săptămână. E neagră, etanșă ca o mască de gaze din armată, are un fel de bot și niște butoane din care reglezi „altitudinea" la care vrei să alergi. Nu poți nici să inspiri profund, nici să expiri. Parcă o mână nevăzută te strânge de gât încercând să-ți taie aerul. Alergi sufocat, simțind cum un inel de metal îți strânge maxilarele ca într-o menghină și, pe măsură ce înghiți kilometri, inelul urcă până pe frunte. Simți cum îți pulsează tâmplele. Ochii stau să-ți iasă din orbite, creierul ți se lichefiază treptat, inima devine o pasăre ce dă să zboare într-o cușcă mult prea strâmtă și picioarele nu mai răspund la comenzi. Durerile de cap devin atroce.

Niciodată, alergând cu masca, n-am reușit să scot aceiași timpi ca fără ea, oricât de mult am tras de mine. Am trăit în schimb stări de leșin, atacuri de panică, am avut de câteva ori senzația că mor din mers și, nu o dată, mi-a venit să o arunc cât colo în râu. Ca prin miracol și cu un efort inuman de voință, am rezistat. Adevărul e că am și dat o grămadă de bani pe ea, cum era s-o arunc?

Acolo, în pădure, unde nu te aclamă nimeni, unde nu sunt tălăngi și încurajări menite să te împingă cu un pas mai departe, acolo e maximă tentația de a renunța. Acolo îți vine să o lași baltă cu adevărat, acolo unde ești doar tu singur, cu respirația ta sacadată și cu gândurile repetând mereu aceleași întrebări enervante: *„Totuși, de ce faci asta? Ce vrei să demonstrezi? Merită?“*

În acea solitudine se dezvoltă un punct de tensiune aproape de rupere. E ca atunci când, după o alergare de zeci de kilometri într-o zi de vară, ajungi acasă epuizat, deshidratat și deschizi frigiderul să bei ceva rece. Primul lucru pe care îți cad ochii e o bere. Pui mâna pe ea. Ești pe punctul să o desfaci. Acela e momentul de cotitură, punctul de inflexiune cel mai fierbinte. Întrebarea nepusă este: reziști tentației sau nu? Mâna încinsă ți se desprinde de sticla rece în clipa când o pui la loc și, cum închizi ușa, iar se face noapte în frigider.

Poți să bei nenorocita aia de bere, nu e un capăt de lume și totuși n-o faci. Nu aceea și nu atunci. Bei, în schimb, un litru de apă cu un pic de ghimbir și lămâie. Bei apă rece ca un cal. Faci *stretching*. Apoi faci un duș și redevii, încet, om. De ce ai pus berea la loc? Pentru că ești un alergător de cursă lungă, de-aia. Pentru că nicio ispită nu are voie să te atingă. Îți respecți chemarea, statutul de sportiv și disciplina pe care acestea le implică. Vrei să onorezi cum se cuvine privilegiul de a alerga liber, șansa de a da față cu Alpii, încrederea tuturor acelor oameni, fie ei sponsori, familie, prieteni sau necunoscuți, care sunt alături de tine în nebunia ta. Acest lucru implică sacrificiu, un exercițiu de voință.

Când mă înscriu la o cursă, nu prea știu dinainte multe lucruri. O fac irațional cumva, gândindu-mă că înscrierea va aduce cu sine și modalitatea de a ieși din încurcătură. Iar modalitatea asta, de

obicei, înseamnă efort supraomenesc, încăpățânare și ideea de a merge, cu aproape orice preț, până la capăt.

La fel e și Transilvania 100, unde totul îmi merge bine și câștig grupa de vârstă. E frumoasă lumea văzută de sus, de pe podium. E o clipă pentru care ai muncit. E totuși trecătoare, știi prea bine. Te dai jos și te amesteci în mulțime. Unii te bat pe spate, alții te privesc cu admirație și nu au curaj să-ți vorbească. Ți se înfige un microfon în nas. Zici niște banalități și apoi, gata, în jurul tău se face liniște. Cu grijă, pui medalia într-un buzunar de rucsac. Te urnești greu spre camera ta de hotel, fiindcă tălpile te dor de parcă ai umbla pe cuie, ca un fachir.

Orice victorie e un mic drog. Ești pe val, e momentul tău, cel pe care l-ai cultivat, l-ai așteptat și nu se cuvine să-l lași din mână. Convins fiind că acest moment nu trebuie ratat, merg mai departe. Ajung în Alpi la TDS, tradus ca Poteca Ducelui de Savoia. Are „doar“ 120 de kilometri și e fratele mai mic al lui *Tor de Géants*. Acolo mă smeresc brusc. Nu-mi merge bine mai nimic. Nici fizic nu mă simt prea bine, sunt prost hidratat și alimentat, iar peste toate, am niște pantofi de alergare cam rigizi. Mare prostie, pusă pe lista greșelilor de nerepetat.

După vreo 50 de kilometri, picioarele mi se umflă și mă trezesc că port cu 2 numere mai mult. Încerc degeaba să compensez prin hotărâre alergând ca nebunul mai toate coborârile. Degetele mi se strâng la vârf, dau să-mi iasă prin papuci de îmi vine să-i tai, cu tot cu degete. Fiecare pas devine o tortură. Îmi pierd pe rând toate unghiile. Ajung să mi le scutur din ciorapi, numărându-le, una câte una. Am răni, bășici și îmi vine să plâng de supărare. Ratez cursa și sfârșesc pe locul 340, total deprimat. E greu să cazi de sus. Inerția e mai mare și dai cu fundul de pământ mult mai îndesat. E greu ca de pe un podium să te trezești direct la coada unei liste.

Apoi vine marele Tor și cursa se întrerupe. Ai fost relativ aproape. Ai fost susținut de sute, dacă nu de mii de oameni care au urmărit *live* cursa. Întreruperea ne-a enervat pe toți, dar a fost necesară: vremea devenise un infern, pericolul unor eventuale catastrofe creștea văzând cu ochii.

Strângi din dinți, iei totul de la capăt. Te mai antrenezi un an pentru noul Tor, cel la care ai visat, ca un prost, nopți la rând. Se pare că planetele s-au aliniat de data asta. Ai muncit ca un câine la antrenamente, ai făcut tot ce-ai știut tu mai bine, ai renunțat la dulciuri, la bere, te-ai limitat la o dietă strictă. Mergi acolo mai devreme, te aclimatizezi, testezi priza pantofilor pe granit, socializezi cu Adi și Vio, le admiri calmul și spiritul organizatoric de o precizie matematică.

Ai timp, în sfârșit, să vezi și tu Alpii, să te bucuri de peisaj, să descoperi interiorul ca de cristal al unui ghețar, să faci poze. Știi că în cursă n-o să vezi nimic, că peisajul n-o să-ți aducă nimic altceva în afară de chin, halucinații, sete și sudoare. Eventual elefanți. Știi că bucuria nu face parte din meniu, dar ești pregătit pentru orice. Mai puțin pentru un blocaj renal. Și blocajul se întâmplă.

Ai fugit degeaba cu nenorocita de mască pe față, căutând disperat după aer prin păduri. Ai sperat degeaba, ai visat degeaba. Ieși din cursă pe ușa din dos, îngenuncheat. Dacă masca te aducea în pragul disperării, abandonul te aduce în pragul depresiei.

Întins pe spate, privești tavanul. Tavanul e negru, fiindcă e noapte. Te ridici, mergi la frigider și îți mai iei o bere. Să fie a treia? Nu știi și nici nu mai contează. Acum băutul berii face parte din prescripția medicală, pentru igiena rinichilor. Bei bere și faci pipi la nesfârșit, privind în gol, în timp ce Bosatelli zburdă pe ghețari ca o capră neagră, mărind distanța dintre el și urmăritori. Perez îi suflă

în ceafă. Galeati a abandonat din cauza unor crampe stomacale. Cursa dementă e în toi. Fără tine.

Îți vine să crăpi de ciudă că ai ieșit din joc și, totuși, nu crăpi. Înfrângerea e partea aceea din joc pe care nimeni nu vrea să o pună la socoteală. Face parte din viață, deși te-ai lipsi de ea, dacă s-ar putea. Dar nu se poate. Așa că stai pe spate, ca un mort, cu ochii în tavan, așteptând să ți se reumple vezica. După ce n-ai făcut pipi timp de 16 ore, acum recuperezi. Rinichii muncesc și instalația funcționează.

Ar trebui să fii mulțumit, dar nu ești. Ești amărât. Acum ai tot timpul din lume să îți amintești de cealaltă mască neagră a ta, ruptă parcă dintr-o altă viață. Și groapa în care te adâncești se face parcă și mai neagră.

În viața aceea paralelă, rolul alergătorului de cursă lungă de azi era jucat de un tânăr infractor, care se credea mai tare decât Chuck Norris în filmele unde-i caftea pe toți. Fără să asculte de nimeni, acel tânăr se îndrepta cu viteză spre un zid alb, de netrecut. Zidul celulei prin porii căreia avea să i se scurgă, lent, mai toată tinerețea.

Așadar, cândva demult, într-o cameră de hotel din Austria, masca mea neagră era o cagulă, pe care o probam în oglindă. Rulată frumos pe cap, părea o simplă căciulă. Cu o mișcare rapidă de mână, căciula devenea cagulă, iar eu, dintr-un tânăr oarecare, deveneam un bandit gata de orice, de dragul adrenalinei și al banilor.

Loviturile noastre nu puteau fi date vara, fiindcă un om cu o căciulă neagră pe cap ar fi fost privit imediat ca un suspect. Le dădeam, de regulă, primăvara și toamna, după ce le pregăteam atent, inspirându-ne serios din filme americane gen *Heat*, cu De Niro și Pacino. Aveau focuri de armă, butoane de panică, suspans, mașini

de viteză și pericol cât încăpea. Aveau *good guys* and *bad guys*. Pe atunci, să fii *good guy* nu era deloc *cool*.

Pe undeva, calendarul loviturilor semăna cu calendarul maratoanelor de acum. Pe atunci însă, nici măcar nu-mi trecea prin minte că aș putea alerga așa, de plăcere, darmite să alerg maratoane și ultramaratoane. Pe atunci, aveam o cu totul altă treabă, trăiam o cu totul altă viață în interiorul propriei mele vieți: eram spărgător sau autor de jafuri, dacă vreți. Iar, după părerea judecătorilor, eram un șef de bandă foarte periculos.

După mulți ani, din rechizitoriul procurorilor aveam să aflu, cu o nepăsare și o aroganță supreme, traseul ceva mai precis al vieții mele. De exemplu, că fusesem trădat de un fir de păr amestecat printre niște bijuterii din aur cu diamante.

Pe-atunci, pe vremea când purtam cagulă, obișnuiam ca după fiecare lovitură să ne uităm la știri ca să vedem ce se știa despre noi și care erau reacțiile. Învățam din greșeli. Încercam să ne perfecționăm. Uneori, ca să impresionăm și să ieșim cât mai repede din scenă, foloseam armele. Am aflat astfel cum un glonte rătăcit, tras fără intenția de a omorî pe cineva, lovise un agent de pază.

Dacă acel glonte rătăcit l-ar fi ucis pe acel om, aș fi avut timp să citesc de și mai multe ori Biblia în germană și română. Aș fi zăcut în camera mea strâmtă din „hotelul" de maximă siguranță nu aproape 10, ci vreo 20 de ani. Aș fi fost acolo și acum. Însă tot din cauza acelui glonte, acuzației de jaf i s-au adăugat portul ilegal de armă și tentativa de omor, care au tras serios în cântarul condamnării mele.

Traseul unui glonte, iată, îți poate modifica destinul. Atunci nu ai mintea coaptă să gândești așa ceva, findcă acest lucru nu poate fi judecat decât privind înapoi, mult înapoi. Nu se poate gândi decât

cu mintea de pe urmă, cea care ți-a mai rămas după ce ai încercat din răsputeri să uiți totul, până și propria zi de naștere. Nu se poate gândi decât atunci când timpul te-a înfrânt și te-a supus de tot, făcându-te una cu el, spărgându-te în fiecare fir de nisip care se târăște prin gâtul clepsidrei în secunde, ore, zile și ani.

În camera mea de hotel, nu departe de Salzburg, pe pat stăteau înșirate câteva arme. Erau curățate și încărcate. Erau adevărate, nu de jucărie. Le obținusem cu bani destul de mulți de la mafia sârbească, cu care aveam unele legături. Când nu erau folosite, stăteau îngropate în pământ, într-un loc secret.

Am constatat cu mirare că, de fiecare dată când luam un pistol în mână, cântărindu-i greutatea și răceala, palma mi se umezea ușor. Eram cuprins de un val de emoție și respirația mi se accelera. Cum îmi trăgeam masca pe față, emoția dispărea ca prin farmec.

Masca avea un efect narcotic asupra mea. Mâna nu îmi mai transpira și respiram normal. Repetam exercițiul și, da, parcă deveneam altcineva. Deveneam un om în stare de orice, toate simțurile mi se ascuțeau, acționam cu precizie și sânge rece. Și, mai ales, acționam fără să mă gândesc prea mult la consecințe.

Doar că nu operam singur. În timp, formasem o echipă destul de sudată. Eram trei: Americanul, Germanul și Românul. Inițial, lucrasem doar cu Americanul. Cum ne-am găsit și de ce am decis să facem așa ceva e o poveste mult prea lungă, care pleacă din haosul ultimilor ani ai războiului din fosta Iugoslavie.

Prima noastră țintă a fost un magazin de bijuterii din Austria, destul de izolat, pe care-l filasem mult timp înainte. Bine camuflați, îi dădeam târcoale periodic. Știam totul despre acel magazin din surse diferite, din informații adunate cu grijă, temeinic, minuțios. Știam

când se făcea aprovizionarea cu marfă, câți oameni erau înăuntru, unde se afla seiful și multe, multe detalii legate de geografia locului, vecini, pază, camere de luat vederi sau locuri de parcare.

Americanul era specializat în BMW, eu în Audi. Eram atât de rodați în spargerea mașinilor, încât puteam demara în doar trei minute după ce ne stabileam victima. Aveam nevoie cam de trei mașini pentru o lovitură. După ce le furam, le parcam în zone diferite ale orașului, alese cu maximă grijă. Trebuiau să fie mașini rapide, dar cât mai comune, să iasă în evidență cât mai puțin. Ultima se afla, de obicei, într-o parcare supraetajată, amestecată printre alte sute. Ca să ajungem la ea, foloseam scara de serviciu. Mai era undeva o mașină intermediară, în caz că, din varii motive, ne despărțeam.

Am aflat, așadar, când se făcea aprovizionarea magazinului cu inele, lanțuri de aur, pietre prețioase și ceasuri. Era important să prindem seiful cât mai plin. Am decis să acționăm chiar înainte de ora închiderii, când se mai întuneca afară. Aproape totul a mers conform planului. Cu Americanul însă, aveam emoții destul de mari, fiindcă era ceva mai slab de înger. Mâna înceta să-i mai tremure pe armă doar atunci când era băut sau drogat, una din două. Pe de-o parte, era bine că era calm, dar, pe de alta, îi cam lipsea controlul și putea deveni imprevizibil dacă presiunea devenea prea mare.

Am mizat pe efectul-surpriză al unei acțiuni super-rapide. Cu mănușile direct pe mâini și, înarmați bine, am parcat ilegal, direct pe trotuar, ceea ce într-o țară obsedată de corectitudine ca Austria poate atrage atenția imediat. Am mers întins spre intrare, ne-am tras măștile pe față. Am năvălit în magazin cu pistoalele la vedere și, în câteva secunde, cei doi vânzători speriați de moarte erau legați de calorifere cu zipuri – benzile alea subțiri din plastic, cu care se strâng capacele la jențile mașinilor.

Americanul păzea intrarea și pe cei doi. Am intrat în încăperea din spate. Cheia seifului era în ușă. Am golit ce era de golit într-un rucsac mic și, cu un pas la fel de măsurat, ne-am îndreptat spre mașină având grijă să nu conducem prea nebunește, nu cumva să atragem atenția. Inimile ne băteau să ne sară din piept. Gâfâiam și vorbeam întretăiat, amândoi deodată. Încă nu eram siguri că reușisem. Așteptam cuminți la stop, trăgând cu urechea la sirenele mașinilor de poliție. Secundele dintre lumina roșie și cea verde curgeau greoi, ca plumbul topit.

Tensiunea era enormă. Mașina era burdușită cu aur și arme, nu voiam deloc să fim prinși în flagrant delict. Dacă ar fi fost cazul, eram pregătiți chiar și pentru o urmărire de mașini. Eram gata să folosim și armele. Bubuiam de adrenalină și cred că, în acele clipe, eram în stare aproape de orice. Doar erau în joc viețile noastre.

Mult în noapte, în liniștea unei alte camere de hotel, am realizat brusc că reușisem, că jefuisem cu adevărat un magazin de bijuterii. Doar că acea liniște suspectă făcea acum loc fricii. Mi-am dat seama că nimic din viața mea nu avea să mai fie la fel. Priveam totul cu suspiciune. În oamenii de pe stradă vedeam polițiști în civil, sub acoperire. Oriunde intram, să zicem într-un restaurant, mă simțeam ca o fiară încolțită, așa că începeam să construiesc scenariul unei posibile ieșiri: pe ușa din dos, prin bucătărie, printr-un geam.

Mintea nu mi se mai putea odihni și îmi pierdusem toată liniștea. Trăiam deja o altfel de viață, dublă. Eram tot eu, dar în mine mai locuia unul, cel care dăduse spargerea și care acum trebuia să se ascundă, să valorifice aurul, să îl preschimbe în bani, iar banii poate înapoi în aur. Cum, unde, cu cine, cu ce riscuri?

Totul era un vârtej. Intrasem într-o ecuație cu prea multe necunoscute, fără ieșire. Intrasem pe un drum fără întoarcere, a

cărui linie de finiș n-o putea bănui nimeni, cu atât mai puțin eu însumi. Între timp, la foc mic, în mintea mea se cocea singura ieșire posibilă: o nouă lovitură.

6

Fluturii mov

În lume există mii de competiții de anduranță, însă numai câteva sunt cu adevărat demente: le poți număra pe degetele de la o mână. Visul meu ar fi să le iau pe rând, una câte una. Deocamdată, *6633 Arctic Ultra* rămâne, de departe, cea mai grea provocare - cursa vieții mele, poate și fiindcă a fost cel mai bun loc de ucis demoni, amintiri, traume și iluzii.

A fost mult mai mult decât o competiție: a fost confruntarea pe viață și pe moarte cu trecutul, prezentul și viitorul meu. Acolo mi-am spus mie însumi lucruri de o sinceritate brutală, acolo am cântat *Născătoarea* cu voce tare și am făcut ceva ce nu mai făcusem nicăieri, niciodată: am stat de vorbă cu Dumnezeu. Acolo am murit și am renăscut de tot atâtea ori.

Acolo, în deșertul alb, mi-am recapitulat greșelile, m-am iertat cu totul și mi-am găsit repere noi. A fost cel mai bun loc în care puteam fi radical, fiindcă totul era atât de extrem, încât mă îndemna să-mi stabilesc alte coordonate de viață. Așa, ca piloții de avion, cred că

trebuie să facem încontinuu corecții ale traseului, în speranța că vom putea ajunge la timp la destinație.

*

Nebunia începe pe un ton absurd, cu primărița din Eagle Plains împingând o barieră și zicând: *„Good luck! You guys are totally nuts"*. Cu aceste cuvinte încurajatoare, aplaudați de vreo șapte oameni - organizatorii și câțiva locuitori, se dă startul.

Avem doar 17 kilometri să intrăm în zona Oceanului Arctic și 566 ca să ajungem vii în Tuktoyatuk, ultima localitate aflată pe banchiza arctică. Senzația pe care o trăiesc este că acolo se termină lumea cu totul. Peisajul e halucinant, iar pădurile mici și chircite par rămășițe ale unui bombardament atomic.

Acum e cald, -17 grade Celsius, și începem cu o coborâre lină, urmată de o urcare de vreo 20 de kilometri. În față ne stă nu doar o cursă de anduranță, ci și un mare necunoscut. Oricât au încercat organizatorii să ne arate hărți ca să ne prevină, nimic nu ne poate pregăti pentru ce are să ni se întâmple. Înaintăm, deci, în miezul unui mister, cu frica în oase, dar și cu o încredere nebună în noi înșine.

Vorba lui Martin Like, organizatorul, un galez rotunjor despre care n-ai zice că e în stare de competiții de anduranță pe frig extrem: *„Băieți, cursa asta vă va dărâma, vă va pune în genunchi. Dacă ați venit cumva să vă arătați mușchii, ați greșit locul. Puteți ieși vii din încercarea asta doar dacă țineți minte proporțiile: 80% din competiția asta ține de psihic, 10% de logistică și abia 10% de fizic, adică de mușchi"*.

Anul trecut a asistat, nu fără o oarecare satisfacție, la abandonul a cinci britanici bine făcuți, foști militari în trupele speciale care se credeau mari și tari. De fapt, se înscriseseră șase, cinci bărbați și o femeie. Doar ea a trecut linia de finiș. Admirabil!

Numărul de participanți la *6633* e limitat la 30, dar, acum, la start suntem 12 oameni, numai bărbați. Har Domnului, sportivi de anduranță sunt destui pe lume. Cum se face că de pe ditamai globul s-au strâns doar o mână de oameni? Iată un lucru foarte suspect încă din start.

Pornim entuziaști, normali și veseli, cum plecau pe vremuri băieții în armată, cu valize, lăutari și băutură, însă la final nu ne vom mai recunoaște unii pe alții, atât de desfigurați vom fi. Abia atunci, după 8 zile, vom pricepe de ce la start am fost doar 12. Acum, însă, fiecare are să-și afle, pe pielea lui, propria poveste nescrisă.

Martin și colegii lui ne-au pregătit cum au putut. Am făcut câteva zile de aclimatizare, cu exerciții de montat bivuacuri, de topit zăpadă și de alergat înhămați la săniuțe. Ne-au dat nenumărate sfaturi și ne-au reamintit că ei nu ne vor oferi nimic altceva în afară de zăpadă topită cu un gust sălciu. Ne-au prevenit că e treaba noastră să ajungem întregi la finiș și că, dacă nu ne-am pus în săniuțe kiturile de supraviețuire, ei bine, n-o să le avem. Nu de alta, dar prin ținuturile acelea, moartea e la ea acasă.

Poți fi ucis de urșii polari, care îi vânează cu bucurie pe cei ce le încalcă teritoriile. Poți fi lovit de tirurile gigantice care bântuie pe *ice-road* cu încărcături de până la 40 de tone sau poți îngheța din mers, dacă nu îți dozezi bine energia și hidratarea. Deși nu pare, umiditatea ajunge acolo până la 98% și te poți deshidrata din mers, fără să-ți dai seama. Mai este și Hurricane Alley, locul unde

vântul poate să răstoarne tiruri încărcate, darmite un om înhămat la săniuță.

Băieții au niște mașini de teren GMC dotate cu șenile, cu care vor veni să verifice, o dată la 10-14 ore, dacă mai suntem vii. E și un medic cu ei, fost participant la cursă, acum voluntar. O mașină e dotată cu o rulotă pe post de punct sanitar și de control, unde ar trebui să ne odihnim, să mâncăm și, mai ales, să ne încălzim. Cineva a întrebat cum o să încăpem toți în chichineața aia. Martin a rânjit: „E simplu, o să intrați pe rând, fiindcă după trei zile veți fi la multe ore distanță unul de altul. Aveți opt zile să terminați cursa. Asta dacă nu muriți pe drum, ha ha!“

În sfârșit, cu binecuvântarea stranie a primăriței, care ne-a etichetat, încă din start, drept nebuni, plecăm. După vreo 400 de metri, preiau conducerea, fără să mă uit înapoi. Ceilalți 11 gândesc, probabil, așa: „Un *outsider*. E entuziasmul tipic al lipsei de experiență. Ori va claca și va ieși din joc, ori îl ajungem noi mai încolo, când i se va termina gazul“. Eu gândesc așa: „Acum dau tonul la cântec. Dacă vă puteți ține după mine, după 4 zile schimb strategia. Dacă nu, sper să găsesc cumva resurse de a nu mă lăsa depășit până la capăt“.

Îl mai aud pe Frank strigându-mi din spate o ultimă avertizare: „Ia-o ușurel! Cursa asta începe abia de la kilometrul 300 încolo. Cred că știi asta, nu?“ Frank știe ce vorbește, nu degeaba e o legendă a curselor de anduranță. Odată, la un concurs, a reușit să nu doarmă 6 nopți la rând. Când am văzut, în camera lui, cum avea totul organizat impecabil, în pungulițe sortate pe zile, mi s-a făcut rău. Mi-am zis că singura mea șansă e să fug de omul ăsta. Ceea ce, iată, tocmai fac. Îmi vine și să râd. Cât o să mă țină curelele, însă, nu se știe.

În față ne stau multe denumiri abstracte, mai toate legate de foștii căutători de aur, bandiți care se ascundeau să nu poată fi găsiți de nimeni, localități cu câțiva oameni sau orășele aproape părăsite precum acelea din Vestul Sălbatic, cum ar fi Dawson, unde tradiția cârciumii e să bei o vodcă dintr-un pahar pe fundul căruia zace, înnegrit, degetul mare de la picior al unei femei moarte demult. Eu nu beau în general, iar mortăciuni cu atât mai puțin.

Mai e James Creek, unde refugiu ne va fi un depou pentru utilajele drumarilor. Mai e Fort McPherson sau locul acela cu nume imposibil – Tsiigehtchic, cu o bisericuță în vârf de deal pe care o tot vezi, cale de zeci de kilometri. Mulți au abandonat cursa din pricina asta, simțind cum înnebunesc fiindcă aveau senzația că nu vor ajunge niciodată la ea.

Din peste 200 de aventurieri, până la noi au terminat *6633 Arctic Ultra* 17 oameni. Numai doi s-au ambiționat să încheie de două ori. Pe parcurs, ni s-a pus în vedere să nu ne speriem, pentru că vom mai da peste localități mititele, igluuri, inuiți întunecați și super înfofoliți, care ar putea să tragă după ei, cu snowmobilul, reni ce lasă dâre de sânge pe albul zăpezii. Cică asta fac ei, fiindcă nu prea știu altceva.

Apoi vine Inuvik, locul unde începe Mackenzie - fluviul devenit o șosea de gheață pentru tiriști cu moace de infractori care se ascund aici să nu poată fi găsiți de Interpol. Când mă gândesc că visul meu din copilărie a fost să devin șofer de tir, îmi imaginez că aș fi putut fi unul dintre ei. Sunt fix 193,2 kilometri pe drumul de gheață. E cea mai grea bucată de traseu. Ai 140 de kilometri fără niciun punct de control sau refugiu. Acolo, vântul poate transforma minusurile de afară în pericole de moarte.

Ultima haltă înainte de finiș e Swimming Point. Între toate aceste repere, la o oarecare distanță unul de altul, alergăm noi, 12 nebuni care trag după ei, împreună cu propriile spaime, bivuacurile și echipamentele de care depinde viața fiecăruia.

În primele două zile, merg în pas de căprioară, tot minunându-mă de peisaj, de noaptea polară și de cum ninge în cort, pe dinăuntru, din cauza condensului. Aurora boreală e un spectacol magnific, dar numai dacă ești odihnit și ai mintea trează. Flăcări roșii și mov străpung orizontul și valsează pe boltă cu violet și roz intens, într-un spectacol unic, pe care, oricât ai vrea să-l fotografiezi, nu-ți iese. Îl imprimi în memorie și atât. E ca și cum ai fi martorul unui ritual sacru.

Cam a treia zi, așa cum estimam, avansul meu față de urmăritori e considerabil. Dar e și momentul în care începe ceva foarte greu de pus în cuvinte – un lung coșmar presărat cu dureri atroce, o luptă de gherilă teribilă cu mine însumi, o încercare de a rămâne în viață cu orice preț. E momentul de recapitulare totală a tot ce am fost, ce sunt și ce aș vrea să fiu de acum înainte. E momentul îngenuncherii totale, e clipa marilor praguri. Un fel de punct zero al existenței, după care poate urma fie nimicul, fie totul.

Prima începe să mă doară încheietura piciorului drept, iar pe tibie îmi apar câțiva noduli foarte dureroși. Nu am mai trăit niciodată așa ceva. Mă aștept ca tumefierile astea să-mi spargă pielea și din ea să apară niște monstruleți, ca într-un film de groază. Și, peste toate, se lasă un frig înspăimântător, cum nu mi-am putut imagina că poate exista.

Semnul declanșării acestui început de coșmar este transformarea aurorei boreale într-un fel de balaur verde cu ochi sidefii și colți ca de viperă, care aruncă flăcări și încearcă să mă înghită. Spectacolul

de balet s-a încheiat, a început filmul de groază. De frica ei, umblu cu ochii în pământ și evit cât pot să o mai privesc. Din pricina rafalelor care mă orbesc, îmi iau câte un reper la vreo 50 de metri și umblu drept, cu ochii închiși, apoi privesc un pic printre gene și tot așa. Număr pași, număr închideri de ochi, număr te miri ce, doar să nu mă opresc. Am citit undeva că, în Groenlanda, „zăpadă" se poate spune în 23 de moduri diferite. Încep să înțeleg de ce.

Nimic din ceea ce știam despre iarnă nu are legătură cu infernul alb prin care mă târăsc șchiopătând, ascultând în căști muzică sau teatru radiofonic ca să alung gândurile negre. Noroc că, după o vreme, încep durerile și la piciorul stâng. Acum merg ceva mai echilibrat. Sunt un pinguin roșu, într-un costum ridicol ca de cosmonaut, inventat de cei de la Marmot pentru temperaturi extreme.

Cred că acest costum de moș Crăciun în derivă mi-a cam salvat viața. La fel, sacul de dormit din puf, care e extraordinar. În rest, m-a cam lăsat baltă toată logistica: ochelarii de protecție, două aparate foto, butelia cu care trebuia să topesc zăpada sau cele două termosuri unde trebuia să am apă caldă și în care, după două ore de la orice punct de realimentare, găseam doar gheață.

Mâncarea a fost o altă problemă. De fapt, în toate cele 173 de ore și 40 de minute ale acestei curse - pe care o voi numi mereu a vieții mele - mi-a fost frig non-stop, foame și sete. Am visat clătite cu sirop de arțar, mâncăruri făcute de mama, am visat munți de dulciuri de toate felurile, inclusiv torturi de ciocolată. Nu știu dacă cineva poate explica științific ce pățește un corp expus la o asemenea tortură continuă, cât de rapid se deteriorează și se deshidratează ori câte calorii arde.

Fiind într-o pană logistică aproape totală, adopt un fel de strategie de cămilă, una pentru care corpul meu e antrenat. Mă bazez mult

pe punctele de hidratare și control, unde mă îndop disperat cu apă și haleală, ca să rezist cât mai mult.

În rest, orice bag în gură trebuie să lipesc de corp în prealabil, altfel mănânc pietre. Turta dulce hipercalorică are nevoie să fie ținută cam o oră pe undeva la căldură, ca să o pot ronțăi mai apoi. La un moment dat, dau peste mine niște inuiți ieșiți la vânătoare de reni. Vorbesc engleză foarte bine și sunt amabili, atât cât pot fi niște creaturi înfofolite din care nu descifrezi decât un chip negricios, cu ochi oblici și buze care nu zâmbesc mai niciodată. Îmi oferă câteva felii de carne uscată de ren, care cică sunt un fel de chipsuri de-ale lor. Sunt excelente, au gust de bacon. Și de transpirație, că doar le mănânc dezlipite direct de pe burtă.

Exercițiile mele tâmpite de alergat în chiloți prin zăpadă, câte 4 ore pe Dosul Zâmbroaiei, fără să beau vreun strop de apă, dau, iată, rezultate, la Cercul Polar. Beau cam 3-4 litri de apă pe zi, ceea ce e absurd de puțin, raportat la efort. Orice sportiv de anduranță știe că proasta hidratare poate fi o greșeală fatală, dar, pentru mine, este singura metodă heirupistă care funcționează acum, cu condiția să nu clachez pe traseu și să nu o iau aiurea prin pustiu, rătăcindu-mă pe veci de la traseu. Iar acest lucru depinde de un foarte bun control al minții. Dacă mintea începe și ea să o ia pe ulei, ești mâncat. Chiar nu-ți mai rămâne niciun sprijin real în afară de bunul Dumnezeu.

MP3-ul a cedat și el. S-a terminat cu muzica și cu teatrul radiofonic. Doar vântul se mai aude, și ritmul pașilor mei pe acest tărâm neprietenos. Singura scenă de teatru absurd care se mai joacă e acest *one-man show* - pinguinul roșu înhămat la săniuța lui. Fac eforturi mari să-mi aduc aminte replici din *Ivan Turbincă* sau din *Omul cu mârțoaga*, dar degeaba, cu toate că abia ieri le-am ascultat. Omul sunt eu, mârțoaga e sania, înainte sunt doar drumul, pustiul și cerul. Ca să nu las mintea să o ia cu totul razna, îmi spun cu voce

rare numele, data nașterii sau recit tabla înmulțirii de câteva ori la rând, ca pe *Tatăl nostru*.

Fac orice ca să rămân lucid și să uit de durerile din picioare și din șolduri. Sunt ca alpiniștii aceia care se cațără pe optmiari fără oxigen și povestesc cum fiecare pas făcut la acea altitudine devine un efort uriaș. Aici nu lipsa de oxigen e chinul, ci toată natura, care parcă și-a propus să te scoată din joc ca pe un corp străin. Frigul te înghite de-a dreptul, zăpada te biciuiește peste față, iar vântul îți intră peste tot, neinvitat. Ai senzația că lupta e complet inegală. Cum să faci față tu, un simplu om, unui asemenea asalt?

Zăpada nu e zăpadă, ci e o pulbere fină ca de nisip înghețat, cu muchiile ascuțite. Frigul arde, iar rafalele de vânt penetrează toate cele opt straturi de haine cu care sunt îmbrăcat. Din această pricină, am permanent senzația că trebuie să fac pipi, doar că această necesitate absolut firească se transformă, logistic, într-o mega-aventură.

Pe mâini am trei straturi de mănuși. Între stratul doi și stratul trei e gheață, la fel cum am țurțuri pe sprâncene și barbă. Singura pereche cu care pot opera, adică deschide un fermoar sau desface un șiret, e prima. Câtă vreme nu e vânt, mai e cum e. Dar când e vânt, chiar și unul modest, devine atât de frig, încât, dacă dai jos primele două straturi de mănuși din puf cu un deget, ai cam 30 de secunde până să îți înghețe degetele, să te doară și să nu mai poți face nimic cu ele.

Una dintre metodele folosite de concurenți e să facă pipi printr-un tub, chestie mult mai puțin distractivă decât pare. Am folosit-o doar de două ori, fiindcă, acolo unde ieșea prin pantaloni, chiar lângă încălțăminte, urina îngheța. De inconștient ce eram, am riscat. Am scăpat cu degerături doar la o mână.

Orice gest în afara mersului ca boul înainte este o teribilă problemă logistică și se transformă într-o problemă de supraviețuire. E o chestiune de câteva secunde până să intri în șoc termic și să începi să tremuri incontrolabil. Peste asta se suprapune o stare de panică, pe care mintea cu greu o mai poate controla. De trei ori am avut sentimentul acut că sunt pe punctul de a muri. Tot de trei ori am revenit cumva la viață. Ideea că mai ai de trăit doar câteva secunde și că ai face bine să te gândești la ceva serios înainte de da colțul este o experiență-limită imposibil de descris.

Au trecut 4 zile de teroare a albului. Constat fără mirare că asta nu e o cursă normală. E o cursă de urmărire. Prada sunt eu. Pe urmele mele au mai rămas șase vânători. Restul au fost nevoiți să abandoneze din diverse motive: bășici, degerături, opăreli, crize de diabet, halucinații sau pur și simplu crize de disperare. Nu contează motivul și nimănui nu-i pasă: lumea e crudă cu cei care cad. Sunt ca antilopele gnu, alea șchioape, destinate să devină prânzul leilor, pe Discovery.

Sunt doar eu, albul din jur și mintea mea, pe care nu prea mă pot baza, fiindcă deja îmi joacă feste. Cu coada ochiului îi văd pe Tom și Jerry, în mărime naturală, patinând pe gheața din jurul meu, ca într-un vals. Se țin de mână, se rotesc, râd tare. Se aude muzica. Mereu am încercat să mi-i imaginez pe oamenii ăia serioși care fac muzica asta veselă a desenelor animate.

Nu e a bună. Ăsta e semn că au început halucinațiile serioase. Cu o fărâmă de luciditate, constat: cei doi nu mă urmăresc, nu vor să mă depășească, sunt doar însoțitori. Măcar atât. Îmi repet: ei sunt din cu totul alt film, unul care se derulează doar în mintea mea. Doar că linia de demarcație dintre ce sunt eu, ca om, și ce e mintea mea devine mai subțire și mai neclară decât orizontul unde albul cerului întâlnește albul zăpezii. Aproape ai zice că sunt una.

Tom pare încruntat și pus pe ucis, iar Jerry, șugubăț și pus pe contraatac, ca de obicei. Momentul lor de tandrețe e doar liniștea dinaintea furtunii, când vor începe goana nebună de urmărire. În spatele lor apare silueta Mihaelei, cea de la 7 seara, când ne dădeau comuniștii desene animate pe rație, câte 10 minute zilnic. Asta e prea de tot. Cei doi dansează în cercuri largi, le văd limpede urmele de patine pe gheață, aș putea să le ating. Vântul urlă. Pe Mihaela nici n-o bagă în seamă. Sunt nepoliticoși. Tom l-ar hali pe Jerry, dar cel din urmă e un maestru al eschivelor. Întind mâinile, dau să-i apuc, dar mă împiedic, sunt aproape să cad. Lângă mine, în paralel, văd o remorcă. Kilometri întregi. Nu o trage nimic, merge așa, singură. Încerc să mă agăț de ea. Nu există nicio remorcă. Dar atunci ce există? Oare eu mai exist?

Ar fi bine dacă aș vedea orice pată de culoare, un reper cât de mic în toată această mare de alb. Dar nu văd nimic. Întorc capul, însă vântul îmi dă o palmă, înfigându-mi ace de gheață în ochi. În afară de sania mea roșie de 40 de kile, care face deja parte din mine, și aceste halucinații care vin și pleacă, nu există nimic care să nu fie alb. Niciun obiect de care mi-aș putea agăța privirea. Sunt legat de sania mea ca de un cordon ombilical. Sania face parte din mine ca și coada dintr-un cățel. Unde merg eu, vine și ea. La pante mă trage înapoi, la coborâre îmi dă ghes din spate. De două ori vântul o răstoarnă și mă trage după ea. De două ori mă ridic din genunchi și merg mai departe.

Peisajul seamănă cu peretele acela nesfârşit de alb pe care ani la rând m-am străduit să-l uit. Zidul celulei mele. Îmi amintesc cum m-am rugat săptămâni, luni, dacă nu chiar ani, ca acel zid să nu mai fie criminal de alb. Am sperat în zadar ca pe acel perete impecabil de rece să se așeze o muscă, să treacă un păianjen mic sau să îl traverseze o rază de soare, așa cum trece lumina unui copiator peste o foaie A4 de la vreun birou notarial. Nimic.

Timp de ani buni, am trăit ca un naufragiat pe insula pustie a acelui perete imaculat, atât de perfect, încât era cât pe ce să o iau razna cu totul. De fapt, n-o să aflu niciodată dacă nu cumva am și luat-o. Iar acum, amintirea de coșmar a acelui zid alb, ca o îngrămădire sufocantă a tuturor culorilor, se suprapune peste această pustiire. Mă încearcă o stare de rău, de leșin. Stomacul mi se strânge ca un pumn. E complet gol. Simt fizic cum corpul meu se hrănește acum doar din grăsimea proprie. Înainte de cursă, m-am îngrășat cu bună știință cam 7 kile, ca să am de unde scădea. Mulțumesc Efti, Livia, Cori, că m-ați furajat din bucătăria Tășu ca pe un purcel de Crăciun. Fără voi, eram mort.

Fiecare pas devine un chin. Acum nu mă dor doar picioarele și șoldurile, au început și tendoanele lui Ahile. Cu fiecare călcătură simt cum îmbătrânesc accelerat, cum mă degradez progresiv, cum mă îndrept cu viteză spre moarte. Moartea albă, cea mai plăcută dintre toate, se zice. Fetița cu chibriturile, aia cu șemineul și gâsca friptă. Nicăieri nu am simțit moartea mai prezentă, mai activă. Îmi dă efectiv târcoale, în timp ce corul demonilor îmi șoptește în urechi același vechi refren: „De ce insiști? Oare chiar merită? Nu mai bine te oprești decât să mori ca un prost pe aici? Or să râdă toți de tine că ai bătut atâta drum doar ca să mori. Nu puteai muri acasă?“

Înaintez lent prin acest vid incolor de parcă aș trece prin peretele nesfârșit de gros al celulei mele din pușcăria de maximă siguranță. Iar aducerea aminte a acelei dureroase singurătăți, mai vastă decât orice deșert imaginabil, e acum gata să mă îngenuncheze. Îmi vine să mă așez pe sanie. Sau mai bine să-mi desfac bivuacul, să intru în sacul cald de dormit, apoi să zac vreo două zile fără vise sau gânduri. Dar nu. Ceva mă mână mai departe. Clipa asta dulce a răzbunării. E un loc bun să fac fărâme acel zid alb care m-a strâns ca o cămașă de forță atâția amar de ani.

Știu că orice oprire ar însemna sfârșitul. Victoria albului. Pentru mine, câtă vreme sunt viu, în mișcare și cât de cât lucid, acest lucru e inacceptabil. Abandonul? Acest cuvânt nu intră în calculele mele. N-a intrat niciodată, în niciuna dintre viețile pe care le-am trăit până acum. Problema mea însă e lipsa cronică de măsură. Mintea duce evident mai mult decât o poate face săracul meu corp. Iar corpul ar trage pe dreapta, dacă ar fi după el. Doar că zăpăcita de minte nu-l lasă. Cum să rezolvi ecuația asta altfel decât mai făcând un pas? Și după el un altul și tot așa, până la sfârșitul lumii?

Strategia mea de cursă a fost brutală, recunosc: „Io plec. No, hai să vedem care se ține după mine și cât". Am fugit de toți și acum mă plâng de singurătate. Ce absurd! Știam că sunt în stare să merg de nebun trei zile pline, fără să dorm. La un moment dat, am tras atât de tare, încât aveam un avans de 46 de kilometri față de următorul. Dar acum bateriile încep să mi se termine. Energia cheltuită în exces se întoarce ca un bumerang și mă pălește în moalele capului. Fizic, sunt praf. Doar mintea mă târăște după ea, la fel cum eu, la rândul meu, târăsc după mine sania roșie. Încep să-l cred pe Martin cu cei 80 % ai lui.

În ultimele 4 zile am dormit ore puține și iepurești, în reprize de 10-15 minute. Mereu în alertă că aș putea fi ajuns. PJ e vânătorul cel mai periculos. Îi simt permanent prezența pe urmele mele, la fel cum mă vâna cândva Interpolul, iar mecla mea apărea la știrile de seară. Sunt din nou fugar, dar altfel. Asta e lupta cea bună. Atunci fugeam fără noimă, acum fug cu un sens, ba chiar am și o linie de final pe care vreau să o trec. Nu oricum și, în mod cert, nu al doilea. Cu gândul ăsta am plecat de acasă.

Parcă mi-aș juca destinul aici, în pustietatea asta albă. E ca o răzbunare pe zidul acela alb, de netrecut. E o luptă cu propria mea viață, de care aș vrea ba să mă despart, ba să mă agăț, ca un

naufragiat de o scândură. Ideea de a pierde cursa vieții mele îmi face rău fizic, așa că, în loc să fiu calculat, să îmi dozez energia și somnul, trag și mai tare de mine. Fac lucrurile pe dos de cum ar trebui. Îmi dau seama că e complet irațional, dar nu mă pot abține.

Drept dovadă, corpul îmi cedează. Adorm în mers. Mă trezesc după o vreme îngenuncheat, cu spatele dezvelit. Habar n-am cât oi fi stat așa, în postura asta de rugăciune, dar e limpede că nu prea mult. La minus 40 și ceva de grade, câte or fi fost, în 10 minute poți muri înghețat - să te găsească ăștia grămadă, cum l-au găsit anul trecut pe bietul PJ, tremurând ca varga și plângând de mama focului că el vrea acasă, în Singapore. Săracul, trecuse de bariera celor 300 de kilometri. Doar că nebunul s-a întors, iar acum mă mai și vânează.

Mă ridic și îmi fac o verificare. Degetele de la mâini mă dor teribil. Or fi degerat? Pe spate, pe sub multele straturi de haine, parcă mi-a vârât cineva o bucată de gheață. Tremur incontrolabil și mi-e imposibil să desfac fermoarul de la sacul de dormit. Instinctul îmi spune că, dacă nu mă încălzesc în următoarele minute, o să mor înghețat.

Nu doar că trebuie să mă încălzesc, ci să și dorm, să dau minții și trupului un *restart* cât de mic. Altfel, o iau razna și plec să patinez cu Mihaela de mână, cu Tom și Jerry și cu fluturii ăia mov care s-au apucat să îmi zboare pe dinaintea ochilor atât de magic, încât îmi vine să plâng de fericire. Fluturii mei au aripi rotunde și mă înconjoară din toate părțile. Când mă opresc, dansează mai cu foc. Și noaptea dansează, dar parcă un pic drăcește.

Mă fac ghem și suflu aer cald în sac. Senzația e că n-o să mă mai pot încălzi niciodată. Mă întreb: oare așa arată finalul? Oare tocmai mor? Respir cât mai regulat și încerc să fac aceleași exerciții de concentrare ca atunci când, la Tășu, intram în copca din lac. Fac

un efort mental uriaș să îmi controlez mintea și respirația. Mintea și respirația. Doar la ele mă gândesc. Trec minute ca ore. Încet de tot, ca dintr-un vis, mă întorc de pe drumul morții și îmi recapăt controlul asupra propriei vieți. Adorm. După o vreme mă trezesc transpirat, cuprins de panică. Unde mă aflu? Oare cât am dormit? Ore, zile? M-or fi depășit?

Ajung la Inuvik. Martin îmi pune întrebări cretine: *Are you ok?* Aici nimeni nu e ok, nici măcar el. Îmi tot face poze, mă încurajează, îmi dă sfaturi. De parcă până acum ar fi fost o plimbare de cură pe la ceva băi, mă avertizează că abia de aici începe greul cel mare. Mă uit la el cum te uiți la ceva film SF. Medicul mă cârpește pe unde poate, îmi dă o aspirină, lucru cam interzis, de altfel, și mă sfătuiește să dorm. Mai bine zis, îmi poruncește să dorm dacă vreau să rămân în viață.

Distanța dintre mine și vânătorii mei se micșorează. Cel mai mult mă stresează PJ și mersul lui mecanic, ca de domnișoară, cu o coordonare perfectă bețe-picioare, bețe-picioare. Parcă plutește, fără efort. Fiecare pas al lui sună de parcă ar umbla pe tocuri, fiindcă pe tălpi are gheare pentru gheață. Ca și cum coșmarul ăsta numit 6633 n-ar fi perfect, i se adaugă și acest PJ, venit de la căldura Asiei de sud-est, cu zâmbetul lui fermecător, cu pielea ruptă și cartilajul nasului la vedere, și cu ochelarii de protecție purtați pe gură, nu pe ochi.

E o figură băiatul ăsta, are o ambiție imensă. Doar că s-a pus cu unul mai dus cu capul decât el. Să vedem, deci, care pe care. Ultima parte a cursei a fost condimentată cu lupta noastră surdă, din tranșeele de gheață. Atunci am urât acele momente, dar acum, privind retrospectiv, îmi dau seama că au fost un lucru bun. Mi-au pus mintea la lucru, au creat motivație și tensiune. Cum ai pune

sare pe o roșie proaspătă, vara, când vrei să mănânci telemea cu pită de casă.

Ca să fie totul și mai plin de suspans, ratez intrarea pe *ice-road* și bântui aiurea cam o oră în noapte. Nu doar eu, ci și fluturii mov, care mă însoțesc în permanență. Acum fac parte din viața mea, la fel ca durerile. Merg tot mai greu și, pândit de epuizare, simt cum pierd teren.

Porțiunea asta până la următorul punct, denumit Swimming Point, e criminală, însă, pentru că sunt conștient doar pe jumătate, trece un pic mai ușor. Deodată, ca printr-un vis, aud în spate, pe lângă pașii mei, o altă pereche de pași, un mers ca pe tocuri la o paradă de modă. Știu cine e. Nici nu vreau să întorc capul. După o vreme, PJ mi se alătură. Pășim cu capetele plecate. E un moment teribil. Pun mâna pe el să văd dacă nu cumva visez, dacă nu e o halucinație, cum a fost cu remorca aia. Zâmbește strâmb și zice ceva ce nu înțeleg. Pare bătut de trei mardeiași profesioniști. Înaintăm în tăcere, fiecare cu gândurile lui, alea care ne-au mai rămas prin ungherele minții. Parcăm săniuțele și intrăm frumos, de mânuță, la ultimul punct de hidratare înainte de Tuktoyatuk.

La Swimming Point, cum dau de mâncare, apă și căldură, adorm aproape instantaneu. Nu mai contează nimic, nici măcar amenințarea numită PJ. Corpul se închide în el însuși, cum tragi obloanele la o casă. Alunec încet și sigur într-o gaură neagră.

Instinctele mele de supraviețuitor, de luptător care doarme mereu cu un ochi pe jumătate deschis, cedează. Cu epuizarea nu are rost să te pui. Dorm ca o valiză în gară și, când mă trezesc, aflu acel lucru de care mi-a fost cel mai groază în ultimele zile: PJ a mâncat rapid, a dormit puțin și a plecat de o vreme, trecând, așadar, pe primul

loc. A plecat tiptil cu vreo oră în urmă, nu cumva să mă trezească din somn. Tare tipul.

Martin și ai lui asistă tăcuți la panica cu care mă împachetez, înfulecând din mers ce se mai poate. Nu îndrăznesc să zică nimic, probabil de frică. Adevărul e că sunt atât de furios, că aș putea pocni pe careva. Ar fi nedrept. Oamenii sunt chiar *fair-play*. Nu se bagă. Cursa asta e o fiară cu viață proprie, cu actorii și dramele ei. Organizatorii doar stau pe margine și observă, așa cum te uiți la un acvariu din recepția unui hotel, așteptând să ți se dea cheia de la cameră.

Sunt întunecat de supărare. Am condus 80% din cursă, ca să pierd acum, pe final? Asta e complet inacceptabil. Așa că ies val-vârtej, trântind ușa. Nu-mi mai pasă decât de omul din fața mea. Rolurile s-au schimbat. Vânătorul a devenit vânat, iar prada a devenit prădător. Nu mai contează nici frigul, nici durerile, nici setea, nimic. Simt cum urcă în mine o energie suspectă. Sunt odihnit, băut și mâncat. Sunt de neoprit. Doar că, după o jumătate de oră de mers, constat că ceva nu pușcă. Merg prea bine, sunt prea ușor.

Mi-am uitat sania.

Prea m-a luat valul vânătorii. Mă întorc după sanie strângând din dinți iar distanța dintre PJ și mine devine îngrijorătoare.

Pe drum întâlnesc niște oameni ce par turiști în căutare de senzații tari. Îmi oferă suc. Beau. În deșertul arctic nu ai voie să refuzi nimic, de la nimeni. E o lecție importantă. Îi întreb dacă au văzut un om înhămat la o sanie, cu ochelarii pe gură. L-au văzut, e cam la doi kilometri în față. Merge bine, așa, cu un mers mecanic, ca de marș. E simpatic, parcă ar zâmbi întruna.

Fluturii mei mov bat vesel din aripi, parcă mă mână înainte. Tom și Jerry patinează cu foc. Mihaela s-a supărat și s-a cărat înapoi în desenele ei comuniste. Orele trec acum cu repeziciune. Simt o mânie sfântă și sania devine ușoară. Deși drumul e drept, sania mă împinge, parcă, din spate pe fluviul de gheață. Dacă acum mi s-ar pune un urs polar înainte, l-aș mătura din drum cu un șut în fund. Deși vântul nu contenește, mă uit în față cu îndrăzneală, căutând în imensitatea albă un mic punct negru de care să-mi agăț privirea. Incredibil ce minuni poate face o motivație sănătoasă. Ce diferență poate fi între vânător și vânat!

Și, da, după multe ore lungi, în care am tras de mine mai tare decât în primele zile, în sfârșit zăresc un mic punct în depărtare. Mă opresc. Focalizez. Vreau să mă conving că nu e un copac. Punctul din față se mișcă. Doar că, în deșert, distanțele sunt înșelătoare. Nu te poți baza defel pe ce vede ochiul. Dacă e o doar o festă a minții? Nu o să aflu decât dacă ajung din urmă punctul mișcător. Vreau să pun mâna pe el, să mă conving că nu e o remorcă din vis. Accelerez, și punctul se mărește încetișor. Apoi devine om.

Ca pisica jucându-se cu șoarecele, merg o vreme în spatele lui PJ, păstrând o distanță egală. Sunt un pic sadic, recunosc, pentru că vreau să simtă pe pielea lui ce-am simțit și eu cale de 350 de kilometri: răsuflarea în ceafă a urmăritorului, momentul ăla când inima ți se înmoaie și te apucă un leșin în genunchi.

E un moment nu doar sadic, ci și tandru, ca acela când doi boxeri de categorie grea, dansează înlănțuiți prin runda a 11-a, rupți de pumni, sprijinindu-se unul pe altul și prefăcându-se că se bat, spre disperarea arbitrului. Nu știu ce știe PJ, dar eu am făcut lupte și box. Eram bun. Dacă mă lăsa mama să mă țin de box, poate ajungeam undeva, poate aveam alt destin, cine poate ști?

Am văzut și destine distruse. Cunosc un fost campion mondial de box, azi un om înfrânt, care își repovestește la infinit trecutul glorios, spre plictiseala prietenilor de pahar. Când veneam acasă cu o buză spartă și nasul mai strâmb, mama îmi interzicea să mai merg la antrenament. Apoi, ca să se mai răcorească de problemele lor, părinții ne băteau mai rău ca în ring, fără mănuși.

Iată-ne, așadar, mergând umăr la umăr sub lumina lunii, spre un final pe care nu-l știe nimeni. Înaintăm prin noaptea aceasta polară care e atât de limpede că ai putea citi Biblia aia cu foi subțiri și litere mici. Din cei 566 de kilometri ai cursei au rămas cam 50. Un mizilic, s-ar zice. Dar sunt cei mai grei. Nu știu eu cum arăt, dar sărmanul PJ e cam prăbușit. Efortul de a mă ajunge și de a mă depăși i se citește pe chip. Nu doar eu, ci și extenuarea l-a ajuns din urmă. E sfârșeala vânatului ajuns în bătaia puștii.

Niciunul dintre noi nu mai poate, dar niciunul nu vrea să transmită un semnal că cedează. Fiindcă e clar: cel care dă semne de slăbiciune iese din joc. Pustietatea albă nu e altceva decât un mare ring de box. Unul dintre noi, din păcate, va trebui să cadă la podea. Celălalt va ridica brațele în aer. Nu vorbim, nu ne spunem lucrurile astea, fiindcă le știm, amândoi, prea bine. Uneori, e bine să lași gândurile să rămână gânduri.

Ne oprim să ne odihnim. PJ face foc. Se apleacă greu. Mâna îi tremură. Bem apă. Mâncăm în tăcere. Întindem bivuacuri. Facem gesturi mecanice, menite să țină loc de vorbe. Intrăm în saci. Două pupe din care s-ar putea să iasă fluturi mov cu aripi rotunde. Nu o dată, mișcarea degetelor unei mâini care ține o cană face mai mult decât o frază bine ticluită. O privire, mai mult decât o explicație elaborată. O grimasă, mai mult decât o descriere detaliată a durerii.

Dormim. Iepurește. Mă trezesc primul după puțin timp: PJ, eu plec. Vii? Vin.

Mărșăluim așa în noapte, umăr la umăr, tăcuți, până la ziuă. Pe la vreo 9, PJ propune să ne oprim. Spune acel lucru de nespus: *Nu mai pot, trebuie să fac un popas.* Măcar un pic. Sunt rupt. Eu plec mai departe, îi răspund. Pe curând, atunci. Succes. Și ție, mult noroc.

Atât a fost. Gata cu vorbele. Din respect pentru PJ, continui cu un marș de încălzire, apoi încep să alerg. E un fel de pariu: chiar se poate face așa ceva după 500 de kilometri? Alerg. Nu-mi vine să cred, dar alerg. Îmi amintesc din nou că pentru asta am fost făcut. Și mă bucur. Vreau ca distanța dintre noi să fie respectabilă, nu doar vreun sfert de oră. Dacă tot e să câștig, măcar să se vadă o diferență. Și nu mai vreau să trăiesc cu teroarea că voi fi ajuns din urmă. Ori la bal, ori la spital. Să știm o treabă. Tot ce pot păți e să cad jos și să mor alergând. Asta da, ar fi un final frumos de poveste!

Nu cred că PJ m-a iertat. N-o să mă ierte vreodată că l-am lăsat și am plecat. *Sorry, PJ*, dar, hei, suntem concurenți într-un pustiu care te-ar înghiți de viu, nu la școala de dansuri și bune maniere. Pe deasupra, asta e cursa vieții mele. Am niște chestii personale de răzbunat și de lăsat în urmă. Am niște demoni de pus la congelator. Poate la anul mă întorc să-i văd ce mai fac, cum stau ei, așa, ca niște pitici de grădină înghețați. Dar, până atunci, am o linie de trecut: trebuie să câștig cursa asta acum ori niciodată. După vreo 10 kilometri, văd siluetele caselor conturându-se în lumina răsăritului. Acolo e marele final. Sfârșitul coșmarului. Începutul gloriei trecătoare.

Au fost cei mai criminali 30 de kilometri din viața mea. În lumina unei dimineți incolore vedeam limpede detalii ale caselor, doar că

nu mai ajungeam la ele. A fost cumplit. Aveam senzația că pot întinde mâna să le ating. Iluziile astea legate de realitate sunt mai rele decât halucinațiile cu Tom și Jerry. De la alea măcar nu te aștepți la nimic.

În cele din urmă, văd un jeep cu avariile pornite. Mă așteaptă. Mă ghidează pe ultimii kilometri. Văd un grup de oameni care nu pare a fi departe. Dacă atunci mi s-ar fi spus că nu mai am doar doi, ci cinci kilometri până la adevăratul finiș, aș fi cedat, știu sigur. Sună de necrezut, dar sunt absolut sigur de asta. Pășesc mecanic înainte. O vreme, lumea dispare cu totul, înghițită de cele două lumini clipitoare, singura realitate de care mă mai agăț.

E ora prânzului. Împărăția albului a fost lăsată în urmă, înghițită pas cu pas, metru cu metru, de un nebun trăgând după el o sanie roșie. Cursa vieții mele a ajuns, iată, la final. Cu un ultim efort, fac ceea ce se face, deși mintea mi-e în ceață și corpul a ajuns pe punctul de a ceda în orice secundă: ridic brațele a victorie și trec prin bannerul ținut de două momâi înfofolite, în aplauzele înfundate ale câtorva mănuși. Am învins!

E ciudat, dar nu simt nicio bucurie, nicio urmă de extaz. Doar o durere generală, combinată cu o sfârșeală teribilă. De fapt, nu mi-e deloc limpede dacă e realitate sau ficțiune. Ca apa pe gâscă, vorbele oamenilor trec pe lângă mine, la fel felicitările, strângerile de mână și bătăile pe spate aproape să mă doboare. Eu nu mai sunt prezent. Închid ochii. Filmul se rupe. Ziua se preface în noapte. Ca prin farmec, totul se oprește. Se face o liniște de mormânt. Doar fluturii mov dansează dement, mai departe.

Mă trezesc după 7 ore ca lovit de un marfar. Neobosiți, fluturii mei continuă să danseze, doar că acum par mai decolorați, mai lenți și mai puțini. Cred că, în curând, e vremea să ne luăm rămas

bun. Încep să realizez ce s-a petrecut. Primesc felicitări. Felicit la rândul meu. Toți participanții sunt niște eroi, darmite finaliștii. Aflu că PJ a sosit al doilea, la o oră și 7 minute după mine. Apoi a venit cavaleria celor cinci viteji, care au trecut de mână, ocupând locul al treilea. Ca prin vis, facem din nou cunoștință unii cu alții, râzând strâmb. Toți suntem desfigurați, răniți, suferinzi. Un spital de campanie al unui război mărunt, dintr-o țară părăsită, unde se agață harta în cui. Cât de absurd și cât de frumos!

Se fac statistici, comparații cu alte ediții, se dau comunicate de presă și toți se miră de sutele de mii de oameni care au urmărit *live* această cursă. *6633 Arctic Ultra* a primit o atenție globală, a fost propulsată la alt nivel. Majoritatea celor care ne-au urmărit sunt din România sau români plecați, care au stat nopțile să vadă pe unde sunt și ce mai fac Vlad, Andrei și Tibi.

Frank a fost tare, a făcut chiar pe reporterul de front, transmițând *live* prin satelit știri despre concurs. La fel Martin. Zidurile dintre oameni au devenit poduri. Dacă sportul e bun și la altceva decât la ficat, inimă și circulație, atunci e ca să unească pentru o cauză, să creeze emoția aia care ne reamintește că suntem oameni, că putem râde și plânge de tristețe sau de bucurie.

Spre deosebire de alte dăți, s-ar zice că vremea a fost ceva mai îndurătoare. O dată au întrerupt temporar cursa din cauza unui viscol de aproape 200 km/oră. La noi, cel mai tare a bătut „doar" cu vreo 80. Dar și așa, la o temperatură de -52, senzația era de fierbințeală, nu mai percepeai frigul ca frig, doar constatai ravagiile pe care le provoca. Semnele se văd pe chipurile și pe trupurile noastre. Oare vom redeveni oameni cândva sau vom rămâne așa, mutanți, pentru totdeauna?

Mai ales în ultimele zile ale cursei, Martin îmi tot făcea poze și chicotea. Nu am priceput de ce până când nu mi le-a arătat. Eram de nerecunoscut. Un străin. Păream bătut, cu fața tumefiată și cu ochii băgați în cap. Cu dinții lui mari, Martin rânjea. Era fericit. În 9 ani, de când e organizatorul acestei competiții, are pentru prima dată cinci oameni pe locul 3 și un număr record de finaliști. Era cât pe ce să zic „nevătămați". Toți suntem vătămați serios. Oricum, ca șapte oameni să încheie cursa e cel mai mare număr de până acum.

Martin mai are un motiv de satisfacție – faptul că a crezut în mine, deși cartea mea de vizită era mai puțin credibilă, comparativ cu a celorlalți. M-a pus să-i scriu o scrisoare de motivație, m-a chestionat în detaliu, mi-a studiat istoricul competițiilor, iar în final, când am fost ultimul acceptat, a crezut sincer că voi reuși.

Un băiat de zahăr Martin ăsta, deși am fost de câteva ori pe punctul să-l iau la bătaie. Mă bucur că nu l-am dezamăgit pe el și pe toți oamenii care m-au susținut. Le mulțumesc și celor care, îngrijorați peste măsură, n-au crezut că voi duce cursa asta până la capăt. O să trăiesc restul vieții cu povara că niciodată n-o să le pot mulțumi îndeajuns celor care au stat cu gândul la noi vreme de o săptămână cât am alergat peste ghețurile polare. A contat enorm.

Cu astfel de gânduri, adorm iar și de data asta dorm 10 ore neîntrerupte. Visez din nou *pancakes* cu sirop de arțar, meniu canadian tipic. Jur că la primul restaurant o să halesc trei porții. Acum ne așteaptă 1.200 de kilometri prin viscol, înapoi spre Eagle Plains, chirciți în jeepuri. Parfum. Va fi o ultimă recapitulare a coșmarului alb unde m-am pierdut și regăsit, unde am fost mort și am înviat și unde am ajuns, de câteva ori, la propriul meu capăt.

Am trecut prin zidul alb, l-am spart! Ultima mea spargere. Cred că e pentru prima dată, în opt zile, când mușchii feței au puterea

să articuleze un zâmbet. Zâmbesc așa, doar pentru mine, mai ales când îmi caut în jur, prin încăpere, fluturii mov cu aripi rotunde. Nu-i aflu nicăieri. Or fi plecat și ei la ale lor. O fi vremea să mă întorc și eu acasă, la o lume ceva mai normală.

7

27 de pași

Recunosc, nu sunt un tip prea sociabil. Cei care mă cunosc o știu. În ciuda acestui fapt, nu pot trăi complet izolat de lumea mea, cea pe care o simt și căreia îi știu mecanismele de funcționare. Am încercat să trăiesc solitar, dar nu mi-a ieșit bine decât atunci când, contrar voinței mele, m-au băgat la pârnaie. Dacă vrei să supui un om, nu tortura e soluția: lasă-l vreo zece ani singur cu mintea lui, între patru pereți. Nu toți putem fi așa de grozavi ca Robinson Crusoe, singur cuc pe insula lui din Pacific. El a avut o șansă aproape unică, de care, dacă ar fi putut, s-ar fi lipsit fără regrete.

În schimb, noi toți, muritorii de rând, suntem pe undeva condamnați să trăim în comunitate. Viețile noastre - vrem, nu vrem - depind de viețile altora. Suntem prizonieri ai relației. Trăim legați cu o mulțime de fire nevăzute, precum plasele de păianjen pe care le agăți din mers toamna, când alergi prin pădure pe frunze foșnitoare.

De nenumărate ori aş fi putut să dispar de pe radar, să rup toate legăturile cu lumea, dar am ales să rămân prezent, mi-am asumat toate riscurile, inclusiv acela de a fi prins și de a vedea cum mi se scurge tinerețea, odată cu pasta de dinți, prin sifonul cu 4 găuri al minusculei chiuvete din celula de maximă siguranță. Pe undeva, nu doar că bănuiam, ci chiar așteptam să mi se întâmple. Obosisem de tot și toate, obosisem să fiu vânat. Cineva trebuia să mă apuce de păr și să mă smulgă din mlaștina în care mă afundasem. A fost dureros, dar necesar.

Să fii fugar nu e o mare afacere. Te trec fiori când vezi cum recompensa pusă pe capul tău crește cu fiecare nouă evadare. Pe undeva, te simți invincibil, deasupra tuturor. Ai impresia că pentru tine nu există ziduri destul de groase și gardieni îndeajuns de vigilenți. Pe de alta, te roade bănuiala că n-oi fi tu chiar cel mai deștept de pe lume și că, într-o bună zi, pe nepusă masă, vei cădea. Și atunci totul, absolut totul se va contabiliza, ți se va pune în cârcă și ce n-ai făcut, foștii parteneri te vor vinde ca pe o marfă de bazar în schimbul diminuării pedepsei, fiindcă așa merge, așa se face de când rulează filmul ăsta cu *good guys* și *bad guys*.

Romantismul și adrenalina, banii și șmecheriile, armele și cagulele, fetele frumoase care-ți cad în brațe precum cireșele coapte vara, crezând că ești băiatul perfect, devreme acasă, care nu trece niciodată pe roșu, toate se termină când, într-o noapte, te trezești singur într-o garsonieră mică, închiriată pe vreo 15 ani înainte. E o liniște de parcă ești deja în mormânt. Deschizi ochii, te holbezi în tavanul negru și, ca un pumn în plex, de-ăla care-ți ia aerul, te lovește un gând profund filozofic: *Am pus-o...*

S-ar putea întâmpla să cazi într-o marți, când, la un restaurant de fițe, dai să achiți nota cu bani spălați în cazinouri, pe care i-ai făcut din inele de aur furate dintr-un magazin austriac, după ce i-ai lăsat

pe vânzători legați de calorifere, cu ochii mari și cu benzi pe gură. Sau s-ar putea întâmpla la un control de rutină, într-un tren, la un filtru rutier, la o vamă, oriunde, oricând. Gândul ăsta te poate înnebuni. Nu-l poți alunga nici ziua, nici noaptea. Nu mai dormi ca oamenii, ci ca iepurii. Oriunde ești, cauți din priviri ieșirea, locul larg, mașina rapidă. Scăparea.

La un moment dat, pus sub urmărire prin Interpol și cu o recompensă pe capul meu ca în afișele alea cu *WANTED* din Vestul Sălbatic, mi-a trecut prin cap să zbor în America de Sud. Așa cum o făcuseră unii naziști după război, de nu i-a mai găsit nici dracu'. Doctorul Mengele, poreclit *Îngerul morții*, a dat colțul la 67 de ani - un infarct elegant pe o plajă braziliană cu nisip din cel mai fin. Enervant de perfectă ieșire din scenă pentru un sadic dement.

Totul a fost bine până când am încercat să mă imaginez acolo. Ce naiba să fac eu în Argentina? Să dansez tango până mă dor tălpile? Dar în Brazilia? Să sorb tone de limonadă pe plajele din Rio? Să stau într-o colibă din jungla amazoniană și să mă holbez la maimuțele urlătoare? Să mă bag în cartelul drogurilor din Medellin și să reintru în pielea lui Van Damme? Chiar și așa, frica de a fi descoperit sub o identitate falsă nu ar fi dispărut niciodată sută la sută. Oricât de bine m-aș fi camuflat, tot un fugar aș fi rămas pentru restul vieții. Ce draci beți poți face într-o lume care nu-i a ta?

Să re-învăț cum să mă integrez într-o societate complet străină când n-am fost prea bun la așa ceva nici în lumea mea, cea pe care o cunoșteam ca în palmă? Nebunia mi-a trecut rapid. Mi-am dat seama că nu te poți pune cu pământul pe care te-ai născut. E sfânt, e puternic, e adevărat. E mai tare decât fanteziile tale. Puterea lui de a te ține lipit bate puterea iluziilor tale de a te rupe de lume și de a pluti așa, ca un balon de săpun prin univers, așteptând ceva ascuțit de care să te spargi. Pământului tău, care miroase într-un

fel anume, care se lasă călcat într-un fel anume, ți-e imposibil să-i rezişti. E locul unde știi când vine ploaia și când se pornește vântul, e locul unde răsăritul soarelui emană ceva magnetic și care, orice-ai face, oricât i-ai întoarce spatele, te cheamă la el încă o dată și încă o dată.

Ne apucă uneori să trăim ca părinții pustiei, retrași din lume, însă ne găsește poștașul, să ne aducă pensia. Casele, chiar și cele cu uluci înalte, au, dincolo de garduri, vecini. Firele de curent pleacă spre stâlpi, de unde se întorc, ca niște păsări albe, facturile. Incendiile cer găleți de apă, inundațiile cer instalatori, la fel cum durerile de dinți cer dentiști, iar cele de burtă, interniști.

E destul să te apuce o durere de rinichi ca să-ți treacă fițele de pustnic. Pot să-ți treacă și visurile de-a ajunge gigant, la *Tor de Géants*. Ca atunci în Alpi, când, din senin, parcă m-a lovit cineva cu un par peste șale și am îngenuncheat de durere, sprijinit de o stâncă. E genul de durere care îți întunecă mintea, care face să dispară orice urmă de rațiune. E durerea-de-moarte, pe care o ții minte toată viața.

În acele momente, mai mult ca oricând, ai nevoie de ceilalți. De cineva din afara ta, care să-ți aducă aminte că nu ești invincibil, ci doar un pumn de țărână, care fix acolo o să se și întoarcă, de unde a venit. Cineva care să-ți bage o sondă pe uretră, să-ți dea diuretice și calmante, să-ți spună că acum poți să bei câtă bere vrei și să te asigure că, de data asta, n-o să crăpi. Ai avut noroc. Glontele a ricoșat dintr-un burlan și ți-a fluierat pe la urechi. Putea să ți se înfigă în cap. Moartea a fost aproape. Ori ai fentat-o, ori i s-a făcut ei milă de tine. Te-a mai lăsat un pic, să apuci să-ți scrii povestea.

Viața noastră e conectată cu lumea în care ne mișcăm așa cum nervura ultimei frunze care tremură în vârful unui copac se leagă,

în mod misterios, de ultimul fir de rădăcină, subțire ca o ață, înfipt undeva în întunericul pământului. Fără să vrea și fără să știe, cele două sunt unite într-o strânsă dependență. Prin ele trece același sânge, fiindcă lumea e, de fapt, un copac.

Astfel de gânduri îmi treceau prin minte într-o zi când, ieșit să mă plimb pe coclauri, am stat vreo două ceasuri uitându-mă la un copac. N-o să uit niciodată ziua aia. După 9 ani și ceva de izolare, puteam să parcurg, fără cătușe și lanțuri la picioare, mai mult decât nenorociții de 27 de pași cât avea curtea destinată plimbării mele zilnice. Numărasem acei pași de sute de ori încercând să-mi țin mintea ocupată.

Acum, iată, trecând de gard în pășunea vecinului, mă puteam duce până departe, cât vedeam cu ochii, puteam să redescopăr natura, culorile, vântul, mirosurile familiare de iarbă și pământ, aerul cu aromă de cetină și frunze moarte. Așa arată chemarea pământului meu, unde știu cum se face fânul, unde cunosc toate izvoarele, unde l-am ținut de coamă pe Mircea și m-am crezut Mărgelatu călărind în galop.

M-am oprit ca într-un zid în fața bătrânului stejar de la intersecția a două dealuri și, acolo, am plâns ca un copil. Țin minte că stăteam jos și mă uitam la stejar, analizându-i în detaliu scoarța, crengile, nervurile frunzelor și tulpina evazată înfiptă adânc în pământ. Îmi imaginam rețeaua vastă de rădăcini, ca un labirint întins pe sub mine. Nu vedeam în el doar un copac oarecare, ci un întreg, o minune a creației, de o frumusețe neasemuită și dureroasă.

Cred că atunci am avut o revelație a vieții mele ca întreg, unde totul se leagă și are un sens. După aproape 10 ani de izolare, eram din nou un om liber, dar lumea, deși largă și frumoasă, mi se părea

strâmtă și neprimitoare. În loc să mă bucur, eram trist, pierdut, izolat. Nu le mai vedeam, dar încă aveam lanțuri la picioare.

Acolo, în fața acelui stejar, mi-am recapitulat întreaga viață, pas cu pas, ca în fața unui altar. Direcția în care ar fi trebuit s-o apuc îmi era complet neclară. Două gânduri ciocăneau insistent la porțile minții: ori să plec înapoi în pușcărie, ori să-mi iau discret viața, să nu afle nimeni. Nu voiam să-mi supăr nici mama, nici fratele. Cum de luptasem atâta timp cu acest gând, iar acum eram pe punctul de a-i ceda?

Nu-mi doream decât să dispar, fiindcă lumea asta plină de zgomote și de senzații nu putea să mă încapă. Cum stăteam acolo, mut în fața minunii unui copac, așa stătusem ore în șir în camera mea, cu ochii pironiți la ușă, așteptând să vină cineva și să o deschidă. Ca după un atac cerebral, acum trebuia să reînvăț totul, doar că nu mă simțeam în stare.

În doar 35 de ani, am trăit multe vieți disparate: copil bolnăvicios terorizat de un tată violent, slugă dată vara pe brânză, adolescent dezorientat visând să ajungă șofer de tir ca să poată fugi de toți, porcar în armata română, sub comanda unui locotenent diliu, azilant politic în Berlin, holbându-se în vitrine fără un ban în buzunar, bucătar și pizzar într-un restaurant italian, muncit până la extenuare, martor într-o galerie de alba-neagra din Gran Canaria, bodyguard în familia unui mafiot sârb, tâlhar la drumul mare, furând de la bogați, ca Robin Hood, dar nu ca să dau la săraci, fugar prin toată Europa, evadat din două pușcării și, în cele din urmă, client al unui „stabiliment de lux", din care nimeni nu a reușit să se furișeze în toată istoria lui de 100 de ani.

Am trăit, pe rând, aceste vieți diferite într-una singură. Iar cu fiecare viață nouă, încercam să o uit pe cea dinainte. Sau, cel puțin,

încercam să nu mi-o amintesc. E ca și cum ai fereca într-un seif ceva neprețuit, dar periculos, de care ai vrea să scapi, barem pentru o vreme. Am închis la un loc copilul, școlarul, sluga, adolescentul, boxerul, alpinistul și spărgătorul. Vreme de 10 ani, am pus cheia bine. Am închis ușa seifului și, odată cu ea, toată tinerețea mea. Avea să aștepte mult și bine până când un tip ușor obosit și complet confuz, aflat pe la jumătatea vieții, o deschidea iar.

Singura mea șansă de a nu o lua razna în toți anii de temniță a fost să trăiesc prezentul imediat. Și, pentru asta, a trebuit să suspend trecutul și viitorul. Să opresc năvala gândurilor, a amintirilor și a obsesiei că totul ar fi putut fi altfel dacă nu aș fi ales calea care mă adusese acolo, la pierzanie, în iadul alb al celor 4 pereți. A trebuit să obțin ceva foarte greu de obținut – o minte fără gânduri. Singura mea șansă ca să ies viu din pușcărie a fost să mor, la fel cum bobul de grâu trebuie să înghețe peste iarnă ca să învie miraculos, într-o zi.

De ce? Fiindcă o zi din non-viața deținutului 2800 arăta după cum umează:

Ora 5 dimineața. Sună goarna. Scoală și morții din mormânt. Deținutul 2800 sare din pat. Dezbracă pijamaua de hârtie și îmbracă un costum albastru, standard. Face patul. Trec 2 minute și 17 secunde până când o mână îi deschide vizeta, însoțită de un zdrăngănit de chei. 2800 trebuie să fie în picioare în fața patului. Așa e regula. Un necunoscut îl privește fără o vorbă. Apoi, 2800 se spală pe față și pe dinți. Așteaptă. Orele trec chinuitor. I se aduce o mâncare anostă. Deși nu-i e foame, mănâncă. Azi nu și-a propus nicio grevă a foamei.

Are de așteptat cam 10 ore până să fie scos afară, printr-un tunel, la plimbare. Singur, fără alți deținuți. Curtea închisorii e mică.

Plimbarea din jurul piscinei are fix 27 de pași. E păzit de 2 gardieni. Unul dintre ei fumează. Celălalt, nu. În jur, ziduri albe, grilaje, sârmă ghimpată și uși de metal. Și o bucată ștearsă de cer. 2800 umblă cu capul în pământ. Nu scoate o vorbă. Nu are ce spune nimic, nimănui. Acum așteaptă să doarmă. Ar putea visa. Ar fi frumos să viseze. Timpul trece mai ușor când visezi. Doar că visurile nu vin la comandă. Au un program doar de ele știut.

A doua zi, la ora 5, totul se reia. La infinit, la fel ca ieri, de la un capăt care nu există spre un capăt care nu există. Oare merită să existe ceva? Nu. Nici măcar deținutul 2800. Singura lui șansă ca să nu căpieze e să moară temporar. Măcar câțiva ani.

Oricât am studiat, mă prind repede. Din tribunal nu se poate evada. Ești adus cu o dubă înțesată de mascați, băgat într-un·lift cu pereți de sticlă antiglonț și urcat încătușat, cale de trei etaje, până în sală. Toate sticlele sunt securizate, antiglonț. La geam, bare de fier. Apari acolo răsărind, ca morții la judecata de apoi, drept din podeaua sălii de judecată. Atmosfera e rece, polițiștii cască, judecătorul e încruntat, avocatul din oficiu se fâțâie pe scaun. Cred că-l doare undeva de mine. Eu nu sunt prezent acolo. Cu mintea, cel puțin. Mă uit afară, se vede vârful unui copac. În depărtare, acoperișurile roșii ale unor case. Cad în visare.

Nu mă întreabă nimeni nimic. Nu seamănă cu divorțul părinților din Bistrița, unde mi se punea mereu aceeași întrebare: „Cu cine vrei să stai? Cu mama sau cu tata?" Semăna cu întrebarea aceea, fără răspuns, a vreunei mătuși cu voce mâțâită: „Pe cine iubești tu mai mult? Pe mama sau pe tata?"

Ultima dată, tata m-a prostit. Mi-a promis solemn, privindu-mă în ochi, că, dacă zic că vreau să stau cu el, o să-mi ia doi mânzuci. Nu unul, ci doi. Aș fi fost fericit și cu unul. Știa cât de mult îmi plac

caii. L-am crezut. Așa că, la proces, am zis că vreau cu el. Nu voia să plătească pensie alimentară, de-aia mă păcălise. Mânzucii ăia i-am văzut de multe ori, dar numai în visurile mele de copil prost. Și, mai apoi, de băiat mare. Îi mai văd și acum, uneori. De frică, nu l-am întrebat niciodată pe tata de ce nu-și ține promisiunea. Oamenii mari nu prea merită crezuți.

Așa și eu, la propriul meu proces. Ăia vorbesc, dezbat, analizează. Eu nu cred nimic, parcă nu mi s-ar întâmpla mie, parcă e un film de-ăla plictisitor, cu procese. Domnii ăștia serioși discută ce am făcut, ce urme am lăsat, cine mi-au fost tovarășii, ce mașini am furat și ce traiectorie au avut gloanțele trase din pistolul meu. Ba îmi impută chiar și o capotă distrusă cu vreo patru ani în urmă, când sărisem pe mașină de pe un zid de vreo 6 metri. Dacă nu era mașina aia, cred că îmi rupeam picioarele. La naiba, un evadat pe care doar un zid îl desparte de libertate se mai uită ce capote îndoaie? Cum își pot pierde ăștia vremea cu chestii atât de minore când e vorba despre viața unui om?

Mi se pare totul abstract, absurd, așa că mă închid într-o muțenie enervată. Cred că atitudinea asta necooperantă m-a costat ani buni. Nu-mi mai pasă de nimic. Trece totul pe lângă mine, sunt absent. Avocatul meu mă freacă cu întrebări. Dacă ar fi mai aproape, i-aș muta fălcile cu mare plăcere. Asta mi-ar mai lipsi. Cretinii ăștia mi-ar mai da vreo 2 ani pentru cine știe ce *„lovitură cauzatoare de moarte“*.

Procesul și toată tevatura legată de expertize balistice, avocați, martori, reconstituiri și arest preventiv au durat luni de zile. Nicio șansă să faci liniște în capul tău în asemenea condiții. Apoi, sentința, ca o ghilotină. Dacă mi-ar fi dat 123 de ani în loc de 23, cred că la fel de rece aș fi primit vestea. Nici n-am clipit.

Cei 23 de ani reprezentau atunci doar un număr, nimic mai mult. Cu doi ani mai puțin decât vârsta mea. Aveam tot timpul din lume să evadez și de aici, îmi ziceam. Ce naiv. Țin minte că judecătorul mă întrebase dacă vreau să-mi anunțe familia despre sentință. Am zis nu. Drept urmare, aveam să vorbesc cu mama la telefon abia după vreo 3 ani.

Nu mai vreau nimic, decât să se termine circul și să fiu lăsat singur în pace. Dorința mi se împlinește cu o precizie diabolică. Începe iadul. Iadul ăla pe care aveam să-l răzbun după mulți ani la *6633 Arctic Ultra*. Mulți s-au întrebat de unde oi fi găsit resurse să duc la capăt cursa când abia îmi mai târam picioarele după mine. Acum mă tem că vor înțelege.

Iadul meu cel nou e alb, tăcut, precis și de o exemplară corectitudine. Conține un pat, o toaletă, o chiuvetă, o măsuță și un scaun. Sus de tot, e o fereastră la care nu ai cum să ajungi decât dacă te cheamă Spiderman. Ești îmbrăcat în haine curate și invitat în noua ta locuință. Ești îngrijit și hrănit. Plimbat la timp în lesă, ca un cățel. Doar că lesa e un lanț.

După ce am realizat cu groază că de acolo nu se putea evada, mi-am mai dat seama că timpul mă va mânca de viu dacă nu fac ceva. Cel mai cumplit e că, vreme de 24 de ore, ești doar tu și cu gândurile tale. Cu cât încerci mai mult să le blochezi, cu atât năvălesc mai abitir. Gândurile, în condițiile date, pot face mult rău, te pot împinge chiar spre sinucidere. Ele trebuie oprite. La fel, timpul. Singura soluție? Moartea neuronilor, combinată cu încetinirea tuturor funcțiilor, ca la animalele în hibernare.

Încep, așadar, o luptă surdă cu timpul și gândurile. Cum moare o plantă pe care uiți s-o uzi, așa se usucă și timpul, dacă îl ignori. Decid că nu mă mai interesează ziua, luna, anul. Ele au putere asupra ta

doar dacă le știi. Ghicesc anotimpurile la plimbarea zilnică, dar atât. Le constat, dar nu mă interesează. Cu ucisul timpului mai merge cum mai merge; cu mintea, însă, e ceva mai complicat.

Ziua, nu am voie să stau pe pat. Stau în picioare, cu spatele la zid. De acolo, fac doar doi pași. Iau loc la masă. Deschid Biblia. Am senzația că, în afară de mine, cartea e singurul lucru viu din această încăpere minusculă. Citesc.

„Am Anfang schuf Gott Himmel und Erde. Und die Erde war wüst und leer, und es war finster auf der Tiefe; und der Geist Gottes schwebte auf dem Wasser. Und Gott sprach: Es werde Licht! Und es ward Licht. Und Gott sah, dass das Licht gut war. Da schied Gott das Licht von der Finsternis und nannte das Licht Tag und die Finsternis Nacht. Da ward aus Abend und Morgen der erste Tag."

Citesc, doar că nu știu germană. Prin urmare, nu înțeleg nimic. Nu contează, citesc în continuare. Literă cu literă, încerc să pronunț cuvinte cu voce tare, să fac asocieri, să mă agăț de un sens. Mă pierd așa, alunec în golul acela de semne negre și citesc. Pagină cu pagină. Citesc nu o oră, ci zile, săptămâni, luni, ani, până le pierd șirul. Timpul dispare încet, se face micuț, cât o batistă șifonată care încape într-un buzunar.

Mintea se îmblânzește, nu mai zburdă ca mânzucii lui tata. Cei din vis, normal. Mintea citește. Litere, cuvinte străine. Intră progresiv într-o stare de transă. Mintea devine text, devine punctele negre de pe foaie, proiecția a ceva pe fundalul rece al zidului alb care, deși se strânge în jurul tău, începe să piardă din putere. Singura evadare e ce scrie acolo, neștiut.

Între timp, corpul uită, devine doar o carcasă, un înveliș. Un tub prin care trece mâncarea, ca printr-o râmă. Totul, absolut totul

se atenuează și se atrofiază: senzații, mușchi, impulsuri sexuale, dorințe, pofte, amintiri, nume, totul. Intru în ceva care seamănă cu o moarte clinică. Seamănă cu noaptea minții, cu moartea neuronilor. Seamănă cu starea vegetativă a marii hibernări și mă întreb dacă mă voi mai trezi vreodată la viața adevărată sau o să rămân așa, inert. Și, dacă o să mă mai trezesc, oare o să mai fiu tot eu sau o să descopăr că în mine locuiește un altul? Un om nou? Nu poate răspunde nimeni la întrebarea asta, nici măcar psihologul închisorii, cel pe care sunt obligat să-l vizitez periodic.

Gardianul deschide vizeta. Mă întreabă dacă vreau să merg. Zic că da. Sunt însoțit de doi gardieni, plimbat prin tuneluri întunecoase și, odată ajuns în biroul psihologului, mi se pune genul ăla de întrebare tâmpită, cum punea Martin la Pol, în 6633: *Ce mai faci? Ești bine?*

Constat că îmi face rău ieșirea asta dintre zidurile mele albe, de care am devenit dependent. Groaznic de rău. Toată munca mea de anulare a sinelui se duce rapid pe apa Sâmbetei. Psihologul întreabă cum sunt. Bâigui un răspuns și vocea mea sună straniu. N-am vorbit cu nimeni de luni întregi. Decid că mai bine tac.

Văd pe geam un copac, văd detalii din birou, pixuri, un tablou, cărți multe, văd mecla care cere pumni a psihologului, privindu-mă superior, ca pe cu câine mort lâng-o bordură, lovit de mașină cu o săptămână în urmă. Cum să întrebi un om care stă închis 23 de ore din 24, singur între patru pereți, adică doar el cu mintea lui lichefiată, obligată să uite tot, *ce mai face*? Ce să facă? Există. Nu trăiește, există. Rezistă. Se agață de viață ca iedera de un zid mâncat de igrasie.

Pe geam văd un camion care intră pe poarta închisorii. Mintea mea zboară spre evadarea perfectă: cum ar fi dacă? Există un moment

când ambele porți masive din fier sunt deschise. De unde s-ar putea sări? De câți oameni ar fi nevoie? Cum ar fi să pot face un plan? Încep să fantazez. Degeaba, nicio șansă. Câtă vreme ești izolat de oameni în halul ăsta, e imposibil. Psihologul scrie ceva într-o foaie. Mă uit la el și decid brusc că nu mai vin aici decât adus cu forța. Întâlnirile astea îmi fac teribil de rău.

Am nevoie de zile în șir ca să mă întorc la ale mele. E un efort imens să reintru în pielea de absent din propria viață. Să redevin acea umbră umană cu mintea ieșită din timp, trăind exclusiv clipa prezentă, lucru la care am muncit din greu.

Citind sistematic, încep să fac asocieri: *Gott* e Dumnezeu, *Licht* e Lumină, *Himmel* e Cer. Când dau peste un cuvânt pe care îl știu, mă bucur. Cel mai des dau peste *Gott*. Pare personajul principal al cărții, eroul, cum ar veni. E un moment bun să mă întreb dacă există și oare ce face? Nu găsesc un răspuns. De fapt, totul e mult prea complicat pentru un om cu mintea cârpă. Și *Gott* ăsta e prea mare și prea abstract ca să-l pot apuca de undeva. Nu aici și nu acum.

Citesc până mă dor ochii. Apoi mă uit la peretele alb până când ochii mi se încețoșează și formele își pierd orice contur. Zac așa, ore în șir. Ridic puțin privirea. Mă uit la fereastra mică de lângă tavan, prin care nu se zărește mai nimic în afară de calcanul Casei 3, unde stau nebunii, pretinșii nebuni, pepiniera de sinucigași. Rareori, pe zid se vede o rază de soare. Rareori, la geamul meu vine o pasăre. Ambele îmi fac bine pe moment, dar rău pe termen lung.

Or, eu nu cu momentele mă lupt, ci cu termenul lung. Mă ridic, merg la chiuvetă. Apa e pe rație. Curge până umpli un pahar, apoi se oprește. Beau. Apa curge în mine. Întorc capul. Gardianul mă privește, știu. Periodic trebuie să scrie rapoarte despre mine.

„E cuminte? Stă pe pat? Iubește ordinea?“ Pentru ei, sunt un fel de bacterie înghesuită între lamelele unui microscop, care se cere studiată atent. Nu mai sunt om, ci doar o cifră: 2800. Iar efortul de a mă purta ca un număr începe să dea roade.

Tot ce are de-a face cu realitatea și cu exteriorul are efect de bumerang. Inclusiv psihologul. Fiindcă refuz să mai cooperez în ceea ce privește vizitele periodice, sunt trimiși băieții, caftangiii. Sunt patru matahale, mascați, îmbrăcați în costume de asalt și înzorzonați cu tot felul de arme și scule, inclusiv din acelea cu curent, care pot îngenunchea un taur. Își fac intrarea ca niște lași. Deschid vizeta și îmi fac cadou un lung jet de gaz lacrimogen. Așteaptă. Lungit pe burtă, tușind, strănutând și plângând fără voie, îi aștept și eu. Lumea e nedreaptă. Lupta asta e inegală. E tot ce îmi trece prin cap.

Năvălesc. Lovesc. Îmi sucesc mâinile la spate. Cătușe și lanțuri. Unul se urcă pe mine și îmi înfige cu plăcere un genunchi între omoplați. Mă împachetează, mă leagă și mă duc pe sus. Sunt ca o marfă. Deși brutalizat, nu mă doare nimic. A, ba da, mă doare în cot de ei, de sistemul lor, de pușcăria asta din care ei speră să nu mai ies viu, dar eu n-o să le dau satisfacție. De peste ochelarii lui de om deștept, psihologul întreabă banalități. Nu mai răspund. Îmi exersez libertatea pentru câteva clipe și senzația asta e o gură de aer proaspăt. Sunt dus înapoi și aruncat pe podea. În aer se mai simte mirosul dulceag de spray iritant. Mă înec. Tușesc. Plâng fără voie pe Biblia deschisă. Citesc mai departe.

Trec mai mulți ani, timp în care mă obișnuiesc cu meniul mascaților, și psihologul mă întreabă ceva. Mă trezesc că îi răspund în germană. Legăm o conversație simplă. Zice că vorbesc ca din Biblie. Îmi zâmbește. I-aș zâmbi înapoi, dar nu mai știu cum se face.

După câțiva ani, voi primi de la un preot ortodox o Biblie în limba mea. Va fi ca și cum s-ar aprinde o lumină în capul meu și totul va căpăta sens. Adică voi înțelege și eu ce citisem, demult, când deschisesem Cartea, singurul meu tovarăș de călătorie în cei câțiva metri pătrați imaculați. Voi relua totul de la început, de la facerea tuturor lucrurilor. Așadar:

„La început, Dumnezeu a făcut cerurile și pământul. Pământul era pustiu și gol; peste fața adâncului de ape era întuneric și Duhul lui Dumnezeu se mișca pe deasupra apelor. Dumnezeu a zis: „Să fie lumină!" Și a fost lumină. Dumnezeu a văzut că lumina era bună; și Dumnezeu a despărțit lumina de întuneric. Dumnezeu a numit lumina zi, iar întunericul l-a numit noapte. Astfel, a fost o seară, și apoi a fost o dimineață: aceasta a fost ziua întâi."

Calea de a învăța limba germană a început, așadar, cu începutul tuturor lucrurilor: „Să fie lumină". Rutina ucigătoare a lui „a fost o seară și apoi a fost o dimineață" a devenit ceva mai umană după ce timpul n-a mai existat.

Continui să număr la fiecare plimbare cei 27 de pași. Nu de puține ori, ca să mă dezmorțesc, îi alerg. Nu știu de ce. Alergarea nu m-a pasionat niciodată, nici la școală, când se dădeau norme, nici în armată, când ne puneau să fugim cu masca de gaze pe față. Mereu mi s-a părut o corvoadă plictisitoare. Și, cu toate acestea, alerg și număr mereu până la 27. Nu fac mai mult de 10, 15 ture, dar simt ceva nou, un fior de libertate. Un prag așteptând să fie trecut cumva.

Ziua în care cei 27 de pași nu vor mai zornăi va fi o zi sfântă, îmi zic.

Între timp, noaptea, visez. Cristalin de limpede, cum nu am mai visat niciodată de atunci. Pe fondul non-existenței mele și al albului din jur, în mintea mea se proiectează filme întregi, cu reluări, continuări și episoade noi, legate. Deși nu de puține ori pun capul în pernă deznădăjduit, rugându-mă să mor în somn, visurile sunt o formă de evadare perfectă. Devin dependent de ele. Abia aștept să vină seara. La un moment dat, când mi se dă voie să mai cumpăr lucruri din afară, îmi iau un carnețel și încep să-mi transcriu visurile.

Îl visez pe Mircea cel sur, care m-a făcut să iubesc iremediabil caii, deși, nu de puține ori, după câte o tură de galop nebun, coboram de pe spinarea lui ținând în mână un smoc de coamă. Visez mânzucii zburdalnici din minciuna lui tata.

În visurile mele se strecoară și coșmaruri. O visez pe mama râzând tare, în bucătărie, povestind ceva haios cu glasul ei înalt. Dar o visez și legată de pat de către tata, care mai trecea din când în când să o bată. Eu sunt ascuns într-un dulap, printre perne. O aud implorând din cealaltă cameră: „Tibișor, adu-mi un cuțit să mă omor. Mă tem că vine iar.“ Eu nu mă mișc, stau acolo cu ochii închiși și simt cum inima mi se topește încet, ca de ceară. De spaimă, de durere, de milă. Sunt copil și mi se cere un cuțit. Copiii n-ar trebui să aibă voie să umble cu cuțite, nu-i așa? Mă trezesc transpirat. Umflu un pumn în zidul alb, acum negru. Lumina se va aprinde iar la ora 5, odată cu goarna apocalipsei.

Visez că alerg. De 1.000 de ori câte 27 de pași. Că dau ture în curtea închisorii, apoi trec prin zid și plec pur și simplu. Zidul nu opune nicio rezistență, e ca și cum ai trece prin perdeaua de fum a frunzelor moarte, toamna. Visez că alerg până la extenuare printr-un pustiu alb și înghețat. Visez că târăsc un picior după mine. Apoi două. Că mă dor șoldurile. Mă trezesc de durere. După

ani și ani, derulând filmul înapoi, realizez că atunci visam ceea ce avea să se petreacă.

Tot citind din carte despre profeți, vise și vedenii, cine știe? Oi fi deprins capacitatea de a privi în viitor? Oi fi devenit ceva profet amator? Sau *Gott*, cel care e atât de sus că nu poate fi apucat de poala mantiei sale lungi, s-o fi îndurat de mine să-mi deschidă o poartă a speranței, proiectându-mă în toate cele se vor petrece cândva?

Nu o să știu niciodată, însă toate aceste lucruri le-am notat atunci în caietul meu de vise, pe care l-am rătăcit pe undeva la Tășuleasa. Oricât l-am căutat, nu am mai dat de el. Cred că e mâna lui Victoraș, că doar el a mutat toate lucrurile din Logosol în camera mea de sus. Poate că e mai bine așa. Poate că nici nu e bine să-mi amintesc totul, ci doar ceea ce trebuie.

Visez că sunt liber și mă întorc acasă în Bistrița. Cobor din gară printre tarabele cu legume și ziare. Totul mi-e familiar. Vreau să ajung la apartamentul de unde împrumutam bicicleta Tohan a Vecinului de la ora 5. Degeaba. Ceva mă trage sistematic înapoi. În intersecție sau în dreptul spitalului mă trezesc invariabil. Nu ajung niciodată acasă. Voi afla, după mulți ani, că mama vânduse apartamentul. Nu mai aveam așadar la ce să mă întorc, ce să caut acolo.

Așa arătau visurile mele profetice, având o explicație proiectată undeva în viitor. Erau niște filme mișto, cu cap și coadă, limpezi ca lumina. Dar nu puteau fi înțelese pe moment, ci mult mai târziu, cândva, și doar dând filmul înapoi. Erau un fel de fentă foarte complexă a minții.

N-o să-mi pot explica niciodată cum de, acolo, în camera aia albă, ascuns ca amărâtul ăla de Iona în burta balenei, am visat lucruri care aveau să se întâmple aievea, *copy/paste.* Am visat lucruri care pe-atunci nu se înfiripaseră nici măcar în mintea fratelui meu: am visat că săpăm împreună la baza unui deal, că plantăm copaci și că, dintr-un pârâu nenorocit, facem lac cu pești. Pe toate aveam să le ducem la bun sfârșit, umăr la umăr, ca doi nebuni încăpățânați, alături de alte sute de oameni care au crezut în visurile noastre.

Prima vizită a lui Alin a fost groaznică. Eram închis de câțiva ani și m-a destabilizat total. Odată cu el, pe poarta închisorii a năvălit lumea liberă, a cărei existență încercam din răsputeri să o neg. Vorbea o altă limbă. Vorbea despre voluntariat, mediu, implicare socială, despre plantat de păduri și mari planuri de viitor. Nu am înțeles absolut nimic.

Realitățile despre care el vorbea plin de pasiune nu aveau niciun sens pentru mine. Eram cu neuronii la pământ, un fel de prezență absentă. Un om în albastru prin care mâncarea trecea la ore fixe. Un om numărând la infinit 27 de pași. O umbră. Un număr: 2800.

Alin îmi spunea că pregătește un loc pentru întoarcerea mea. Că acolo o să îmi placă, că o să fiu binevenit. Că o să lucrăm împreună și că vom construi lucruri fantastice. Mi se părea că o luase pe ulei. Vorbea basme. Pe atunci, totul era abstract și de neînțeles, mai ales că nici vorbă să mă imaginez îngropat în munți, la Tășuleasa.

Odată, copil fiind, Alin mă răpise de la bunicul și mă dusese acolo, de unde urma să o ștergem apoi cu un autobuz la Bistrița. Dar m-a prins tata și m-a dus la Prundu Bârgăului, la noua lui familie. Știam locul bine, era frumos așa, pentru un sfârșit de săptămână, dar nu pentru un tip *cool*, de lume, cum mă credeam eu pe atunci. Eu eram un tânăr șmecher care, înainte de a fi fost prins, mă mișcam

lejer între Viena și Madrid în mașini beton (furate, normal), spălam sume mari în cazinouri și aveam legături strânse cu interlopi internaționali. Eram pe cai mari. Aveam acces la arme de diferite calibre, știam aur îngropat în secret și fete frumoase la liber. Cum naiba să mă îngrop într-un ONG ecologist? Ce să fac acolo? Să înnebunesc plantând copăcei și salvând planeta de la dezastru?

Ei bine, deși pare greu de crezut, astăzi lucrurile stau așa: Pădurea Pedagogică există și prin ea trec pe an sute de copii. Acolo pot ei învăța tot felul de chestii practice despre relația dintre elementele naturii. Cred că profei mele de bio i-ar plăcea. Via Maria Theresia există și ea. La fel competiția organizată pe acest traseu. Sute de oameni, cu încăpățânare, au cărat în spinare, înapoi în pădure, stâlpii de marcaj. Sunt 420, din 100 în 100 de metri.

Iar lacul din visurile mele și din planurile fanteziste ale lui Alin mișună de păstrăvi. Uneori îi pescuim și-i mâncăm. Avem și afumătoare. Iar din când în când, chiar plantăm copăcei încercând să salvăm, într-adevăr, planeta de la dezastru. Să mor io dacă viața asta nu-i un mare, mare mister! Iar *Gott* ăsta, dacă există și e la butoane, este un megameseriaș, un regizor de o creativitate nebună.

Acum, după mulți ani, iată-mă stând în fața acestui stejar. E iunie, începutul verii. Mă minunez cât de frumoasă poate fi natura, viața, cerul. *Ce verde e totul!*, vorba colegului meu ceh, în autobuzul eliberării noastre. Încă nu o știu, dar în curând delocalizarea asta o să mă lovească. Va urma o jumătate de an absolut cumplită. Mai dură decât toți cei 9 ani și ceva de pârnaie. În tot acest timp, îmi voi face bagajele de nenumărate ori, implorându-l pe Alin să mă ducă înapoi între zidurile mele albe. Nimic din realitate nu se va lipi de mine. E răzbunarea cruntă a morții neuronilor, cea care m-a ajutat să-mi uit ziua de naștere și să nu mai știu numele prietenilor.

Dau filmul înapoi. În primii 4 ani, cât stătusem pe gradul unu de securitate, adică cel mai restrictiv dintre toate, n-am vorbit aproape cu nimeni. Pentru orice chestie minoră, trebuia să fac cerere scrisă. Voiam o aspirină? Cerere. Așteptam răspuns. Venea după o vreme: negativ. Mă durea măseaua? Cerere.

Pe zidul tăcut și alb al celulei îmi desenasem un cerc negru cu un punct roșu în mijloc. Îl puteam privi ore în șir, meditând la fel ca și călugării budiști care se concentrează să vadă punctul focal în flacăra gălbuie a lumânării. Acel punct roșu a devenit o poartă prin care mă strecuram unde voiam eu, fără să fac vreo cerere scrisă. Fără Biblie și fără acest exercițiu de meditație aș fi putut sfârși nebun în Casa 3, de unde sinucigașii ieșeau pe bandă. Cu picioarele înainte, în saci negri și cu eticheta atârnând de degetul mare al piciorului drept.

Fiind un deținut destul de la locul lui, mai puțin episoadele de încăpățânare cu mersul la psiholog, am fost trecut la un nivel de securitate ceva mai relaxat. Aveam dreptul la trei cărți pe lună, la un radio și, după o vreme, chiar la un televizor. Acum puteam adormi ca un pensionar, cu mâna pe telecomandă, în timp ce un leu neobosit alerga o antilopă neobosită, pe același etern Discovery.

În cameră eram tot singur, dar acum aveam acces la un soi de spațiu comun, unde, timp de câteva ore pe zi, puteam să gătesc sau să merg la sală. Am redevenit un om de lume, cum ar veni. După mai bine de 4 ani de nevorbit, în care practicasem cu succes budismul zen, acum, iată, mă întorceam printre oameni. Deși, sincer vorbind, unii dintre ei nu se puteau chema oameni.

Erau acolo, la grămadă, câțiva dintre cei mai periculoși oameni din Europa: criminali, violatori, spărgători, recuperatori sau ucigași în serie. Nu puțini erau închiși pe viață. Printre ei, slab, șters, mereu

retras și necomunicativ, era un criminal în serie care terorizase Bavaria. Viola femei, le sugruma și le punea un trandafir roșu pe piept. Sau tipul masiv, cu figură plouată de buldog trist, căruia i se spunea Lunetistul. Urca în turnurile bisericilor și, de acolo, la ora 12 fix, ucidea pe cineva de jos cu o pușcă cu lunetă. Pentru mine, omul ăla a fost o inspirație. Nu pentru precizia cu care împușca oameni nevinovați în cap, ci fiindcă era unul dintre puținii care alergau la plimbarea zilnică. Gâfâia ca o locomotivă cu aburi, dar nu se lăsa, deși cred că bătea spre 70 de ani. Îmi făcea poftă să alerg și eu.

Era uimitor în ce companie mă aflam. Ieșit printre oameni asemeni unui pui dintr-o găoace, descopeream că sunt timid, străin și speriat ca un iepure de propria umbră. Dar măcar aveam senzația că intru într-o nouă etapă. Aflasem cu groază că trecuseră anii și că mă apropiam de 30. Dacă voiam să mai rezist, trebuia să schimb ceva. Într-o lume de duri, nu puteam fi găină. Așa că m-am apucat de sală, am construit pectorali, abdomen și antebraț. M-am bătut, pe rând, cu ruși și cu albanezi, n-am uitat ce e croșeul de dreapta. Dădeam și primeam. Simțeam că trăiesc, că sunt integrat.

Germana mergea tot mai bine, acum că aveam șansa de a o vorbi. Mi-am făcut ușor și câțiva prieteni, doar că, după o vreme, erau înlocuiți. Era o politică a închisorii, împotriva planurilor de evadare. Nu mi-a trebuit mult să mă prind cine conducea: mafia rusă. Ei aveau cele mai puternice legături, și înăuntru, și înafară. Uciderea unui gardian și câteva crime printre deținuți se dovediseră a fi opera lor. Erau uniți și duri și foloseau metode extreme pentru a se face înțeleși. Câțiva granguri au reușit chiar să cumpere câțiva gardieni.

Prin urmare, pe bani, puteau obține de afară aproape orice: telefoane, droguri, obiecte. Reușeau să-și continue infracțiunile

de după zidurile albe. Comandau răpiri de persoane, se ocupau de răscumpărări. Dacă trebuia, aveau grijă să primești prin curier degetul tăiat al persoanei iubite, în caz că nu te grăbiseși să faci rost de bani.

Ieșeam împreună la plimbare. Din reflex, continuam să număr cei 27 de pași. Mâncam într-o sală de mese comună și în aer se simțea tensiunea. Era destul o scânteie ca totul să sară în aer. O simțeau și gardienii, cărora le transpirau degetele pe butoanele de panică.

*

Anii trec pe nesimțite când timpul se suspendă. Totul e bine. Uneori, sunt un pic fericit. Mai ales când vorbesc cu mama la telefon sau când mă vizitează Alin. E oribil, dar încep să iubesc pușcăria, camera mea și zidul cel alb cu un punct roșu pe el. Nu de puține ori, am senzația că aici m-am născut.

Apoi, pe nepusă masă, se întâmplă acel lucru. Sunt teleportat acasă. Ar fi trebuit să fiu fericit, doar că, acum, contactul cu lumea reală e sinonim cu un năucitor cap în gură. Trăiesc trauma unui făt care părăsește spațiul de confort intrauterin și e aruncat într-o lume ostilă, friguroasă, plină de zgomote.

N-o să uit niciodată momentul când am ieșit din aeroportul Otopeni, printre taximetriști și călători. Vocile oamenilor îmi bubuiau în cap, toate culorile erau de o intensitate insuportabilă, aerul - irespirabil. Am intrat în panică și m-am refugiat lângă ușa poliției. Urma să dau piept cu cele mai grele 6 luni din viața mea. Dar, cumva, trebuia să trec de această primă zi. Ca un animal hăituit, cu gânduri de-a valma amestecându-mi-se în cap, l-am așteptat pe Alin să mă culeagă și să mă redea lumii. A venit, m-a

dus acasă și a încercat tot ce era omenește posibil, doar că eu îl imploram să mă ducă înapoi, între zidurile mele albe.

Coșmarul pe care l-am trăit atunci, între iunie și decembrie, nu poate fi descris. E dureros și să mi-l amintesc. E genul de amintire pe care aș amputa-o bucuros din existența mea. Dar cu trecutul e ca și cu timpul. Dacă vrei ca el să moară, să-și piardă puterea asupra ta, nu poți fugi, trebuie să-l înfrunți, să ți-l asumi, să te lupți cu el și să-l supui tu înainte să te calce el în picioare. Cumva, de undeva, trebuie să găsești niște energii de a-l toca mărunt, până se face mic și neînsemnat, altfel te înghite. Trecutul nu trebuie să se creadă mai grozav decât este dacă vrei să nu aibă putere asupra ta. Trecutul trebuie să înțeleagă că nu poate avea ultimul cuvânt în viața unui om. E doar o parte peste care totul, oricând, se poate rescrie.

Apoi, într-o noapte de decembrie, în timp ce mă luptam din tranșee cu trecutul și prezentul de neînțeles, s-a petrecut un miracol. A fost cel mai frumos cadou de Crăciun imaginabil. Și de ziua mea, care e chiar înainte de Anul Nou. Ca toate miracolele, nu poate fi nici explicat, nici înțeles, ci trebuie doar crezut. M-am culcat ca de obicei, bântuit de cele mai negre gânduri. Nu țin minte să fi visat ceva anume, doar că m-am trezit dimineața și am constatat că sunt un alt om. Am luat la cunoștință un sine radical schimbat. Din clipa aceea miraculoasă, dumnezeiască și absolut inexplicabilă, trecutului i-a pierit toată puterea, gândurile negre au devenit gri, apoi albe, luminos de albe, și am început, în cel mai firesc mod cu putință, să trăiesc o viață complet nouă.

Ce este și mai inexplicabil e că, în cei doi ani care au urmat, aproape am uitat că stătusem închis atâția ani. Îmi mai amintesc uneori, dar parcă e povestea unui alt om, nu a mea. Și chiar așa e, fiindcă eu nu mai sunt acela, ci un om cu totul nou, care trăiește fiecare clipă ca pe un cadou de sus. Nu pricep de ce trebuie să pierdem vremea

cu somnul când sunt atâtea de făcut. Lucrez cu Alin. Redescopăr prieteni uitați. Râd cu mama amintindu-ne cum mi-a băgat chitara pe cap. Îmi fac prieteni noi printre voluntari. Beau ceai verde cu Ana și Paul. O însoțesc pe Ana la înmormântarea bunicii ei de la țară. Redescopăr o lume uitată, cu gulaș unguresc, cușme și cizme cu tureac.

Și peste toate, încep să ies cu câinii pe dealuri. Acum mă uit la copaci și râd, mă bucur de tot și de toate: descopăr că îmi place să fug: număr 27 de pași o dată, 27 de pași de două ori, 27 de pași de atât de multe ori, până când nu-i mai număr. În timp ce alerg, încep să meditez. Descopăr puterea de vindecare a alergării prin păduri și pe drumuri de țară. Câinii mă lasă baltă. Alerg singur. Sunt, în sfârșit, liber. Îmi descopăr încet chemarea. Sunt fericit.

Și, ca totul să fie perfect, mai apare și Ea. E o veche prietenă din copilărie, care acum locuiește departe. Periodic, mă vizitează. Mă reînvață totul: cum să devin o ființă întreagă, cum să am încredere în mine, cum să dezvolt relații normale cu oamenii. O să-i fiu recunoscător toată viața. A fost piesa din puzzle care m-a redat cu adevărat lumii, din toate punctele de vedere. M-a făcut om întreg. Cu ajutorul ei, m-am putut apuca liniștit de noua mea viață, poate ultima – cea de alergător pe distanțe lungi.

8

Domnul KA

Decembrie 1989. Peste câteva zile împlinesc 16 ani. Sunt cu Alin și cu legendarul Jean, salvamontistul și alpinistul care, pentru o vreme, ne-a fost tată - un minunat înlocuitor de tată. Amândoi îi suntem recunoscători. Datorită lui am văzut pentru prima dată marea cu adevărat, la Costinești. El ne-a dus prima dată cu metroul la București, pe banii lui. El ne-a învățat să ne cățărăm în Piatra Craiului, să iubim și să respectăm muntele. Când mi-a împrumutat odată o geacă de salvamontist, am dormit cu ea trei nopți, pe post de pijama, atât de mândru eram. În felul lui, ne-a sugerat că, într-o bună zi, putem deveni niște bărbați adevărați. Pe mine m-a ajutat mereu și, pe deasupra, m-a iertat pentru orice măgărie, chiar și atunci când i-am bușit mașina și a doua zi am șters-o în Germania.

E un decembrie neclar, cu zăpadă puțină și perspective și mai puține. Povestim plictisiți. Cenușiul comunist ce pare veșnic e pe cale să se coloreze fără preaviz, doar că noi, ardeleni get-beget, procesăm chestia asta cu o lentoare tipică, folosind cuvintele cu economie. Așa, părem ai naibii de înțelepți.

Bem câte o bere așteptând să se întâmple ceva. Suntem la etaj, în sediul Salvamont de lângă Hotel Dracula, unde acum e pizzeria lui Toni. Ne uităm la un magnetofon cum se uită alții la televizor. Rolele se învârt egal, iar noi suntem ca picați în transă. Jean are doar trei benzi. Pe a patra o înfășoară pe rolă cu răbdarea unui chinez care sculptează în boabe de orez.

Nu merită să te grăbești. Opțiunile în comunism sunt oricum puține. Opțiunile lui Jean sunt *ABBA* ori *Boney M*, și ambele mă enervează cumplit. Toată lumea ascultă doar cele două trupe, de parcă n-ar mai exista muzică pe lume. A treia bandă e *Smokie*. Asta îmi place, doar că Jean o dă rar. Și parcă așa, cumva din milă.

Afară, câinii latră de parcă s-ar petrece ceva grav. Pe drum trece o mașină din care flutură un drapel găurit în locul stemei. Ce tare, o fi ceva revoluție! Este. Dar e o revoluție cuminte, cum poate fi ea, săraca, în Pasul Tihuța, unde totul se petrece cu încetinitorul. Aici, singurele zgomote semnificative sunt rafalele de vânt filtrate printre crengile brazilor.

Ajungem cu greu la un televizor de la hotel și privim mirați, împreună cu chelnerii, un film ce pare foarte abstract. Povestim despre schimbare, dar nu ne-o putem imagina. Pentru noi, flăcăi născuți în comunism, care ne începem ziua la școală cântând imnul și care, de 23 august, suntem duși obligatoriu să fluturăm steaguri normale, negăurite, libertatea fără garduri nici că poate fi imaginată. Cu toate acestea, simt că o să-mi placă libertatea și că o să mă las în brațele ei cum m-aș lăsa într-ale colegei de bancă, de care sunt foarte îndrăgostit, dar căreia nu pare să-i pese mai deloc de jarul mocnit din inima mea. De fapt, sunt îndrăgostit de câteva fete simultan doar că, fiind un timid cronic, ele nu prea au cum să afle.

Trec câteva luni și da, ne dăm seama că e pe bune: a coborât din cer libertatea. Cum se dă frâu liber la ieșitul din țară și cum dă un pic colțul ierbii, ne și repezim. Nimic nu e ca prima dată. Dincolo de graniță, totul e altfel, cumva în ordine. Cu o viteză surprinzătoare, „tata" Jean, din salvamontist și mentor, devine mic întreprinzător. Călăuziți de el, vindem, într-un orășel din Ungaria, tot felul de creioane chinezești cu gumă, radiere și alte prostii, care la noi se găsesc și la ei nu. De banii câștigați, de toți banii, înfulec alternativ cantități semnificative de banane și de *hot-dog*, beau pepsi fără număr și ajung ca o căpușă, de nu mai pot respira. Apoi vomit tot și mă fac verde precum coaja bananelor necoapte. Contactul cu civilizația e cam brutal. Libertatea, după cum se vede, poate cădea greu la stomac. La fel și excesul de potasiu din banane.

Dar lumea largă, lumea aia în care oamenii sunt liberi să facă ce-i taie capul, e așa de frumoasă și de contaminantă, că uit de vechea mea colegă de la *Școala profesională de ospătar-bucătar-preparator carne și legume-fructe*, unde sunt în ultimul an, și mă îndrăgostesc cu toată ființa de libertatea cea nouă. Mai ales că îmi dă posibilitatea să îngrop trecutul, să dau cu flit unui viitor neinteresant și să devin alt om, cu o viață complet altfel, în prezent.

E o șansă unică să demonstrez de ce e în stare noul Tibi. Adio comunism, cafteli părintești, școală; adio cățărat, box și lupte greco-romane; adio furturi de pui de la Avicola, gagici, legume-fructe și curățat de cartofi la orele de bucătărie! Plec, vă las și n-am de gând să privesc înapoi. Nimeni nu mă crede, iar asta mă ambiționează și mai tare.

Prin urmare, în trimestrul trei al ultimului an de profesională, abandonez școala cu seninătatea cu care îți scoți o pietricică din pantof. Oricum, între noi n-a fost niciodată o atracție prea bună. Tot ce-mi amintesc e trauma permanentă că am fost bâtă cam la

toate materiile, în afară de biologie și geografie, unde, pentru note bune, le-am săpat profesoarelor grădina sau le-am vândut borcanele goale din cămară.

Am trăit vreo 10 ani cu senzația unui cerb înconjurat de lupi, umilit și chinuit, ca atunci, într-a patra, când au râs de mine fiindcă citeam pe litere. Sau când ne-a întrebat diriginta ce vrem să ne facem când vom fi mari. Eu am zis că visul meu e să devin șofer de tir. Și iar au râs, în frunte cu ea. Ce era rău în asta? Nu e frumos să pleci departe, într-o mașină puternică, având mereu căsuța la purtător acolo, în cabină, cum își are melcul cochilia lui? De ce au trebuit să behăie toți doctorii, astronauții, aviatorii sau mai știu eu ce scule pe bascule se credeau colegii mei de atunci?

La profesională mai am de dat un singur examen teoretic. Pe cel practic l-am dat deja la Fabrica de Compot. Îmbrăcat în alb, sunt un fel de stafie tristă care face compot de mere. Iau mărul, îl tai, curăț frumos coaja, îl fierb într-o zeamă cu zahăr și scorțișoară, îl pun într-un borcan și, gata, iau examenul. Apoi aranjez conserve pe raft într-un magazin până-mi vine să borăsc de la etichetele alea din care se holbează la mine pești cu un singur ochi. Maestrul bucătar, un gălățean arogant, continuă să ne pună să curățăm cartofi pentru eternitate, în loc să ne învețe măcar cum se face un amărât de piure.

Decât așa o viață de rahat, mai bine sărac, dar colindând liber prin lumea mare. Decât compot, mai bine banane. Munți de banane! Pot să fie și verzi. Doar fac parte din lumea în care, vreme de ani buni, mă gândisem la pachetul de Crăciun pe care mama urma să-l primească de la Avicola, pentru că acolo erau niște dulciuri, biscuiți, o banană și o portocală.

Pun la cale un plan cu un prieten, unul mic de tot, căruia toți îi zicem Cristi Uriașu'. Se lipesc și Gemenii, cei pe care i-am terorizat

toată copilăria bătându-i în stiluri. Echipele de la fotbal le făceau mereu cei doi: Adi și Cristi. Pentru că nu eram om de echipă și jucam ca o cizmă, mă lăsau mereu ultimul: niciunul nu voia să mă aleagă. Până la urmă, cu chiu cu vai, mă luau din milă, oftând și strâmbând din nas. Chestia asta mă înnebunea. Câteodată mi se întuneca și-atunci îi cafteam. Semănau așa de tare, încât îl băteam mereu pe același, din greșeală, ceea ce făcea ca totul să devină și mai tragic. Altfel, erau amândoi foarte rapizi și greu îi prindeam. Odată, unul dintre ei s-a împiedicat și a sfârșit cu un picior în gips, așa că, o vreme, l-am bătut doar pe el, fiindcă nu mai putea fugi. Nici azi nu mai știu care dintre gemeni era.

Odată, într-o vară, am făcut-o lată. M-am cățărat ca Spiderman pe peretele blocului lor până la etajul 2, m-am strecurat pe geamul deschis, i-am caftit și i-am legat de calorifer. Așa i-a găsit mama lor când a venit de la serviciu. Normal, a făcut scandal. Normal, mama m-a bătut. Prin urmare, gemenii au încasat-o iar. Parcă era circuitul apei în natură, nu alta.

Prima dată o conving pe mama să vină cu mine și să dea o declarație scrisă ca să-mi fac pașaport, fiindcă sunt minor. Puterea ei asupra mea e tot mai scăzută în ultima vreme. Pierde controlul. Nu mai poate să mă bată, fiindcă fug sau, pur și simplu, îi smulg cureaua din mână.

Așa că nici măcar nu încearcă să se împotrivească la fuga mea din țară. În sinea ei, știe că nu are nicio șansă. Deși nu avem cea mai bună relație din lume, o iubesc și mă iubește. Îi e greu, oricum, ca femeie singură, să îmbrace și să hrănească doi draci de băieți, iar acum o mai și părăsesc cu totul, plecând în lume.

Dacă ar fi după planul nostru, evadarea din colivia comunistă trebuie să fie o ecuație simplă. Mergem în vamă, unde tirurile

așteaptă la cozi imense ca să iasă din țară. Noaptea, ne alegem victimele. Tăiem prelata de la două tiruri și ne ascundem printre mărfuri până la loc larg, în Austria sau Germania. Gemenii, însă, o mușcă. Sunt prinși și trimiși acasă cu șuturi în dos. Eu și Cristi Uriașu' scăpăm și ne trezim în Germania înjurați de șofer și fugăriți de niște polițiști pe banda de siguranță a autostrăzii. În cele din urmă, ne prind și ne trimit înapoi în Polonia, fiindcă de acolo am venit. Nu se deranjează să ne trimită mai departe.

Într-o parcare din Polonia, dăm peste niște țigani din Bacău, care se jură că știu ei un lac pe unde se poate trece cu barca în Germania. Sunt atât de convingători, că le dăm și bani în avans pentru barcă. Așteptăm ca proștii lângă liziera unei păduri, holbându-ne în zare după o barcă inexistentă, care bineînțeles că nu mai apare. De apărut, apare din nou poliția, care ne fugărește.

Ne ducem într-o gară, sperând să dăm de ceva români. Întâlnim un șmecheraș din Craiova, cu vorbă iute și privire ageră. Ne oferă zero încredere. Oricum suntem lefteri, nu avem ce pierde. Îl ascultăm. Se jură că știe cum se poate trece din Gubin, Polonia, în Guben, Germania. Tot pe apă, prin alt lac. „Faceți rost de niște saci de nailon, vă băgați hainele în ei, îi umflați și treceți lacul înot până ajungeți la un copac uscat, pe partea cealaltă. De acolo se vede, într-un vârf de deal, o cetate. Cetatea e deja în Germania. Mergeți pe un drum de pământ până dați în șosea. O țineți drept câțiva kilometri până ajungeți într-o stație de autobuz. Acolo, o dată pe zi, vine o mașină care merge la Berlin".

Olteanul e un băiat de zahăr. Tot ce zice se adeverește întocmai și iată-ne în Berlin. Următoarea mișcare e să ne predăm ca azilanți. Încă mai poți stoarce lacrimi Occidentului cu povești din comunism.

Timp de jumătate de an, lefter și fără prieteni, fiindcă Uriașu' a tăiat-o la niște cunoscuți din Germania, am timp să mă rup de trecut și să descopăr civilizația, scările rulante, luminile orașului, metroul și, mai ales, abundența din magazine. Și să trăiesc visul celor mai în vogă pantofi de alergat, cărora li se face reclamă peste tot: *Adidas Torsion*. Mi-i doresc cu atâta ardoare, încât sunt în stare să mă uit ceasuri întregi la vitrine, ca la niște sfinte moaște.

Uneori, îmi înfrâng timiditatea și mă mai avânt în magazine mari, unde te poți pierde în mulțime. Merg direct la raionul de pantofi de sport, îi iau în mână, îi cântăresc din ochi ca un expert, îi miros și îi îndoi, perfect conștient că în buzunar am bani numai pentru trei chifle. Nu-i probez niciodată, de frica personalului, care e îngrozitor de amabil și poate veni imediat să te asiste. Îi pun la loc și, cu o privire detașată, iau și evaluez altă pereche. Însă tot la ei trag cu ochiul.

Tot întrebându-mă cum se va putea întâmpla minunea de a-mi purta propriii mei adidași *Torsion*, constat că mă pot holba ore în șir la mâncare și la obiecte. Foamea de a lua cunoștință cu lumea, reprimată în toți anii în care am băgat oile în strungă și am bătut dealurile după vaci, încălțat în cizme de gumă cu trei numere mai mari, mă ține pe străzile orașului până târziu în noapte. Plec mereu spre azilul meu mizer cu ultimul metrou, cel de la 1 noaptea, iar dimineața o iau neobosit de la capăt, cu senzația că aș putea practica acest sport al aruncării cu privirea tot restul vieții.

Zidul Berlinului e încă în picioare. Oricine are un baros se poate servi cu o bucată drept amintire. De o parte și de alta a zidului sunt lumi diametral opuse. Într-o parte, ai culorile palide, sărăcia cronică, oamenii triști și Trabanturile lor pufăitoare. De cealaltă parte, sunt luminile, viața colorată, magazinele pline și lume bine îmbrăcată în mașini de top. Aceste lumi se vor amesteca cu repeziciune după

ce banii vor începe să curgă din vest înspre est. Ani la rând voi fi martor la uimitoarea transformare a Berlinului, cu senzația că asist la monumentalul spectacol al unui regizor de geniu.

O vreme, muncesc ca un fel de gunoier pe lângă azilul unde locuiesc. Înlocuiesc pungile de gunoi pentru 25 de mărci pe săptămână. Pare puțin, dar sunt vremuri biblice, când mâncarea mea preferată, kebab-ul, costă 1,20 mărci. Nu-mi trădez nici prima dragoste: bananele!

Nu-mi vine să cred cât de simplu e să fii fericit: nu te bat părinții, maistrul nu-ți croiește curele de strung pe spinare, profa de geogra nu-ți umflă degetele cu indicatorul, directoarea nu-ți bagă castane în freză cu inelul ei cât o ghindă, nu te mai ascultă nimeni la materii pe care le urăști, nu mai cureți cartofi visând că, într-o zi, o să ajungi un amărât de bucătar la vreo cantină. Nu tu fân, porci, oi pierdute în păduri, bunic țicnit, vecini întunecați și stăpâni care te terorizează din orice. Adaptarea mea la nou se face cu o viteză uimitoare. Trăiesc visul unui om îndrăgostit. Atât de puternice sunt impulsurile noii lumi, încât nu ezit să uit repede vechea viață, cu cenușiul comunist la care aș face orice să nu mă mai întorc. Le arunc pe toate într-un sertar, cum arunci un tricou rupt pe care o să-l folosești cândva pe post de cârpă.

După aceste luni amețitoare de miere, decid că, dacă vreau să am adidașii ăia *Torsion* în picioare, se cuvine să fac ceva mai mult, în afară de a mima persecuția politică și de-a umfla doar ajutorul de azilant. Părăsesc Berlinul pentru Nürnberg, unde stă un unchi de treabă, care m-ar putea ajuta cu ceva. Omul chiar o face. Îmi găsește un job la cârciuma unor bandiți de italieni. Timp de trei zile, sunt în teste la spălat de vase. Nu mi-am imaginat că pot avea așa o viteză. Primesc slujba. Câteva luni bune, spăl vase de-mi sar capacele. Măcar sunt înțolit cum se cuvine și încălțat cu pantofii

din vis. N-aş alerga cu ei pentru nimic în lume, de frică să nu se strice. De fapt, nici nu-mi trece prin cap că aş putea alerga, în general. Săptămânile, lunile se succed rapid. Duminicile, cad rupt. Lunea o iau de la capăt.

Lucrurile merg bine, însă talentul italienilor de a te exploata la maximum, pentru 1.200 de mărci pe lună, întrece orice închipuire. În loc să învăţ germana, învăţ italiana. Patronii profită că nu avem drept de şedere şi ne înghesuie pe toţi într-o cameră de deasupra restaurantului: chelneri, bucătari, barmani. Acolo dormim, la grămadă. Când vine controlul, o tăiem scurt pe uşa din dos. Urc în ierarhie. Devin chelner, apoi pizzar şi făcător de salate. Munca începe dimineaţa, la prânz e o pauză de 2 ore, apoi foc continuu şi stres până la plecarea ultimului client, adică după 12 noaptea. E exploatare în stare pură, capitalism de cea mai joasă speţă. Dar sunt împăcat, senin şi foarte bucuros că, de-acum, pot intra în magazine nu doar să mă uit, ci să mai şi cumpăr câte ceva.

Sunt vremuri edenice, când lupul stă să se pupe în bot cu oaia, nu altceva. Românii sunt o specie iubitoare, încă nu au început să emigreze masiv, iar cei care au făcut-o încă nu se mănâncă între ei ca fiarele, din pricina concurenţei. În orice gară mergi, în orice piaţă centrală din orice oraş occidental, dai peste ei, grămadă ca un trib. Le recunoşti moacele speriate şi traumatizate de foşti puşcăriaşi în propria ţară, straiele în culori triste şi sfânta treime a meniului salvator, învelit în ziar: pită, slană, ceapă.

E o vreme în care oricine te poate ajuta cu o idee, cu o informaţie preţioasă, iar tu, la rândul tău, oferi ce ştii. Învăţ, prin urmare, care graniţe sunt mai laxe, cum se călătoreşte gratis în podul trenului, urcând acolo prin tavanul de la wc, unde şi cum te poţi „preda“ fără să se prindă autorităţile, care nu au încă sistem de monitorizare şi amprentare a azilanţilor.

Tot ce trebuie să faci e să reciți povestea storcătoare de lacrimi cum că părinții tăi au fost persecutați pentru că se opuneau regimului opresiv și gata, devii „politic", dar numai pentru 6 luni, după care primești „respins" la drept de ședere și muncă. Între timp, ai cazare, niște bănuți pentru haine și haleală. Dacă știi cum se golesc containerele de metal cu haine pentru amărâți, te înțolești la fix, pe alese. Când te întorci acasă, arăți ca un prinț. Iar România e încă țara aceea traumatizată, unde un pet de suc, un tricou cu nu știu ce formație, o cutie de bere străină, un spray de firmă și niște cafea naturală te pot propulsa în ierarhia socială.

Încep să mă mișc, să mai merg acasă călătorind clandestin, sărind granițe și fentând vame. Îmi iau permisul auto. Ador mașinile, ador să conduc. Aflu povești halucinante despre bârgăuani care fac bani cu ghiotura trăgând cu gumele de alba-neagra în insulele Spaniei. Mi se face poftă de bani făcuți ușor, de căldură, plaje și prieteni. Realizez că sunt prea tânăr și prea nestăpânit ca să mă îngrop în cârciuma italienilor, mai ales că pe mine nu mă pot avea la mână cum îi au pe alți angajați cu familie, pe care îi tot aburesc că le vor aduce nevestele și pruncii din țară. Dacă ar fi după ei, aș rămâne pe veci un imigrant ilegal, dormind în aceeași cămăruță infectă de deasupra *Trattoriei Bruno*, gata mereu să o taie pe ușa din dos când vine potera.

Într-o zi, sătul peste măsură, îi las baltă și, după o escală în Franța, unde „mă predau" în vreo câteva locuri, ajung în Spania. Alt aer, altă viață. Sobrietatea muncitoare și încruntată a Germaniei e înlocuită de sieste și fieste fără sfârșit. Doar că visul plajelor și al soarelui fără sfârșit se transformă într-un coșmar în portul din Barcelona: la un control de rutină, sunt prins, declarat imigrant ilegal și băgat la zdup vreo trei săptămâni, la grămadă cu alți azilanți, dar și cu tot felul de drogați și hoți mărunți aflați în arest preventiv. E o lume

pestriță, de la care auzi povești incredibile și poți învăța o grămadă de lucruri practice. Asta, dacă ai răbdare. Eu n-am.

Apoi, brusc, alături de alți români, sunt dus cu autobuzul la aeroport și expediat acasă, pe Otopeni. Acolo, surpriză: milițianul care ne preia se uită la mine, la acte, iar la mine, după care i se lățește un zâmbet sadic pe chip. În România, armata e încă obligatorie. Uitasem complet. A mea a început deja. Am zece zile să mă prezint la o unitate de parașutiști din Bacău, altfel fac 5 ani de pușcărie. Nașpa. Strâng din dinți, îmi iau adio de la lume și iubite, arunc câteva țoale într-o pungă de 1 leu și mă prezint. Cum intru pe poarta unității, îmi dau seama că fac o enormă greșeală. Doar că în urma mea, poarta grea, pe rulmenți, se închide cu un zgomot de ghilotină. Nu mai e loc de întors.

Încep gândurile: nu cumva era mai bine la italieni? Nu era mai frumos la Lyon? Ce-am căutat în Barcelona? Nu puteam rămâne naibii în Bistrița? Nu mai bine o ștergeam iar la Berlin cu vreun tir? Ce-a fost în capul meu de-am venit de bunăvoie la unitate? Pe unde o să scot cămașa un an întreg în pușcăria asta nenorocită? Îmi vine să-mi trag palme, dar e prea târziu. Problema cu mintea de pe urmă e că vine mereu la urmă.

Trec câteva săptămâni din calvarul nostru de bieți bibani și sunt luat la șuturi, pumni și capete în gură de niște gradați moldoveni, o adunătură de țicniți obsedați de putere: lustruiește intervalul, spală buda cu lama de ras, dezechiparea, culcat, târâș și alte chestii tipice, pe care le cunosc toți cei care au trecut prin falnica armată română.

La început, mă distrez. Sunt calm și detașat, parcă n-aș fi eu acolo, ci un altul, mai fraier. Apoi mă revolt. Nu mai execut nimic din ce vor ei, ba chiar mă bat cu vreo doi. Sunt băgat la arest, trimis să fac gardă sau planton doi, zi de zi. Încearcă să mă supună cu orice

preț. Nu le merge. Mă amenință cu tribunalul militar. Le râd în față. Drept urmare, se încăpățânează să mă toace și mai mărunt. Îmi concep un meniu *gourmet* conținând așa: nesfârșite alergări cu masca de gaze pe figură, săpat de gropi care trebuie astupate ulterior, transportat apa din bălți cu șireturile de la bocanci, flotări cu miile plus multe alte tâmpenii, însoțite de comenzi răcnite, înjurături colorate, ochi injectați și spume la gură.

Singura pată de lumină în tot haosul e șoferul comandantului, care îmi mai ține partea și mă apără de nebuni. În rest, parcă toți au căpiat. Sunt oameni bolnavi, care nu se pot trezi din beția falsei puteri. Inclusiv mincinosul de comandant, care promite solemn, la careul de dimineață, o permisie de o săptămână celui care va reuși, la sesiunea de tragere, să trimită 3 gloanțe în punctul roșu din mijloc, cel de 10 puncte. Sunt singurul din unitate care reușește, așa că a doua zi, la fel de solemn, comandantul ține un nou discurs. E încruntat. Mă felicită într-o doară, apoi zice că uitase, cu o zi înainte, să specifice un detaliu important, și anume că povestea cu permisia nu se aplică soldatului Ușeriu.

Drept urmare, înainte să fiu scos în ghionturi din careu, apuc să le strig în față că mă piș pe permisiile lor, că n-am nevoie de ele, că-s niște nenorociți, și ei, și armata lor de rahat, că le-am demonstrat că-s cel mai bun și că asta îmi ajunge. Această ieșire isterică îi scoate din pepeni în asemenea hal, încât nu voi primi nicio permisie până la liberare. Satisfacția momentului bate însă orele acelea de libertate.

A doua zi, sunt mutat la vreo 40 de kilometri de unitate, la Parincia. Ajung porcar, la fel ca fiul risipitor. Locul se numește GAZ, Gospodăria Armatei Zootehnice. Suntem 9 infractori sub comanda unui locotenent dus cu pluta. Avem 300 de porci de hrănit, curățat și, uneori, de tăiat. Nu trece mult timp și ajungem

la fel ca ei - mirosim ca ei și ne purtăm ca ei. Pe deasupra, puricii și țânțarii ne halesc de vii, prin rotație. Par înțeleși.

Tovarășii mei beau de parcă s-ar apropia sfârșitul lumii. Beau orice poșircă, alcool să fie. Beau ca porcii și se fac ca ei. În frunte cu locotenentul. E un tip trecut de 40 de ani, bine făcut, cu ochi negri și o sticlire dementă în privire. Ziua e mut și întunecat, de parcă ar rezolva în gând ceva ecuație. După-amiaza însă, cam după primele beri, îl apucă. Printre aburii alcoolului, își amintește de onoarea lui terfelită de soldat și de faptul că șefia lui peste porci e un accident nefericit al sorții.

I se trezește instinctul ofițeresc. Se apucă să facă instrucție cu noi. Batem pas de defilare în pământ lutos amestecat cu rahat de porc, salutând cu pieptul scos. Apoi își amintește că unitatea noastră e una de parașutiști. Ne ordonă să sărim de pe cămara de alimente, cu fețele de pernă pe post de parașute. Bețivii mei de colegi râd gros și se prăvălesc în grămadă dezordonată, unii peste alții. E grotesc, dar, între guițături și putoare, totul e cumva disperat și firesc. E ca și cum fiecare dintre noi joacă rolul principal într-o piesă de teatru absurd. Seara, când se trece pe tării și vin contrafăcut, gluma se îngroașă. Locotenentul îl fixează pe câte unul dintre noi, pe rând. Dezechiparea!

Toți știm că urmează faza cu uleiul furat de la bucătărie. Față în față, doar în chiloții lor jegoși, ofițerul și soldatul se dau cu ulei superior de floarea soarelui pe tot corpul. De jur împrejur, noi, ceilalți, privim în tăcere. Sub becul chior din sala de mese urmează o luptă. Mereu după același tipic. Cam o dată pe săptămână, șeful nostru simte nevoia să-și reconfirme statutul de mascul alfa al porcarilor. Nu știe nimeni de unde îi vin ideile astea, dar e clar că sunt pe bază de alcool. Ulterior voi afla că schema cu uleiul face parte din ritualul unor lupte tradiționale turcești și kurde. E o confruntare

bazată doar pe prize și forță brută. Trebuie să-ți imobilizezi cumva adversarul, numai că el alunecă mereu, ca un săpun ud.

E o cleială și o unire cu îmbrățișări îmbăloșate, care, dacă n-ar fi o porcărie masculină transpirată și împuțită, ar semăna cu luptele alea erotice dintre fete tăvălite în ciocolată topită. Pe rând, toți trebuie să-l lăsăm pe *lentul* nostru să ne călărească și să ne supună, altfel a doua zi îl apucă iar instrucția și săriturile de pe cămară. Numai așa se liniștește dobitocul: dacă își înfrânge adversarul în luptă dreaptă, musai dată cu ulei.

E incredibil, dar îmi trece un an întreg din viață așa, suspendat între oameni cu creier atrofiat, confuzi după ieșirea din comunism, prelungind acea tradiție lipsită de sens potrivit căreia armata ar trebui să te facă bărbat. În afară de absurd, abrutizare și multă băutură, toate menite să-l transforme pe om în maimuță sau într-un alt fel de animal, nu prea ai ce să alegi dintr-o armată jalnic echipată, cu armament depășit și tot felul de superiori plini de aere, cu salarii supradimensionate, care s-au îngrășat bine-mersi pe spinarea poporului, ca porcii de la GAZ, frecând menta pe la popote.

Ies zâmbitor și fericit pe poarta de metal cu rulmenți, fără să arunc măcar o privire înapoi, cu sentimentul cu care arunci niște ciorapi jegoși în coșul de rufe. Nu am decât un gând: să plec cât mai departe de țara asta încăpută iar pe mâna nomenclaturiștilor, singurii care se pricep cât de cât la politică și la tehnici sovietice de manipulare a maselor. N-am nevoie de o țară unde minerii bat oameni nevinovați, hoții strigă în gura mare *Hoții!*, corupția își arată deja colții și sloganul fesenist repetat la infinit e unul singur: *Jos, Coposu!* De parcă un singur om ar putea fi rădăcina tuturor relelor.

Sărind granițele ca un cosaș, traversez toată Europa până în Spania, de unde n-ar fi trebuit nici să mă las prins, nici să stau în pușcăria aia de borfași. Îmi zic că, dacă se mai întâmplă accidente de-astea, o să evadez, orice-ar fi. Și ocazia mi se arată mai repede decât mi-am jurat în barbă. Muncesc într-o seră să fac rost de bani pentru avionul de Gran Canaria. Aceste prime contacte cu tot felul de *jupâni*, împreună cu lipsa de experiență în materie de lume interlopă, mă trimit în arest preventiv. Paza, îmi dau seama urgent, e destul de relaxată. La căldura amiezii, vigilența scade. Oricum nu prea ai unde fugi. Doar ești pe o insulă.

După trei zile, când sunt trimis cu gunoiul la containerul de la poartă, nu mă mai întorc. Nu degeaba am studiat curtea în detaliu. Gardul devine o glumă din moment ce unul dintre gardieni și-a parcat mașina roșie prea aproape de el. Aud în urmă un cor de înjurături. Alerg râzând.

În câteva zile voi fi iar pe plajă, în galeria de alba-neagra, jucând teatru și câștigând bani care se întorc la loc în galerie, prin spate. Sparg între dinți gheața unei limonade privind printre gene valurile de azur. Clipa asta ar trebui să rămână așa, încremenită. Totul, absolut totul e posibil.

Șansa de a trăi fericit până la adânci bătrâneți îmi pare mai ofertantă ca largul mării. Doar că o anume întâmplare, cu totul și cu totul ciudată, are să mă arunce pe o traiectorie nebănuită. Noua mea viață, cea de bandit adevărat, e pe cale să înceapă. Dar încă n-o știu. De fapt, nici măcar nu mi-o pot imagina.

Până atunci însă, are loc un alt eveniment straniu, prevestitor de furtună. Trei bistrițeni de-ai mei, trăgători de alba-neagra, se decid să o rupă cu înșelătoria asta și să se reinventeze în America. Nu e ceva neobișnuit, mulți riscă așa. Povestea se complică când mă roagă să-i

ajut, într-o noapte, să intre într-un container din port. Apoi să pun sigiliul la loc. Zis și făcut. Ne strecurăm ca niște umbre, scăpăm de vamă și de poliție. Deschidem cu grijă ușa, să nu facem zgomot. Ne strângem mâinile și gata, îi înghite întunericul. Vaporul lor are pavilion filipinez și merge spre America. Totul pare OK.

Îi ferec în container și pun sigiliul de plumb la loc, fără să știu că îi închid în propriul lor cavou. Voi afla, după câteva luni, că, după ce li s-a terminat mâncarea, au bătut în tablă și au fost scoși la lumină. Unul dintre ei a plătit un bucătar să-l ascundă undeva deasupra hotei. Ceilalți doi au sfârșit uciși cu harpoanele și aruncați peste bord, ca hrană pentru rechini, când mai erau doar câteva sute de kilometri până la coastele americane. Asta fiindcă, la destinație, navele sunt taxate cu o sumă destul de mare pentru fiecare refugiat ilegal găsit la bord. Așa că filipinezii au ales calea maï ieftină: să scape de ei. Unul dintre băieți avea doar 17 ani. Cel ascuns a povestit totul autorităților americane. Familiile lor au primit vize de America și despăgubiri în dolari, dar ce folos?

De fiecare dată când mă gândesc la ei, mă apucă o neliniște profundă. Oare de ce tocmai eu, cu mâna mea, a trebuit să-i închid acolo? E o întrebare care mă urmărește. Mă satur de viața dulce din insulă și mă întorc pe continent, unde schimb țările ca pe ciorapi. Parcă nu mă satur de Europa asta bătrână și așezată, cumva naivă, unde încă se poate trăi bine nefăcând mare lucru. Lucrez sporadic ici, colo, mereu într-o alergare continuă, neliniștit și nerăbdător, fără să adun vreun ban, fără să am vreun scop, ca un bondar fericit care zboară din floare în floare până într-o zi anume, când totul, absolut totul, se termină.

Suntem trei într-o mașină, undeva în Germania. Mergem spre casă. Ca să fim mai eficienți, conducem cu schimbul. La un moment dat, spre dimineață, ieșim de pe autostradă pentru o pauză de mers

la baie. E vară și cald. Soarele tocmai răsare și se arată o nouă zi frumoasă, lipsită de griji. De după toaletă, în contralumină, apare o siluetă. E un tip doar în chiloți, la vreo 40 și ceva de ani, de talie mijlocie, cu chelie și fața răvășită. Pare dus cu capul.

Vorbește precipitat în engleză. Apoi, o dă pe o românească stâlcită, cu puternic accent slav. Cică a fost jefuit. Niște bandiți i-au furat tot: acte, bani, mașină. Crede că erau albanezi. El e sârb și ne imploră să-i dăm ceva haine și să-l ducem până la granița țării lui, că de-acolo se descurcă. Pare o schemă clasică, cum fac ăia care vor să-ți dea un ghiul fals în schimbul unor bani. Ne uităm în jur, nimic suspect. Îl cântărim în tăcere. Omul se jură că spune adevărul. Tremură ușor în răcoarea dimineții.

Nu ne lasă inima să-l abandonăm. Scotocim printre haine și îi dăm fiecare câte ceva. Îmbrăcat, redevine om și pare chiar de treabă. La plecare, ne mulțumește și îmi cere numărul de telefon. Nu există decât telefoane fixe, așa că îi dau numărul de acasă al mamei, convins că e ultima dată când ne vom mai vedea. Îi dau numărul senin, fără să am habar că viața mea va lua un curs neașteptat de pe urma acestei întâlniri.

Trec câteva săptămâni, timp în care o frec prin Bistrița, îndrăgostit de o puștoaică frumoasă foc. Într-o zi, intru în casă și mama, cu o figură severă, în timp ce face clătite, mă întreabă ce măgărie am mai făcut. Nimic, ce să fac? Mama mă bănuiește mereu de tot felul. Cică mă caută niște domni. Par de la poliție, sau chiar Securitate. Sunt jos, în spatele blocului. „Precis ai făcut tu oarece", zice mama.

Cobor. Sprijinind cel mai nou model de Mercedes negru, doi tipi în costume negre, cu ochelari negri, cum au personajele din filmele lui Tarantino, îmi vorbesc într-o engleză minimalistă. Sunt oamenii sârbului în chiloți, necunoscutul din parcare, căruia de

acum încolo îi vom spune pe numele său neadevărat, domnul KA. Cică i-am plăcut. Vrea să se revanșeze. Și-a trimis oamenii să mă întrebe dacă nu aș vrea să devin garda lui de corp. Banii-s buni, condițiile ideale, iar cazarea și mâncarea pe gratis. Ideea îmi surâde. Accept pe loc.

E minunat să ai 20 de ani și să te avânți orbește în marele necunoscut, fără să-ți pese de nimeni și de nimic, ignorând cu superbie toate sfaturile înțelepților, așezaților și fricoșilor pentru care o zeamă caldă, un salariu mizer și siguranța călâie a zilei de mâine, într-o țară nedezmeticită după juma' de secol de comunism, sunt sinonime cu fericirea supremă.

Plec de-acasă uitând un amănunt: în Iugoslavia e ditamai războiul. Unul serios, cu bombe, kalașnikoave, refugiați, violuri, epurări etnice și gropi comune. Iar domnul KA nu mai are inocența proaspătului jefuit, tremurând ca frunza și cerșind un tricou în răcoarea unei dimineți de vară. Dacă ar fi fost vreun contabil la o întreprindere de șuruburi, nu ar fi avut nevoie de 17 gărzi de corp pe o singură tură.

Sunt pe cale să devin unul dintre membrii acestei mici armate colorate și bine antrenate de băieți făcuți, mulți cu mutre de bătăuși și infractori. Voi sta ca o umbră, înarmat până în dinți, alături de frumoasa soție și de fiul domnului KA, urmărindu-le orice mișcare și anticipând orice potențial pericol pe drumul lor către școală, la magazine, prin oraș și mai ales acasă. *I love this job!*

Deși nu prea lasă să se întrevadă, domnul KA e un mare mahăr. Mă primește în casa lui cu un soi de dragoste părintească. Nu trec multe luni și mă simt cumva adoptat în această nouă familie, trăind o nouă viață, ce nu are prea mult de-a face cu restul vieților pe care le-am trăit până acum.

Intru progresiv într-o lume care nu trebuie și nici nu poate fi descrisă în detalii. E o lume din umbră, care nu poate fi văzută cu ochiul liber de către neinițiați. E lumea mahărilor de anvergură, oameni care plănuiesc și execută afaceri despre care e mai bine să taci dacă vrei să rămâi în viață. Această lume, în care banii și băieți cu mușchii lucrați stau aliniați mai ceva decât cetățenii onorabili la casele de marcat din supermarketuri, poartă un singur nume: mafia sârbească. În haosul războiului, când traficul de oameni, combustibil și arme e sinonim cu pâinea cea de toate zilele, mafia sârbească înflorește cum înfloresc cireșii primăvara la Kyoto.

E imposibil de pus în cuvinte saltul de la previzibilul ospătar & bucătar & preparator de carne și legume-fructe la bodyguardul unui domn care înoată, ca șarpele de apă, mereu semeț și la suprafață, prin apele tulburi ale războiului, ale lumii interlope și ale politicii de nivel înalt.

Tot ce pot spune e că, mângâindu-mă pe creștet cu tandrețea paternă de care nu am avut parte în copilărie, domnul KA îmi pune totuși în vedere câteva lucruri de reținut: 1) e bine să fii foarte grijuliu unde și cât de departe privești; 2) e bine să știi când trebuie să închizi ochii; 3) e bine să uiți rapid dacă ai văzut ceva ce nu trebuia să vezi; 4) e bine să știi că trădătorii nu mor niciodată în paturile lor; 5) și e bine să mai știi că, indiferent unde și cât de bine se ascund, vânzătorii vor fi găsiți într-o zi și vor sfârși ca Iuda.

Cu acest prețios pachet de 5 sfaturi la purtător, încerc să îmi văd de treaba mea, să nu ies în evidență, perfect conștient că gheața pe care umblu se poate subția oricând. Inevitabil, văd lucruri pe care mă străduiesc să le uit imediat. Vorbesc și mai puțin decât de obicei și îmi dezvolt o abilitate de prădător de care nu eram conștient. Constat că încep să-mi placă mașinile rapide și armele, mai ales cele de calibru mare. Constat că, la nevoie, sunt gata să trag fără ezitare.

Constat că sunt capabil să fac mult mai multe lucruri decât îmi imaginam eu despre mine, iar asta nici măcar nu mă îngrijorează.

Ba, mai rău, acest stil de viață începe să mă fascineze tot mai tare, cu atât mai mult, cu cât subiectele preferate ale gărzilor de corp nu se învârt în jurul celei mai bune creme antirid, ci în jurul unor fapte în directă conexiune cu lumea interlopă și, implicit, cu mafia. Cine ce bancă a mai spart, și unde? Cât mai costă ultimul model de Kalașnikov? Când vine următorul transport ilegal de combustibil din România? Care e turcul la care poți valorifica bijuterii furate și la ce procent din prețul lor de piață? Cât costă un set complet de acte false, sârbești? Cum se fac? Pe numele unui mort sau după un țăran cam de vârsta ta, care n-o să iasă niciodată din țară?

Acolo, în lumea gărzilor de corp, nu există identități reale: toți au porecle sau nume inventate. Rareori știi de unde vin. Acolo nu există prietenii reale, ci doar tovărășii provizorii, cu un scop, iar scopul ăsta nu poate fi trecut decât la un singur capitol: „Infracțiuni".

Așa intru eu în relație cu Americanul, al cărui nume real îl voi afla abia după ani buni, când un lift select, cu geam antiglonț, va urca lent către camera de judecată unde voi fi invitat de onoare la propriul meu proces. Dar acum, așa ceva pare un basm cu zmei, babe cu mere otrăvite, zâne proaste și feți-frumoși beți rangă. Nu, îmi repet: mie nu mi s-ar putea întâmpla așa ceva pentru nimic în lume, nici în ruptul capului.

Iată o scenă bizară, care spune multe despre această nouă viață a mea. Suntem mai mulți tolăniți pe sofale într-o cameră mare, dichisită excesiv, cu un gust îndoielnic: draperii grele, covoare exagerat de groase, bibelouri și obiecte care nu se pupă defel - doi cocoși de porțelan pe un mileu și deasupra lor, pe perete, o katana de samurai. E casa domnului KA.

Unii își mai amintesc de una-alta, râdem și atmosfera generală e destinsă, de parcă n-ar fi război și în jurul nostru nu s-ar învârti lucruri necurate. Ca și cum așa ar arăta viața normală, de când lumea. Un tip povestește despre o expoziție de diamante, organizată o dată pe an, la Luvru. Ar fi vorba de o sumă uriașă, cam 50 de milioane de mărci. Băieții încep să deraieze. Cum ar fi să? De câți oameni ar fi nevoie? Chestii de-astea. Mâncăm chipsuri și bem limonadă.

Domnul KA intră și el în joc, iar lumea se simte bine. Totul, până când cineva întreabă ce se mai aude de un oarecare S, un tip care a făcut parte din echipă, dar care s-a volatilizat de o vreme. Fără o vorbă, domnul KA bagă o casetă în video. Sonorul e dat la minimum.

Vedem o scenă filmată stângaci, din mână, ce pare desprinsă din armata mea la GAZ, când eram porcar. Se vede o hală mare, cu sute de porci mișunând înghesuiți în boxe, defilând în propriile dejecții. La un moment dat, apar doi tipi cu ochelari negri, precum cei care m-au așteptat în spatele blocului. Târăsc după ei, ținut de picioare, trupul unui om care lasă o dâră roșie pe ciment. Pare împușcat în ceafă. Fără o vorbă, cei doi îl saltă peste gardul boxei și îl aruncă printre animalele care, probabil înfometate în prealabil, se înghesuie deasupra lui. Omul dispare sub râturi nesătule, cozi îmbârligate și spinări de porc care tremură ca piftiile. Scena e groaznică. Și nu e scurtă. Liniștea care se lasă în cameră ține o veșnicie. Până când nefericitul ajunge încet, îmbucătură cu îmbucătură, în burțile porcilor.

Acesta e prețul trădării. Așa ceva i se poate întâmpla unuia care „dă în primire", care povestește ce a văzut. Fără o vorbă, domnul KA stinge televizorul și iese din încăpere. Lecția e edificatoare: oricine,

oricând, poate păți la fel. Nimeni nu mai întinde mâna către bolul cu chipsuri. Nimeni nu mai zâmbește. Ne ducem care-ncotro.

Cum vreau să fie noile mele acte? După un mort sau după un țăran de vârsta mea? Ce întrebare! Nu știu și nici nu contează. Contează că inevitabilul se produce. Lunile petrecute în compania unor bandiți de profesie produc efectele scontate. Ușor-ușor, mă imaginez un fel de erou de film, unde numai băieții răi sunt interesanți și, bineînțeles, scapă mereu.

Americanul insistă să facem echipă. Mai ales că unul dintre colegii noștri ne vinde un pont foarte interesant, cu două magazine de bijuterii vulnerabile, undeva în Austria. E o lovitură ideală pentru doi tineri dinamici, care sunt la început de drum în „meserie" și au un plan bine întocmit. Contra a 5.000 de mărci, devin un onorabil cetățean sârb, cu pașaport, vize, carnet de șofer și tot.

E cazul ca băiatul ăsta timid pe nume Tibi Ușeriu să fie pus o vreme la păstrare. Mă cheamă altfel, m-am născut altundeva, în alt timp. E momentul să încep o viață nou-nouță, cum n-a fost și n-o să mai fie alta.

Mă despart de domnul KA cu o îmbrățișare caldă, convins că soarta ne va readuce, cândva, împreună.

9

Evadările

Spargerile de bănci, mai ales în filme, au un moment inegalabil: când ușa se dă de perete, iar bandiții își pun măștile și scot pistoalele la interval. Acolo, elementul-surpriză e totul. Jafurile, în schimb, sunt trepidante, au ritm, conțin adrenalină și acțiune. Acolo, planul bine pus la punct e cheia.

Evadările sunt, de obicei, mai complicate. Pentru că, pe lângă emoții și spaime de tot felul, includ un element ceva mai neplăcut: rahat. Dacă te uiți la cele mai bune filme cu evadări, toate put de trăznesc a rahat, a canal, a conducte, a zoaie, a pământ. E destul să îți amintești de El Chapo, baronul mexican al drogurilor, sau să revezi *Închisoarea îngerilor*, cu Tim Robbins și Morgan Freeman.

De dragul libertății, oamenii sunt în stare să se târască prin cele mai abjecte locuri cu putință. Să sape, cu lingurița, tuneluri prin care să se strecoare precum cârtițele. Să se bălăcească bucuroși în haznaua pușcăriei. Să facă ani de zile flotări ca, la o adică, să se poată sălta peste un gard de 4 metri cum sari peste o băltoacă, primăvara, în

parcare la *mall.* Oamenii sunt în stare de te miri ce numai să nu stea închiși între patru pereți. Însă puțini scapă basma curată. Puțini sunt cei care nu redevin, mai devreme sau mai târziu, pârnăiași.

Doar că nimeni nu își prea dorește să învețe această lecție crudă. De drogul amețitor al libertății nu se poate lecui nimeni. Tot romantismul bandiților meseriași, care fug de sub nasul fraierilor cu sacii de bani în spinare, se termină atunci când trebuie să se strecoare ca șobolanii, puțind a rahat, spre lumină. Mai rău: romantismul se termină atunci când evadările eșuează, pedepsele se cumulează și durata privării de dulcea libertate crește.

Cele două, jafurile și evadările, sunt condiționate. Ești condamnat să înoți prin jeg și putoare doar după ce ai dat-o în bară și ai fost prins. După ce *„ai căzut"*, cum se mai spune. *Ai căzut* cum cade un brad falnic sub drujbele bârgăuanilor ieșiți la *rărituri* prin pădurile Ocolului Silvic. *Ai căzut* în propria ta cursă cu final neașteptat. Cursa vieții tale.

Plec de la domnul KA cu suficiente informații pentru a sparge cu succes un magazin de bijuterii. Nu sunt singur. La început, pare o piesă de teatru. Eu sunt Mr. White, tu ești Mr. Black, el e Mr. Pink. Nu e chiar așa, dar seamănă. Joaca asta a noastră are ceva din *Reservoir Dogs*, filmul lui Tarantino despre spargerea eșuată a unei bănci, urmată de moartea tuturor membrilor bandei într-o baie de sânge dintr-un garaj. La o astfel de acțiune, numele trebuie să fie fictive, așa e regula. Nu și cartușele de pe țeavă. Alea sunt reale.

Înainte să te apuci de treaba asta, trebuie să te gândești că un jaf armat nu e ficțiune, nu e film artistic, ci e pe bune. Dacă iese prost, nu mai poți trage o dublă. Dintr-o simplă mișcare greșită poți pierde totul, inclusiv propria viață. Cum nu e un joc video și cum

tu nu ai decât o singură amărâtă de viață, ar fi bine să te ții strâns cu dinții de ea.

Planul e cheia. Planul în mare, apoi planul de detaliu. El începe cu identificarea locului. Ore în șir, zile la rând, trebuie să stai cu binoclul la ochi, într-o mașină cu geamuri fumurii, până înveți totul despre locul respectiv. Dacă ai fi polițist, ar fi ca și cum ai merge la muncă, să pândești bandiți. Doar că tu ești de cealaltă parte a baricadei, taman *the bad guy*.

Urmează un filaj prelungit în teren, unde se amestecă la grămadă peruci, mustăți false, bărbi, ochelari de soare și haine ciudate, asta în caz că derulează cineva filmul înapoi și se uită la sutele de ore înregistrate pe camerele de supraveghere din zonă. Ideea e să nu fii recunoscut cu niciun chip. Nici măcar al tău.

Apoi vin rolurile, ca la teatru. Cine e Mr. White și ce face el? Dar Mr. Black? De câte personaje e nevoie ca să se joace piesa? Cine e regizorul? Care sunt ingredientele? Ce arme luăm? De câte mașini e nevoie? Cum trebuie să fie ele? Cine le fură și unde anume le plasează prin oraș?

Care a fost bun la geografie? Eu, nu, că n-am făcut decât să *valorific* sticle și borcane în schimbul notelor de trecere. Avem nevoie de o hartă, trebuie să memorăm locuri și lucruri, să repetăm planul în gând de sute de ori. Apoi vin necunoscutele, imprevizibilul. Ce s-ar putea întâmpla și din ce cauză? Cum comunicăm? Unde stă și, mai ales, ce face fiecare?

Dar potera? Unde sunt plasați polițiștii și în cât timp pot apărea? Simulăm, exersăm, ne pregătim ca pentru examen. Sunăm de la un telefon public și, cu voce speriată, raportăm o spargere exact pe strada unde plănuim să dăm lovitura. Durează cam 8 minute până

când 4 băieți coboară dintr-o mașină cu girofar și încep să cerceteze zona. Ca să fim siguri, repetăm schema asta de două-trei ori, la intervale destul de largi. Ideea e ca, atunci când se va întâmpla cu adevărat, polițiștii să nu se grăbească, convinși fiind că e încă o alarmă falsă. Ca în povestea cu Petrică și lupul.

Dacă cineva își imaginează că e joacă de copii să dai un *hold-up* în plină stradă a unui oraș european aglomerat, se înșală. Dacă nu ții neapărat să mori, trebuie să iei totul în serios, foarte în serios. Să-ți faci temele cu sfințenie, în niciun caz așa cum mi le făceam eu la școală, adică mai niciodată.

Studiem, filăm, facem planul, alegem ceasul și ziua. Lovim. O lovitură e considerată reușită abia dacă, după ce apare la știrile de seară, putem bea liniștiți o bere, felicitându-ne că suntem vii. E important să vedem ce știu despre noi și cum am fost percepuți. Apoi împărțim prada și dispărem o vreme, care-ncotro. *Nice and clean.*

Ai lovit lângă Salzburg și acum ești în Madrid, pe o terasă, mâncând sănătos, la un restaurant scump. Sau în Bistrița, cu iubita din liceu, cea care, ani întregi, te-a crezut un faianțar cinstit, pus să se spetească la vreun nesimțit de patron. Dedublarea e mai complicată decât pare. Trebuie să ai mereu grijă să nu încurci rolurile.

După ce spargem cu succes două magazine de bijuterii, căpătăm încredere și decidem că e timpul să trecem la următorul nivel al jocului. Încrederea e un lucru perfid. Te poate pierde mai ușor decât crezi. De obicei, aroganța merge înaintea căderii. Dar nu are nimeni timp de analize și reflecții. E momentul să ne înmuiem degețelele în adevăratul borcan cu miere: să spargem direct bani. De ce?

Pentru că bijuteriile sunt un lucru al dracului de complicat. Inele cu diamante, ceasuri de aur, lanțuri și brățări - toate au undeva o serie, o urmă, un creator, o sursă. Sunt fotografiate pentru cataloage, se știe cum arată și cineva, undeva, așteaptă ca ele să reapară. E doar chestiune de timp și de răbdare.

Pe de altă parte, valorificarea lor e foarte riscantă. Trebuie să treci granițe, să fentezi vameși și apoi să-i găsești pe unii care, în schimbul aurului, îți pot da bani curați, nu vreun glonte în ceafă. Faza asta e clasică. Ai dat o lovitură mișto, dar, când să umfli potul, te trezești țeapăn, pentru că ăia sunt prea lacomi, vor totul pentru ei. Pericolele și stresul nu fac bine nici la inimă, nici la stomac. În plus, nu poți fi niciodată sigur că intermediarii nu vor cădea și nu te vor da imediat în gât.

Cu ajutorul neprețuitului domn KA, găsim un om de încredere. E un turc care promite să ne valorifice o parte din bijuterii. O parte o îngropăm la loc sigur, la fel cum, altundeva, îngropăm toată recuzita folosită, inclusiv armele. Nu vrei să te găsească potera purtând, pe post de căciuliță, o cagulă frumos rulată.

Turcul e șmecher, cum era de așteptat. Negociem intens, dar nu primim mai mult de vreo 40 % din valoarea reală a bijuteriilor. Măcar avem bani curați și am scăpat de niște metale grele. Cu timpul, din vorbă în vorbă, mai găsim doi oameni care cumpără aur la kilogram. Unul e la Berlin, altul la Viena. Plătesc mai bine, doar că nu sunt de încredere ca turcul, care se teme de mafia sârbească ca de dracul gol. Numărăm banii. Împărțim cașcavalul. Ne despărțim.

Constat, cu vremea, că intuiția mea de a nu intra în mafia din țara vecină și prietenă a fost corectă. Mai bine lup singuratic. Mai riscant, dar mai sigur pe termen lung. Problema cu orice grup

mafiot e că, odată ce i te-ai alăturat, nu prea mai ai cum să ieși. Decât, eventual, cu picioarele înainte.

Lăsăm timpul să treacă, să se așeze lucrurile. E important să vedem dacă ne caută cineva și dacă am lăsat urme. Ne-am făcut bine tema de casă? Am creat cumva un model de lovitură după care am putea fi recunoscuți? Ca să verifici toate astea, trebuie să te afișezi, să stai la vedere, dar, totodată, să fii mereu pregătit să dispari. Treaba asta e stresantă rău.

Un magazin de bijuterii care stă pe loc e una, o mașină în mișcare, care transportă bani, e altceva, un nivel superior. Necesită un plan diferit, o altfel de logistică. Aici e nevoie de un *insider*, de un om care deține informații ce nu sunt la îndemâna oricui. Așa intră în scenă Germanul, un fel de Mr. Pink, fără nume, fără identitate. E adus în echipă de American. Regula e simplă: fără detalii personale, relații de prietenie și socializări. Nu jucăm rummy la sfârșit de săptămână, nu ne emoționăm povestindu-ne reciproc copilăria și nu ne confesăm fără rost. Facem echipă pentru un jaf și atât.

Germanul e *insider* pentru că a lucrat și ca agent de securitate, iar mai apoi în sediul central al unei bănci. Știe traseul banilor și, mai ales, știe unde și cum poate fi scurtcircuitat. E ca și cum ai înțepa o țeavă cu petrol. Ținta noastră e o mașină blindată care transportă banii la o bancă din centrul unui oraș german. E o treabă delicată, așa că planul trebuie să fie perfect, iar tovarășii, de maximă încredere. Greșeli? Nici nu se pune problema!

Problema e că, într-un astfel de joc de-a hoții și vardiștii, nimeni nu e de încredere, nici măcar tu. Nu poți intui ce o să faci sub presiune, cum o să procedezi dacă se dă totul peste cap și dacă, de exemplu, cineva se apucă să tragă. Și, mai ales, nimeni nu știe cum

va reacționa dacă va ajunge la poliție, torturat și șantajat, pentru a fi stors de informații cu privire la colegi.

Stabilim, așadar, noua lovitură. Timp de luni întregi, desenăm planul. Ne ocupăm de logistică. Filăm. Avem stații și căști în urechi, ca să putem comunica la distanță. Germanul aduce în poveste detalii foarte importante, cum că mașina cu bani e însoțită de doi agenți înarmați, plus șeful de tură al lanțului de magazine de unde provin casetele cu bani. Și că mașina, deși blindată, e una comună, ca să nu iasă în evidență. Mai aflăm că șoferul e *punctul fix*, cel care are ordin să nu coboare de la volan, ci să demareze imediat ce apare ceva suspect.

Germanul va fi omul de sus, iar eu și Americanul, oamenii de jos. El va sta undeva la etaj, în podul părăsit al unei clădiri, la care se ajunge pe o scară de incendiu. De acolo, va privi totul prin binoclu și ne va comunica prin stație ce și cum, fiindcă noi, de jos, n-o să vedem nimic. Noi vom aștepta într-o pivniță plină de igrasie, pe care am identificat-o din vreme, iar când va apărea mașina de bani, vom ieși ca din pământ, la semnalul lui. El va fi ochii și urechile noastre, alarma noastră, îngerul nostru păzitor. Dacă greșește și nu ne dă informații absolut precise, suntem haliți.

Furăm din vreme trei mașini. Pe una o luăm cu noi, a doua ne așteaptă pe o arteră circulată, iar pe a treia am lăsat-o într-o parcare, pierdută printre alte sute de mașini. Avem un plan foarte elaborat pornind de la întrebarea: *ce se întâmplă dacă?* Dacă suntem urmăriți, cum abandonăm prima mașină și unde? Unde mergem cu a doua? Cum ajungem la a treia? Dacă e să ne despărțim, cine ce mașină ia? În ce direcții o ia fiecare, cum și unde ne întâlnim pe urmă? Detaliile cele mai dureroase se referă la reacțiile în cazul în care vreunul dintre noi cade sau e împușcat. E situația la care e foarte greu de răspuns. Acolo poate să se termine totul și nimeni nu

concepe acest scenariu ca fiind posibil, așa că sărim peste întrebarea asta încuietoare.

E greu să-ți imaginezi toate aceste ecuații într-o lume în care telefoanele mobile nu au ajuns pe toate gardurile, ci sunt, încă, niște rarități pentru oameni cu bani. Acest lucru complică lucrurile, dar, pe de altă parte, te și protejează, fiindcă nimeni nu poate intercepta nicio convorbire. Detaliile planului perfect sunt atât de importante, încât punerea lor la punct durează luni în șir. Totul până într-o bună zi, când ne declarăm pregătiți și gata de joacă.

Astfel, pe la ora 4 după-masa, într-o banală zi de joi, un tânăr înalt și subțire, cu ochi albaștri și figură de bibliotecar, stă în fața unui geam cu binoclul la ochi, așteptând o mașină. Doi tipi atletici, care și-au tras deja cagulele pe față, așteaptă cu armele încărcate un semnal ca să iasă dintr-un subsol igrasios, printr-un chepeng, direct pe trotuar.

Mașina de transport, o dubă comună, dar blindată, parchează cu spatele în dreptul unei uși de metal încastrate în zid. Zidul aparține unei bănci. Ușa se deschide și, pe un plan înclinat, tot din metal, casetele cu bani alunecă frumos direct în seiful închis pe dinafară cu cifru. Sau, mă rog, ar trebui să alunece. Dar nu e cazul. Aici intervine scurtcircuitul. Surpriza. Băieții răi au scris alt scenariu.

Doi indivizi cu măști negre apar de nicăieri urlând și amenințând cu pistoalele între cele două uși deschise: a mașinii și a băncii. Oamenii de securitate înțepenesc cu mâinile ridicate la ceafă, la fel șoferul care privește drept înainte și strânge de volan până i se albesc încheieturile.

Pe trotuar, pe burtă, ochelaristul care însoțește convoiul pare mort de frică. Pe planul înclinat nu alunecă nimic. Oamenii din burta

clădirii așteaptă cu ochii-n soare sosirea banilor. Doar că, astăzi, banii au alt traseu.

În câteva secunde, în numai câteva secunde, cei doi tipi mascați dispar după colț, fiecare cu o casetă de bani grea ca naiba. Până să se dea alarma și să apară polițiștii, BMW-ul negru rulează departe, încadrându-se în limita de viteză și oprind regulamentar la semafoare. Nici urmă de sirene și de girofaruri colorate. Mașina a doua e abandonată direct. În următoarele zile, agenți ai primăriei o vor găsi, probabil, cu parcarea neplătită. Apoi va fi identificată ca fiind furată. Amprente nu se vor găsi.

Băieții răi fac schimbul direct cu mașina a treia, un Audi aflat în parcarea aglomerată a unui *mall.* Transferă casetele în portbagaj, atenți să nu lase nimic în urmă, apoi dispar zâmbind larg și privind încrezători prin ochelarii de soare fumurii, neapărat de firmă.

După fiecare lovitură, trebuie să spargem casetele, care au cerneală încastrată în pereți. Dacă nu ești atent, poți compromite toată lovitura într-o secundă, fiindcă banii pătați devin inutilizabili. Se poate da o singură gaură prin care să se scurgă cerneala: doar într-un anume loc, într-un anume fel. Ai nevoie de sculele potrivite. E o știință întreagă. Azi, detaliile se află ferecate în arhivele tribunalului dintr-un cunoscut oraș european, unde colectează praf, așteptând să expire.

Dăm trei astfel de spargeri, cu mici variațiuni pe aceeași temă. Mi-ar plăcea să zic că în urma lor ne umplem de bani pentru pensie, dar nu e tocmai așa. Mereu ne gândim la lovitura cea mare. Care e următoarea și următoarea. Pe măsură ce crește îndrăzneala, sporește și pericolul. Pe măsură ce sporește pericolul, totul ajunge pe muchie, mai ales în materie de violență. Armele sunt tot mai multe și lovitura se lasă cu gloanțe, care încep să zboare aiurea,

prin oraș. Nu ne mulțumim doar să amenințăm, ci acum tragem în mașini, ca să impresionăm. Un om e rănit grav și asta ni se va pune în cârcă drept tentativă de omor.

Deja suntem vânați serios. În loc să ne liniștim, în loc să ne dăm la fund pe vreo insulă exotică, jucând alba-neagra doar așa, de dragul amintirii, ne plimbăm ca niște dive, în automobile rapide, prin mai multe capitale europene. Fiecare trecere de graniță presupune un risc. De obicei, după împărțirea banilor, pe mine mă așteaptă un om al domnului KA, care mă trece în Serbia, la loc călduț. E conectat cu oamenii din vamă, care sunt plătiți gras să închidă ochii. Onorabilul cetățean sârb, adică eu, se întoarce acasă periodic, în vizită. Nimic anormal.

Totul merge bine. Banii înseriați îi spălăm în tranzacții cu mașini de lux, cumpărând, culmea!, aur sau jucând la cazinouri. Germanul are un om al lui la casierie care, contra unui comision de 20% din sumă, ne dă bani curați. Ei bine, chiar aici, la cazino, se întâmplă lucrul acela de care ne era frică. Ni se înfundă simplu, tot ca-n filme: ghinion combinat cu aroganță și prostie.

Germanul și Americanul au aceeași slăbiciune: drogurile. Degeaba le-am spus, de atâtea ori, că, pentru ce facem noi, e nevoie de o minte care să rămână lucidă tot timpul. Nu poți să te afli pe fugă cu mintea-n ceață. Ei, nu și nu. Că prea exagerez. Așa că, uneori, se mai scapă. De obicei, în cele mai riscante momente.

Un polițist sub acoperire care joacă la ruletă îl prinde pe German că are la el o sumă suspect de mare în *cash*. Greșeală! Și prostie! Urmează un mandat și o percheziție acasă. Îi descoperă bani înseriați, provenind din ultima lovitură, ascunși în anvelopele de vară din garaj. Urmează șantajul clasic, cu despărțirea de soție și cu trimiterea copilului mic la orfelinat. Apoi vine negocierea, cu

diminuarea pedepsei la minimum în schimbul devoalării celorlalți membri ai bandei. Dacă era în Sebia, îl haleau porcii ăia din video. Dar nu e. Norocul lui.

Bineînțeles, se jură că noi am pus totul la cale, că el a stat doar de șase. Cerșește clemență și primește o pedeapsă ridicol de mică. Așadar, rămânem de prins doar eu și Americanul, dați în urmărire generală internațională prin Interpol. În ziare și pe sticlă apare mecla mea, ca șef de bandă periculos, laolaltă cu recompensa pentru pielea noastră, care crește ca aluatul.

Urmează un *intermezzo* simpatic, cu un arest de trei zile în Bistrița, plus altul de 30 de zile la București, chiar lângă Ambasada Germaniei. Acolo stau în cameră cu Americanul, timp în care ne cunoaștem și noi ceva mai bine. Ce folos? Nu ne mai leagă nimic, fiindcă aici, în arestul preventiv, nu e nimic de jefuit. După care, din lipsă de probe și de mărturii, fiindcă noi negăm totul cu vehemență, suntem eliberați. Avocatul nostru s-a și jurat că așa se va întâmpla.

Americanul o taie rapid în raiul generos al domnului KA, care e pe punctul de a se retrage din afaceri, deoarece fratele lui tocmai a fost lichidat în stil mafiot. Nu știu cum - voi afla ulterior -, dar Americanul își face rost de un bilet de avion sub o nouă identitate și pleacă în Statele Unite. Va cădea acolo la un moment dat, taman când se obișnuise cu ideea că a scăpat. Cel mai nașpa. Va cădea după mulți ani, când eu deja mă voi fi săturat de pușcărie până peste cap. Iar noi doi n-o să ne mai vedem niciodată. *Farewell, Mr. Black*.

Începând din acest moment, lumea devine brusc neîncăpătoare pentru mine. Mersul normal devine o alergare continuă. Cursa de anduranță a propriei mele vieți se derulează cu o viteză prea mare ca să-i pot rezista fără să mă prăbușesc de oboseală, într-o bună

zi. Tempoul e prea susținut. Parcă e un film de aventuri dat cu repezitorul. Secreția de adrenalină se mărește.

Începe rătăcirea cea mare prin hățișul acestei Europe bătrâne și cândva generoase, acum o mătușă bogată și zgârcită, care miroase grețos a lavandă și care-i șterge pe toți din testament, hotărâtă să ducă averea cu ea, în mormânt.

Ca fugar, ești oriunde și nicăieri. Într-o continuă mișcare, ai senzația acută că oricum nu te afli unde trebuie. Ai tot felul de iubite, prin diferite țări, care vor cam același lucru: să devii soț credincios, tătic dedicat, devreme acasă și, dacă se poate, mereu plin de bani, indiferent de unde ar proveni ei. Ai prieteni, dar, de fapt, nu-i ai. Vorbești cu oameni, dar îți măsori fiecare cuvânt, să nu scapi vreun porumbel necurat. Peste toate, trăiești într-o frică permanentă, care bâzâie discret în fundal ca motorașul de la frigider. E frica cu F mare.

Apoi, în martie 1998, se întâmplă ceva neașteptat. Sunt pasagerul taciturn al unui taxi pe o rută foarte comună, Viena – Budapesta, printre păduri vaste și dealuri perfecte, care adăpostesc pășuni și ferme austriece lipite de pante abrupte. Nimic nu prevestește controlul excesiv de serios al vameșilor. Gradul de securitate e ridicat dintr-o pricină oarecare, probabil o alertă de trafic de droguri. Asta înseamnă să cazi în cel mai prost moment în cel mai nepotrivit loc.

Deși nu e prima dată când trec pe aici, acum li se pare ceva suspect la pașaportul meu. E fals, bineînțeles. E destul să mă amprenteze pentru verificare, ca să mă găsească dat în urmărire generală prin Interpol. Sunt reținut. Oare aici se termină totul? Așa? În biroul ăsta banal mirosind a fum de țigară, sub un calendar cu gagici dezbrăcate, la masa asta pe care un rest de cafea se sleiește într-o

cană roșie? Nu-mi vine să cred că eu, tocmai eu, sunt cel care joacă în acest film de doi lei.

Oamenii sunt politicoși, dar nu mă scapă din ochi. Ba chiar mă privesc cu un pic cu teamă. Un polițai cu pistol-mitralieră se pune frumos pe un scaun, lângă ușă. După două ore apare un tip în civil, de la Interpol. Deodată, viața mea ia un curs pe care nu mi-l puteam imagina în urmă cu trei ceasuri. Și nu mă pot împăca defel cu povestea. Sunt ținut trei zile la Linz, în arestul poliției. Sunt chestionat despre magazinele de bijuterii. Neg totul. Sunt întrebat despre mașinile băncilor și despre casetele cu bani. *Nooo, nu eram eu.* Eu eram acasă la Bistrița, n-aveam cum. Puteți întreba vecinii. Chiar și pe L, iubita mea naivă, care mă crede muncitor în construcții.

Sunt încătușat și mutat ca o mobilă într-o pușcărie serioasă, de-aia cu gardieni, mese la ore fixe, program, sârmă ghimpată și ziduri înalte. Miroase a permanență. Oamenii se pregătesc să mă extrădeze în țara vecină, unde ar trebui să fiu pus sub acuzare pentru cele trei jafuri armate.

Timp de vreo șase săptămâni, împart camera cu un traficant de persoane, un țigan borfaș cu care nu am nimic de împărțit. În primele zile nu vorbim mai deloc. Apoi vine dușul rece: realizez cu groază că nu suntem atât de diferiți. Doar preocupările diferă. Și, eventual, gusturile în materie de îmbrăcăminte, muzică și gastronomie. În rest, mai nimic. Într-un cuvânt, suntem o apă și-un pământ: infractori de drept comun, victimele propriilor noastre iluzii și aroganțe.

Îmi vine să mă dau cu capul de pereți. Imaginea asta de pușcăriaș în straie cenușii nu se pupă defel cu cea din capul meu. Eu sunt altfel: un tânăr simpatic, agil ca Van Damme, timid, dar totuși adorat

de fete frumoase, care are viitorul înainte. Încet, în mintea mea se strecoară ideea că trebuie să scap cumva de aici, să evadez.

Începe o perioadă de studiu aprofundat al locului. Și de memorat lucruri, cum ar fi: orarul după care se schimbă gărzile, posibilele vulnerabilități, zgomotele de dincolo de zidurile închisorii, geografia interioară și exterioară, arhitectura, plus milioane de alte detalii importante.

Descopăr că am o minte analitică destul de ascuțită. Plus un spirit de observație foarte dezvoltat. Păcat că le-am folosit la jafuri armate și nu la ceva mai bun. Acum, însă, nu e timp de regrete, ci de un plan bun, care să mă scoată din celula asta nenorocită. Colegul meu de celulă turuie întruna verzi și uscate, să nu tacă, iar eu îl privesc ca prin sticlă, gândindu-mă numai și numai la plan. Când suntem scoși la plimbare în curtea închisorii, studiez, aprofundez, îmi imaginez. Într-un cuvânt, sper. Evadarea îmi umple mintea ca un gaz, se strecoară în fiecare cotlon și îmi ocupă zi și noapte.

Vulnerabilitatea cea mai importantă, de unde pleacă totul, e o schelă ridicată pentru renovarea zidului exterior, care e'enorm. Are cam 6 metri. Între el și curtea închisorii e un spațiu tampon, ca un fel de grădină, apoi un alt gard din plasă cu sârmă ghimpată, despre care se spune că ar fi electrificat. Nu e. E doar un mit din filmele cu lagărele naziste, sunt convins.

După vreo săptămână de studiu, duhurile lui Van Damme și Chuck Norris, eroii mei, se trezesc la viață. Am o revelație: dacă, într-o clipă de neatenție a gardienilor, aș urca pe burlan până la etajul al doilea al clădirii, aș putea trece pe sub ferestre, pe o ieșitură din zid, ținându-mă de gratii până la colț. Iar de acolo, dacă aș fi un super-acrobat, cu un salt spectaculos, mai degrabă un zbor, aș putea sări fără să ating primul gard, cel cu rotocoale mari de sârmă

ghimpată, și aș ateriza în grădina de zarzavat, făcându-mă una cu sfecla.

De acolo, dacă nu mi-am rupt nimic și n-am murit, vorba poetului: *deschisă-i calea*. Mai e doar un zid de trecut. Mișcarea trebuie făcută rapid, până nu se trezesc ăștia să mute schela. Dacă o mută, s-a zis. Un zid de 6 metri îl poți sări doar dacă ai arcuri la picioare ca un personaj din desene animate.

Dar dincolo? Dincolo, în lumea largă care mi-e atât de dragă, din care am fost smuls atât de brutal și unde vreau să mă întorc degrabă, acolo ce-o fi? De sus, dintr-un birou unde am fost dus la interogatoriu, am scanat așa: o parcare, un cartier de case, o cale ferată și câteva clădiri industriale. Am memorat totul, harta mi-e clară, la fel ca orarul trenurilor, pe care le ascult zi și noapte. Dimineața, pe la 6, vine un marfar, căruia îi scârțâie frânele și se oprește cu zgomot, ca-ntr-un zid. Planul e clar, urmează împlinirea lui, punct cu punct, așa cum am repetat deja în minte de zeci de ori.

Ziua de grație e 13 mai 1998, Ziua Domnului, duminica. E ziua când oamenii sunt anesteziați, cu gândul aiurea, iar unii au simțurile tocite după cheful de sâmbătă seara. Orașul nu s-a trezit de-a binelea. Clopotele încep să invite păcătoșii la procesiunea spălării păcatelor și a transformării lor, din nou și din nou, în inocenți. E 8 jumate. Țiganul meu încă sforăie, făcând pereții să vibreze. Băi, cât poate dormi omul ăsta! Pe marginea patului, cu capul în palme, repet totul pentru a nu știu câta oară. Peste o jumătate de oră vom fi scoși la plimbare. Cu un pic de noroc, țiganul meu va rămâne fără coleg de cameră.

Totul se desfășoară cu repeziciune, exact după scenariul imaginat. E suficientă o clipă de neatenție a gardienilor, care se trag într-un colț,

la o țigară. Rup discret rândurile, escaladez burlanul ca o pisică, fac vreo 15 pași pe rama etajului doi, prin dreptul geamurilor deținuților, și execut acel salt miraculos, de care, sincer, nu mă credeam capabil decât în visurile cele mai roze. Aterizez pe moale în grădină, fără să ating sârma ghimpată, fără să-mi rup gâtul, rostogolindu-mă de câteva ori să atenuez șocul. Țâșnesc spre schelă, în timp ce în urma mea se aude un fluierat ascuțit. Urc zidul cu viteză și aproape nici nu bag în seamă sârma ghimpată de sus, care îmi sfâșie palmele. Sunt atât de plin de adrenalină, încât aș trece și prin foc, numai să redevin liber. De sus, de pe zidul înalt, dincolo de care nu puteam bănui ce este, sar direct pe capota unei mașini. Se îndoaie cu un bubuit.

Trec strada și dispar înspre parcarea goală a magazinului care urmează să se deschidă abia la 10. Planul meu e riscant. Nu am de gând să fug ca un disperat prin oraș, în straie de pușcărie, ci să mă ascund undeva, aproape la vedere. Mereu am fost convins că, dacă vrei să ascunzi ceva, nu ungherele întunecoase sunt cele mai bune, ci locurile evidente, aflate cumva sub nasul tău, în lumină. Scot un capac de canal, intru, îl trag după mine și mă cufund fără jenă într-o apă plină de zoaie, care mai conține, cum era de așteptat, rahat. Așa, ca în filmele bune.

Noua mea locuință pute ca dracul, dar măcar am o șansă. E ora 9 și un pic. Nu trece mult și aud pași, o alarmă, sirenele mașinii de poliție și lătrat de câini. De câteva ori, la intervale de câteva ceasuri, simt cum amușină câinii pe deasupra. Atunci trag aer în piept și mă scufund încet, ca un submarin. Îmi țin respirația și le mulțumesc în gând rahaților dragi care plutesc pe deasupra, fiindcă ei pot zăpăci orice miros de copoi.

Ca norocul, nimănui nu-i trece prin cap să ridice capacul. Cred că nu-și imaginează că un evadat poate avea tupeul să se tupileze

la numai 300 de metri de zidul închisorii. Probabil mă caută prin tot orașul până obosesc. Sau poate cred că am avut un om afară, care m-a preluat imediat, cu o mașină. Voi afla ulterior, din ziare, că, într-adevăr, ei așa cred. Ba chiar, ca să-și mai oblojească rănile de imagine, afirmă că sunt un fel de Superman antrenat de fosta Securitate, fiindcă pare inimaginabil ca un deținut să dispară într-un minut din curtea unei pușcării serioase, chiar de sub nasul gardienilor, plutind, de la etajul doi, peste ditamai gardul de sârmă ghimpată.

Spre după-amiază, e clar că se cam lasă păgubași cu vânatul. Prin găurile capacului meu văd cum se lasă seara, apoi noaptea, apoi văd câteva stele. E frumos să vezi stelele, chiar și dintr-un astfel de ascunziș. Aștept cu răbdare zorii, deși sunt pe punctul de a îngheța de frig. Rănile de la mâini mă dor, pielea mă ustură groaznic de la atâta stat în apă și cred că put ca un hoit, dar nu-mi pasă. Sunt liber. Am evadat. Sunt fericit. Ce simplu e să fii fericit!

Soarele răsare la 7. Aștept cuminte să se facă în jur de 5, momentul acela dulce când oamenii visează frumos, nu sunt pregătiți să înfrunte o nouă zi și nu și-ar părăsi pentru nimic în lume așternuturile calde.

Încet, cu mișcări lente, îmi iau rămas bun de la mica mea garsonieră de rahat, pun capacul la loc și o tulesc spre gară, lipindu-mă de ziduri ca o umbră. E frig, tremur de oboseală, de foame și emoție. Măresc pasul. Alerg. O tai prin tufele de lângă calea ferată până la un semnal, și acolo aștept să vină marfarul meu de 6. Și vine. Oprește. Urc repede în el. Transportă mobilă. Intru într-un dulap. Moooamă, ce-o să le mai put a canal ălora de la magazinul de mobilă, în *showroom!*, îmi zic în gând, înainte de a adormi lemn, legănat de sunetul egal al roților pe traverse.

Merg mult și bine, iar a doua zi, trenul e tras într-un fel de depou. Separă vagoanele pe rând și le duc la descărcat. E timpul să mă despart de garsoniera-dulap și de trenul meu de ocazie. Dispar înainte să mă întrebe careva cum mă cheamă. Întrebarea e – unde mă aflu? Văd o limbă cumva familiară, cu litere chirilice, pe vitrina unui magazin sătesc. Să fi ajuns în Rusia? În Ucraina? Cam greu de crezut. Un marfar nu e rachetă. După o vreme, mă dumiresc. Sunt în Serbia, la vreo 20 de kilometri de Belgrad. Nu se putea ceva mai frumos. Domnul KA e un liman generos la care mereu pot trage. Doar e tatăl meu de împrumut, gata oricând să tragă un chef pentru fiii lui risipitori, printre care, iată, mă număr.

Urmează câteva săptămâni în care sunt oblojit, hrănit, răsfățat. Redevin om. Pielea crăpată mi se vindecă încet. Mă simt ca într-o mare familie. Poveștile pe care și le deapănă, ca de obicei, infractorii se reiau de unde le lăsasem. Domnul KA întreabă: *Cum vreau noile acte? După un mort sau după un țăran care n-o să plece niciodată din țară? Lasă, nu te stresa, le plătești când poți, avem încredere. Da, pentru tine, dragul meu, prețul a rămas același: 5000 de mărci toate, cu vize și ce-o mai fi.*

Totul se repetă în buclă, ca un disc stricat. Îmi amintesc ca prin ceață că am fost în pușcărie, că undeva, într-o altă țară, am îngropat arme, aur, bani. Îmi amintesc de mama și de fratele meu, Alin, și mi se face dor de munții din țara mea. Bineînțeles, îmi amintesc de felurite iubite, care mă așteaptă. Pentru că mă stresează vămile și granițele, domnul KA aranjează să trec Dunărea în România, cu o barcă, noaptea.

Reapar la Bistrița la fel de zâmbitor, parcă și mai încrezător în forțele mele. Glonțul mi-a șuierat pe lângă tâmplă, dar nici vorbă să-mi strice freza. Nici gând să mă cumințesc. Iubitele mă întreabă pe unde am umblat. *Ei, și voi, am fost cu treburi.*

Nu trece mult și iar am furnici pe talpă. Mi se pare că aici sunt în pericol. Ce-ar fi să o tai o vreme la Firenze? Acolo, domnul KA are un soi de refugiu, la o podgorie special amenajată pentru fiii săi risipitori. Acolo ne putem preface cu toții în vieri, pasionați de vin și degustări, nu? Sau mai bine la Roma? La Madrid? Sau la Paris? Acolo am o prietenă simpatică. Mă așteaptă. Și, astfel, marea alergare de-a lungul și de-a latul Europei reîncepe.

Totul e de vis până într-o nouă zi neagră, când se petrece o întâmplare similară celei de la granița austriacă. Trăiesc un fel de lună de miere pe lângă Paris, la o iubită mai veche, care are doi prieteni, o familie tânără. Vor să ajungă în Italia, la muncă. Sunt sărmani, nu au bani nici de transport. Cum eu sunt cam plictisit și m-aș duce până la Roma, decid să-i iau cu mine pe gratis. Am o mașină brici, bineînțeles furată. Acte false pe numele unui mort.

E iarnă și aleg să trec printr-o superbă stațiune de schi, una dintre cele mai vechi din Franța. Se cheamă Montgenevre. Toată zona aceea din Alpi, unde altitudinea maximă e de 2.500 metri, e legată de cea italiană și cuprinde vreo 400 de piste cu diferite grade de dificultate. Pentru că îmi plac munții și pentru că, în general, știu că vameșii din stațiunile de schi sunt mai puțin vigilenți, fiindcă traficul e intens, îmi zic că va fi bine. Nu e. Controlul, dintr-unul de rutină, devine plin de zel. Îmi dau seama de asta când în față mai am doar trei mașini și e tardiv să ies din rând. Mă simt ca o oaie băgată în strungă. Nu e loc de întors. Rămân calm.

Trecem cu bine de vama franceză, dar nu și de cea italiană. Ghinionul cel mare e că unul dintre vameși e sârb de origine. Îmi pune câteva întrebări. Eu, nimic. Încerc să-i explic în italiană că, de fapt, sunt din Banatul sârbesc și că, acasă, vorbesc limba română. Totul devine și mai suspect. Începe purecatul. Cei doi tineri care mă însoțesc sunt înspăimântați. Ei mă cred ceva faianțar cinstit,

n-au habar că eu merg în Italia doar ca să vând mașina asta scumpă. Și să-mi mai zăpăcesc urmăritorii, să nu cumva să se plictisească.

Când vameșii confruntă seria motorului cu actele mașinii, se prind că e furată. Cei doi sunt lăsați în drum, cu bagajele lângă ei, în timp ce eu sunt băgat în arestul vămii. E sâmbătă. Luni va veni poliția să verifice ce e cu mașina, să-mi ia amprentele și să verifice lista de fugari internaționali. E groasă. Asta înseamnă că iar trebuie să păcătuiesc, evadând în sfânta zi de duminică. Nu e vreme de pierdut. Sunt băgat într-o boxă cu gratii, ca-n filmele americane, alături de niște marocani înfrigurați, care au fost arestați pentru trecerea ilegală a frontierei.

Norocul meu e că vorbesc fluent italiană și că gardienii sunt niște bețivi veseli, care au chef de povești cu cineva nou. Pe nesimțite, ne împrietenim. Zâmbetul meu profesional le câștigă încrederea. E duminică seară și, de plictiseală, băieții beau vin.

Apoi, unul dintre ei face acea greșeală pe care o aștept de două zile. Când ne aduce tăvile cu mâncare, nu se mai obosește să închidă zăvorul. Lasă ușa întredeschisă, ca să culeagă tăvile mai ușor când terminăm noi haleala. Doi gardieni ies la țigară. Nu-și pot imagina ce urmează. Privesc în jur ca un prădător și mă ridic încet. Marocanii mei se prind. În câteva secunde, trecem de-a valma prin biroul paznicilor. Omul de la masă îngheață cu mâna pe paharul de vin. Ceilalți, când ne văd dând năvală, paralizează pentru câteva secunde. Destul cât să ies pe un hol, unde e un geam. Îl deschid și zbor în noapte, spre pârtia de schi. Doar câteva sute de metri mă despart de o pădure de brad.

Lucrurile iau apoi o viteză amețitoare. În urmă se aud voci precipitate și un foc de armă. Apoi se turează motoarele de *snowmobile*. Trag cu trasoare, ca să vadă în beznă. La ceva distanță de mine, niște

umbre întunecate se deplasează cu repeziciune, urmărite de un *snowmobil*. Sunt marocanii mei, care sprintează de mănâncă pământul îndreptându-se tot spre pădure, la loc de verdeață. E ca la revelion. Trasoarele luminează cerul, gloanțele șuieră și farurile mătură pârtia de schi. Se aud amenințări. Mai lipsesc pocnetele dopurilor de șampanie și numărătoarea inversă a secundelor.

În depărtare miaună o alarmă. Parcă am mai auzit chestia asta. Parcă am mai trăit emoția asta de a fugi ca un disperat spre libertate, cu inima în gât. Trec printr-o pădure ce desparte două pârtii. Aleg din nou șmecheria cu ascunsul la vedere. E riscantă, dar eficientă. Forțez un geam și mă strecor într-un fel de beci de ciment din clădirea telegondolei.

Stau așa, cu urechile ciulite ca un iepure. Adăpostul e ca o celulă din care nu prea ai cum să scapi, o auto-capcană. Doar că polițiștilor nu le trece prin cap să mă caute atât de aproape, ci aiurea. Trec ore și, odată cu noaptea și liniștea, se lasă un frig crâncen. Geaca mi-a rămas în arest. Fac flotări, sar ca mingea și îmi lovesc brațele de spinare ca să nu înghet. Fac asta ore întregi, zâmbind în noapte. E zâmbetul meu de evadat. Nu-mi vine să cred că le-am scăpat iar printre degete, și atât de ușor. Îmi imaginez cum bântuie ăștia, beți, călare pe *snowmobile*, trăgând la trasoare ca niște cowboys ratați. Și cum le înghează mucii marocanilor mei printre brazii care le scutură zăpada sub gulere.

Cumva, greu, de dragul sfintei libertăți, rezist până la ziuă. Când încep să apară schiorii, ies din noua mea garsonieră și mă amestec printre ei. E floare la ureche să fentez bariera și să cobor cu gondola până la baza pârtiei, în oraș. Munții sunt superbi și e o dimineață de luni absolut promițătoare, mai ales pentru un om liber. Noroc că am niște bani în buzunarul din spate al nădragilor.

Iau un mic dejun regesc, întregit de ceaiurile fierbinți pe care le-am visat toată noaptea. Mă încălzesc și încropesc un plan. Fac rost de o hartă. Sunt sigur că mă caută, că va fi plin de filtre și de controale în autobuze și în trenuri. Doar că aleg alt traseu, mai haiducesc, așa. Aleg mersul pe jos, prin tunele, pe pârtii, pe creste, dormind iepurește pe conducte de apă caldă până ajung departe și sunt sigur că mi s-a pierdut urma. Din primul oraș mai acătării, iau un autobuz și dispar fără urmă. Constat că evadez din ce în ce mai ușor. Iar încrederea, încrederea aceea dubioasă în propria nebunie, crește.

Urmează iar o perioadă obositoare de fugar, mereu străin, mereu altundeva decât trebuie, mereu visând să mă așez odată locului. Stau cu niște români într-un cimitir de mașini dezmembrate de la marginea Romei. Curăț via în podgoria fiilor risipitori de la Firenze. Aștept primăvara alături de mafioții sârbi, mimând stângaci munca cinstită, pentru care toți au un profund dispreț, fiindcă e doar pentru fraierii lipsiți de fantezie. Cu siguranță undeva trebuie să dăm marea lovitură, nu-i așa? Cea care să ne asigure o pensie grasă pentru restul vieții.

O iau apoi spre Madrid, călătorind cu trenuri doar noaptea și umblând ziua. Am tot timpul din lume și nu mă grăbesc nicăieri. Important e ca, oricât de mult mi-aș dori să mă așez, să rezist acestei idei periculoase. Când ești pus pe fugă, statul pe loc e sinonim cu moartea. Această mică filozofie de viață are să-mi folosească peste ani, într-un pustiu de gheață numit *6633 Arctic Ultra*.

De la Madrid, plec la Barcelona, dar mă cheamă din nou iubita din Paris. E frumoasă, e bogată și e una dintre primele femei pe care le știu cărând în poșetă ditamai cărămida telefonului mobil. Primele modele sunt și scumpe, și mari. Ea se întoarce în țară, eu plec la Bratislava, iar de acolo zbor la Dublin, la niște tovarăși unde

petrec frumos vreo două săptămâni. Între timp, vorbim vrute și nevrute la noul ei telefon, fără să îmi imaginez că nenorocita asta de tehnologie modernă mă va pierde. Mobilul e pus sub urmărire și copoii sunt acum pe urmele mele, tăcuți și hotărâți ca, de data asta, să mă înfunde cum se cuvine. Și le iese.

La întoarcerea din Dublin, pe aeroportul din Bratislava mă așteaptă patru băieți în civil, cu ochelari negri, fix ca într-un film de Tarantino. Li se alătură doi dintre pasagerii avionului, care au stat permanent cu ochii pe mine. Mă predau fără o vorbă. *Game over.*

Adevărul e că am obosit. Să tot fugi nu e o afacere, decât dacă ești alergător de cursă lungă. Eu (încă) nu sunt. Cursa asta extenuantă, pe care mi-am întins-o cu bună știință și în care, iată, tocmai am căzut, se termină aici. Cumva, era previzibil. Urmează o luuuungă perioadă de meditație, de lectură și de odihnă. Așa, vreo 10 ani. De fapt, cam toată tinerețea de care dispun. Îmi iau în gând adio de la lume.

Doar că povestea mea nu se va termina aici în pușcăria asta din care n-a evadat nimeni, niciodată. Simt în inima mea că ea va putea reîncepe oricând altfel, atâta vreme cât sunt viu. Și sunt hotărât să ies foarte viu din iadul alb cu ziduri groase în care sunt așezat ca un mort într-un giulgiu de satin. Nu sunt nici pe departe un caz clasat. Nu acesta e sfârșitul. Știu, simt, cred.

Deocamdată, însă, totul se derulează cu repeziciune înapoi, până, hăt, acolo, în prima zi a tuturor lucrurilor, când pământul era netocmit și gol, iar Duhul lui Dumnezeu se mișca lejer, plutind pe deasupra apelor.

Deschid Cartea. Pagina întâi. Geneza, capitolul 1. Începutul. Cheia care pornește și repornește totul. Inclusiv viața nevrednicului rob al Domnului, deținutul 2800.

10

Punctul albastru

Rucola, semințe, hummus, salată, pâine integrală, coaptă de mama în cuptor. O felie unsă cu unt de arahide. Bun. Mestec încet, cu măsură. În schimb, beau hulpav, cu înghițituri mari. Apă cu lămâie și un pic de ghimbir. Multă apă. Atât de multă, până urina îmi devine transparentă. Abia atunci se cheamă că ești hidratat cum trebuie. Știu asta din cartea lui Agassi. După meciuri intense, de 3-4 ore, preparatorul lui fizic, Gil Reyes, tipul ăla numai fibră, mereu îmbrăcat în negru, ca un cioclu, nu-l lăsa să meargă la culcare până nu era temeinic rehidratat. De frică, ăsta micu' se executa.

Preparatorul meu fizic sunt chiar eu. Și preparatorul culinar, uneori. Ba, alteori, chiar și cioclul meu personal. Din lecturi și experiențe pe propriul corp mi-am creat un sistem de lucru. E un fel de tortură combinată cu coronițe de premiant la festivitatea de final de an. Tocmai am alergat 49 de kilometri și simt, așa, o sfârșeală plăcută în tot corpul. Unii o numesc *runner's hype*. E un drog sănătos. Cică se eliberează endorfine în tot corpul.

Mie îmi place mai degrabă imaginea cu toate organele corpului așezate frumos, ca spectatorii pe scaune, într-o sală de teatru. Eu sunt pe scenă, stors ca o lămâie, transpirat și fericit. Organele aplaudă frenetic. Vor bis. Îmi mulțumesc, fluieră și mă ovaționează. Sunt eroul lor. Eroul inimii, al ficatului, al rinichilor, al creierului, al mușchilor, al sistemului circulator etc.

De când l-am convins pe Alin să alergăm împreună ture de 10-15 kilometri, tot încerc să-i vând imaginea asta cu organele care îți mulțumesc frumos la finalul fiecărei alergări, dar am impresia că mai mult îl enervez. *„Du-te, mă, de-aici cu rinichii ăia care sar în sus și mă aplaudă! Mă lași?"* Așa zice Alin, aplecat în mijlocul drumului și sprijinit cu brațele pe genunchi, poziția tipică de odihnă a alergătorului. De pe cozorocul șepcii îi cad stropi de sudoare, iar de pe spate, prin tricou, i se ridică la cer aburi în fuioare subțiri.

Nu m-a pus niciun antrenor personal să fug 49 de kilometri prin păduri și văi, nu mi-a ordonat niciun diliu de gradat, eu am ales distanța asta. Puteam chiar să fac un kilometru în plus, să fie o cifră rotundă, dar cui îi pasă de așa ceva? Nu țin evidențe prea limpezi, nu îmi fac publice alergările, e, cumva, o chestie intimă. Încerc să văd turele astea ca făcând parte din cotidian, așa cum oamenii normali își văd de serviciul lor, trăind vieți normale. A mea, recunosc, nu prea e. Chiar, mă întreb, oare o fi fost vreodată?

Într-o zi, tolănit în pat, citesc povestea fascinantă a unui american care locuia undeva la munte. Se înscrisese la un maraton din oraş. A plecat alergând ca să participe la cursa respectivă. A alergat vreo 200 de kilometri, în total. Stau pe spate, cu ochii în tavan, și îmi imaginez cum ar fi să fac și eu așa ceva cândva. Gândul ăsta mi se înșurubează în minte treptat, ca o ispită, ia formă și începe să mă obsedeze. Trec zile. Fac alergări mai scurte, mai lungi, dar nu-mi dă pace gândul că, la un moment dat, aş putea ieși pur și simplu pe

poartă ca să alerg o distanță mare, doar cu scopul de a parcurge un maraton oficial. Mi se pare o idee mișto de tot.

Degeaba încerc să fiu atent, să calc corect cu muchia tălpii, așezând laba piciorului pe pământ de la degetul mic spre degetul mare, cât de discret, fără zgomot, ca o felină. Degeba mă gândesc cum, cu fiecare pas, greutatea corpului meu triplată se suspendă spre cer și apoi cade pe pământ, spre satisfacția forței gravitaționale, tot așa, mereu și mereu, cu fiecare pas. Degeaba mă gândesc la respirație și ritm. Trei pași, o inspirație. Doi pași, o expirație.

Gândul acesta, al marii alergări de dragul unui maraton, îmi tot ciocănește discret la ușa minții, așteptând să-i deschid odată. Fac calcule de kilometri, îmi imaginez trasee, o echipă de suport, mă văd intrând triumfal pe stadion, venind direct de acasă. E fierbere mare în mintea mea nebună. Diferența e că americanul ăla fuge de 20 de ani, iar eu, doar de 5. Or, aici s-ar putea să fie o problemă. Doar că eu sunt prea entuziasmat, fericit chiar, ca un copil care tocmai a primit o jucărie nouă, ca să pun toate detaliile în calcul.

Cel mai mult mă atrage curiozitatea cu privire la mine însumi. Nu am parcurs niciodată mai mult de 120 de kilometri odată. Cum o fi corpul meu după 150? O cârpă? Ce teritoriu virgin se deschide acolo? Peste ce fel de Tibi o să dau? Oare o să-mi placă de el sau nu? Dar cum ar fi să sparg bariera celor 200 de kilometri ai americanului? Chiar, cum ar fi? Constat, cu un drum, cât poate fi mintea omului de ticăloasă. Așa cum pe bețivani îi duce la pierzanie tot scoțându-le cârciumi în cale, din pământ, din piatră seacă, tot așa mă ispitește și pe mine, făcând să răsară, te miri de unde, gândul acela de a deveni alergător de anduranță.

Obsesia mea are cumva nevoie de o validare, de ceva extrem care să îmi confirme că sunt, într-adevăr, pe calea dorită. Și, într-o bună

zi, după săptămâni de frământare tăcută, mărunțită pas cu pas pe potecile mele cunoscute, mi se aprinde beculețul și totul începe să capete contur. Cu fiecare kilometru, planul devine tot mai concret, mai articulat.

De Cluj mă despart cam 170 și ceva de kilometri pe șosea. În aprilie, acolo e Maratonul Internațional Arobs. Startul e de pe Cluj Arena. Cu totul ar fi vorba de 215 kilometri, adică vreo 30 de ore de fugit încontinuu, dacă nu mai mult. Oare cum ar suna planul ăsta? Acum e toamnă. Timp de antrenament ar fi. Și așa, zi de zi, ca un aluat, planul dospește în mintea mea până ocupă cam tot spațiul. Încă puțin și punem de-o pită.

Primul pe care îl întreb e, ca de obicei, săracul Alin. Tot el e și primul care dă ochii peste cap și oftează din toți rărunchii. După el vor urma mulți. E interesant să prezinți o idee aflată undeva la granița dintre nebunie și ficțiune și să privești cum se schimbă oamenii la față pe măsură ce te ascultă.

Unii îți râd în față direct, alții cad pe gânduri, alții zâmbesc ironic, alții se scarpină după ureche, se freacă pe ceafă, se lovesc cu palma de frunte zicând: *„'ai de capu' meu!"*. Câți oameni, atâtea reacții. Teribil ce-mi place jocul ăsta de-a șoca oamenii, de a-i scoate din spațiul lor de confort, de a-i pune să-și imagineze! Îl atragi în aventura ta, provocându-l indirect, pe fiecare dintre ei.

Unii, mai ales cei care n-au alergat vreodată nici măcar după autobuz, sunt foarte senini, te încurajează, te bat pe spate și spun: *Sigur, bagă mare, precis o să reușești.* Alergătorii medii sunt mai rezervați, iar ultramaratoniștii seamănă, în mod curios, cu cei din prima categorie. Zic că da, nu e imposibil, cu condiția să te antrenezi cum trebuie.

Dacă vrei să creezi o presiune pozitivă asupra ta, cred că e bine să începi să bați toba, să spui în jur de intențiile tale, la fel ca aceia care vor să se lase de fumat și au nevoie de susținerea prietenilor. Ca martori, ei te pot ajuta să nu cazi, asta dacă țin la tine cu adevărat. Așa și eu. Nu mă sfiesc să povestesc despre intenția mea și, în paralel, să desenez un plan de antrenamente destul de dur. Treaba e riscantă, fiindcă presupune alergare pe o șosea națională, bătut de curenții tirurilor și amenințat de șoferi neatenți. Echipa de susținere e foarte importantă. Alergând, derulez în minte oameni posibili, imaginez scenarii, mă gândesc la detalii.

Sună ciudat, dar, pe undeva, seamănă cu punerea la punct a unui jaf armat, unde amănuntele contează mai mult decât planul larg. Constat că pot aplica lucruri uitate, din trecut, la o idee dintr-o cu totul altă sferă, la care nu m-aș fi putut gândi vreodată.

Luni întregi mă antrenez nebunește făcând ture de 30-50 de kilometri, nu de puține ori pe marginea șoselei, uneori chiar și noaptea, la frontală, ca să văd cum e. Nu e nici bine, nici distractiv, ba, pe alocuri, poate fi înfricoșător de-a dreptul. Un șofer distrat sau obosit te poate mătura oricând de pe șosea, chiar dacă ai pe tine becuri cât pentru un pom de Crăciun.

Reușesc să calc pe marginea asfaltului și să-mi luxez glezna stângă. Cu pungi de gheață în pat, meditez la decizia mea. Ca prin fisura unui baraj de acumulare, în minte îmi năvălesc îndoieli, îngrijorări și spaime ce mă scaldă în valuri de sudoare rece. Nivelul de stres crește, dar sunt hotărât să nu fac nici măcar un pas înapoi.

Capacul îl pune, într-o dimineață, o știre la radio care mă trezește mai brusc ca o găleată de apă rece turnată-n cap. Îmi aud rostit numele și promisiunea cum că voi alerga 215 kilometri pentru cauza unor tineri dependenți de dializă. Atunci realizez cât de groasă e, în

ce minune m-am băgat și cât de greu va fi să scot cămașa. Povestea asta nu merge cu jumătăți de măsură. Aici trebuie mers până la capăt, cu orice preț, măcar de dragul acelor copii, care nu merită o dezamăgire. Iar prețul, așa cum bănuiesc, nu are să fie mic. Dar, potrivit vorbei noastre de la Tășu: *„Ușor poate oricine"*.

Cu timpul, constat că am prieteni alături, plus o minunată echipă de suport. Mai am și antrenamente în picioare, așa că nu-mi rămâne decât să plec odată, să se termine cu presiunea asta ucigătoare. Sper să ies viu din toată povestea. Mereu am avut o problemă cu nerăbdarea, deși am avut la dispoziție 10 ani să o educ în pușcărie.

În fine, vine ziua cea mare. Deși am dormit groaznic din pricina îngrijorărilor și afară e o vreme mizerabilă, ies de pe poarta campusului Tășuleasa, o îmbrățișez pe mama, care, săraca, plânge aplaudând, și o tai către Pârâul Poștei, fără să mă uit înapoi. Drumul care contează e mereu înainte, îmi zic.

Povestea celor 215 kilometri există pe undeva prin hățișurile netului, povestită pe larg, cu tot cu poze, interviuri și filmulețe, așa că n-are niciun rost să o repet aici în detaliu Nu știu cum s-o fi văzut din afară dar, din punctul meu de vedere, a fost criminal de greu. Mai greu decât estimasem. În cele aproape 30 de ore de alergat, am avut timp să-mi revăd toată viața, să mi-o recapitulez iarăși, însă altfel, într-un mod nou. Am aflat cât de multe greșeli poate face un alergător lipsit de minte și de experiență sau cum poate el să rămână totuși în joc numai și numai pentru că are alături niște oameni la fel de imperfecți, însă suficient de contaminați de nebunia lui, ca să nu-l lase baltă, ci să-l susțină total, împingându-l mereu cu un pas mai departe.

A fost o experiență bună de povestit nepoților, una în care mi-am atins toate limitele și aproape că mi-am văzut visurile de trecere a

liniei de finiș spulberate nu o dată, ci de mai multe ori. Pe tot acest parcurs, m-au atins în mod personal o sumedenie de lucruri, un amalgam de senzații și de emoții atât de puternice, încât mă tem că nu pot fi puse în cuvinte.

M-au însoțit toate amintirile grămadă, toți demonii, am avut impresia că trag după mine tot trecutul, ca pe o sanie grea, alunecând scrâșnit pe asfalt. Pe de altă parte, la final, m-am și eliberat de toate poverile astea invizibile. Le-am lăsat acolo, pe Cluj Arena, odată cu toate cele 7,8 kilograme în minus ale propriului corp. Atunci, în ziua aceea, am devenit cu adevărat ce sunt azi și ce aș vrea să rămân: *alergător de anduranță în curse extreme*. Am simțit că m-am născut din nou. Iată filmul poveștii și al câtorva dintre viețile mele - revizitate de-a lungul acestui traseu.

*

Alin m-a învățat să zbor cu parapanta. Nu de puține ori, în zile faine, mă lansez de pe Tășuleasa și dau un ocol prin locurile natale privind totul de sus. De obicei, aterizez la noi în campus, pe platou. Asta dacă-l nimeresc. Dacă nu, aterizez în ograda vecinului. Dacă acum aș fi în aer, aș vedea un punct albastru alergând prin ploaie pe un drum de noroi străjuit de brazi. Scurtătura asta plină de bălți ar urma să-l scoată în șoseaua națională, la asfalt. Degeaba, pantofii cei noi de alergare mustesc deja de apă. Nu e un start tocmai bun.

Punctul albastru urmează să-și întâlnească echipa de suport: o mașină cu echipament și hrană, plus câțiva cicliști. Mai e și un reporter de la TVR care urmărește micul grup de oameni într-o altă mașină. Aceștia au rolul de a-l proteja pe șosea de eventualele pericole. Pe parcurs, li se vor alătura mai mulți, ca în filmul ăla *Rocky-Nu-Știu-Cât*, văzut de vreo patru ori la cinema Tineretului

din Bistrița, cu 2 lei biletul. La intersecția cu Dosul Zâmbroaiei, pe punctul albastru îl lovesc, fără preaviz, primele amintiri.

Din casa bunicului am dat năvală afară pisica, eu și bunica. Bătuți doar noi, ultimii doi. După ce ne bătea, bunicul ne scotea afară în șuturi, indiferent de vreme. Nebunul mai și înjura de mama focului. Bunica plângea. Eu stăteam lângă ea fără o vorbă. La un moment dat, bunica a scos din șorț o batistă mototolită. A desfăcut-o. Din ea a scos un cub de zahăr și mi l-a întins. L-am vârât în gură fără o vorbă. Dulceața lui mi-a redat încet speranța în umanitate. Bunica s-a șters cu batista la ochi. Am zâmbit amândoi. *„Hai, că n-om peri dintr-atâta"*.

Sau altădată. Eram slugă, un fel de motanul încălțat în ciubote de gumă cu trei numere mai mari. Eram *„strungar"*, adică dădeam oile prin strungă, la muls. Oi nenumărate, până le pierdeam șirul, la fel ca număratul zilelor. Chestia asta cu uitatul îndelung la oi lasă urme pe creier, e un fel de meditație *zen* foarte românească.

Trăiam înconjurat de niște brute pentru care eram un fel de sclav. Mereu eram trimis să fac câte ceva la vaci ori la adus apă. Ideea era să nu existe timpi morți. La finalul vacanței de vară, venea tata să mă ia. În schimbul muncii mele, primea brânză. Vindea brânza la târg și de banii ăia îmi lua uniformă și ghiozdan. Nu-mi lua niciodată vreo jucărie. Nici înghețată. Nu zâmbea și nici nu mă mângâia pe cap. În schimb, mă lua cu el noaptea pe căruță, să mergem să vindem lemne și leațuri furate din pădure. Mergeam „pe țară" - așa li se spunea locurilor unde nu se găseau lemne. Tata vorbea rar. Deși nu bea alcool decât puțin și ocazional, era întunecat ca noaptea prin care străbăteam podișul transilvan, bâjbâind după Sânmihaiu de Câmpie.

Acolo, acasă la bunicul, a venit odată bronzat Alin de la mare și am organizat împreună ultima evadare, fuga de tatăl. Ca să mă convingă, mi-a adus un pistol de plastic cu elastic. Pistolul a venit la fix, fiindcă pe vremea aceea mă credeam Mărgelatu' și Buză de Iepure la un loc. Deși aveam și râie, și păduchi. Și nicio dorință de a fi liber, fiindcă ce viață poate fi aia în care nu mai trebuie să te uiți la oi și să le bagi în strungă de trei ori pe zi? Pe vremea aceea, cred că mă situam undeva între om și ceva animal, cu zero idealuri și zero dorințe de mai bine. Existam doar.

Punctul albastru se mișcă acum egal pe marginea șoselei, îndreptându-se spre Valea Străjii, loc celebru pentru cea mai bună ciorbă de burtă de pe lume. Alături de el, pe un frig crâncen și o ploaie rece, se congelează progresiv trei cicliști îmbrăcați cu veste reflectorizante și beculețe de semnalizare inutile, care ziua nu se văd. Unul aleargă ținând bița de ghidon, să se mai încălzească. Periodic, mai trece câte un tir sau câte o mașină cu lemne furate și învăluie micul grup într-o pulbere fină de apă, amestecată cu noroi.

Punctul albastru tace și aleargă, poate într-un ritm puțin prea alert pentru ce îl așteaptă. Nu e cel mai comunicativ om din lume. Și-a petrecut ultimii ani din viață foarte atent cu vorbele, cu reflexul format în timp potrivit căruia tot ce spui ar putea fi folosit cândva împotriva ta. Și așa, a devenit mai tăcut și mai misterios decât și-ar fi dorit. Doar că acest văl de mister e pe punctul să cadă, la fel cum se risipește negura lovită de strașnice pale de vânt la intrarea în Prundu Bârgăului. În minte i se strecoară o nouă amintire, cumva legată tot de alergare.

Eram împreună cu câțiva prieteni și coboram din tren. Urma să luăm autobuzul până în Pasul Tihuța. De departe, l-am văzut pe tata. Cred că el nu m-a zărit. Venea agale pe drum, cu căruța lui de lemne. Am intrat într-o asemenea panică, încât am rupt-o la fugă,

fără o vorbă. Eram îngrozit, terorizat, exact ca un animal hăituit de gonaci la o vânătoare tradițională de pe Bârgaie, cu toți consilierii, primarul, șeful de post și popa în frunte.

Am fugit peste liniile ferate, am tăiat în diagonală o luncă, am sărit nenumărate garduri, am trecut râul îmbrăcat și nu m-am oprit decât într-o pădurice de lângă Tureac, gâfâind, așteptând să mă ajungă sufletul din urmă. În ruptul capului nu voiam să mă întorc în sfera de influență a tatei, mai ales după ultima noastră mică aventură, cea care arătase după cum urmează.

După divorț, tata s-a recăsătorit. Am fost dus cu forța în Prund și obligat să-mi iau în primire noua familie: o femeie, două fete mari și un băiețaș blonduț și firav, mai mic ca mine cu vreo 3 ani. Femeii trebuia să-i zic *mamă*, iar copiilor, *frați*. Am refuzat. Drept urmare, legendarul car mi s-a încărcat progresiv, după obicei. Tata s-a enervat. M-a bătut. Lejer așa, la nervi. De ciudă, eu l-am caftit pe ăla micu', nu înainte de a-i strica niște jucării. O soră mai mare mă croia cu o lingură de lemn cum mă prindea. Io iar îl pocneam pe ăla mic, iar tata, exasperat, își vărsa nervii pe mine. Era un fel de festival de bătăi fără sfârșit. Săraca femeie voia să împace cumva casa de nebuni, dar n-avea nicio șansă.

Pe acest fond de tensiuni interne, eu am rătăcit un ciocan prin șură. Oricât l-am căutat, parcă intrase în pământ, ca ciocanu-n caru' cu fân. Întunecat și cu o privire încărcată de supărare, tata m-a băgat în grajd, a închis ușa mare dinapoia lui și a luat de pe perete un bici. M-a bătut ca pe hoții de cai, crunt, cu o ură inexplicabilă, până a obosit. Repeta printre icneli cunoscutul refren de pe vremea aceea: *"Io te-am făcut, io te-omor! Mama cui te-o făcut!"*

Cu tratamente de-astea eram cumva obișnuit, dar a urmat ceva nou, neașteptat. M-a lăsat acolo, în grajd. Pur și simplu nu m-a

mai primit în casă câteva luni de zile. Țin minte că acolo primeam și mâncarea - într-un blid de lut și cu o lingură de lemn aferentă. Între timp, ziua eram mare fermier, aveam treabă la greu: râneam la animale, fierbeam cartofi într-o căldare pentru porci de două ori pe zi, scoteam oile la păscut în grădină, dădeam ovăz la cai - tot ce era nevoie, în afară de mulsul vacilor, la care eram cu totul nepriceput.

Eram ocupat toată ziulica. Seara, se aprindeau luminile în casă, ceilalți se strângeau la masă, iar eu rămâneam în grajd să povestesc cu calul Mircea și cu Roșia, o vacă. Era ca un confesional. Cu voce tare, le povesteam toate necazurile mele de peste zi, le povesteam planurile și visurile mele. Erau singurii de pe lume care mă înțelegeau. Și poate șoarecii, care mai trăgeau și ei cu urechea.

Când a venit toamna și s-a făcut frig, am luat un țol și m-am mutat din hambar în iesle, ca în imaginile alea de Crăciun cu pruncul Isus, doar că eu nu eram chiar așa *„înfășățel în scutec de bumbăcel"*, ci ditamai băietul în creștere accelerată, mereu fomist, mereu visând ceva dulce, orice. Mi-aș fi dat o mână pentru o ciocolată, dar nicio șansă.

Calul Dăncel mă mai mușca, Roșia mă mai lingea uneori și, cum ea era singura sursă de tandrețe din zonă, era absolut binevenită. Odată, în Ciucaș, la ultramaraton am adormit noaptea sprijinit de o stâncă și m-a lins pe față o capră neagră. M-am trezit râzând, fiindcă mi-am adus aminte de vaca roșie din Prund. La finele acelui an cumplit în care, exilat în grajd, m-am spălat cu săpun de casă în același ciubăr unde fierbeam mâncarea la porci, a urmat evadarea, cu despărțirea definitivă și fără regrete de tata, nu înaintea unui episod dintre cele mai ciudate.

M-a dus să facem fân la un om fără picioare care, în ciuda condiției lui, mergea singur în pădure și tăia lemne. Tipul era incredibil. Din

casa acelui om am șterpelit un cuțit cu mâner roșu, fiindcă îmi doream foarte mult un cuțit doar al meu, legat de gât ca în filme, cu care să cioplesc lemne și să-mi fac căruțe de jucărie. Tata m-a prins și, în loc să mă omoare în bătaie, cum meritam de altfel, i-a dat omului cuțitul înapoi și mi-a cumpărat unul al meu. Mi l-a întins fără o vorbă, nebănuind câtă bucurie mi-a putut face cu acest gest. A fost printre puținele dăți când mi-a arătat un semn de umanitate și empatie. Cât de ușor am fi putut fi prieteni. Dar n-a fost să fie.

Ultima dată l-am văzut în Bistrița. Era în fața magazinului universal, cocoțat pe căruța lui cu platformă, cea cu care făcea un fel de taximetrie, cărând mobilă pe la oamenii muncii din blocurile socialiste. Mi-a făcut de departe semn cu mâna, cumva bucuros. În loc să merg să-l salut și să-l întreb cum o mai duce, mi-am ascultat instinctele și, drept urmare, i-am întors spatele și am tăiat-o la fugă printre blocuri, fără să mă uit înapoi. Am fugit atât de mult și intens până mi s-a terminat tot aerul și era să cad jos. Atunci, cu inima bubuindu-mi în gât, sprijinind trunchiul unui frasin dintr-un parc, am urât alergatul cu toată ființa mea.

De sus, din cer, acum se vede cum micului grup i se adaugă un alergător. E un tip care, deși nu aleargă decât vinerea, când joacă fotbal cu băieții pe un teren sintetic mic, vrea neapărat să se alăture punctului albastru, așa cum o vor face mulți pe traseu. La porți, în comuna Livezile câțiva oameni aplaudă. O fată frumoasă ține o mică pancartă pe care scrie *Go, Tibi!*

Punctul albastru se oprește pentru o pauză de hrană și hidratare. Mănâncă în grabă. Stă 5 minute în mașină, la căldură. Își schimbă tricoul și șapca udă. Meditează cu privirea în gol, mestecând grăbit o banană. După câteva zile, când se va întoarce acasă ca lovit de tren, va rememora greșelile care erau cât pe ce să-l piardă: tempoul de început prea ridicat, pantofii de alergare noi, neadaptați pe

picior, lipsa rigorii în materie de hrană și hidratare, nerespectarea strategiei de cursă. Dar, deocamdată, totul merge bine, tonusul echipei e bun, afară nu mai plouă și micul grup se apropie cumva triumfător de Bistrița. Greul cel mare e încă departe. Se va ivi abia odată cu căderea nopții. Până atunci, e rost de încă un set de amintiri cu iz local.

La un moment dat, tata, fiindcă lucra pe la ceva sere ale partidului, m-a dat la școală în Livezile, unde clasele I-VIII erau comasate în aceeași sală. Era haios să-i vezi laolaltă pe naivii de a-ntâia la grămadă cu mustăcioșii din a opta. Nici nu mai știu, dar eu cred că eram în clasa a III-a, împreună cu încă trei copii. Era o harababură maximă. Prin urmare, relația mea cu școala a devenit și mai confuză. Când m-am mutat la Bistrița am avut impresia că am ajuns direct la Oxford. Asta până s-au prins cât de varză eram cu cititul meu pe litere.

Pentru note bune eram în stare de orice, deși alor mei nu le prea păsa de școala noastră, câtă vreme nu rămâneam repetenți. Odată, pe mama a apucat-o ceva ciudat: ne-a promis 10 lei dacă luăm un 10. Alin, șmecher, s-a orientat rapid cu un 10 la desen, luat pe bune. Eu, nostalgic de când mama îmi făcuse chitara guler, mi-am falsificat un 10 la muzică. Mama s-a prins și mi-a dat niște linguri de lemn pe spinare de m-a lecuit. Pentru a lua singurele note mari - la biologie și geografie, spălam mașini, băteam covoare, săpam grădini, reciclam sticle și borcane. Erau, prin urmare, unicele materii la care eram „bun".

Clasa noastră din gimnaziu era teribilă. Erau toate specimenele pământului adunate acolo: câțiva erau de la o secție specială de schi fond, alții erau de la Casa Copilului. Veneau mereu abuzați, învinețiți pe la ochi sau arși cu fierul de călcat și spuneau povești de groază despre ce se petrecea acolo, lucru care făcea să ne îndurăm

mai ușor propriile noastre cruci, mulțumiți că măcar aveam o casă și părinți. Mulți din clasa aceea ciudată au sfârșit-o prost – unii închiși, alții morți, mulți plecați, cerșind prin străinătățuri, trăind pe ajutor social sau din furtișaguri mărunte.

Acolo m-am îndrăgostit prima dată, acolo am fost fericit că ne duceau la cules de mere în loc de școală, acolo am luat castane în freză de la dirigă pentru că nu îndeplineam norma la scos sfeclă. Uram sfecla. Și tot acolo am întâlnit vreo două profesoare luminoase, care au văzut în băiatul firav și timid, o scânteie de ceva bun. Au făcut cu mine ore suplimentare în subsolul școlii, fără să fie plătite, doar așa, de drag. M-au învățat să citesc și mi-au deschis un pic ochii spre învățătură. Din păcate, sporadic și puțin.

Perioada aceea de căutare a identității a fost ciudată. Bă credeam că nu sunt bun de nimic, ba credeam că pot face orice. Vecinul de la ora 5 m-a lecuit pentru restul vieții de împrumutat biciclete, în schimb antrenorul de box și Jean mi-au dat o mare încredere în forțele proprii. Când am primit de la box un trening cu CSM Bistrița pe spate, am dormit îmbrăcat în el două săptămâni. Cu tot cu pantofii speciali pentru ring. La fel am procedat și cu geaca de Salvamont. Atunci, în clubul de orientare turistică al lui Jean, am început timid să visez la lumi alternative, la libertate și independență. Nu uit cum mă cățăram singur la Colibița, cu inima cât un purice, suspendat eroic între pământ și cer.

Acolo, în Bistrița, am învățat ce înseamnă să fii traficant de salam și cum poți face troc cu pui șterpeliți de la Avicola. Cum toți furau de pe la fabrici ce apucau, schimburile în natură erau la mare modă. De exemplu, noi făceam practică la fabrica de salam. Ne înțelegeam cu portarul să scoatem din fabrică rudele de salam legate de picior. Păstram o bucată doar dacă-i dădeam lui două. Subminam, așadar, fără milă economia socialistă, în interesul liberului schimb.

Puii erau și ei valută forte, mai ales într-o lume dispusă să stea la cozi pentru aripi, labe, capuri, gâturi, plus celebrii Frați Petreuș, doi pui scheletici congelați într-o pungă, din care puteai face cel mult o zeamă lungă. Cu puii întregi și grăsuți – de-ăia cum furam noi, cu capul gata rupt și beliți de piele și pene – puteai face troc pe te miri ce: zahăr, ulei, pufarin, arahide sau chiar înghețată.

Un pui adevărat pe atunci, nu ca ăștia cu pieptul pompat de hormoni, era o valoare – însemna 4 filme la cinema Dacia, fără șobolani în sală și fără covor de semințe. Sala era de lux, cu 6 lei intrarea, scaune tapițate, încălzire iarna. Acolo am știut că, într-o bună zi, o să devin adaptarea românească a lui Van Damme și Chuck Norris la un loc, înghesuiți într-o pungă, la fel ca puii ăia de Gostat de le zicea Frații Petreuș. Așa că am început cu exerciții de mobilitate și de făcut sfoara, până când, într-o zi, mi-a ieșit. Așa am început să mă cred invincibil.

Între timp, punctul albastru e îmbrățișat de o nouă fată frumoasă, de prieteni și voluntari Tășu ieșiți în stradă să îi strângă mâna, să-l bată pe spate, să-i strige o vorbă de încurajare. E o vibrație minunată în aer, e ceva magic. Atât de magic, încât ai vrea ca această clipă să înghețe o vreme așa. Văzut de sus, e un roi colorat mișcându-se în jurul unui centru. E pentru prima dată când punctul albastru realizează că are o putere de care nu știa: aceea de a aduna oameni laolaltă pentru o idee năstrușnică și vag nerealistă, iscată de o fentă a minții sale.

Scena tonică a micilor băi de mulțime se repetă noaptea în Dej și Gherla. Prin sate, tineri pe stradă și bețivi nedumeriți se întreabă de ce-or fi fugind nebunii ăștia pe șosea și, mai ales, încotro. Vine și noaptea, vin și durerile, odată cu depresia și umbrele lungi ucise de farurile mașinilor care brăzdează șoseaua. Un vânt subțire lovește din stânga micul grup care acum a crescut binișor. Prietenii se

strâng precum pilitura de fier în jurul acestui punct albastru tot mai extenuat, însă de neoprit. Îl apără de vânt, îl încurajează, îl fac să râdă. Lui, în schimb, îi vine să-și plângă de milă, dar n-o arată. Tace și aleargă mai departe.

Urmează o pauză de odihnă aproape fatală, într-o parcare nu departe de Cluj. Repornirea e mai traumatizantă decât își imagina atunci când a închis ochii visând frumos că aventura s-a încheiat cu bine. În fine, mai urmează o ultimă pauză forțată, într-o ambulanță, la intrarea pe stadionul de unde se dă startul maratonului. După câteva teste, medicii sunt circumspecți că ar trebui să mai alerge, dar el o face, totuși, asumându-și orice risc. Când tot ce poți pierde e viața ta, poate că nu e chiar așa mare lucru de pierdut.

Aflat chiar la coada marelui șarpe de sportivi care parcurge o tură de onoare pe pista stadionului înainte de a ieși pe străzi în aplauzele publicului, punctul albastru, părăsit acum de cicliști, dar flancat de alte trei puncte albastre, calcă egal, mai hotărât ca niciodată să parcurgă și acești ultimi 42 de kilometri. E ultimul maraton dintre cele cinci înșirate frumos pe ața ultimelor 24 de ore. Doar că mintea refuză să mai coopereze, corpul face mofturi lă orice fel de mâncare, la orice lichid. Aceasta este intrarea pe tărâmul periculos și necunoscut al alergării ce pare fără sfârșit.

Emoție, anduranță, chin, căderi de glicemie, dureri atroce și, peste toate, hotărârea de a face un pas în plus sunt cuvintele care pot caracteriza acești ultimi kilometri alergați pe străzile unui oraș care pentru punctul albastru nu mai înseamnă nimic. Ar putea fi la fel de bine New York sau un oraș gol, ca târgurile acelea fantomă din Vestul sălbatic, cu un *Saloon* în mijloc. Nu mai vede, nu mai aude, trece inert și îngândurat prin mulțimi agitând clopote și aplaudând frenetic.

E din nou prizonierul propriilor lui fantezii, care sunt cât pe ce să-i piardă mințile. Numără iar și iar acei 27 de pași din curtea pușcăriei de unde nu a evadat nimeni, niciodată. Face orice ca să-și țină mintea departe de dureri, foame, sete, extenuare. Nu mai poate alerga, așa că acum umblă cu pași mari, având șapca trasă pe ochi și privirea în pământ. Deși nu are lanțuri la picioare, seamănă cu un condamnat la moarte din piața publică a unui burg medieval, dus spre un ștreang de care urmează să atârne în curând, suspendat ca un fir cu plumb între cer și pământ, spre satisfacția mulțimii de târgoveți plictisiți. În urma lui mărșăluiesc zeci de prieteni purtând pancarte pe care scrie *215 km*, *Go Tibi* și *Până la capăt!* Toate îl condamnă să facă un pas mai departe, orice ar fi.

De câteva ori își pierde cunoștința, aproape adoarme din mers, visează că moare și e purtat la orizontală pe brațe, în sicriu, spre odihnă veșnică, într-o groapă fără fund. Mintea îl părăsește, o ia singură la plimbare pe străzi lăturalnice. Tot ce rămâne e un corp înghițind cu noduri încă un kilometru și apoi încă unul, fiecare tot mai lung, tot mai în pantă, deși tura prin oraș e plată ca-n palmă. Realitatea e distilată acum, rămân doar răzlețe senzații viscerale și un ultim gând de care se agață ca un naufragiat: *Până la capăt!*

La fel ca pașii, amintirile haotice și micile filmulețe din mintea lui continuă să se succeadă într-o năvală imposibil de controlat, până când grupul frenetic intră pe Cluj Arena, după aproape 30 de ore de la plecarea solitară a punctului albastru, prin ploaie, înspre Pârâul Poștei.

Trecerea în alergare, cu ultimele puteri, a acelei linii de sosire visate vreme de luni întregi e deopotrivă eliberare și lovitură de grație. Sprijinit de prieteni și îmbrățișat până la sufocare, punctul albastru a ajuns la propriul său capăt: capătul tuturor puterilor și visurilor de a-și confirma statutul de alergător de anduranță în curse anormale,

cu iz extrem. Abia acum, după parcurgerea tuturor celor 27 de pași înmulțiți de nu mai puțin de 7.900 de ori, își dă seama cu adevărat în ce s-a băgat, cu ce se mănâncă povestea asta și, mai ales, ce preț are. Văzută de sus, de jos și de la nivelul ochilor, oricât ai întoarce-o pe toate fețele, povestea-i încheiată. Bucuria e mare. Ceea ce părea de necrezut tocmai s-a înfăptuit. Parapanta coboară pe pământ și peste marele spectacol se lasă cortina.

După trei zile în care m-am simțit ca mort, dar nu oricum, ci dat de mai multe ori, cu sârg, printr-o mare mașină de tocat carne, am revenit încetișor la viață și am tras o linie. Privind tavanul camerei mele și ascultând-o pe Efti cum îl certa pe cățelul ei, Rico, la parter, am constatat cu uimire nu doar că mai sunt întreg, ci chiar că aș alerga puțin, așa, ușor de tot. Pe-aici, pe lângă ogradă, pe tura mea clasică de 9.200 de metri. Doar să-mi reamintesc că n-am murit.

Meditația de trei zile asupra durerii a redus până la imperceptibil sonorul amintirilor care dăduseră năvală peste mine. Mi-am dat seama că imposibilul e posibil. Am priceput în inima mea că gloria trecătoare are picioare mai scurte decât pare și că euforia unui moment magic poate intra în uitare mai iute decât ți-ai dori. Am realizat, în schimb, că prietenii, echipa de suport și inexprimabilele sentimente de fraternitate îți pot ține și de foame, și de sete. Timp de trei zile, m-am trezit în fiecare dimineață cu gândul fericit că da, am dus la capăt toți cei 215 kilometri.

În fine, am descoperit ceea ce căutasem prin acest gest nebunesc, și anume că fix ăsta sunt și ăsta vreau să rămân de aici încolo. Acești 215 kilometri s-au întipărit în ființa mea cum se marcau pe vremuri vitele, cu fierul înroșit al suferinței. Mi-au descoperit un nou sine. Mi-au deschis drum către o nouă viață, poate ultima din tot buchetul: cea de alergător de anduranță. Cursa vieții mele are în sfârșit un sens, nu mai e doar o capcană, un laț întins de

un vânător abil. În sfârșit, cred că o să mă liniștesc și o să mă așez locului, alergând mereu spre înainte, pe drumul care mi-a fost pus deoparte.

*

Cam asta a fost povestea mea. Doar că ea nu se termină aici, ci, deocamdată, continuă pe teritorii necunoscute, care așteaptă să fie descoperite și explorate, nu se știe până când. Acolo, voi afla, probabil, noi lucruri despre mine însumi și despre cei din jur. E frumos să știi cine ești cu adevărat și care e acel lucru la care ai fost chemat. Fiindcă se spune că în viața fiecărui om există două momente cheie: cel în care te-ai născut (mulțumesc, Efti) și cel în care afli pentru ce anume.

Anul acesta mi-am propus trei curse. Toate sunt în top 10 al celor mai extreme din lume. Poate nu e o întâmplare că fiecare începe pe data de 10 a unei luni. În visurile mele ar putea fi un an de nota 10. Sau cine știe? Poate rămân corijent la toate materiile.

Două dintre aceste competiții îmi sunt familiare. Una m-a dus pe culmile gloriei, cealaltă, pe culmile disperării. A treia e o mare necunoscută. Pleacă de sub nivelul mării, din deșertul american al Văii Morții, de la temperaturi de +40 de grade Celsius, și se termină pe vârful unui munte. Urăsc căldura. Iubesc munții. Ce va fi nu știu. E un mister de toată frumusețea. Iar misterul așteaptă să se deschidă la fel cum ai deschide pliurile unei cărți.

Ar putea fi cartea aceasta, de fapt. Ea apare exact înaintea marilor plecări. Și va rămâne în urma mea ca un copil orfan, dezorientat, într-o gară mică, un copil al cărui singur bagaj e propria sa viață. Cu puțin noroc, ne vom revedea într-o bună zi.

Până atunci, sunt în continuare convins, cea mai tare cursă de andurantă posibilă rămâne aceea a propriei noastre existențe. Nimic nu poate fi mai fascinant, mai imprevizibil, mai plin de acțiune și deopotrivă mai plin de speranță. Nimic nu poate fi mai prețios.

Cursa vieții unui om, mai spectaculoasă decât orice film, fie și cu Van Damme sau Chuck Norris, poate depăși în închipuire cel mai năstrușnic scenariu: conține mirări și uimiri, drame ce par insolvabile, răsturnări spectaculoase de situație, întâmplări mici care pot isca adevărate avalanșe, rateuri prostești, răscumpărări neașteptate, împăcări senine și fericiri ivite aparent din nimic.

Linia de final e și ea în poveste: ne așteaptă cuminte undeva, acolo. N-o putem muta din loc. E cea mai democratică linie cu putință, unindu-ne pe toți, în cuget și-n simțiri. Nu-i știe nimeni nici ziua, nici ceasul. Poate doar acel misterios *Gott* din cartea cea groasă și greu de înțeles care m-a ajutat să nu o iau razna între zidurile albe ale pușcăriei de maximă siguranță.

Ce-ar fi să alergăm, deocamdată, mai departe? Cât? 27 de pași mai întâi, apoi 27 de pași din nou și apoi 27 de pași de câte ori ni se arată. De ce? Pentru că suntem vii. Doar atât? Și pentru că e frumos. Pentru că acest lucru, așa neînsemnat cum e, face toți banii. Ce poate fi mai plin de sens decât să te încalți, să ieși pe ușă și să începi să fugi încotro vezi cu ochii?

Faptul că suntem liberi să facem așa ceva reprezintă un privilegiu nemaipomenit. Loc de întors nu-i. Drumul cel adevărat stă mereu înainte. Să-l alergăm așadar, cu bucurie și curaj. Cât? Toți pașii, unul câte unul. Până unde? Până la capăt, normal.

Mama și-a dorit mereu o fetiță, așa că odată mi-a pus o fundă în păr și m-a îmbrăcat în portul tradițional din zonă. Alături e fratele meu, Alin.

Pizzar în Berlin la Trattoria Bruno, locul unde am gustat libertatea imediat după Revoluția din '89.

Pe vremea când mă credeam mai invincibil ca Van Damme.

Client credincios al unei pușcării de maximă securitate. Fotografie oficială, de trimis acasă.

Ciucaș x3, un ultra care m-a pus la grea încercare.

Alergare pe șosea în Pasul Tihuța, ca pregătire pentru 215 km.

Voluntari de la Tăşuleasa aşteptând sosirea mea pe Cluj Arena, pentru a participa la maraton.

Cursa vieţii mele a fost *6633 Arctic Ultra*, o aventură de 566 km printre gheţurile polare.

Cuprins